

วิเคราะห์วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าเลมอนฟาร์ม

นางสาวสุนารี วงศ์สมนึก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
สาขาวิชานิติศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2544

ISBN 974-281-568-2

Rhetorical vision of Lemon Farm's as defined by Television and Lemon Farm's clients.

MISS SUNAREE WONGSOMNUK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Business Communication Arts

Graduate School, Dhurakijpundit University

2001

ISBN 974-281-568-2

เลขทะเบียน	0141652
วันลงทะเบียน	-9.ธ.ค.2544
เลขเรียกหนังสือ	QW
	384.553065
	881
	A3

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าเลมอนฟาร์ม

เสนอโดย น.ส.สุนารี วงศ์สมนึก

สาขาวิชา นิเทศศาสตรธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.พัฒน์พงษ์ จาติเกตุ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

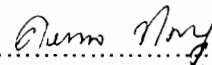
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ศ.สุกัญญา สุตบรรทัด)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.พัฒน์พงษ์ จาติเกตุ)

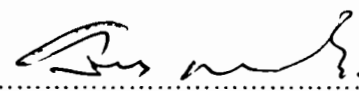
.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.ดวงกมล ขาติประเสริฐ)

.....กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

(อาจารย์อรุณ งามดี)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รศ.ดร.สิงหา เจียมศิริ)

วันที่ 19 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2544

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ทำให้ผู้เขียนทราบซึ่งในพระคุณของ ดร. พัฒนพงษ์ จาติเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ และต้องขอขอบพระคุณ ศ.สุกัญญา สดบรรทัด ประธานกรรมการ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ อรุณ งามดี กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณบิดา มารดา พี่น้อง และเพื่อนๆของผู้เขียนที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง จนสามารถทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนข้อผิดพลาดและบกพร่องต่างๆ ผู้เขียนขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุนารี วงศ์สมนึก

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญ (ต่อ)	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
เจตนารมณ์ของงาน	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหานำวิจัย	16
วัตถุประสงค์	16
นิยามศัพท์	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	18
ขอบเขตการวิจัย	18
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
แนวคิดด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	19
ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม	20
ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
3 ระเบียบวิธีวิจัย	48
แหล่งข้อมูล	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การทดสอบแนวคำถามที่ใช้ในการวิจัย	50
การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิจัย	53
5 อภิปรายผลการวิจัย สรุปและเสนอแนะ	88
อภิปรายผลการวิจัย	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	
แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม	103
ข้อมูลการสนทนากลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการร้านเลมอนฟาร์ม	104
- กลุ่มที่ 1 กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2	104
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	109
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	119
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการและพนักงานสัมพันธ์ (การประสานครהלวง)	124
- กลุ่มที่ 5 กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท	129
ข้อมูลรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม	135
- รายการเพื่อโลกสวย	135
- รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง	144
- รายการท็อปเท็น	146
- รายการทุ่งแสงตะวัน	147
- รายการโลกสีน้ำเงิน	153
- รายการบ้านเลขที่ 5	157
- รายการดาวดวงเล็ก	159
- รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค	161
- รายการหลังชีวิตหลังสุขภาพ	175
- รายการเช้าวันนี้	178
สารคดีเผยแพร่ของเลมอนฟาร์ม	189
ตัวอย่างรูปภาพบรรยากาศภายในร้านและสวนแปลงผักของเลมอนฟาร์ม	197
ประวัติผู้เขียน	202

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วิเคราะห์วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าเลมอนฟาร์ม
ชื่อนักศึกษา	น.ส. สุนารี วงศ์สมนึก
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. พัฒนพงษ์ จาติเกตุ
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ธุรกิจ
ปีการศึกษา	2543

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์ และลูกค้าเลมอนฟาร์ม ซึ่งวิสัยทัศน์ร่วมดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของนวัตกรรม (เลมอนฟาร์ม) ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory) และทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory) มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์จำนวน 10 รายการ และการสนทนากลุ่มลูกค้าเลมอนฟาร์มจำนวน 5 กลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม มีทั้งหมด 5 หมวด ได้แก่ (1) แผลงผักปลอดสารพิษ (2) แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (3) ความรักความอบอุ่นของครอบครัว (4) การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม (5) การข่มขู่สังคมชนบท
2. วิสัยทัศน์ร่วมของลูกค้าที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์มมีทั้งหมด 7 หมวด ได้แก่ (1) ผักปลอดสารพิษด้านความเจ็บป่วย (2) แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (3) ความหวังใยคนที่เรารัก (4) การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม (5) การข่มขู่สังคมชนบท (6) สินค้าแสนแพง (7) เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า
3. วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของเลมอนฟาร์ม ได้แก่ (1) คุณลักษณะด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (2) ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้ (3) ความสามารถในการนำไปทดลองใช้ (4) ความสลับซับซ้อน (5) ความสามารถในการสังเกตเห็นผลได้

Thesis Title	Rhetorical visions of Lemon Farm's as defined by Television and Lemon Farm's clients.
Name	Miss Sunaree Wongsomnuk
Thesis Advisor	Dr. Pat Chatiketu
Department	Business Communication Arts
Academic Year	2000

ABSTRACT

This research studies rhetorical visions in the television and Lemon Farm's clients. As well as examine the rhetorical visions that reflect the characteristics of innovation (Lemon Farm). The researcher uses symbolic convergence theory and diffusion of innovation as the framework to analyze 10 television programs and 5 focus groups.

The findings of research are as follows:

1. Rhetorical visions that appear on television programs included (1) Organic vegetable bed (2) The Place for health product (3) Warm - hearted family (4) Hands that revive the environment (5) Supporting the countryside.
2. Rhetorical visions of clients about Lemon Farm included (1) Organic vegetable bed (2) The Place for health product (3) Caring the family (4) Hands that revive the environment (5) Supporting the countryside (6) Expensive goods and (7) More branches more clients.
3. Rhetorical visions of television and clients about Lemon Farm, an innovative coop, reflected five characteristics of the innovation, (1) relative advantages (2) compatibility (3) trialability (4) complexity and (5) observability.

บทที่ 1

บทนำ

เจตนารมณ์ของงาน

จากการที่รัฐบาลประกาศนโยบายให้ประชาชนสนับสนุนสินค้าไทย (หน่วยประสานงานโครงการ "รักไทยให้ถูกทาง", สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2540) เพื่อให้มีเงินไหลเวียนภายในประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้เบาบางลง และจะเป็นแรงกระตุ้นให้คนไทยหันมามองตนเอง ณ วันนี้ถึงเวลาแล้วที่จะต้องกลับคืนสู่ธรรมชาติแบบไทยๆ ที่มีรากฐานมาจากสังคมเกษตรกรรม

ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการที่เราจะต้องไปทำนา ปลูกข้าว หรือเลี้ยงสัตว์ อย่างสังคมชนบทที่แท้จริง เพียงแต่เราควรจะต้องตระหนักถึงและให้ความสำคัญกับธรรมชาติรอบตัว ซึ่งเป็นการง่ายที่เราจะสัมผัสกับสิ่งเหล่านี้ โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปในชนบทเพื่อสัมผัสหรือปฏิบัติจริง เนื่องจากสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด เปิดโอกาสให้คนเมืองกรุงได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่แท้จริง ควบคู่ไปกับการมีสุขภาพที่ดี จากการบริโภคผักปลอดสารพิษที่สามารถเลือกตัดได้เองจากแปลงผักหลากหลายชนิด และเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจากองค์กร ชุมชนในชนบทอีกด้วย

สหกรณ์เลมอน ฟาร์ม ถูกก่อตั้งขึ้นจากแรงผลักดันของการเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้ประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับผลผลิต และคุณประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ ซึ่งนับว่าเป็นการสนองตอบนโยบายของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสหกรณ์เลมอน ฟาร์มยังเป็นเสมือนตัวกลางการสื่อสารที่เชื่อมโยงให้คนเมืองกับคนในชนบทได้เกื้อกูล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นระบบ และจากความโดดเด่นที่แตกต่างไปจากสหกรณ์ทั่วไป ของ สหกรณ์เลมอน ฟาร์ม ประกอบกับการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนการดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ ทำให้สื่อมวลชนและผู้บริโภคเป้าหมายให้ความสนใจ เล็งเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี และจากการที่สหกรณ์เลมอนฟาร์มเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคอย่างแพร่หลายเช่นนี้เอง จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า สื่อมวลชนและผู้บริโภคเหล่านี้ (ลูกค้า) มีความเข้าใจและสนใจในสิ่งที่สหกรณ์เลมอนฟาร์ม ต้องการสื่อสารได้อย่างลึกซึ้งเพียงใด สิ่งนี้จึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจ และต้องการศึกษาค้นหาคำตอบ จึงได้ทำงานวิจัยครั้งนี้ขึ้น แต่ก่อนที่จะทำความเข้าใจกับ สหกรณ์เลมอนฟาร์ม ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องอันเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดการก่อตั้งสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด ขึ้น

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่เปิดเสรีทางการค้ามาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวที่จารึกไว้ในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชความตอนหนึ่งว่า “...ใครจะใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้าทองคำ...” (หน้า 3; กำธร กำประเสริฐ, 2526) ข้อความดังกล่าวแสดงถึงความเสรี ในการประกอบอาชีพของประชาชนซึ่งเป็นแบบแผนสืบเนื่องมาจนทุกวันนี้ และด้วยความที่เป็นประเทศเสรีทางการค้าเช่นนี้เองจึงเป็นการเปิดโอกาสอย่างดีให้แก่นักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในการที่จะลงทุนทำธุรกิจมากมายในประเทศไทยเพื่อกอบโกยผลประโยชน์จากผู้บริโภค

นอกจากนั้นประเทศไทยยังเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียที่มีการพัฒนาในทุกๆด้านอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้ได้มาตรฐานเช่นเดียวกับนานาประเทศ การนำประเทศเข้าสู่ความทันสมัยทางเทคโนโลยี ได้ก่อให้เกิดการหลั่งไหลของอารยธรรมตะวันตกเข้าสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆทางสังคมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การพัฒนาทางการ สื่อสาร และโดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2533 เป็นต้นมาจะเห็นได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการขยายการลงทุนทางด้านธุรกิจต่างๆ มากมายต่อเนื่อง เศรษฐกิจในขณะนั้นเฟื่องฟูอยู่ในระดับหนึ่งและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ ความเจริญรุ่งเรืองส่งผลไปยังธุรกิจทุกสาขาอาชีพ ทั้งทางด้านอสังหาริมทรัพย์ กิจการธนาคาร กิจการพาณิชย์ ตลอดจนอุตสาหกรรม และธุรกิจในรูปแบบอื่นๆ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการจ้างงาน มีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถจับจ่ายใช้สอยได้อย่างสะดวกสบาย ประกอบกับวัฒนธรรมเรื่องอาหารการกิน ตลอดจนแฟชั่น การแต่งกายแบบตะวันตกได้แพร่หลายเข้ามาอย่างรวดเร็วและเป็นที่ยึดกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ อาหารฟาสต์ฟู้ด เครื่องสำอาง แฟชั่นเครื่องแต่งกาย และสินค้าที่มียี่ห้อดังๆ นวัตกรรมและวัฒนธรรม ที่รับมาจากประเทศตะวันตก หรือจากที่ใดก็ตามเห็นได้เด่นชัดในสังคมไทย มีแนวโน้มที่จะแพร่หลายมากขึ้นในอนาคต เพราะเหตุที่คนไทยมีอุปนิสัยชอบลองของแปลก ๆ ใหม่ ๆ (ผจญจิตต์ สุขมนัส, 2539) จึงไม่น่าแปลกใจที่สิ่งเหล่านี้จะได้รับความสนใจและเข้ามาผูกผันกับชีวิตประจำวันของเราซึ่งเป็นผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว จนอาจกล่าวได้ว่าประชาชนชาวไทยต่างตกอยู่ภายใต้กระแสของโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ทำให้คนไทยหลงกระแส เกิดความเชื่อว่า ของสากลหรือของฝรั่งเป็นของดี จนหลงลืมพื้นฐาน ทุนสังคม สภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตไทยของตนเอง (สุนทร ตันติเวชกุล, 2542) พฤติกรรมเช่นนี้เป็นการบ่มนิสัยที่ฟุ้งเฟ้อ โดยหารู้ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นกำลังจะย้อนกลับมาทำร้ายเรา ประชาชนชาวไทยทุกคนซึ่งกำลังประสบอยู่ในปัจจุบันและมีแนวโน้มจะลุกลามไปในอนาคต

ปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจไทยประสบปัญหาวิกฤตอย่างรุนแรง โดยอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจติดลบร้อยละ 0.4 การผลิตเกือบทุกสาขาลดลงหรือไม่ขยายตัว ธุรกิจจำนวนมากต้องปิดกิจการและเลิกจ้าง การใช้จ่ายในประเทศลดลง สถาบันการเงินมีปัญหานี้ด้วยคุณภาพ และขาดสภาพคล่องรุนแรง จนบางแห่งถูกสั่งปิดกิจการ นักลงทุนและเจ้าหน้าที่ชาวต่างประเทศขาดความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2535-2540)

การทรุดตัวของเศรษฐกิจดังกล่าวเกิดจากปัญหาโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานในประเทศไทยอีกทั้งในอดีตเศรษฐกิจไทยขยายตัวในระดับสูงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยไม่ได้แก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างที่มีมานานอย่างจริงจัง และไม่มีความตระการรองรับที่เหมาะสม ทำให้เกิดความไม่สมดุลอย่างรุนแรงในระบบเศรษฐกิจ มีการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศสูงและการใช้ทรัพยากรการเงินขาดประสิทธิภาพ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2535-2540)

เศรษฐกิจของไทยถึงขั้นตกต่ำ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ระดับเกิน 8% ทุกปีก็ถึงระยะถดถอย ปัญหาของธุรกิจที่ประเทศล้มละลายเพราะขาดสภาพคล่อง ความเสี่ยงสูง ธนาคารพาณิชย์จำกัดสินเชื่อ เป็นปัญหาที่ผู้ประกอบการทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัด เผชิญอยู่ตั้งแต่ปี 2541 และยังไม่มียุทธศาสตร์คลี่คลายแต่ประการใด (หน้า 35; โลกการค้า ฉบับที่ 41, 2542)

นอกจากผู้ประกอบการและหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบแล้ว ประชาชนจำนวนมากที่ใช้แรงงาน ลูกจ้าง และพนักงานของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ต่างก็พลอยได้รับความเดือดร้อนไปตามๆ กัน ทางออกที่ดีที่สุดคือ การหางาน หาอาชีพใหม่ที่ถึงแม้ว่าจะมีรายได้ที่น้อยกว่าเดิม หรือต้องเหนื่อยกว่าเก่าก็ต้องยอม เพื่อความอยู่รอดในชีวิตประจำวัน บางคนก็ต้องเดินทางกลับไปทำไร่ ทำเกษตรกรรมเลี้ยงชีพ โดยไม่ปล่อยให้วันเวลาผ่านไปอย่างไร้ความหวัง และสิ่งเหล่านี้เองที่เป็นเสมือนกระจกสะท้อนให้ประชาชนทุกคนในสังคมทุกหน่วยงานไม่ว่าภาครัฐและภาคเอกชนรวมทั้งประชาชนทั่วไป ได้รู้ ได้เห็น และได้มีส่วนร่วมกันหาทางออก เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ขณะที่ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ กำลังสับสนที่จะต้องเผชิญกับปัญหาอันเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแสดงความห่วงใยและทรงเข้าใจถึงพื้นฐานของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ จึงทรงเผยแพร่ความรู้และแนวคิด เพื่อให้ประชาชนนำไปยึดถือปฏิบัติ โดยมีพระราชกระแสรับสั่งแนะแนวทางการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์ทรงเชื่อว่าถ้าประชาชนชาวไทยร่วมใจกันทำเพียงหนึ่งในสี่ ประเทศชาติของเราก็สามารถรอดพ้นจากภาวะวิกฤตได้ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2542)

เศรษฐกิจพอเพียงหรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2542)

เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

กล่าวโดยสรุป คือ ประชาชนชาวไทยควรหันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง ในการดำรงชีวิต

แนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจได้อย่างไร

ทางออกของการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมขณะนี้คือ จะต้องช่วยให้ประชาชนที่อยู่ในภาคเกษตรและที่กลับคืนสู่ภาคเกษตรมีงานทำ มีรายได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างรากฐานของชนบทให้แข็งแรงเพียงพอที่จะสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

แนวคิดระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงสำหรับเกษตรกร ตามแนวพระราชดำริตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ชั้น คือ

ขั้นที่ 1 มีความพอเพียง เลี้ยงตัวเองได้บนพื้นฐานของความประหยัด จัดการใช้จ่าย

ขั้นที่ 2 รวมพลังในรูปกลุ่ม เพื่อทำการผลิต การตลาด การจัดการ รวมทั้งด้านสวัสดิการ การศึกษา การพัฒนาสังคม ฯลฯ

ขั้นที่ 3 สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้หลากหลายโดยประสานความร่วมมือกับภาครัฐกิจ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคราชการในด้านเงินทุน การตลาด การผลิต การจัดการ และข่าวสารข้อมูล (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2542)

ความเข้มแข็งของชุมชน

ปัจจุบันรัฐบาลเริ่มให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน เนื่องจากเล็งเห็นชุมชนเป็นการรวมตัวของหน่วยงานของคนในประเทศ ซึ่งถ้าชุมชนมีความเข้มแข็งก็ย่อมจะทำให้ประเทศชาติมีความเข้มแข็งด้วย

การแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม ต้องเริ่มจากจุดแข็งในสังคมโดยต้องใช้ทุนทางสังคม (Social Capital) ที่มีอยู่ในทุกภาคส่วน ระดมทุกองค์ประกอบในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ชุมชน” หรือ “การรวมกลุ่ม” ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ

ชุมชน ในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองในระยะสั้น จึงจำเป็นต้องคัดเลือกพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่รุนแรงและหนาแน่นกว่า รวมทั้งมีศักยภาพและต้นทุนทางสังคมดีพอสมควร ซึ่งนั่นก็คือการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมชนบท (กระทรวงมหาดไทย, 2541)

การสร้างเศรษฐกิจชุมชน

นาย คิวะ แสงมณี ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือโลกการค้าในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน โดยได้แสดงความคิดเห็นว่า “หลังจากที่เราได้เจอปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาจังหวัดจากเดิมที่เรามุ่งพัฒนาการเกษตรเพื่อการส่งออกก็ต้องกลับมาให้เป็นเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองก่อน เมื่อชุมชนเข้มแข็งแล้วถึงจะสามารถกระจายเพิ่มผลผลิต เชื่อมโยงการผลิต สร้างกลุ่มออมทรัพย์ ตามทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นกรอบในการทำงาน”

เป้าหมายคือ ในปีแรก จะต้องให้ทุกชุมชนอย่างน้อยอยู่ในขั้นแรกคือ ประชาชนพออยู่พอกิน มีการทำนา มีการเลี้ยงสัตว์ ทำการเกษตรผสมผสาน เพื่อการพออยู่พอกิน สำหรับหมู่บ้านที่มีพออยู่พอกินแล้ว ก็ขึ้นไปขั้นที่ 2 คือการตั้งกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์เริ่มเชื่อมโยงผลผลิตระหว่างอำเภอ ตำบล หมู่บ้านเข้าด้วยกัน แล้วจะเริ่มขั้นที่ 3 ต่อไปคือ มีตลาดนัด มีตลาดการค้าขาย หรือว่าส่งออกได้ โดยอาจจะส่งไปขายกรุงเทพฯ หรือต่างประเทศ ขั้นที่ 4 คือ เริ่มให้หมู่บ้านเหล่านั้นมีประชาคมในลักษณะที่ประชาชน ต้องมาคิดอ่าน แก้ไขปัญหาของตนเอง ลงมือกันเอง” (โลกการค้า ฉบับที่ 41, 2542)

ความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน

พิทยา ว่องกุล (2542) ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า สังคมของประเทศไทยนั้นมักจะยึดติดอยู่กับอำนาจของเงินตรา (ทุนนิยม) และวัตถุนิยมต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันจนเกือบจะหลอหลอมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางสังคม ในสภาพความเป็นจริงที่ถูกมองข้าม สังคมไทยที่เคยช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็กลายเป็นสังคมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เอาจัดเอาเปรียบกันและกัน สังคมที่เคยสงบร่มเย็นก็กลายเป็นสังคมที่สับสนวุ่นวาย ทุกหน่วยงาน องค์กร ต่างก็กอบโกยผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา และก่อนที่สังคมไทยทรัพยากรธรรมชาติเพียงน้อยนิดจะล่มสลายลง มนุษย์ทุกคน สังคม หน่วยงาน และองค์กรทั้งหลายจึงต้องหันมาตระหนักถึงการอยู่ร่วมกัน แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ และสร้างจิตสำนึกเพื่อสาธารณประโยชน์ เพื่อสร้างสังคมใหม่ขึ้นมาแทนสังคมที่ไม่ใช่สังคมตัวใครตัวมัน แต่เป็นสังคมที่ตั้งอยู่บน

หลักการอยู่ร่วมกัน ฟังฟังกันทั้งในส่วนที่เป็นมนุษย์ด้วยกันและธรรมชาติ พร้อมทั้งพยายามช่วยกันฟื้นฟูสิ่งที่เสื่อมสูญจากการทำลายของระบบทุนนิยมให้กลับคืนมา โดยเอาส่วนตัวขึ้นต่อส่วนรวม

การมีส่วนร่วมของเอกชนต่อชุมชน

โสภณ สุภาพงษ์ ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า ภาคธุรกิจเอกชนน่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนในชนบทเพื่อเป็นการตอบแทนจากการใช้แรงงานราคาถูกของคนในชนบทและการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างมากมาจากการสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งการช่วยเหลือชุมชนในชนบทจะต้องพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง โดยอาศัยความช่วยเหลือจากธุรกิจเอกชนเข้าไปสนับสนุน และจะต้องยึดหลักสำคัญสามประการคือ หนึ่ง ความร่วมมือกันระหว่างเอกชนกับชุมชน ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนธุรกิจการค้า สอง การค้าชุมชนที่ส่งเสริมสนับสนุนนั้น จะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาชุมชนและพัฒนาคน และประการสุดท้าย จะต้องก่อให้เกิดศักยภาพในการที่ชุมชนจะต้องพัฒนาต่อไปด้วยตนเอง การที่ชุมชนจะเข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืนได้นั้น มิได้ขึ้นอยู่กับภาคธุรกิจเอกชนที่จะต้องแสดงความจริงใจและความสำนึกในฐานะที่เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีหน้าที่ช่วยเหลือเกื้อกูลให้เพื่อนสมาชิกอื่นๆ ในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขเท่านั้น หากแต่ยังต้องได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลในอันที่จะหามาตรการต่างๆ มาสนับสนุนให้แนวทางนี้เป็นไปได้ (โสภณ สุภาพงษ์, 2542)

การดำรงชีวิตของสังคมชนบท

ปรีดี พนมยงค์ ให้ความสนใจกับการดำรงชีวิตของชาวบ้านในชนบท และเข้าใจปัญหาของชาวบ้านเป็นอย่างดี โดยเชื่อว่าสมาชิกในแต่ละชุมชนนั้นสามารถดำรงชีวิตของตนและครอบครัวตลอดจนดูแลความสงบสุขของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยธรรมชาติ อีกทั้งยังให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งจะเน้นระบบสหกรณ์ การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการทำกิจกรรม และการปกครองกันเองของคนภายในหมู่บ้าน (ปรีดี พนมยงค์, 2530)

จะเห็นได้ว่าแนวคิดของกระทรวงมหาดไทย , ศิวะ แสงมณี , พิทยา ว่องกุล , โสภณ สุภาพงษ์ ที่กล่าวมาข้างต้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเน้นและทรงให้ความสำคัญกับชุมชนในชนบท เพราะถ้าชุมชนในชนบทเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งแหล่งเงินทุนหรือความช่วยเหลือจากภายนอก ก็จะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจตามไปด้วยทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยนั้น โดยส่วนใหญ่ภาคเกษตรกรรมมีอัตราสูงกว่าภาคอุตสาหกรรม เมื่อภาคเกษตรกรรม

ซึ่งเป็นคนส่วนมากมีสภาพเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ก็จะส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นคนส่วนน้อยมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นตามไปด้วย และประการสำคัญจะทำให้มนุษยรู้จักคุณค่าของธรรมชาติ ความผูกพัน และความสัมพันธ์ กับทุกองค์กรชุมชน และเพื่อให้การจัดการเศรษฐกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีระบบแบบแผนที่มีมั่นคง อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือคนในชนบท จึงได้มีการนำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ในการทำกิจกรรมของคนในแต่ละชุมชน

ผู้วิจัยเห็นว่า ระบบการทำงานในรูปสหกรณ์นั้นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์สูงสุด ถ้าได้ยึดถือปฏิบัติกันอย่างถูกต้องและเป็นธรรม เพราะรายได้และผลผลิตที่ได้รับ จะสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การบริหารเศรษฐกิจ ของคนในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะขออธิบายและแนะนำแนวคิดสหกรณ์ และสหกรณ์เลมอน ฟาร์ม พัฒนา จำกัด ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ว่ามีที่มาและสถานการณ์อย่างไร

สหกรณ์

ความหมายของสหกรณ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า "สหกรณ์" ไว้ว่างานร่วมมือกัน เช่น ทางธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเพื่อกำไรหรือประโยชน์อื่น ๆ ในงานนั้นๆ ร่วมกัน วิธีจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจร่วมมือ เพื่อบำรุงความเจริญในทางเศรษฐกิจโดยแบ่งกำไรเสมอกัน (พจนานุกรมบัณฑิตยสถาน, 2525)

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 ได้ให้ความหมายของ "สหกรณ์" ไว้ว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2511) ประดิษฐ์ มัชฌิมา กล่าวว่าสหกรณ์คือองค์การธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการ โดยกลุ่มบุคคลผู้มีความประสงค์อย่างเดียวกันในการที่จะจัดปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่สมาชิกหรือดำเนินธุรกิจร่วมกันโดยถือความสมัครใจหลัก ประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการศึกษาและหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ประดิษฐ์ มัชฌิมา, 2526)

ประวัติศาสตร์สหกรณ์สากล

ระหว่างศตวรรษที่ 18-19 ได้เกิดการปฏิบัติอุตสาหกรรมขึ้นในยุโรป มีการนำเอาเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงานคน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจคือเกิดภาวะการว่างงานและเศรษฐกิจตกต่ำทั่วไป การเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงครั้งนี้เริ่มต้นจากประเทศอังกฤษ ชาวอังกฤษต้องประสบกับปัญหาความเดือดร้อนอย่างมากมาย จากการที่นายทุนใช้เครื่องจักรแทนแรงงานมีการปลดคนงานออกจากโรงงาน ส่วนผู้ประกอบการรายย่อยต้องเลิกล้มกิจการไป สภาพสังคมทั่วไปมีการแบ่งชนชั้นออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนายทุนและฝ่ายกรรมกร นายทุนพยายามแสวงหากำไรจากการลงทุนมากที่สุด โดยการเอาเปรียบฝ่ายกรรมกรทุกวิถีทาง

ต่อมา โรเบิร์ต โอเวน ชาวอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้กำเนิดการสหกรณ์ขึ้นในโลกและได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการสหกรณ์ เดิมโอเวนเป็นคนที่ยากจน แต่มีความเฉลียวฉลาดและรู้จักวิธีการทำมาหากิน จึงทำให้เขาได้มีโอกาสเป็นผู้จัดการและมีหุ้นส่วนเป็นเจ้าของโรงงาน เขาเป็นนายจ้างที่มีความหวังดีต่อกรรมกรจึงได้ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ทั่วไปของคนงานให้ดีขึ้น หลังจากนั้นโอเวนได้หาวิธีช่วยเหลือกรรมกรอื่นๆ โดยสอนให้รู้จักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อขจัดปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ซึ่งเป็นวิธีการของระบบสหกรณ์

อีกท่านหนึ่งคือ นายแพทย์วิลเลียม คิง อาศัยอยู่ที่เมืองโบรตัน ประเทศอังกฤษ นายแพทย์คิงเริ่มต้นจากการชี้แจงให้คนงานรวมทุนกันคนละเล็กคนละน้อยตั้ง "สมาคมการค้า" (Trading Association) ในรูปสหกรณ์ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2370 เป็นรูปารานสหกรณ์จำหน่ายสินค้าแต่มีข้อแตกต่างไปจากร้านสหกรณ์ในปัจจุบัน คือ กำไรที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจของร้านสหกรณ์นี้จะไม่นำมาแบ่งปันกัน แต่จะเก็บสมทบไว้เป็นทุนเพื่อใช้ขยายงานการกระทำได้กล่าวทำให้ร้านค้าแบบสหกรณ์ในรูปแบบนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการเก็บกำไรทั้งหมดไว้ไม่จ่ายคืนแก่สมาชิก ทำให้สมาชิกไม่ศรัทธาสหกรณ์ อย่างไรก็ตามกิจการของนายแพทย์คิง ก็คล้ายกับร้านสหกรณ์ในปัจจุบัน ฉะนั้นในวงการร้านสหกรณ์สมัยนี้จึงให้เกียรติแก่ท่านมาก

สหกรณ์สมาคมแห่งแรกที่ดำเนินการประสบผลสำเร็จและเป็นแบบฉบับในโลกก็คือร้านสหกรณ์แห่งเมืองรอชเดล ประเทศอังกฤษ ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2387 โดยกรรมกรช่างทอผ้าจำนวนหนึ่งซึ่งมีรายได้น้อยและประสบปัญหาในด้านการซื้อหาเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพ ต่อมาเมื่อมีสมาชิกเพิ่มและธุรกิจการค้าขยายใหญ่ขึ้นก็ได้มีการทำธุรกิจกับบุคคลภายนอกด้วย นักสหกรณ์รอชเดล หรือที่เรียกกันว่า "ผู้นำแห่งรอชเดล" ได้กำหนดหลักปฏิบัติไว้ 10 ประการ ซึ่งมีสาระสำคัญหลายประการที่ถูกยึดถือเป็นหลักสหกรณ์สากลมาจนถึงปัจจุบันในเวลาต่อมาการรวมกันเป็นสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนก็ได้แพร่หลายไปยังประเทศต่างๆ อันเป็น

ประโยชน์และเป็นตัวอย่างในการจัดตั้งสหกรณ์แก่ชาวชนบทและชาวเมืองมาจนปัจจุบัน (การสหกรณ์ในประเทศไทย งานเผยแพร่งานสหกรณ์, 2536)

ประวัติการจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) มีรายงานกล่าวถึงประวัติการจัดตั้งสหกรณ์ว่า เมื่อประเทศไทยเริ่มติดต่อดำขายกับต่างประเทศมากขึ้นนับตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ ระบบเศรษฐกิจของชนบทค่อยๆ เปลี่ยนแปลงจาก ระบบเศรษฐกิจเพื่อเลี้ยงตนเองสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า ความต้องการเงินทุนเพื่อขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ชาวนาที่ไม่มีทุนของตนเองจึงต้องหันไปกู้ยืมจากบุคคลอื่น โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงและมีการเอารัดเอาเปรียบทุกวิถีทาง จนยากที่ชาวนาจะสามารถปลดปล่อยหนี้สินได้ประกอบกับสภาพการเกษตรโดยทั่วไปต้องอาศัยสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ผลผลิตการเกษตรจึงไม่แน่นอน ดังนั้น หนี้สินและดอกเบี้ยยจึงเพิ่มพูนมากขึ้น จึงไม่สามารถชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้ได้ในที่สุด ต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่เจ้าหนี้

จากสภาพความเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวนา รัฐบาลจึงคิดหาช่องทางช่วยเหลือ โดยมีแนวคิดจะจัดตั้งธนาคารเกษตรให้มีสาขาในภูมิภาค เพื่อให้เงินกู้แก่ชาวนา แต่ต้องระงับไปเนื่องจากขัดข้องในเรื่องเงินทุน หลักประกันเงินทุน และการควบคุมเงินกู้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2457 รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังมหาสมบัติ (กระทรวงการคลัง) ได้เชิญ เซอร์ เบอรัลนาร์ด ฮันเตอร์ (Sir Bernard Hunter) หัวหน้าธนาคารแห่งเมืองมิดราส ประเทศอินเดีย มาสำรวจช่องทางช่วยเหลือชาวนา จึงได้เสนอแนะให้จัดตั้ง “ธนาคารให้กู้ยืมแห่งชาติ” (National Loan Bank) เพื่อดำเนินการให้เงินกู้แก่ราษฎร โดยมีที่ดินหรือหลักทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นหลักประกันและให้เกษตรกรที่จะรับเงินกู้อวมกันเป็นสมาคมเพื่อควบคุมไม่ให้เกษตรกรทอดทิ้งที่ดินหรือหนี้สิน

พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก ได้ทรงพัฒนารูปแบบสหกรณ์ที่เหมาะสมกับประเทศ โดยเห็นว่าสหกรณ์หาทุนแบบโรฟไฟเซน ในเยอรมัน มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากสมาชิกต้องรับผิดชอบหนี้สินของสหกรณ์ร่วมกันมีขนาดเล็ก สมาชิกจะรู้จักกันดีและควบคุมซึ่งกันและกันได้ และทรงบัญญัติคำจากภาษาอังกฤษเป็นศัพท์เฉพาะในภาษาไทยว่า “สหกรณ์” จึงได้รับการยกย่องให้เป็น “บิดาของการจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศไทย

สหกรณ์ที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แห่งแรกในประเทศไทย คือ “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 โดย

กู้เงินจากแบงก์สยามกัมมาจล จำกัด (ธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบัน) และต่อมาได้มีการจัดตั้ง สหกรณ์เพิ่มขึ้นที่จังหวัดลพบุรีและแพร่หลายทั่วไป

เมื่อปรากฏว่า การจัดตั้งสหกรณ์เป็นผลดีและเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม สหกรณ์ให้มีความมั่นคงและแพร่หลาย ประเทศไทยจึงได้ตรากฎกระทรวง คือ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ซึ่งตราขึ้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2511 (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2511) และได้ตรา พระราชบัญญัติ สหกรณ์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2524 ขึ้นอีก เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2524 พระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ ได้ถือใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน

ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย

ทางราชการได้แบ่ง สหกรณ์ออกเป็น 6 ประเภท ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช 2511 ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่มีหน้าที่ในการจัดหาและให้บริการแก่สมาชิกในด้าน ผลผลิตการเกษตร เช่น การจัดหาเงินทุน วัสดุเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ มาจำหน่ายให้สมาชิกใน ราคาถูก การรวบรวมผลผลิตออกจำหน่าย เป็นต้น
2. สหกรณ์ประมง เป็นสหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และการประกอบอาชีพ ด้านการประมงมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก และการจัดการด้านการตลาดเพื่อให้สามารถจำหน่ายปลา หรือผลผลิตให้ได้ราคาดีขึ้น
3. สหกรณ์นิคม เป็นสหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาหรือจัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิกใน การประกอบ อาชีพ และรวมถึงการจัดหาและอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพให้แก่ สมาชิก
4. สหกรณ์ร้านค้า หรือสหกรณ์ผู้บริโภคมีหน้าที่ในการจัดหาสินค้า หรือเครื่องอุปโภค บริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก ส่วนมากหรือเกือบจะทั้งหมดเป็นสหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในเมือง หรือใน ย่านชุมชน
5. สหกรณ์บริการ เป็นสหกรณ์ที่มีหน้าที่ในการจัดหาและให้บริการแก่สมาชิกในด้าน ต่างๆนอกเหนือไปจากสหกรณ์ในรูปอื่นๆ เช่น สหกรณ์การไฟฟ้าสหกรณ์เคหสถาน
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับฝากเงินและจัดหาเงินทุนให้ สมาชิกกู้ยืมไปใช้จ่ายในเวลาจำเป็น ซึ่งเกือบจะทั้งหมดเป็นสหกรณ์ที่จัดอยู่ในหมู่ผู้มีรายได้ประจำ โดยเฉพาะในวงการราชการ

ต่อมา ในวันที่ 14 เมษายน 2516 ได้มีการจำแนกสหกรณ์เพิ่มเติมคือ สหกรณ์โคนม ทำหน้าที่รวบรวมน้ำนมดิบของสมาชิกออกจำหน่าย ตลอดจนจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากน้ำนมดิบ เป็นต้น

นอกจากจะได้มีการแบ่งประเภทของสหกรณ์ดังกล่าวแล้ว ในส่วนของการดำเนินกิจการสหกรณ์ต่างๆ นั้น ยังมีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบแบบแผนที่มั่นคง โดยยึดหลักอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน กล่าวคือ

อุดมการณ์ คือ ระบบความเชื่อที่มีแบบแผน ซึ่งก่อให้เกิดการจูงใจให้กลุ่มชนในสังคมเกิดการยึดถือ นำมาใช้ให้เป็นแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อบรรลุถึงความเป็นอยู่ที่ดี

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ แนวความคิดที่เชื่อว่าจะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ให้มีการกินดีอยู่ดีและมีสันติสุข โดยการประหยัด ช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หลักสหกรณ์ คือ แนวทางสำหรับสหกรณ์ที่เชื่อมั่นในอุดมการณ์สหกรณ์ ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

ในเวลาต่อมา องค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศได้ประชุม ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2509 ได้กำหนดหลักการสหกรณ์เป็นสากล สำหรับสหกรณ์ทั่วไป 6 ประการ ดังนี้

1. การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ และเปิดรับสมาชิกโดยไม่จำกัด
2. การควบคุมตามหลักประชาธิปไตย
3. การจำกัดดอกเบี้ยที่ให้แก่ทุนเรือนหุ้น
4. การจัดสรรรายได้สุทธิอย่างเป็นธรรม
5. การส่งเสริมการศึกษาอบรมสหกรณ์
6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง

หลักการสหกรณ์สากลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสมัครใจความเป็นประชาธิปไตย การกู่-ปันผล การให้การศึกษาร่วมมือร่วมใจในการบริหารกิจการสหกรณ์ อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายเป็นปัจจัยในการดึงดูดสมาชิก โดยใช้หลักการปกครองแบบประชาธิปไตยและการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์และสร้างความมั่นคงให้กับเหล่าสมาชิก

วิธีการสหกรณ์

การดำเนินการของสหกรณ์ ยึดหลักการรวมกันเป็นข้อสำคัญ เพราะการรวมกันนั้นจะทำให้เกิดพลังที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของสมาชิกที่มาร่วมกันตั้งสหกรณ์ได้ และเนื่องจาก สหกรณ์โดยทั่วไป เกิดขึ้นจากการรวมกันของผู้ที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพและผู้ที่มีฐานะอ่อนแอทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว ฉะนั้น ถ้าหากไม่สามารถที่จะรวมกันได้อย่างเหนียวแน่นและถาวรแล้ว ก็ย่อมจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ดังนั้นหลักการสำคัญที่จะทำให้การรวมกันของสหกรณ์ มีความมั่นคงและถาวรได้ก็โดย สหกรณ์ยึดหลักในการปฏิบัติตามหลักสหกรณ์ 6 ประการ ดังได้กล่าวมาแล้ว

ดังนั้น วิธีการสหกรณ์ คือ การนำหลักการสหกรณ์มาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งสหกรณ์แต่ละประเภทก็จะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เช่น ในการจัดตั้ง การระดมทุน การบริหารงาน การดำเนินธุรกิจ การส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิก โดยกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

ที่ผ่านมาสหกรณ์ส่วนใหญ่มักจะถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ขัดสนของเหล่าสมาชิก สหกรณ์จึงเป็นเสมือนที่พึ่งยามยากของเหล่าสมาชิกเสมอ ซึ่งถ้ามองกันจริงๆ แล้วกลับเป็นภาระในการกู้หนี้ยืมสินแก่สมาชิกเสียมากกว่า ไม่แตกต่างไปจากการกู้เงินจากธนาคารทั่วไปเท่าไรนัก ถึงแม้ว่ากิจการสหกรณ์บางประเภทจะเป็นการสร้างงานให้แก่เหล่าสมาชิกก็ตาม เพราะนั่นไม่ได้หมายถึงการที่จะเข้าไปแก้ปัญหาที่ต้นเหตุเพื่อช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาให้สมาชิกหายจากความยากจนขัดสนแต่อย่างใด

แต่ในปัจจุบันได้มีการก่อตั้งสหกรณ์สายพันธุ์ใหม่ ที่มีความแตกต่างโดดเด่นไปจากสหกรณ์โดยทั่วไปแต่เดิม คือ สหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด เหตุที่กล่าวว่า เป็นสหกรณ์สายพันธุ์ใหม่นั้นก็เนื่องจาก สมาชิกของสหกรณ์เลมอนฟาร์มจะเป็นผู้ที่เข้าไปขจัดปัญหาความยากจนและขัดสนของชาวบ้านผู้ผลิตสินค้าในชนบทต่างๆ อีกทั้งมีส่วนร่วมช่วยในการสร้างงาน กระจายรายได้ การแก้ปัญหาการอพยพแรงงานไปยังถิ่นฐานอื่นและช่วยให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันอีกด้วย ซึ่งในส่วนต่อไปจะได้แนะนำที่มาที่ไปของสหกรณ์เลมอนฟาร์ม

สหกรณ์เลมอนฟาร์ม

ความเป็นมาของสหกรณ์เลมอนฟาร์ม

จากการที่ต้องประสบปัญหาต่างๆ อันเนื่องมาจากการทำธุรกิจของชาวบ้านผู้ผลิตในชนบท ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วปัญหาที่ชาวบ้านมักจะประสบอยู่เสมอ ได้แก่ การขาดแหล่งกระจายสินค้า ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้า และขาดการช่วยเหลือให้คำแนะนำจากภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้การดำเนินธุรกิจตลอดจนการดำเนินงานต่างๆ ของชาวบ้าน ชุมชน ไม่ประสบความสำเร็จหรือ

เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร สหกรณ์เลมอนฟาร์ม จึงมีบทบาทสำคัญในการที่เข้าไปช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยหลักการดำเนินงานที่เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงปัญหาดังกล่าว เพื่อช่วยฟื้นฟูและยกระดับความเป็นอยู่ของคนในสังคมชนบทให้ดีขึ้น

บริษัท มงคลชัยพัฒนา จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือหุ้น 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นองค์กรหนึ่ง que เห็นว่า ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมาปัญหาชนบทโดยเฉพาะ ความยากจนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศมาโดยตลอด และยิ่งทวีขึ้นเนื่องจากวิกฤตการณ์ เศรษฐกิจในปัจจุบัน สภาพดังกล่าวสร้างผลกระทบต่อสังคมไทยโดยรวม บริษัท มงคลชัยพัฒนา จำกัด ได้เล็งเห็นแนวทางที่จะคลี่คลายปัญหาดังกล่าวจึงได้ดำเนินการตามแนวพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3” โดยริเริ่มก่อตั้งร้านสินค้าชุมชน “เลมอน ฟาร์ม” ขึ้น ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2541 จากความพยายามของบริษัท บางจาก ปีโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ที่กระทำในนามของบริษัท มงคลชัยพัฒนา จำกัด ภายใต้การควบคุมดูแลของโสภณ สุภาพงษ์ ซึ่งได้รับแนวคิดมาจากรูปแบบ Farm shop ในต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมาย 2 ประเด็น คือ

1. ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน
2. ส่งเสริมคุณค่าของผู้บริโภค

ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ทำหน้าที่ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการเป็น ตลาดรองรับอาหารเกษตรธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษ ตลอดจนสินค้าเกษตรแปรรูปจากองค์กรชุมชนท้องถิ่น มุ่งสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับองค์กรชุมชน ซึ่งจะช่วยให้สามารถขยายงานและช่วยรองรับคนว่างงานได้ (หนังสือพิมพ์ข่าวสด, 28 มิ.ย.2541)

ส่งเสริมคุณค่าของผู้บริโภค ด้วยการคัดสรรอาหารส่งเสริมสุขภาพที่ปลอดภัยจากสารพิษ มีประโยชน์ต่อสุขภาพมาบริการแก่ผู้บริโภค ซึ่งนอกจากจะให้ผลดีต่อสุขภาพแล้วกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ จะมีส่วนช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง (หนังสือพิมพ์ข่าวสด, 28 มิ.ย. 2541)

ในระยะต่อมาเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา ขึ้นพร้อมเปิดรับสมาชิกผู้ถือหุ้นทั่วประเทศโดยมีมูลค่าหุ้นละ 100 บาท และสามารถซื้อหุ้นได้โดยไม่ว่า จำกัดจำนวน คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์นำโดย ประเวศ วะสี ได้จัดตั้ง “สหกรณ์เลมอน ฟาร์มพัฒนา จำกัด” ขึ้นเพื่อร่วมกันอุ้มชูภาวะที่สังคมไทยอยู่ในความยากลำบาก เหล่าสมาชิกจะได้รวมเงินรวมความสามารถเป็นทุนร่วมกัน เพื่อช่วยกันเองและช่วยครอบครัวผู้ผลิตในชนบท (หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, 26 พ.ค. 2542)

วัตถุประสงค์สหกรณ์เลมอน ฟาร์มพัฒนา จำกัด

วัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์เลมอนฟาร์ม คือ การส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมของสมาชิก โดยวิธีร่วมกันดำเนินธุรกิจ เพื่อประโยชน์ด้วยกันในข้อต่อไปนี้

1. จัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายและอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาสินค้าที่ดีต่อสุขภาพ และสินค้าปลอดภัยจากสารเคมีที่เป็นพิษจากชุมชนชนบท มาจำหน่ายเพื่อส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกผู้บริโภคและผู้ผลิต
2. ช่วยจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้คุณภาพที่ผู้บริโภคต้องการของสมาชิก ช่วยครอบครัว ผู้ผลิตในชุมชนชนบทเพื่อคนตกงานที่กลับสู่ท้องถิ่น แม่และเด็กให้มีกิน พึ่งตนเองได้
3. ร่วมกันเป็นอาสาสมัครดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อครอบครัวของสมาชิกและต่อเด็ก นำไปสู่สังคมที่มีความสุขและจริยธรรมร่วมกัน
4. มุ่งเสนอสินค้าเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวไปสู่ชุมชน
5. ร่วมกันส่งเสริมรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องกับทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริสเพื่อคนไทยชุ่มชื้นผ่านพันวิกฤต

(เอกสารเผยแพร่สหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด, 2542)

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทำให้สหกรณ์เลมอนฟาร์ม เปิดโอกาสให้กับสินค้าพื้นบ้าน จากต่างจังหวัดหลายๆจังหวัดเข้ามาวางขายในร้าน และยังช่วยประชาสัมพันธ์สินค้าให้ผู้บริโภครู้จัก สินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดต่างๆ โดยไม่ต้องเดินทางไปหาซื้อถึงที่ ซึ่งจะกล่าวถึงสินค้าในร้าน เลมอนฟาร์มต่อไป

สินค้าในร้านเลมอน ฟาร์ม

เพื่อเป็นการสนองความต้องการของผู้บริโภค ร้านเลมอนฟาร์มจึงเน้นสินค้าประเภท อาหารเพื่อสุขภาพและสมุนไพรต่างๆ โดยมีถึง 60 เปอร์เซ็นต์ ของสินค้าทั้งหมด ส่วนอีก 40 เปอร์เซ็นต์ จะเป็นหัตถกรรม เครื่องมือทำสวน หนังสือ และสินค้าที่ได้รับความนิยมทั่วไป เช่น ขนม ขบเคี้ยว แชมพู น้ำมันพืช น้ำผลไม้ เป็นต้น

เห็นได้ว่าร้านเลมอนฟาร์มเน้น ให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพ การบริโภคเพื่อ รักษาโรค และการรักษาความสมดุลย์ของร่างกาย จากการให้ความรู้เกี่ยวกับผักและสินค้าที่มี ประโยชน์ต่อร่างกาย จากสินค้าที่นำมาวางขาย อาจกล่าวได้ว่าทางสหกรณ์ได้จุดประกายการเกื้อกูล กันระหว่างสังคมเมืองกับสังคมต่างจังหวัดขึ้นในสังคมไทย ต่อไปจะได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของ แนวคิดของสหกรณ์เลมอน ฟาร์มต่อสังคมไทย

กลไกการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย

จากการสัมภาษณ์คุณ จณิน เขี่ยมสะอาด อดีตผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของสหกรณ์เลมอนฟาร์ม ทำให้ทราบว่ากลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานของร้านเลมอน ฟาร์ม คือชนชั้นกลางไปจนถึงผู้มีฐานะทางสังคม โดยมีรูปแบบของการสื่อสารในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผล มีการเน้นย้ำถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นการตอบแทน นั่นก็คือตัวเรา และคนที่เรารักทุกๆ คนมีสุขภาพดีและแข็งแรง ซึ่งแน่นอนว่าประโยชน์ตอบแทนที่ว่านี้ทุกคนย่อมปรารถนา และยังมีส่วนร่วมกันทำให้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

การเผยแพร่ ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ของเลมอน ฟาร์ม นั้น โดยหลักแล้วจะเน้นที่สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลักประกอบกับจุดจำหน่ายสินค้า หรือร้านเลมอนฟาร์มซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายสาขา และกระจายอยู่ในปั้มน้ำมันบางจาก จึงทำให้มีโอกาสเป็นที่รู้จักและสนใจได้ง่าย

ปี 2542 ร้านเลมอนฟาร์ม มีสมาชิกประมาณ 20,500 คน และมีสาขาทั้งหมด 8 สาขา (งานเผยแพร่ข้อมูล, จณิน เขี่ยมสะอาด, 2542) คือ

1. สาขาพระราม 9 (สาขานี้ถูกปิดไปแล้วเมื่อต้นปี 2544)
2. สาขาสุขาภิบาล 3
3. สาขาประชาชื่น
4. สาขาสามแยกเกษตร
5. สาขาติวานนท์
6. สาขาสุขุมวิท 39
7. สาขาลาดพร้าว 111
8. สาขาพระราม 4

ในส่วนของการประชาสัมพันธ์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้จักและเข้ามาใช้บริการนั้น มีทั้งเผยแพร่ข่าวสารโดยเลมอนฟาร์มเองและได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนที่สนใจ โดยเมื่อเลมอนฟาร์มมีการทำกิจกรรมหรือมีข่าวสารใหม่ๆ นอกจากจะแจ้งให้สมาชิกทราบผ่านทางจดหมายข่าวแล้ว ยังส่งจดหมายเผยแพร่กิจกรรมนั้นๆ ไปยังสื่อมวลชนที่สนใจเพื่อขอความร่วมมือในการเผยแพร่ซึ่งเลมอนฟาร์มได้รับความสนใจเป็นอันมากจากสื่อต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร มากมาย โดยเป็นไปตามกระแสสังคมที่ว่าเมื่อมีสิ่งใดแปลกใหม่เข้ามาในสังคมก็จะได้ได้รับความสนใจกันอย่างทั่วถึง เพื่อให้ทันยุคทันสมัย อีกทั้งเนื่องจากความสำคัญ และ ความแปลกใหม่ ของร้านเลมอนฟาร์ม ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น จึงทำให้เลมอนฟาร์มเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป อย่างรวดเร็วและได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย

อย่างไรก็ตาม การที่สื่อมวลชนและผู้บริโภคให้ความสนใจ สนับสนุน ต่อร้านเลมอนฟาร์มดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่า สื่อมวลชนและผู้บริโภคหรือสมาชิกเหล่านั้นมีความเข้าใจต่อสิ่งที่เลมอนฟาร์มต้องการสื่อสารมากนักน้อยเพียงใด และมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่อย่างไร ด้วยมูลเหตุดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาแก่ผู้วิจัย ที่ประสงค์จะทำความเข้าใจและค้นหาคำตอบอย่างลึกซึ้ง ซึ่งการตอบปัญหาเหล่านี้จะใช้ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations Theory) และทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory) มาเป็นกรอบนำวิจัยซึ่งจะได้กล่าวถึงโดยละเอียดในบทที่ 2 ต่อไป

ปัญหาคำถามวิจัย

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมอะไรบ้างที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ ซึ่งนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม
2. ลูกค้ายร้านเลมอนฟาร์มมีวิสัยทัศน์ร่วมเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์มอย่างไร
3. วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าสะท้อนลักษณะอะไรของเลมอนฟาร์มในฐานะนวัตกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาว่ามีทัศนะของลูกค้าเลมอนฟาร์มในรูปของวิสัยทัศน์ร่วมอะไรบ้างที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม
2. เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ร่วมของลูกค้าที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์ม
3. เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าที่สะท้อนลักษณะของเลมอนฟาร์มในฐานะนวัตกรรม

นิยามศัพท์

สหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัดหรือร้านเลมอนฟาร์ม หมายถึง ร้านค้าที่ดำเนินการก่อตั้งโดยบริษัท บางจากปริโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ภายใต้การควบคุมดูแลของ โสภณ สุภาพงษ์ และสินค้าภายในร้านเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพปลอดภัยจากสารพิษต่างๆ โดยสินค้ามาจากองค์กร ชุมชน ในจังหวัดต่างๆ

ลูกคำ หมายถึง ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าในร้านเลมอนฟาร์ม ไม่ว่าจะในสาขาใดก็ตาม

รายการโทรทัศน์ หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราว ข่าวสาร เกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง ความคิด การกระทำ หรือสิ่งของซึ่งบุคคลใดหรือคนกลุ่มใดเห็นว่าเป็นของใหม่ ในที่นี้หมายถึงร้านเลมอนฟาร์ม

จินตสสาร (Fantasy theme) หมายถึง สิ่งที่มาชกภายในกลุ่มเห็นร่วมกันเมื่อพูดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งการเห็นร่วมกันนั้นจะนำไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม

วิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical vision) หมายถึง การรวบรวมจินตสสารหลายๆ จินตสสารไว้ด้วยกัน แล้วมีการแต่งแต้มสีสัน (composite dramas) เพื่อให้เกิดเป็นสารหรือข้อความที่สามารถสื่อความหมายที่เข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations Theory) หมายถึง ทฤษฎีที่ศึกษาถึงการเผยแพร่สิ่งใหม่ ความคิดใหม่ และวิธีการปฏิบัติใหม่ ไปสู่สมาชิกภายในระบบสังคมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในระบบสังคม

ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory) หมายถึง ทฤษฎีที่ศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารที่อยู่ในคำพูดเป็นนัยซึ่งย่อเหตุการณ์ต่างๆ ในการสื่อสารสารจึงเป็นจุดที่ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายนำมาวิเคราะห์หาความหมายของคำต่างๆ ที่สื่อถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในรูปของคำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจในลักษณะเดียวกัน หรือโครงการรณรงค์ในหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพื่อความสัมฤทธิ์ผลด้านการสื่อสาร
2. เป็นแนวทางการศึกษานำร่องเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านโทรทัศน์สำหรับธุรกิจเปิดใหม่ในลักษณะเดียวกันนี้
3. เป็นการขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายในบริบทของสังคมไทย
4. เป็นการประยุกต์ทฤษฎีมาใช้เพื่อหาทัศนคติของลูกค้าที่มีต่อนวัตกรรม

ขอบเขตการวิจัย

เนื่องจากสหกรณ์เลมอนฟาร์ม เป็นองค์กรที่เพิ่งเปิดดำเนินกิจการ และไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกสหกรณ์ได้ อีกทั้งเอกสารเผยแพร่ที่ทางองค์กรจัดทำขึ้นก็ยังมีไม่มากนัก ผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้จึงเป็นข้อมูลเอกสารเผยแพร่ต่างๆ เบื้องต้น และข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยตอบข้อซักถามจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับสหกรณ์เลมอนฟาร์ม ซึ่งก็ได้รับการอนุเคราะห์ให้ให้ข้อมูลจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

ทั้งนี้รายการโทรทัศน์ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้จำกัดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2541 จนถึงเดือนมกราคม 2543 และเฉพาะรายการโทรทัศน์ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเท่านั้น

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อเดียวเท่านั้นที่ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการขอข้อมูล ประกอบกับสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะผู้บริโภคได้ยินทั้งเสียงและได้เห็นทั้งภาพที่เคลื่อนไหว นอกจากนี้โทรทัศน์มีราคาไม่แพง บุคคลแทบทุกคนสามารถมีกำลังพอที่จะซื้อได้ โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่ใกล้ตัวที่สุด บุคคลทุกเพศทุกวัยที่อยู่ในบ้านจะสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ทุกรายการอย่างไม่มีข้อจำกัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ชมที่จะเปิดรับชมรายการเท่านั้น (เสรี วงษ์มณฑา, 2533 : 7)

ในการทำ Focus group กลุ่มเป้าหมายของผู้วิจัยก็คือ ลูกค้าที่ซื้อสินค้าของร้านเลมอนฟาร์ม โดยไม่จำกัดว่าลูกค้านั้นจะเป็นสมาชิกสหกรณ์เลมอนฟาร์มหรือไม่ และไม่จำกัดสาขาที่ซื้อสินค้า (สาขา) ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถคาดเดาได้ว่าลูกค้าในสาขาใดจะให้ความร่วมมือมากนักเพียงใด ผู้วิจัยจึงจะเก็บข้อมูลโดยการทำ Focus group จนกว่าจะครบ 5 กลุ่ม (กลุ่มละ 7-12 คน) ตามที่ต้องการ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นกรอบและแนวทางในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations Theory) และทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory)

แนวคิดด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นเมื่อนวัตกรรมเข้าสู่ระบบสังคม ซึ่งสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด นับเป็นนวัตกรรมสำหรับสังคมไทย เนื่องจากเป็นจุดเริ่มของการทำให้คนจำนวนมากหันมาให้ความสำคัญและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค โดยเน้นในเรื่องของการรักษาสุขภาพและความปลอดภัยจากสารพิษ ซึ่งถึงแม้จะไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นอันมาก โดยเฉพาะคนในสังคมเมือง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสื่อสารนวัตกรรมนี้ไปสู่ประชาชนเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จะเห็นว่าเมื่อนวัตกรรมถูกเผยแพร่ไปยังสมาชิกภายในระบบสังคมแล้ว ทำให้โครงสร้างและหน้าที่ของระบบสังคมเปลี่ยนแปลงไป โดยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีเกณฑ์ในการพิจารณาด้วยกัน คือ

1. แหล่งของความคิดใหม่
2. ความต้องการหรือความรู้สึกว่าควรมีการเปลี่ยนแปลง

ประมะ สตะเวทิน (2533) เสนอว่า การเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง (Structure) และหน้าที่ (Function) ในสังคม สามารถแบ่งการเปลี่ยนแปลงเป็น 2 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 คือ การเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล (Individual Social Change) เรียกว่าความทันสมัย (Modernization) เป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแบบเก่ามาเป็นแบบใหม่ซึ่งมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี คุณภาพชีวิตมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ระดับที่ 2 คือ การเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม (Development) หมายถึง การที่ความคิดใหม่ถูกนำมาใช้ในสังคม เพื่อให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยใช้วิธีการผลิตที่ทันสมัยตลอดจนการมีสถาบันทางสังคมที่ดีขึ้นด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลและระดับสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและจะต้องเกิดควบคู่กันไป

ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations Theory)

ในการเผยแพร่สิ่งใหม่ ความคิดใหม่ หรือวิธีการปฏิบัติใหม่ไปสู่สมาชิกภายในระบบสังคม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในลำดับต่อไปนั้น จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบ อย่างน้อยสี่ประการ (Rogers, 1995) ที่ทำให้การเผยแพร่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ (1) นวัตกรรม ซึ่งถูก (2) ถ่ายทอดผ่านช่องทางการสื่อสาร ใน (3) ระยะเวลาหนึ่ง ไปยัง (4) สมาชิกภายในระบบสังคมโดยจะอธิบายต่อไป

นวัตกรรม

โรเจอร์ส (1995) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรม (Innovation) ไว้ว่าหมายถึงความคิด การกระทำ หรือสิ่งของ ซึ่งบุคคลเห็นว่าเป็นของใหม่ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นของใหม่โดยนับเวลาตั้งแต่นั้นครั้งแรกพบหรือไม่ แต่ขึ้นอยู่กับที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นของใหม่โดยความเห็นของบุคคลเอง จะเป็นเครื่องตัดสินใจการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลเห็นว่าอะไรเป็นสิ่งใหม่สำหรับตนสิ่งนั้นจะเป็นนวัตกรรม

คำว่า “ใหม่” ตามความหมายของนวัตกรรม ไม่ใช่ความคิด การกระทำ หรือสิ่งของใหม่จริงๆ บุคคลอาจเคยได้ยินเกี่ยวกับนวัตกรรมมาก่อน แต่ยังไม่เกิดทัศนคติชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรมนั้น หรือยังไม่เคยยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้น

ในการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม การสร้างทัศนคติชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรม ความเร็วหรือช้าในการยอมรับนวัตกรรมได้นั้น ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของนวัตกรรม ซึ่งเรื่องนี้ Rogers ได้กล่าวว่า “คุณลักษณะของนวัตกรรมตามที่ถูกยอมรับรู้สึก เป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม แม้ว่านวัตกรรมจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก แต่ถ้าบุคคลเห็นว่าไม่ดี ไม่มีประโยชน์ก็อาจจะปฏิเสธนวัตกรรมนั้น”

นวัตกรรมทุกชนิดนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ (Rogers, 1995) ได้แก่ ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความสอดคล้อง ความซับซ้อน ความสามารถในการนำไปทดลองใช้ และความสามารถในการสังเกตเห็นได้

ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (Relative Advantages) คือการที่ผู้ยอมรับนวัตกรรมรู้สึก ว่านวัตกรรมนั้นดีกว่า มีประโยชน์มากกว่าสิ่งเก่า หรือวิธีปฏิบัติเก่าที่นวัตกรรมที่นวัตกรรมถูกนำมา ใช้แทนที่ การที่จะวัดว่าอะไรมีประโยชน์กว่าอะไรนั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น ความสะดวกและ ความพึงพอใจ ความเชื่อถือของสังคม การที่บุคคลเห็นว่า หรือ รู้สึกว่านวัตกรรมนั้นๆ มีคุณค่า หรือมี ประโยชน์ต่อเขาโอกาสที่นวัตกรรมนั้นจะถูกยอมรับจะมีมากขึ้นเพียงนั้น

บางครั้งในการเร่งที่จะให้เกิดการรับนวัตกรรมเร็วขึ้นอาจมีการใช้สิ่งจูงใจเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อทำให้ผู้ยอมรับนวัตกรรมรู้สึกว่าได้ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบมากขึ้น แต่บางครั้งต้องมีการฉุดหัวง ในการเปลี่ยนแปลง เพราะพอไม่มีสิ่งจูงใจผู้ยอมรับนวัตกรรมก็จะเลิกรับนวัตกรรมเพราะจะรู้สึกว่า นวัตกรรมไม่มีประโยชน์เชิงเทียบในตัวเองจริงๆ

ความสอดคล้อง หรือความเข้ากันได้ (Compatibility) คือระดับความสัมพันธ์ของ นวัตกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยม ความเป็นอยู่ ประสบการณ์ในอดีตและแนวโน้มความต้องการ นวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมาย นวัตกรรมที่เข้ากันได้กับความคิด หรือประสบการณ์ในอดีต จะเป็นที่ ยอมรับได้ง่าย เช่น ถ้าเรานำนวัตกรรมใหม่เข้ามา แต่เราบอกว่าเป็นเพียงการพัฒนาที่นวัตกรรมที่เคย ได้รับมาแล้วและเป็นที่ยอมรับในอดีต นวัตกรรมที่มาทีหลังจะถูกยอมรับได้ง่าย เพราะกลุ่มเป้าหมาย เห็นประโยชน์ล่วงหน้า และแต่ถ้าำนานวัตกรรมที่เข้ามาเผยแพร่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมายอยู่ แล้วก็จะเป็นการง่ายในการยอมรับนวัตกรรมเหล่านั้น ฉะนั้นผู้ที่ทำการเปลี่ยนแปลงควรจะได้ทราบ ถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายว่า กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการอย่างไร

ความซับซ้อน (Complexity) คือ การที่ผู้รับเห็นว่าหรือรู้สึกว่านวัตกรรมนั้นๆ ยากแก่การ เข้าใจและยากแก่การนำไปใช้ นวัตกรรมบางอย่างมีความสลับซับซ้อนมาก ส่วนนวัตกรรมบางอย่าง นั้นง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปใช้ ถ้านวัตกรรมมีความซับซ้อนมากก็จะต้องใช้เวลามาก ในการยอมรับ หรือบางครั้งอาจทำให้ไม่ยอมรับนวัตกรรมนั้นเลย ความสลับซับซ้อนของนวัตกรรมจะ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

ความสามารถในการนำไปทดลองใช้ (Trialability) คือ การที่ผู้รับนวัตกรรมนำ นวัตกรรมนั้นไปทดลองใช้ในปริมาณเล็กๆได้ การที่นวัตกรรมสามารถแบ่งเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อนำไป ทดลองนั้นจะช่วยทำให้ความรู้สึกลดความเสี่ยงในการยอมรับนวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมายให้น้อยลง การแบ่งส่วนนั้นเช่น การขายสินค้าใหม่จะมีการทำขนาดเล็กหรือขนาดทดลองที่มีราคาถูกให้กลุ่มเป้า หมายลองใช้ดูก่อน เป็นต้น ความสามารถในการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ตามความรู้ของสมาชิกใน ระบบสังคม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

ความสามารถในการสังเกตเห็นได้ (Observability) คือ การที่ผลของนวัตกรรมเป็นสิ่งที่ สามารถมองเห็นได้โดยสมาชิกในระบบสังคม ยิ่งสมาชิกในระบบสังคมสามารถมองเห็นผลของ

นวัตกรรมได้ง่ายเพียงไรนวัตกรรมนั้นจะถูกปรับได้ง่ายเพียงนั้น จึงกล่าวได้ว่าความสามารถในการมองเห็นผลของนวัตกรรมตามความรู้ลึกของสมาชิกในระบบสังคมนั้น มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

จากคุณลักษณะ 5 ประการ ของนวัตกรรมดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ร้านเลมอนฟาร์มเป็นนวัตกรรมที่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม เนื่องจากสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในร้าน พิสูจน์ให้ลูกค้าได้รับรู้ถึงคุณประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค ซึ่งแต่เดิมเราอาจจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากนัก แต่เมื่อมีร้านเลมอนฟาร์มคนในสังคมเมืองต่างก็หันมาให้ความสำคัญกับผักและอาหารที่ปลอดสารพิษ และบำรุงสุขภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นที่แน่นอนว่ามนุษย์ทุกคนย่อมปรารถนาที่จะมีสุขภาพกายและใจที่ดี

ยิ่งไปกว่านั้นภายในร้านเลมอนฟาร์มยังเปิดโอกาสให้ลูกค้าได้ทำความรู้จัก และทดลองสินค้าอีกด้วย เช่น มีโอกาสได้ชิมข้าวซ้อมมือและเมล็ดธัญพืช การได้เห็น ได้ทดลองสีข้าวจากเครื่องสีข้าว เป็นต้น

ส่วนใหญ่สินค้าในร้านจะเป็นสินค้าอุปโภค บริโภคที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว จึงเป็นการง่ายต่อการทำความเข้าใจและนำไปใช้ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ร้านเลมอนฟาร์มได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี

ช่องทางการสื่อสาร

การสื่อสารเพื่อการเผยแพร่วัตกรรม เป็นกระบวนการที่สารถูกถ่ายทอดจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร ช่องทางการสื่อสารหรือสื่อ คือ สิ่งที่น่าสารจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ช่องทางการสื่อสารที่นำมาใช้ในการเผยแพร่วัตกรรม ประกอบด้วย ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล และช่องทางการสื่อสารมวลชน

ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลไปยังผู้รับสารผ่านสื่อบุคคล ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมีข้อดีคือ เป็นการสื่อสารแบบสองทาง บุคคลหนึ่งสามารถรับข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับนวัตกรรมจากอีกบุคคลหนึ่งได้, สามารถโน้มน้าวชักจูงให้ยอมรับหรือเปลี่ยนทัศนคติที่ยึดได้, สามารถทราบได้ว่าผู้รับสารแต่ละคนเป็นใครบ้าง

สำหรับช่องทางการสื่อสารมวลชนนั้น เป็นการถ่ายทอดข่าวสารไปยังผู้รับสารผ่านสื่อมวลชน ช่องทางการสื่อสารมวลชนมีข้อดีคือ เข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากและในเวลาอันรวดเร็ว, ให้ความรู้และเผยแพร่ข่าวสาร, สามารถส่งสารไปยังประชาชนที่อยู่ห่างไกลในท้องถิ่นชนบทได้

ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมีบทบาทต่อการทำให้นวัตกรรมแพร่หลาย เนื่องจากสื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อสังคมไทย เพราะสังคมไทยมักจะเชื่อหรือเห็นคล้อยตามคนหมู่มาก และผู้ที่ตนเคารพ ชื่นชม และผู้ที่ได้รับความนับหน้าถือตาในสังคม ถ้าบุคคลเหล่านี้บอกกล่าวหรือแนะนำเรา โอกาสที่จะโน้มน้าวให้เชื่อ และปฏิบัติตามจะมีมาก และเมื่อบุคคลเห็นคล้อยตามก็จะบอกกล่าวปากต่อปาก ต่อไปเรื่อยๆ

ส่วนช่องทางการสื่อสารมวลชนนั้น จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว จึงเป็นการง่ายต่อการแพร่กระจายนวัตกรรม ทำให้นวัตกรรมเป็นที่รู้จักและจากการที่สื่อมวลชนตอกย้ำถึงนวัตกรรมเรื่อยๆ อาจส่งผลให้เกิดการอยากทดลองใช้นวัตกรรมในที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยมักปรากฏเสมอว่าสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือที่ทรงอิทธิพลต่อการพัฒนาทุกๆด้าน (มาลี บุญศิริ, 2526) สื่อมวลชนช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่มนุษย์ตลอดชีพ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ และ สุพัตรา เพชรมณี, 2526) การเพิ่มพูนความรู้และสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับสังคมเท่ากับว่าสื่อมวลชนได้พัฒนาลักษณะนิสัยในการเข้าใจผู้อื่น (empathy) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาให้คนมีความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในสังคม และเกิดความคิดเห็นต่อการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม (Schramm, 1964 : 127)

ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลและช่องทางการสื่อสารมวลชน มีความสำคัญในชั้นต่างๆ ของกระบวนการในการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมแตกต่างกัน กล่าวคือ ช่องทางการสื่อสารมวลชนมีความสำคัญมากในชั้นความรู้ และช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสำคัญมากในชั้นจิตใจ

ระยะเวลา

ระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการเผยแพร่นวัตกรรมอย่างน้อยสามสถานการณ์ด้วยกันคือ

1. กระบวนการในการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม โดยบุคคลจะต้องผ่านตั้งแต่ขั้นความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ไปจนถึงขั้นทบทวนการตัดสินใจ
2. ความรวดเร็วในการยอมรับนวัตกรรมของบุคคล หรือเป็นความเร็วหรือช้าเชิงเทียบที่บุคคลยอมรับนวัตกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกคนอื่นๆ ภายในสังคม
3. อัตราการยอมรับนวัตกรรมในระบบสังคม ซึ่งสามารถวัดได้จากจำนวนสมาชิกภายในระบบสังคมที่ยอมรับนวัตกรรมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

สถานการณ์ทั้งสามนี้สามารถแยกอธิบายได้ดังนี้

กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

เป็นกระบวนการหรือการกระทำที่ไม่ได้เกิดขึ้นทันที แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นติดต่อกันในช่วงระยะเวลาอันพอสมควร โดยภายในกระบวนการนี้ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้ (Rogers, 1995)

ชั้นความรู้ (Knowledge)

เป็นขั้นที่บุคคลทราบว่ามีนวัตกรรมนั้น ปรากฏอยู่และพอที่จะเข้าใจว่านวัตกรรมนั้นทำหน้าที่อย่างไร ในชั้นความรู้ขั้นนี้สามารถแบ่งประเภทของความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ความรู้ที่ทำให้เกิดการตื่นตัวเกี่ยวกับนวัตกรรม คือ ความรู้ว่ามีนวัตกรรมเกิดขึ้นแล้ว และนวัตกรรมนั้นทำหน้าที่อะไรได้บ้าง
2. ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการจะใช้ใช้นวัตกรรมได้อย่างไร ความรู้ประเภทนี้ได้จากข่าวสารที่จะช่วยให้สามารถใช้นวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง นวัตกรรมยังมีความซับซ้อนมากเพียงใด ความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ประเภทนี้ก็ยังมีมากเท่านั้น
3. ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักการซึ่งจะช่วยให้เห็นนวัตกรรมบรรลุผล การมีความรู้ประเภทนี้จะช่วยให้คนเข้าใจและยอมรับนวัตกรรมในอนาคตได้ง่ายขึ้น

อย่างไรก็ตาม การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและการยอมรับไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกัน กล่าวคือ บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมหลายอย่างแต่ไม่ยอมรับไปใช้เลย เพราะนวัตกรรมนั้นไม่เกี่ยวข้องหรือไม่เป็นประโยชน์แก่ตน ดังนั้นความคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมก็จะหยุดอยู่ที่ชั้นความรู้โดยไม่ผ่านไปสู่อื่นๆ ของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ชั้นการจูงใจ (Persuasion)

ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงทัศนคติที่มีต่อนวัตกรรมในรูปแบบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก

ในขั้นการจูงใจนี้บุคคลจะรู้สึกผูกพันกับนวัตกรรมมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นอย่างจริงจัง ทัศนคติเกี่ยวกับนวัตกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทัศนคติเฉพาะที่มีต่อนวัตกรรมคือ ทัศนคติที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยชอบหรือไม่ชอบประโยชน์ของนวัตกรรม ทัศนคตินี้มีผลต่อนวัตกรรมที่กำลังเผยแพร่และนวัตกรรมที่จะมีการเผยแพร่ในอนาคต

2. ทศนคติทั่วไปที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงคือ ทศนคติกว้างๆที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มเปลี่ยนแปลงซึ่งทศนคติชนิดนี้เป็นทศนคติที่ตีนวัตกรรมทำให้ประชาชนรู้จักพัฒนาตนเอง และแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

ขั้นการตัดสินใจ (Decision)

ในขั้นนี้บุคคลจะมีแนวทางการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมใน 2 ลักษณะ คือ การยอมรับนวัตกรรม (Adoption) หมายถึง การตัดสินใจที่จะยอมรับนวัตกรรมมาใช้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และการปฏิเสธนวัตกรรม (Rejection) หมายถึงการตัดสินใจที่จะไม่ยอมรับนวัตกรรมมาใช้ การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสการได้ทดลองใช้นวัตกรรมในปริมาณจำกัด นวัตกรรมใดที่บุคคลมีโอกาสดำทดลองใช้จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเสี่ยงในการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมน้อยลงและนำไปสู่การยอมรับนวัตกรรมในที่สุด

ขั้นการนำไปใช้ หรือลงมือปฏิบัติ (Implementation)

ในขั้นตอนขั้นความรู้ ขั้นการจูงใจ ขั้นการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับความคิด แต่ในขั้นตอนของการนำไปใช้หรือลงมือปฏิบัตินี้เป็นขั้นตอนที่บุคคลรับนวัตกรรมจะต้องลงมือปฏิบัติตามแนวทางหรือวิธีการของนวัตกรรมนั้นและขั้นตอนนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลมีการปฏิบัติในแนวทางใหม่นั้นอย่างเป็นกิจวัตรประจำวัน

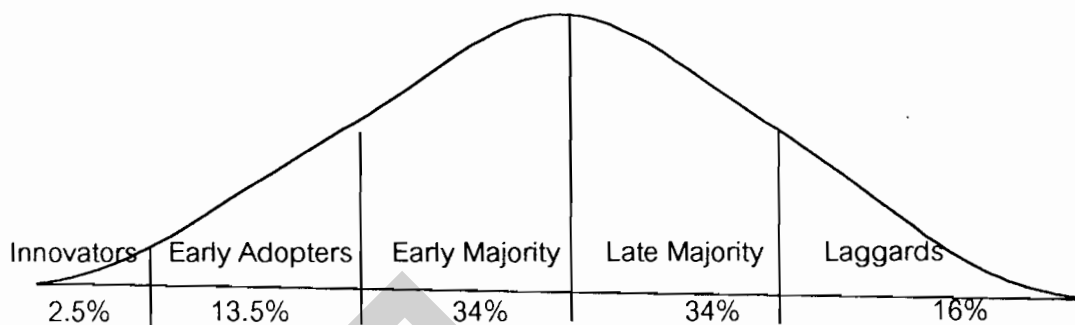
ขั้นทบทวนการตัดสินใจ (Confirmation)

ในขั้นนี้ บุคคลแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ทำไปแล้ว แต่ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นได้อีก หากได้รับข่าวสารที่ขัดแย้งหรือข่าวสารในแง่ลบเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น

ความรวดเร็วในการยอมรับนวัตกรรมของบุคคล

สำหรับความเร็วหรือช้าในการยอมรับนวัตกรรมของบุคคลนี้ สามารถแบ่งตามระดับความรวดเร็วในการยอมรับนวัตกรรมได้เป็น 5 ประเภท (Rogers, 1995) คือ พวกล้ำยุค พวกตามแฟชั่น พวกกึ่งยุค พวกสมถะ และพวกหลังเขา

ภาพที่ ๑ กราฟแสดงสัดส่วนประเภทของผู้ยอมรับนวัตกรรม (Rogers, 1995)

ที่มา : Roger E.M. (1983) Diffusion of innovations (3 rd ed.) Freepress

พวก "ล้ำยุค" (Innovators) หรือเป็นพวกที่ชอบทดลอง ชอบเสี่ยง กระจายที่จะทดลองของใหม่ๆ และชอบติดต่อกับสังคมภายนอก

พวก "ตามแฟชั่น" (Early Adopters) หรือเป็นพวกที่ได้รับความเชื่อถือจากคนในสังคม ชอบอยู่ในสังคมของตนมากกว่าพวกล้ำยุคซึ่งชอบลองของใหม่ และยังเป็นผู้นำความคิดเห็นในระบบสังคม เนื่องจากผู้อื่นมักไปขอข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับนวัตกรรมกับกลุ่มนี้

พวก "กั๊กตักยุค" (Early Majority) หรือเป็นพวกที่ยอมรับนวัตกรรมก่อนสมาชิกอื่นๆ ของสังคมเล็กน้อยมักจะติดต่อกับเพื่อนในกลุ่มเดียวกันแต่ไม่ค่อยมีบทบาทในการเป็นผู้นำความคิดเห็น

พวก "สมถะ" (Late Majority) หรือเป็นพวกที่ยอมรับนวัตกรรมหลังจากสมาชิกอื่นๆ ในสังคม การยอมรับนวัตกรรมเข้ามาจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจและแรงกดดันทางสังคม พวกเขาจะรับนวัตกรรมด้วยความสงสัยและระแวงระวัง และจะยอมรับนวัตกรรมก็ต่อเมื่อคนส่วนใหญ่ในสังคมได้ยอมรับกันแล้ว

พวก "หลังเขา" (Laggards) หรือเป็นพวกที่ยึดติดอยู่กับวิถีชีวิตประเพณีตามแบบโบราณอย่างฝังหัวมักติดต่อกับพวกที่มีค่านิยมในแนวอนุรักษ์เหมือนกัน เป็นพวกที่ติดอยู่กับความคิดเก่าๆของตน

ในกระบวนการสื่อสารนวัตกรรม ผู้ยอมรับนวัตกรรมจะมีความแตกต่างกัน จากการศึกษาของโรเจอร์และชูแมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) ทำให้สามารถแบ่งลักษณะของผู้ยอมรับออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วกว่าและผู้ยอมรับนวัตกรรมช้ากว่า โดยจะมีความแตกต่างที่สำคัญในเรื่องของสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ตัวแปรทางบุคลิกภาพ และพฤติกรรม

กรรมทางการสื่อสาร โดยที่ผู้ยอมรับนวัตกรรมเร็วกว่ามีแนวโน้มที่จะมีการศึกษาและสถานะทางสังคมสูงกว่า มีระดับการโต้แย้งทางสังคมขึ้นไปสูงยิ่งสูงมากกว่า ใช้เหตุผลดีกว่า มีความสามารถในการคิดในลักษณะของนามธรรมได้ดีกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง ต่อการศึกษาและต่อวิทยาศาสตร์มากกว่า มีลักษณะเป็นสากลมากกว่า เข้าถึงสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมากกว่า แสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมและมีความรู้นวัตกรรมมากกว่า และเป็นสมาชิกของระบบสังคมที่มีบรรทัดฐานตามแบบทันสมัยและมีบูรณาการอย่างดีมากกว่า (เสถียร เขยประทับ, 2525)

อัตราการยอมรับนวัตกรรม

เป็นความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลากับการยอมรับนวัตกรรมของสมาชิกในสังคม วิธีวัดอัตราการยอมรับนวัตกรรมสามารถทำได้โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่สมาชิกของระบบสังคมจำนวนหนึ่งต้องใช้ในการยอมรับนวัตกรรม นวัตกรรมใดที่ผู้รับรู้สึกว่ามีประโยชน์เชิงเปรียบเทียบมากกว่า เข้ากันได้กับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ง่ายต่อการทำความเข้าใจสามารถนำไปทดลองใช้ และสามารถสังเกตเห็นผลของนวัตกรรมได้ ก็จะมีอัตราการยอมรับในเวลาอันรวดเร็ว

จึงอาจสรุปได้ว่าระยะเวลาที่มีความสำคัญต่อการยอมรับนวัตกรรมของบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานหลายประการ เช่น ประสบการณ์ ฐานะทางสังคม โอกาสที่ได้พบหรือทดลองนวัตกรรมของสมาชิกภายในระบบสังคม ที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มหรือระดับของคนในสังคม

สมาชิกภายในระบบสังคม

การรวมตัวกันของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอาจจะเป็นเอกชน กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ องค์การต่างๆ ที่มีโครงสร้างแบบซับซ้อนหรือแบบย่อย และอาจทำหน้าที่แตกต่างกันไป เพื่อแก้ไขปัญหาให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

เมื่อบุคคลแต่ละคนมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ความคิดเห็นตลอดจนการตัดสินใจต่างๆ อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันไป นวัตกรรมที่เผยแพร่เข้าสู่ในสังคมก็อาจจะถูกยอมรับหรือปฏิเสธโดยสมาชิกแต่ละคนภายในระบบสังคม หรือถูกยอมรับหรือปฏิเสธโดยระบบสังคมก็ได้ ดังนั้น การตัดสินใจในการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมที่เผยแพร่เข้ามาในระบบสังคม จึงสามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆกันตามลักษณะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (ปรมะ สตะเวทิน, 2534) ดังนี้

การตัดสินใจแบบมีทางเลือก (Optional Decision) คือ การที่แต่ละบุคคลตัดสินใจด้วยตนเองโดยอิสระ การตัดสินใจประเภทนี้จะส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลคนนั้นเอง ไม่ได้กระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นๆ

การตัดสินใจร่วมกันหรือการตัดสินใจโดยกลุ่ม (Collective Decision) คือ การที่บุคคลภายในระบบสังคมตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับนวัตกรรม เมื่อมีการตัดสินใจแล้วบุคคลทุกคนจะต้องยอมรับหรือปฏิบัติตาม

การตัดสินใจโดยผู้มีอำนาจ (Authority Decision) คือ การตัดสินใจของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหรือฐานะสูงกว่า ซึ่งมีผลต่อการดำเนินพฤติกรรมของบุคคลภายในระบบสังคม การตัดสินใจแบบนี้จะไม่เกี่ยวกับทัศนคติส่วนตัวของผู้ตัดสินใจที่มีต่อนวัตกรรมนั้น แต่เป็นการตัดสินใจโดยหน้าที่ตามบทบาทของบุคคลในสังคม

การตัดสินใจในลักษณะต่างๆนี้เกิดขึ้นได้จากเครือข่ายของผู้คนในสังคมอันประกอบด้วยบุคคลสองกลุ่มซึ่งมีอิทธิพลต่อการแพร่หลายของนวัตกรรม ได้แก่ ผู้นำทางความคิด (opinion leaders) และนักขายความคิด (change agents) ซึ่งนำเอาแนวคิดต่างๆมาขยายความและนำเสนอความคิดหรือนวัตกรรมใหม่ๆสู่สมาชิกในสังคม (Rogers, 1995)

ผู้นำทางความคิดนั้นมักจะเป็นผู้ที่พูดจา มีน้ำหนัก เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือของคนในสังคม ผู้นำทางความคิดในสังคมไทยนั้น มีทั้งครู พระ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแม้แต่พนักงานเมืองบางคน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงเป็นองค์ผู้นำทางความคิดในสังคมไทยเช่นเดียวกัน ดังนั้นกิจกรรมใดๆที่เกี่ยวข้องกับพระองค์มักจะได้รับผลสำเร็จมาก

นักขายความคิด เป็นพวกเซลส์ซึ่งเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของเขา เพื่อขยายความคิด สินค้าบริการให้ได้ นักขายความคิดอาจเป็นคนนอกหรือคนในระบบสังคมก็ได้ ในกรณีของสหกรณ์เลมอนฟาร์มนี้ เห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือองค์ต้นคิดเรื่องทฤษฎีใหม่ และมีนักปฏิบัติเช่น โสภณ สุภาพงษ์ และคณะกรรมาการอื่นๆ เป็นนักขายความคิดเรื่องสหกรณ์เลมอน ฟาร์มในฐานะส่วนหนึ่งของโครงสร้างของทฤษฎีใหม่นี้ไปสู่ประชาชน

การสื่อสารกับการเผยแพร่วัตกรรม

การเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวข้องกับการสื่อสารเป็นอย่างมาก ความคิดใหม่ สิ่งใหม่ หรือวิธีการใหม่ถูกเผยแพร่หรือถูกถ่ายทอดจากแหล่งกำเนิดไปยังสมาชิกในระบบสังคมได้ด้วยการอาศัยการบอกกล่าวผ่านบุคคลหรือสื่อต่างๆ การเผยแพร่นวัตกรรมเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม (เสถียร เขยประทับ, 2525) อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรมยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง งานวิจัยนี้จึงเชื่อว่าความเข้าใจด้านการเปลี่ยนแปลงต่างๆนั้นน่าจะใช้ทฤษฎีจากทางด้านอื่นนำมาผสมผสานด้วย ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายนับเป็นทฤษฎีทางวาทวิทยาซึ่ง

มุ่งเน้นการศึกษาการรณรงค์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การรณรงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการรณรงค์ และเพื่อให้การรณรงค์ประสบผลสำเร็จหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ จะต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งว่า การรณรงค์นั้นๆ ควรมีรูปแบบการดำเนินการสื่อสารอย่างไร ในกรณีนี้จึงต้องมีการสร้างจิตสำนึกร่วมของกลุ่มเป้าหมายขึ้น ซึ่งการสร้างจิตสำนึกร่วมนั้นต้องอาศัยการศึกษาจิตสวาระเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการรณรงค์ โดยศึกษาเพื่อทราบว่ากลุ่มเป้าหมายแสดงจิตสวาระเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการรณรงค์อย่างไร และนำจิตสวาระทั้งหลายที่ปรากฏไปสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อใช้ในการสื่อสารการรณรงค์ให้เข้าถึงจิตใจ(โดนใจ) ของกลุ่มเป้าหมาย (ถ้า 1 บาท มีค่าเท่ากับ 100 สตางค์ สามารถเปรียบเทียบกับวิสัยทัศน์ร่วมและจิตสวาระได้ว่า 1 บาทคือวิสัยทัศน์ร่วมและ 100 สตางค์ก็คือจิตสวาระนั่นเอง) ในที่นี้จึงจะใช้ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายเข้ามา ใช้เป็นกรอบในการตีความหมายและวิเคราะห์จิตสวาระต่างๆ

ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic convergence theory)¹

ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายเป็นทฤษฎีหนึ่งซึ่งศึกษารูปแบบการสื่อสารที่อยู่ในคำพูดเป็นนัย ซึ่งย่นย่อเหตุการณ์ต่างๆ เสมือนการบันทึกข้อความแบบตัวเลขในการสื่อสาร สารจึงเป็นจุดที่ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายนำมาวิเคราะห์ความหมายของคำต่างๆ ที่สื่อถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในรูปของคำ ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายจึงเป็นทฤษฎีประเภทอิงกฎเกณฑ์ (Rule-human action approach) ทฤษฎีหนึ่ง (Infante, Rancer, Womack, 1993)

การเก็บข้อมูลนั้นเป็นได้ทั้งการสำรวจ (survey) การสัมภาษณ์ (interview) การวิเคราะห์เนื้อความ (content analysis) และการศึกษาแบบ ethnography ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถใช้ทั้ง Q-sort analysis, factor analysis ได้ (Bormann 1982; Cragan & Shields, 1995) บริบทที่ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายถูกนำไปใช้ ได้แก่ นิเทศสารารณสุข สื่อสารการตลาด สื่อสารการเมือง สื่อสารองค์กร และวิจารณ์วาทะ

การวิเคราะห์สารนั้นเริ่มจากการการค้นหาโดยนัยทั่วไป (generalization) ของสัญลักษณ์ที่มีอิทธิพลต่อสังคมและการใช้สัญลักษณ์ของผู้คนจากการสังเกตอย่างเป็นระบบ ทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้วิเคราะห์สารทั้งในแนวของมนุษยศาสตร์ (humanistic method) และสังคม

¹ Symbolic Convergence Theory (ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย) ในงานวิจัยฉบับนี้ได้รับการแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดย ดร. พัฒนพงษ์ จาติเกิด

ศาสตร์ (social scientific method) กล่าวคือใช้ได้ทั้งการวิเคราะห์ด้วยหลักวิชาแบบตีความ ซึ่งอาจมีการใช้วิชาสถิติเข้ามาร่วมวิเคราะห์สารด้วยก็ได้ (Barman, Cragan, & Shields, 1996)

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายได้แก่

1. เนื้อความในสารสามารถสื่อความหมาย อารมณ์และแรงจูงใจในการแสดงออก สารทั้งหลายนั้นมีความหมายในตัวเองไม่ได้อยู่ที่ผู้ส่งสารหรือผู้รับสารไม่

2. ความเป็นจริงล้วนถูกกระบวนการทางสังคมอุปโลกนขึ้นมาด้วยการใช้สัญลักษณ์สื่อความหมาย ผู้คนสร้างความเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงต่างๆ ร่วมกันจากการสนทนา คำปราศรัย การอภิปรายในกลุ่ม หรือการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ

3. จินตสภาวะ (fantasy theme) ที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและถูกนำไปใช้ต่อกันเป็นลูกโซ่ทำให้เราสามารถ “ปรับ” ความเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้มาบรรจบพบกันในรูปแบบที่มีสีสัน (dramatic in form) กระบวนการของการ “ปรับ” ของความเข้าใจนั้นเกิดจากการที่มนุษย์ใช้สัญลักษณ์ร่วมกันเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ สัญลักษณ์เหล่านี้สามารถจะแพร่หลายออกไปได้อย่างรวดเร็ว

4. การวิเคราะห์จินตสภาวะ (fantasy theme analysis) คือวิธีพื้นฐานในการหาความจริงที่สื่อผ่านสัญลักษณ์ซึ่งสมาชิกของระบบสังคมหนึ่งใช้ร่วมกัน Bormann (1972) เรียกผู้ที่มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกันหรือเป็นกลุ่มผู้ร่วมอุดมการณ์เดียวกันนี้ว่า ประชาคมผู้ร่วมอุดมการณ์ (rhetorical community) ซึ่งเปรียบเสมือน “แฟนคลับ” ของจินตสภาวะหรือวิสัยทัศน์ร่วมนั่นเอง ความเห็นร่วมกันนี้ถูกแสดงออกมาในรูปคำพูดที่สื่อให้เห็นภาพ (rhetorical vision) หรือเรียกเป็นไทยๆว่า “วิสัยทัศน์ร่วม”

5. สำนวนเกิดขึ้นและถูกใช้อย่างแพร่หลายในการใช้ภาษาทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยผ่านสื่อหรืออยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ สำนวนนั้นจะแพร่หลายออกมาจากกลุ่มเล็กๆ ไปสู่กลุ่มใหญ่ รูปแบบของความแพร่หลายของจินตสภาวะนั้นอาจจะเป็นสโลแกนที่พิมพ์ข้อความติด สติกเกอร์ เสื้อยืด หรือเข็มกลัดก็ได้

6. ความหมายเชิงอุปมาอย่างน้อยสามประการ คือ อุปมานั้นความถูกต้อง อุปมาเชิงสังคมและอุปมานั้นการสัมฤทธิ์ผล เป็นแนวทางในการอธิบายความเป็นจริงที่สื่อผ่านการใช้สัญลักษณ์ กรอบความหมายทั้งสามนั้นจะอธิบายความเป็นจริงจากแง่มุมต่างๆกันในประชาคมผู้ร่วมอุดมการณ์ ดังนั้นประชาคมผู้ร่วมอุดมการณ์ต่างกันจึงอาจอธิบายสิ่งเดียวกันในรูปแบบที่แตกต่างกันได้

แนวคิดพื้นฐาน

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีเห็นพ้องความหมาย ประกอบด้วยจินตสสาร (Fantasy theme) คำความหมาย (Symbolic cue) ประเภทจินตสสาร (Fantasy type) ตำนานวีรกรรม (Saga) หลักการทั้งสี่นี้เป็นหลักการที่นักวิจัยต้องค้นหาในเบื้องต้นเพื่อหาที่มาของความหมายที่ถูกปรับให้ตรงกัน

Fantasy Theme (จินตสสาร)

Fantasy theme เป็นหน่วยที่เป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์สารตามหลักของทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย Fantasy theme นำเสนอโครงสร้างที่มีสีสันของสารซึ่งได้รับการยอมรับและใช้กันภายในกลุ่ม หากสารที่สื่ออย่างมีสีสันนั้นไม่เป็นที่ยอมรับกันในประชาคมผู้ร่วมอุดมการณ์ก็แสดงว่าไม่มี Fantasy theme เกิดขึ้นหรือไม่มีกลู่เข้าหากันของความเข้าใจเกิดขึ้น Fantasy theme ใช้อธิบายปรากฏการณ์ร่วมกันรวมทั้งสร้างและพัฒนาประสบการณ์ที่เป็นความรู้ด้านภาษา ไม่ว่าจะ เป็นในรูปของวลี ประโยค หรือย่อหน้าต่างๆ

Fantasy theme อาจแปรตรงๆ ว่าแก่นสารหรือใจความของมโนภาพ ซึ่งจากหลักการของ Fantasy theme อาจให้ความหมายที่ง่ายแก่การเข้าใจก็คือ “จินตสสาร” เนื่องจากในภาษาไทย จินตสสารคือ “สำนวน” ที่แสดงถ้อยคำออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะ (เปลื้อง ณ นคร, 2541) ซึ่งใกล้ถ้อยคำที่มีสีสันซึ่งทำให้เห็นผู้คนเห็นสิ่งที่อ้างถึง ได้แก่ ฉายาต่างๆ เช่น เขียวลากดิน, น้องตุ้ม, คาสโนวาเมืองไทย, จิ้งจอกพันหน้า คำขวัญในการโฆษณา เช่น เทียวเมืองไทยไม่ไปไม่รู้, รักไทยให้ถูกทาง, เรื่องไก่ต้องยกให้เรา เป็นต้น ทำให้เรานึกภาพถึงบุคคล สถาบัน หรือสินค้าได้ทันที

Symbolic Cue (คำความหมาย)

คำความหมายอาจเป็นรหัสเฉพาะ วลี สโลแกน หรือ อวัจนภาษาในรูปแบบต่างๆ โลโก้ต่างๆ ก็นับว่าเป็นสัญลักษณ์ซึ่งนำความหมายได้เช่นกัน คำความหมายมีสำหรับการย้ำเตือนถึงจินตสสารในเวลารวดเร็ว เช่น คำว่า ลูกแห่ง หมายถึง เด็กที่ติดแม่ มักใช้ล้อผู้ที่มีความอ่อนแอ ไม่เป็นตัวของตัวเอง และคำว่า เค็ม หมายถึงรสชาติอาหารที่มีรสเค็ม หรือหมายถึงบุคคลที่มีความตระหนี่ถี่เหนียว หรือเรียกตามภาษาพูดคือกหรือขี้เหนียวนั่นเอง คำว่า ขี้ หมายถึงอุจจาระหรือสิ่งสกปรก บางครั้งหมายถึงสิ่งที่ไม่ดี เช่น คำว่า ขี้เกียจ, ขี้โมโห, ขี้ใจน้อย, ขี้บ่น เป็นต้น

Fantasy Type (ประเภทจินตสสาระ)

Fantasy Type หมายถึง สำนวนที่ถูกนำไปใช้บ่อยๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีกในโวหารต่างๆ ในโอกาสต่างกัน แต่สามารถสื่อความหมายในเรื่องนั้นได้ดี นัยหนึ่งสำนวนเหล่านี้สามารถนำไปใช้ร่วมกับโวหารอื่นๆ ได้ ประเภทจินตสสาระนั้นนับเป็นตัวจักรใหญ่ของโวหารเพราะประเภทจินตสสาระสามารถสื่อความหมาย อารมณ์ และแรงจูงใจสำหรับสมาชิกของประชาคมผู้ร่วมอุดมการณ์ได้ง่ายกว่าการใช้สำนวน เช่น สำนวนหมาจันทกรอก เข้าตาจน เลือดเข้าตา แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ที่ไม่มีทางเลือก จะต้องลงมือปฏิบัติไม่ว่าจะแพ้หรือชนะก็ตาม

Saga (ตำนานวีรกรรม)

Saga (ตำนานวีรกรรม) เป็นเรื่องที่ถูกกล่าวขานเกี่ยวกับความสำเร็จหรือกิจกรรมของบุคคล องค์กร ชุมชนหรือประเทศชาติ เหมือนกับวีรกรรมที่เล่าขานไม่จบของทหารในสมรภูมิต่างๆ เช่น คำกล่าวขานที่ประชาชนมีต่อราชินีลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์ ที่ต่างพากันไปบนบานศาลกล่าวและขอโชคขอลาภ(ขอหวย) หลวงตามหาบัวกับความสำเร็จของผ้าป่าช่วยชาติ แท็กซี่คนชื่อ สมพงษ์ เลือดทหาร กับวีรกรรมหลอกหลวงประชาชน เป็นต้น

การสื่อความหมายด้วยวิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical Vision)

Rhetorical Vision หมายถึง เรื่องที่ถูกแต่งแต้มและสามารถจับใจคนจำนวนมากที่อยู่ร่วมกันในความเป็นจริง (ทางสัญลักษณ์) เดียวกัน ส่วนมากเรื่องที่ถูกสื่ออยู่นั้นจะอยู่ในรูปของคำอุปมาอุปมัย จากที่กล่าวมาข้างต้น ประเภทจินตสสาระเป็นตัวจักรสำคัญในการสื่อความหมายของ Rhetorical Vision จำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ถูกแต่งแต้มขึ้นก็มีส่วนในการทำให้ Rhetorical Vision นั้นติดปากผู้คนได้ Rhetorical Vision ที่แสดงภาพพจน์ออกมาได้แก่ สงครามเย็น สงครามเศรษฐกิจ เศรษฐกิจฟองสบู่-ฟองสบู่แตก พรรคปลาไหล ระเบียบโลกใหม่ (New World Order) เป็นต้น

โครงสร้างของวิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical Vision)

ภาษาิต คำพังเพยต่างๆ ในภาษาไทยสามารถนำมาใช้เพื่อสื่อถึงสิ่งต่างๆอย่างมีสีสัน เช่น วัวหายแล้วจึงล้อมคอก รักดีหามจิว รักชั่วหามเสา อย่างไรก็ตามก็ยังมีโวหารร่วมสมัยใหม่ๆ ที่ถูกคิดค้นขึ้นโดยตลก นักพูด นักการเมือง นักโฆษณา และนักหนังสือพิมพ์ เพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นวิสัยทัศน์ร่วมบางอย่างจึงมิได้มีความหมายคงเดิมอย่างไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง หากแต่เกิดขึ้นและดับไปตามวัฏจักรของแต่ละวิสัยทัศน์ร่วมเองด้วย ชัยชนะการสร้าง

วิสัยทัศน์ร่วมนั้นประกอบด้วยการนำเอาบทบาท (dramatis personae) คำโครงเรื่อง (plot line) ฉาก (scene) แรงบันดาลใจ (sanctioning agents) ความหมายเชิงอุปมา (master analogues) ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หนึ่งมาผูกกันโดยเลียนแบบการละคร เพื่อให้คำอธิบายต่อเหตุการณ์นั้นอย่างกระชับรัดได้ใจความ ส่วนประกอบของวิสัยทัศน์ร่วมแต่ละปัจจัยนั้น มีความหมายดังนี้

บทบาท (dramatis personae) หมายถึง ส่วนที่แสดงถึงคุณลักษณะของบุคคล หรือตั้งคำถามง่าย ๆ ว่า เป็นใคร เช่น คำว่า นอนหนังสือ เด็กในคาถา วิชาบูรณาแก เป็นต้น (who?)

คำโครงเรื่อง (plot line) แสดงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ร่วม หรือตอบคำถามว่าทำอะไร เช่น คำว่า เชือด คำว่าบาตร ไม่รวมสังฆกรรม หัวกิน (do what?)

ฉาก (scene) ให้อรรถาธิบายเกี่ยวกับบริเวณที่เกิดเหตุขึ้น หรือแสวงหาคำตอบและคำถาม อาทิ แสนโสม เมืองย่าโม บ้านอ้าย เมืองน้อง ชังเต (where?)

แรงบันดาลใจ (Sanctioning agents) หมายถึง สิ่งที่มีถึงความชอบธรรมที่สมควรนำเอาวิสัยทัศน์ร่วมนี้มาใช้และน่าจะเป็นที่ยอมรับได้ หรือตอบคำถาม "ทำไม" อาทิ สื่อจับประเด็นที่ نابสมัคร์ สุนทรเวท ยกนิทานอีสปเรื่องชวานากับงูเข้าขึ้นมาเป็นอุทาหรณ์ในการเรียกกลุ่ม ส.ส. ที่แตกแถวไปสนับสนุนการจัดตั้งรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ว่ากลุ่มงูเห่า การใช้ในหลวงเป็นสิ่งจูงใจในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด (รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมใจต้านยาเสพติด) หรือการใช้เรื่องบุญ นิพพาน นรก สวรรค์ มาเป็นเครื่องบันดาลใจให้คนร่วมทำบุญ เป็นต้น (why?)

ความหมายเชิงอุปมา (Master analogue) การอธิบายปรากฏการณ์นั้น อาจมีสำนวนเกิดขึ้นได้หลายๆ คำ ซึ่งแต่ละวิสัยทัศน์ร่วมนั้นอาจจะสะท้อนมุมมองในด้านต่างๆ ได้แก่ อุปมาเน้นความถูกต้อง อุปมาเชิงสังคม และอุปมาเน้นความสัมพันธ์ เป็นแนวทางในการอธิบายความเป็นจริงที่สื่อผ่านการใช้สัญลักษณ์ (อย่างไร?)

อุปมาเน้นความถูกต้อง เน้นเรื่องความถูกต้องหรือผิด ความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ความยุติธรรมหรือความอยุติธรรมเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ไม่เลือกเรา เขามาแน่ เอาความดีใส่ตัว เอาความชั่วใส่คนอื่น งาข้างยอมไม่งอกออกจากปากสุนัข อย่าปล่อยให้คนชั่วลายนวล เป็นต้น

อุปมาเชิงสังคม เน้นไปที่มนุษยสัมพันธ์ของผู้คน อาทิ เรื่องมิตรภาพ ความเชื่อถือ ความไปกันได้ ความมีมนุษยธรรม เป็นต้น ตัวอย่างเช่น ส่งไค้ ส่งยิ้ม ข้าวเกรียบรอยเพื่อน เป็นต้น

อุปมาเน้นความสัมพันธ์ เน้นเรื่องผลเป็นหลัก โดยชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ประโยชน์ใช้สอยตัวอย่างเช่น ได้เวลาพลเอกชวลิต ได้เวลาความหวังใหม่, เราทำได้, ความสุขที่คุณดื่มได้ เป็นต้น

ปัจจัยทั้งห้านี้เป็นเหมือนกับโครงร่างหลักของการสร้าง "วิสัยทัศน์ร่วม" ขึ้นมาดังเช่น วิสัยทัศน์ร่วมหลายๆคำที่ปรากฏในสังคมไทยซึ่งมีที่มาจากนิทานอีสป เช่น เด็กเลี้ยงแกะ ชาวนาทักบงเห่า เป็นต้น ตามความรู้สึกของคนไทยจินตสภาวะและวิสัยทัศน์ร่วมมักจะเป็นเรื่องเดียวกันและมีมาแต่โบราณ ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะคณะตลก นักพูด นักการเมือง นักโฆษณา นักหนังสือพิมพ์ เป็นผู้สร้างสร้างจินตสภาวะและวิสัยทัศน์ร่วมร่วมสมัยผ่านสื่อต่างๆไปสู่ผู้อ่าน ผู้ชมหลายๆคนอาจเห็นว่าคำเหล่านั้นน่าจะนำไปอธิบายความเป็นจริงบางอย่างได้ จึงนำเอาจินตสภาวะและวิสัยทัศน์ร่วมร่วมสมัยหลายๆคำไปเผยแพร่กันต่อแบบปากต่อปาก ทำให้เป็นที่แพร่หลายในสังคมได้ สิ่งที่จะบอกว่าผู้คนยอมรับจินตสภาวะและวิสัยทัศน์ร่วมมากน้อยเพียงใด วัดได้จากขีดความเห็นพ้องความหมาย ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

การประเมินขีดความเห็นพ้องความหมาย (Evaluative concepts)

ขีดความเห็นพ้องความหมายถูกประเมินได้จากหลักการสามประการหลักๆคือ จิตสำนึกร่วม (Shared group consciousness) ความเกี่ยวเนื่องระหว่างความเป็นจริงกับวิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical vision reality link) และ คารม (Fantasy theme artistry) หลักการทั้งสามนี้ชี้ให้เห็นถึงระดับความเข้าใจของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกรณีใดกรณีหนึ่ง ซึ่งมีความหมายของคำที่นำมาใช้สื่อถึงเรื่องราวต่างๆ ความสามารถในการใช้คำแทนความหมาย รวมทั้งวาทศิลป์ที่นำมาใช้นั้นสามารถจับใจผู้ฟังได้มากน้อยแค่ไหนเพียงใด

Shared group consciousness (จิตสำนึกร่วมของหมู่คณะ)

จิตสำนึกร่วม คือ การตีความหมายของคำโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในช่วงเวลาช่วงหนึ่ง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามช่วงเวลา ดังเช่นคำกล่าวของ สมศรี สุขุมลันท์ (2542) ที่ว่า "ภาษามีชีวิต มีเกิด มีตาย มีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงเลย คงเดิมอยู่อย่างนั้น ก็จะเป็นภาษาที่ตายแล้ว" (หน้า 56) จิตสำนึกร่วมเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สำนวน สำนวนกลาง ดำเนินวิกรรม ความเกี่ยวเนื่องระหว่างความเป็นจริงกับโวหาร การที่โวหารถูกนำไปใช้และสื่อความหมายได้นั้นชุมชนทางวาทคดี (Rhetorical community) หรือกลุ่มแนวร่วมทางอุดมการณ์จะต้องยอมรับถึงความหมายของโวหารที่ถูกบัญญัติขึ้นร่วมกัน จิตสำนึกร่วมของกลุ่มนี้ใช้อธิบายถึงการเวียนว่ายตายเกิดของโวหารได้เช่นกัน จิตสำนึกร่วมของกลุ่มแบ่งเป็นห้าขั้นตอนได้แก่ Consciousness creating (ระยะปลูกฝังจิตสำนึก) Consciousness raising (ระยะปลูกจิตสำนึก) Consciousness sustaining (ระยะสืบทอดจิตสำนึก) Consciousness declining (ระยะปรับเปลี่ยนจิตสำนึก) Consciousness terminus (ระยะลบทิ้งจิตสำนึก)

Consciousness creating phase ระยะเวลาปลุกฝังจิตสำนึก

ระยะเวลาปลุกฝังจิตสำนึกนั้น เป็นการแนะนำความหมายใหม่ๆ ของวิสัยทัศน์ร่วมที่ถูกบัญญัติขึ้นเพื่ออธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หลักการบัญญัติวิสัยทัศน์ร่วมที่จะทำให้ผู้คนสนใจในความหมายใหม่ๆ นั้นประกอบไปด้วยหลักสามประการคือ โวหารนั้นจะต้องมี ความแปลกใหม่ (Principle of novelty) เนื่องจากคนเราไม่ค่อยสนใจเรื่องที่ซ้ำซาก แต่ให้ความสนใจสิ่งใหม่จากการเชื่อมโยงกับพื้นความรู้เดิมที่มีอยู่ ส่วนวงกลางนั้นจะทำงานควบคู่ไปกับการล้อเลียน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและวิสัยทัศน์ร่วมนั้น สามารถสื่อความหมาย (Principle of explanatory power) ของปรากฏการณ์นั้นได้อย่างเหมาะสม

วิธีการนำเสนอเบอริโทรศัพท์สิ่งอาหารจานด่วน พิซซ่า เบอร์เกอร์ สุกี้ เครื่องสำอาง ด้วยการใช้เพลง หรือมุขตลก แสดงถึงความแปลกใหม่ เพื่อให้จำง่าย และสื่อความหมาย เช่น มีสทิน มาแล้วค่ะ, พิซซ่าปลาไม่ชอบ คนชอบ เป็นต้น

Consciousness raising phase (ระยะเวลาปลุกจิตสำนึก)

ระยะเวลาปลุกจิตสำนึกเป็นการชักนำให้ผู้คนหันมามีความเห็นร่วมกับวิสัยทัศน์ร่วมและกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมผู้ร่วมอุดมการณ์ หลักการที่ทำให้จิตสำนึกนั้นก่อตัวได้ประกอบด้วย การหาแนวร่วมสร้างกระแส (Principle of critical mass) เพื่อทำให้วิสัยทัศน์ร่วมนั้น "ติดปาก" และมีการพูดกันต่อแบบปากต่อปาก นอกจากนี้ยังมีการทุ่มเท (Principle of dedication) ซึ่งหมายถึงความกระตือรือร้นที่จะอุทิศแรงกายแรงใจในการเผยแพร่ผ่านกิจกรรมต่างๆ อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ทำให้วิสัยทัศน์ร่วมนั้นติดปากคนได้แก่

1. สถานการณ์เอื้อต่อการเผยแพร่ ซึ่งจะทำให้วิสัยทัศน์ร่วมนั้นฟังดูแล้วมีมูล
2. มีการเคลื่อนไหวซึ่งไม่หยุดนิ่งหรือพลวัตรของกลุ่มคนที่บังเอิญมีปัญหาเหมือนกัน ทำให้พวกเขาแสดงตนเป็นแนวร่วมกับสำนวนและแสดงออกร่วมกันภายใต้กรอบของวิสัยทัศน์ร่วมนั้น
3. วิสัยทัศน์ร่วมนั้นเข้าถึงและดึงดูดผู้ที่มีคารมคมคายแต่งแต้มสีสันของวิสัยทัศน์ร่วมนั้นเพิ่มเติม
4. มีการจัดตั้งแนวร่วมเพื่อเผยแพร่วิสัยทัศน์ร่วม
5. ผู้นำวิสัยทัศน์ร่วมไปเผยแพร่สามารถหาสื่อเพื่อเผยแพร่วิสัยทัศน์ร่วมนั้นไปสู่คนจำนวนมากได้อย่างเหมาะสม (Bormann, Cragan, & Shields, 1996)

Consciousness sustaining phase (ระยะสีบทอดจิตสำนึก)

ระยะสีบทอดจิตสำนึกเป็นการสร้างความผูกพันกับวิสัยทัศน์ร่วม ระยะนี้เป็นระยะที่วิสัยทัศน์ร่วมนั้นอยู่ในภาวะเติบโตเต็มที่ที่มีผู้เข้าร่วมชุมชนทางวาทคดีเป็นจำนวนมาก สิ่งสำคัญก็คือจะทำอย่างไรให้วิสัยทัศน์ร่วมที่ดำรงคงอยู่ต่อไป ผู้ที่ทำการเผยแพร่วิสัยทัศน์ร่วมนั้นเป้าหมายสำคัญ

สามประการคือการฟื้นฟู อนุรักษ์และเก็บรักษาวิสัยทัศน์ร่วมนั้นไว้ หลักการที่ทำให้จิตสำนึกให้ยั่งยืนนั้นได้แก่ การสร้างเกราะกำบัง (Principle of shielding) เป็นการขวางไม่ให้ข้อความที่อาจมีผลกระทบกับความเชื่อมั่นของผู้คนที่มีความเชื่อต่อโหวตหรือการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การทุ่มเทระลอกใหม่ (Principle of rededication) เกิดขึ้นเพื่อพยุงบารมีให้โหวตนั้นรอดพ้นจากการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง การทุ่มเทระลอกใหม่นั้นอาจทำได้ด้วยการสื่อถึงสาธารณชนในทำนองที่ดูเหมือนกับการถอยหลังเข้าคลอง เช่น การสารภาพผิดและยอมรับข้อจำกัดที่มี และการทวนซ้ำย้ำเตือน (principle of rededication) นั้นเป็นการเรียบเรียงคำพูดที่เกี่ยวกับสำนวนและรูปสำนวนให้อยู่ในรูปแบบของบริบทใหม่ๆ ที่มีการทำให้ประสบการณ์ต่างๆ ฟังดูเป็นเรื่องที่มีมูล กิจกรรมที่แสดงถึงการทวนซ้ำย้ำเตือนเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ร่วมนั้น ได้แก่การปราศรัยต่อประชาชนที่เชื่อมั่นต่อวิสัยทัศน์ร่วม (Bormann, Cragan, & Shields, 1996)

Consciousness decline phase (ระยะปรับลดจิตสำนึก)

ในระยะปรับเปลี่ยนจิตสำนึกนี้ความเชื่อมั่นต่อวิสัยทัศน์ร่วมเริ่มลดน้อยถอยลงเพราะวิสัยทัศน์ร่วมนั้นเป็นคำอธิบายที่บกพร่อง (Principle of explanatory deficiency) กล่าวคือความเหมาะสมที่จะใช้วิสัยทัศน์ร่วมสื่อถึงเหตุการณ์นั้นด้อยลงไป นอกจากนี้ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง (Principle of exploding free speech) ในสังคมซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความสับสนและไร้ระเบียบในสังคม มีการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการท้าทายกับวิสัยทัศน์ร่วมที่ครอบงำสังคมอยู่ และที่สำคัญที่สุดคือมีการผุดตัวของโหวตทางเลือกใหม่ขึ้นมา (Principle of resurfacing competitive rhetorical visions) Bormann, Cragan, & Shields (1996) เห็นว่าวิสัยทัศน์ร่วมที่เป็นทางเลือกใหม่เหล่านี้คือคู่แข่งของวิสัยทัศน์ร่วมที่คนคุ้นเคยกันอยู่ อย่างไรก็ตามวิสัยทัศน์ร่วมทางเลือกนี้จะสามารถติดปากผู้คนได้หรือไม่ก็แล้วแต่ว่าวิสัยทัศน์ร่วมนั้นจะมีปัจจัยทั้งห้าประการตามขั้นปลูกจิตสำนึก (Consciousness raising phase) หรือไม่

การเสื่อมความนิยมในตัวของ อมิตตา ทาทายัง นักร้องชื่อดังของแกรมมี่ ซึ่งเดิมเคยเป็นที่นิยมชื่นชอบของคนจำนวนมาก ถึงขนาดมีการเลียนแบบทรงผมและการแต่งตัว แต่ไม่นานจากความโด่งดังของทาทาก็กลับกลายเป็นเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆจากทั้งสื่อและประชาชนว่า ทาทา "เวอร์ไป" มันใจเกินไป ไม่เคารพผู้ใหญ่ เป็นต้น เป็นเหตุให้ทาทาเสื่อมความนิยมจากประชาชนในที่สุด และในขณะเดียวกัน นักร้องชื่อดังของแกรมมี่เช่นกัน นิโคล เทริโอ ก็ได้เข้ามาอยู่ในใจของประชาชนด้วยภาพของความสดใส น่ารัก และน่าเสียดที่ไพเราะ ด้วยภาพดังกล่าวทำให้นิโคล อยู่ในใจของประชาชนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้การรณรงค์หลายๆ อย่างมีรูปแบบเดิมๆซ้ำซาก ที่ทำให้คนเบื่อหน่ายมีการบ่น เมื่อมีเงาของสิ่งใหม่ๆ และน่าสนใจกว่า คนก็จะเบนความสนใจไปสู่สิ่งใหม่แทนเป็นส่วนมาก

Consciousness terminus phase (ระยะละทิ้งจิตสำนึก)

ระยะละทิ้งจิตสำนึกคือระยะที่ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปจนสุดปลายทางแล้ว ปรากฏการณ์ที่สำคัญในขั้นนี้คือการทำลายตนเองอย่างรวดเร็ว (Principle of rapid implosion) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวิสัยทัศน์ร่วมที่ไม่มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์และสื่อความหมายอุปมาเน้นความถูกต้องนั้น จะแตกสลายลงอย่างรวดเร็ว เพราะขาดความชอบธรรมที่จะนำมาอ้างถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการโจษขานวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างแข็งแรงแรงอย่างไม่หยุดหย่อน รวมทั้งยังมีจิตใจจากวิสัยทัศน์ร่วมอื่นในทิศทางตรงข้ามเข้ามาร่วมผลักดันอีกด้วย ทำให้การอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยวิสัยทัศน์ร่วมนั้นถึงกาลอวสาน (Bormann, Cragan, & Shields, 1996)

การเวียนว่ายตายเกิดของวิสัยทัศน์ร่วมใดวิสัยทัศน์ร่วมหนึ่ง ก็เหมือนกับวงจรชีวิตทั่วไป ซึ่งทำหน้าที่ไปตามบทบาทที่ควรจะเป็นในช่วงเวลาใดช่วงเวลานึงเท่านั้น เมื่อวิสัยทัศน์ร่วมใดวิสัยทัศน์ร่วมหนึ่งสามารถแจ้งเกิดได้แล้ว ก็จะ "ติดปาก" ชาวบ้านชาวเมืองไประยะหนึ่ง จนกระทั่งมีวิสัยทัศน์ร่วมใหม่ๆ ที่ฟังดู "เข้าท่า" กว่าออกมา รวมทั้งสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปก็จะทำให้วิสัยทัศน์ร่วมเดิมๆ นั้นถูกลืมไปได้ ดังเช่นที่ได้อธิบายขั้นตอนต่างๆ มาแล้ว เห็นได้ว่าสิ่งที่ทำให้วิสัยทัศน์ร่วมไม่ถูกลืมไปก็ต่อเมื่อ วิสัยทัศน์ร่วมนั้นสามารถอธิบายความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้อย่างสมเหตุสมผล

Rhetorical vision reality link (ความเกี่ยวเนื่องระหว่างความเป็นจริงกับวิสัยทัศน์ร่วม)

ความเกี่ยวเนื่องระหว่างความเป็นจริงกับวิสัยทัศน์ร่วม แสดงให้เห็นว่าวิสัยทัศน์ร่วมสามารถสื่อความเป็นจริงได้แค่นั้นเพียงใด ที่มาของความเกี่ยวเนื่องทั้งหลายนี้อาจเกิดจากการชุบฉิบฉิบหาข่าวลือ คำครหา ข้อกล่าวหา หรือ ความหวาดระแวงก็ได้ นอกจากนั้นพฤติกรรมต่างๆ ของผู้คนที่เกี่ยวข้องก็อาจเป็นที่มาของความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริงกับวิสัยทัศน์ร่วมได้เช่นกัน (Cragan & Shields, 1995) ทั้งนี้เพราะมนุษย์มักเป็นผู้แสวงหาความหมายของสรรพสิ่งให้กับตนเอง โดยการใช้ข้อมูลที่ตนมีเข้าปะติดปะต่อกันและสร้างเรื่องราวให้เกิดขึ้นเพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น (Keawkungwal, 1989; Keely, 1999) ในหลายๆ กรณีคำอธิบายเหล่านั้นก็มีลักษณะของ conspiracy theory ขึ้นมาเพื่อมุ่งร้ายต่อผู้อื่นได้ (Keely, 1999)

Fantasy theme artistry (คารม)

คารม ตามหลักภาษาไทยหมายถึงถ้อยคำที่คมคาย ฝีปากซึ่งอาจหมายถึง style ของสำนวนก็ได้ (เปลื้อง ณ นคร, 2541) ส่วน fantasy theme artistry คือการสร้างสารที่ฟังดูธรรมดาๆ ให้มีสีสัน และกลายเป็นวาทศิลป์เพื่อนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น คำขวัญ คำโฆษณา หรือบทสนทนาในการตบหน้าหนังสือพิมพ์ จะเห็นได้ว่าความหมายของคารม และ

fantasy theme artistry นั้นค่อนข้างจะพอเทียบเคียงกันได้ บรรทัดฐานสามประเภทที่ใช้ประเมินความจับใจของกรรมประกอบด้วย

1. บรรทัดฐานมุ่งเน้นความกระชับได้ใจความ (Absolute standard)
2. บรรทัดฐานมุ่งเน้นการเปรียบเทียบ (Comparative standard)
3. บรรทัดฐานมุ่งเน้นความเหมาะสม (Closeness-of-fit standard)

บรรทัดฐานมุ่งเน้นความกระชับได้ใจความ (Absolute standard) หมายถึงสำนวนที่เรียบง่ายแต่กินใจ (Cragan & Shields, 1995) เช่น “น้ำตาเซ็ดหัวเข่า” “รักเขาข้างเดียวเหมือนข้าวเหนียวหนึ่ง” “เงินทองไหลมาเทมา” “ยกภูเขาออกจากอก” เป็นต้น

บรรทัดฐานมุ่งเน้นการเปรียบเทียบ (Comparative standard) ได้แก่กรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างกันระหว่างสองวิสัยทัศน์ร่วม (Cargan & Shields, 1995) เช่น “รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา” “ดอกฟ้ากับหมาวัด” เป็นต้น

บรรทัดฐานมุ่งเน้นความเหมาะสม (Closeness-of-fit standard) หมายถึงกรรมที่เหมาะสมกับชุมชนทางวาทคดี ผู้ร่วมอุดมการณ์หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องความหมายของคำ วลี หรือประโยคนั้น และมีความสอดคล้องกับสำนวนอื่นๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของโวหาร (Cargan & Shields, 1995) เช่น คัพท์แสงต่างๆ ที่วัยรุ่นพูดกัน อาทิ ใจ-จับ, เฟย (เซยหรือล้ำสมัย), เดินมากคะ, กีบเก้, คำโฆษณา Just say no ที่รณรงค์ให้คนช่วยกันต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

กรรมไม่ว่าจะคมคายหรือไม่ เป็นเรื่องที่จะวัดกันด้วยไม้บรรทัดหรือปรอทไม่ได้ บรรทัดฐานที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นสิ่งที่นำมาเป็นแนวทางในการวัดและสร้างกรรมต่างๆ ให้จับใจคนฟังได้ดี

เห็นได้ว่าทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายนั้นให้กรอบการตีความไว้มากมายหลายประเด็น ประเด็นเหล่านี้จะนำมาสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของสื่อโทรทัศน์และลูกค้ำที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์มได้ดี ความรู้สึกนึกคิดที่ว่านี้จะหาได้จากวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้ำที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์ม

ตารางที่ 1 แนวคิดของ Symbolic Convergence Theory (ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย)

ศัพท์	ความหมาย
<p>Basic Concept (แนวคิดพื้นฐาน)</p> <p>-Fantasy Theme (จินตสภาวะ)</p> <p>- Symbolic Cue (คำความหมาย)</p> <p>- Fantasy Type (ประเภทจินตสภาวะ)</p> <p>- Saga (ตำนานวีรกรรม)</p>	<p>เป็นหน่วยพื้นฐานของการวิเคราะห์สารตามหลักของทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย ซึ่งนำเอาโครงสร้างที่มีสีสันของสารที่ได้รับการยอมรับและใช้กันภายในกลุ่ม เช่น คำว่าเขี้ยว ลากดิน, น่องตุ้ม, เรื่องไก่ต้องยกให้เรา เป็นต้น ทำให้นึกถึง ภาพบุคคล สถาปน หรือสินค้าได้ทันที</p> <p>เป็นรหัสเฉพาะ วลี สโลแกน หรืออวัจนภาษาในรูปแบบต่างๆ โลโก้หรือสัญลักษณ์ที่ขึ้นความหมาย ซึ่งจะย้ำเตือนถึงสำนวนเหล่านั้นได้ในเวลาอันรวดเร็ว เช่น คำว่าลูกแก มักจะใช้ล้อเลียนผู้ที่อ่อนแอ ไม่เป็นผู้ใหญ่ คำว่า ชี หมายถึง อูจจาระหรือสิ่งสกปรก ใช้สื่อความหมายถึง สิ่งที่ไม่ดี เช่น ชีเกี้ยว, ชีปน, ชีเหนียว เป็นต้น</p> <p>เป็นสำนวนที่ถูกนำไปใช้บ่อยๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีกในวิสัยทัศน์ร่วมในโอกาสต่างๆ กัน แต่สามารถสื่อความหมายในเรื่องนั้นได้ดี สำนวนกลางสามารถสื่อความหมาย อารมณ์ และแรงจูงใจได้ง่าย เช่น สำนวนหมาจวนตรอก, เข้าตาจน, เลือดเข้าตา แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ที่ไม่มีทางเลือก จะต้องลงมือปฏิบัติไม่ว่าจะแพ้หรือชนะ</p> <p>เป็นเรื่องที่กล่าวขานเกี่ยวกับความสำเร็จหรือกิจกรรมของบุคคล องค์กร ชุมชน หรือประเทศชาติ เช่นคำกล่าวขานที่ประชาชนมีต่อราชินีลูกมุงพุ่มพวง ดวงจันทร์, หลวงตามหาบัว กับความสำเร็จของผ้าป่าช่วยชาติ เป็นต้น</p>
<p>2. การสื่อความหมายด้วยวิสัยทัศน์ร่วม (Rethorical Vision)</p>	<p>เรื่องที่ถูกแต่งแต้มและถูกใจคนจำนวนมากที่อยู่ร่วมกันในความเป็นจริง (ทางสัญลักษณ์) เดียวกัน ส่วนมากเรื่องที่สื่อนั้นจะอยู่ในรูปของคำอุปมาอุปไมย</p>

ศัพท์	ความหมาย
2.1 โครงสร้างของโองการ (Structural Terms)	
บทบาท (dramatis personae)	สำนวนที่แสดงถึงคุณลักษณะของบุคคล ชุมชน องค์กร ต่างๆ
เค้าโครงเรื่อง (plot line)	แสดงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ร่วม วิสัยทัศน์ร่วม เหล่านั้นมีความเป็นมาอย่างไร มีที่มาที่ไปอย่างไร
ฉาก (scene)	บริเวณที่เกิดเหตุการณ์ หรือที่วิสัยทัศน์ร่วมเหล่านั้นเกิดขึ้น เช่น เมืองย่าโม, แดนโลม เป็นต้น
- แรงบันดาลใจ (sanctioning agents)	สิ่งที่ชี้ถึงความชอบธรรมที่สมควรนำเอาโองการนี้มาใช้และ น่าจะเป็นที่ยอมรับได้
- ความหมายเชิงอุปมา (master analogue)	การอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น อาจมีสำนวนเกิดขึ้นได้ หลายคำ แต่ละวิสัยทัศน์ร่วมนั้นอาจสะท้อนมุมมองในด้าน ต่างๆ ได้แก่ ความถูกต้อง สังคม ความสัมฤทธิ์ผล ซึ่งเป็น แนวทางในการอธิบายความจริงที่สื่อผ่านการใช้สัญลักษณ์
อุปมาเน้นความถูกต้อง	เป็นเรื่องความถูกต้องหรือผิด ความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ความยุติธรรมหรือความอยุติธรรม เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้น เช่น เขาความดีใส่ตัวเขาความชั่วใส่คนอื่น เป็นต้น
อุปมาเชิงสังคม	เน้นไปที่มนุษย์สัมพันธ์ของผู้คน เช่น เรื่องของมิตรภาพ ความเชื่อถือ ความเป็นไปได้ เช่น ส่งได้ก ส่งยิ้ม ข้าวเกรียบ รวยเพื่อน เป็นต้น
อุปมาเน้นสัมฤทธิ์ผล	เน้นเรื่องผลเป็นหลักโดยชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ประโยชน์ใช้สอย เช่น เราทำได้, ความสุขที่คุณดื่มได้

ศัพท์	ความหมาย
3. Evaluative Concepts (การประเมินขีดความเห็นพ้องความหมาย)	สามารถประเมินได้จากสามประการหลักๆ คือ จิตสำนึก ร่วมของกลุ่มคณะ ความเกี่ยวเนื่องระหว่างความเป็นจริงกับ วิสัยทัศน์ร่วมและคารม
3.1. Share group consciousness (จิตสำนึกร่วมของหมู่คณะ)	การตีความหมายของคำโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามช่วงเวลา
consciousness creating phase (ระยะปลูกฝังจิตสำนึก)	เป็นการแนะนำความหมายของวิสัยทัศน์ร่วมที่ถูกบัญญัติขึ้นเพื่ออธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น วิธีการนำเสนอเบอร์โทศัพท์สั่งอาหารจานด่วน หรือมุขตลกเพื่อให้จดจำง่าย
consciousness raising phase (ระยะปลูกจิตสำนึก)	เป็นการชักนำให้ผู้คนหันมาเห็นร่วมกับวิสัยทัศน์ร่วม และกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมผู้ร่วมอุดมการณ์
consciousness sustaining phase (ระยะสืบทอดจิตสำนึก)	เป็นการสร้างความผูกพันกับวิสัยทัศน์ร่วม ระยะนี้เป็นระยะที่วิสัยทัศน์ร่วมนั้นอยู่ในภาวะเติบโตเต็มที่ มีผู้เข้าร่วมชุมชนทางวาทคดีเป็นจำนวนมาก
consciousness decline phase (ระยะปรับลดจิตสำนึก)	เป็นระยะที่ความเชื่อมั่นของวิสัยทัศน์ร่วมเริ่มลดน้อยถอยลงเพราะวิสัยทัศน์ร่วมนั้นเป็นคำอธิบายที่บกพร่อง คือความเหมาะสมที่จะใช้วิสัยทัศน์ร่วมสื่อถึงเหตุการณ์นั้นด้อยลงไป
consciousness terminus phase (ระยะสิ้นสุดจิตสำนึก)	เป็นเรื่องที่ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปสู่ปลายทางแล้ว ปรากฏการณ์ที่สำคัญในขั้นนี้คือ การทำลายตนเองอย่างรวดเร็ว

ศัพท์	ความหมาย
3.2 Rhetorical vision reality link (ความเกี่ยวเนื่องระหว่างความเป็นจริงกับ วิสัยทัศน์ร่วม)	สื่อถึงวิสัยทัศน์ร่วมว่าสามารถสื่อความเป็นจริงได้แค่ไหนเพียงใด ที่มาของความเกี่ยวเนื่องทั้งหลายนี้อาจเกิดจากการอุปมาถึง ชั่ววลี คำครหา ข้อกล่าวหา หรือความหวาดระแวงก็ได้ นอกจากนั้นพฤติกรรมต่างๆของผู้คนที่เกี่ยวข้องก็อาจเป็นที่มาของความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริงกับโหวหารได้เช่นกัน
3.3 Fantasy theme artistry (คารม)	ถ้อยคำที่คมคาย style ของสำนวนหรือการสร้างสรรที่ฟังดูธรรมดาๆ ให้มีสีสันและกลายมาเป็นวาทศิลป์เพื่อนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น คำขวัญ คำโฆษณา
บรรทัดฐาน 3 ประเภทที่ใช้ประเมินความจับใจของคารมประกอบด้วย	
บรรทัดฐานความกระชับได้ใจความ (Absolute standard)	สำนวนที่เรียบง่ายแต่กินใจ เช่น น้ำตาเซ็ดหัวเข้า, ยกภูเขาออกจากอก เป็นต้น
บรรทัดฐานเปรียบเทียบ (Comparative standard)	คารมที่ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างกันระหว่างสองวิสัยทัศน์ร่วม เช่น รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา, ดอกฟ้ากับหมาวัด เป็นต้น
บรรทัดฐานความเหมาะสม (Closeness-of-fit standard)	คารมที่เหมาะสมกับชุมชนทางวาทคดี ผู้ร่วมอุดมการณ์หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องความหมายของคำ วลี หรือประโยคนั้น และมีความสอดคล้องกับสำนวนอื่นๆที่เป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ร่วม เช่น ใจ-จับ, กีบเก้, Just say no เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในรูปแบบจินตสสาร (Fantasy theme)

การวิจัยที่ทำการศึกษาค้นคว้าโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic convergence theory) และการวิเคราะห์เชิงจิตสสาร (Fantasy theme) ในประเทศไทยนั้นมีการศึกษาน้อยมากเช่น

กฤดา สิริตันติกร (2542) ได้ทำการศึกษา “วาทวิเคราะห์เชิงจิตสสาร กรณีการเข้าร่วมโครงการชยะแห้งแล้งต้นไม้ของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย” พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของคนในชุมชน 70 ไร่ เป็นองค์ประกอบที่มีผลให้สถานการณ์การเข้าร่วมโครงการชยะแห้งแล้งต้นไม้ของคนในชุมชนมีการแพร่กระจายของจินตสสาร 26 จินตสสาร (fantasy theme) และนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) 3 หมวดได้แก่ (ก) ความฝันสีเขียว (ข) สิ่งแวดล้อมสวยด้วยมือประชาชน (ค) ชุมชนเขียวสะอาด นอกจากนี้กิจกรรมประจำวันของคนในชุมชน ได้แก่ การชอบออกมานั่งหน้าบ้านพูดคุยทักทายคนผ่านไปมา มีผลให้การแพร่กระจายจินตสสารและวิสัยทัศน์ร่วมในชุมชนให้รวดเร็วขึ้น และมีผลต่อการสังเกตเห็นผลประโยชน์ด้านความสวยงาม จรรโลงจิตใจของการปลูกต้นไม้ที่ได้มาจากการเข้าร่วมโครงการ

ความหมายของวิสัยทัศน์ร่วมทั้ง 3 หมวด สามารถอธิบายได้ดังนี้

(ก) วิสัยทัศน์ร่วม “ความฝันสีเขียว” เกิดจากแรงบันดาลใจอันนำไปสู่จินตสสารของคนในชุมชนได้แก่ ความชอบต้นไม้ และการเฉลิมฉลองพระชนมายุ 72 พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งจินตสสารเหล่านี้สอดคล้องกับโครงการรณรงค์ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยและเผยแพร่เพลง “ต้นไม้ของพ่อ” ผ่านทางสื่อมวลชนทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุและสิ่งพิมพ์บ่อยครั้ง ในช่วงเวลาเดียวกับที่โครงการชยะแห้งแล้งต้นไม้กำลังดำเนินการในชุมชน จึงมีอิทธิพลกับการเกิดจินตสสาร การเฉลิมฉลองพระชนมายุ 72 พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของคนในชุมชนส่วนจินตสสาร ความชอบต้นไม้ เนื่องจากคนในชุมชนเห็นประโยชน์ของความสำคัญของต้นไม้ เช่น ความสวยงาม ความเขียวชอุ่ม ความเพลิดเพลิน จึงทำให้มีความต้องการนำต้นไม้กลับไปปลูกที่บ้านจึงส่งผลให้มีการเข้าร่วมโครงการกันอย่างแพร่หลายเพราะความต้องการต้นไม้ตนเอง

(ข) วิสัยทัศน์ร่วม “สิ่งแวดล้อมสวยด้วยมือประชาชน” เกิดจากแรงบันดาลใจของคนในชุมชนที่เรียนรู้ว่าความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชนสามารถช่วยแก้ปัญหาในชุมชนให้ลุกลงไปได้ และเมื่อชุมชนเผชิญกับปัญหาชยะ จินตสสารของคนในชุมชนจึงแสดงออกถึงพฤติกรรมความสามัคคีร่วมมือกันแก้ปัญหาชยะในชุมชน โดยจินตสสารที่แสดงออกมานั้นได้แก่ ชุมชนกระตือรือร้นมากขึ้น, การทำตนให้เป็นประโยชน์, ความสามัคคีของคนในชุมชน, การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์,

กิจกรรมให้เด็กได้แสดงออก, การไม่มัวสุม, เขายังทิ้งเราทิ้งเก็บ และการนำขยะมาประดิษฐ์สิ่งของ จินตสารถะเหล่านี้นำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม “สิ่งแวดล้อมด้วยมือประสาน” ซึ่งสื่อความหมายถึงความสามัคคี (ช่วยกันคนละไม้ละมือ)ของคนในชุมชนนั่นเอง

(ค) วิสัยทัศน์ร่วม “ชุมชนเขียวสะอาด” เกิดจากจินตสารถะที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่คนในชุมชนได้รับได้แก่ ความร่มรื่น, ต้นไม้ให้ออกซิเจนในเวลากลางวัน, บ้านสะอาด, ความสบายใจ, ความเพลิดเพลิน, การแก้แค้นแก้แค้นแก้เหงาได้, การลดมลพิษ, สภาพแวดล้อมดีขึ้น, การมองที่ไหนมีแต่สีเขียว, ความสวยงาม, ชยะลดลง, เขียวสะอาด, สดชื่นอากาศดี และแม่น้ำลำคลองสะอาด จินตสารถะเหล่านี้สื่อความหมายถึงผลประโยชน์ของบุคคลและสภาพแวดล้อมในชุมชนนั่นเอง

พัฒน์พงษ์ จาติเกตุ (2541) ทำการศึกษาวิเคราะห์จินตสารถะ (fantasy theme) กลุ่มแม่บ้านที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์แม่บ้านต้านเอดส์ในชุมชนแออัดคลองเตย พบว่า มีการแพร่หลายของจินตสารถะ (fantasy theme) 34 ใจความ (themes) และวิสัยทัศน์ร่วม 4 หมวด (visions) โดยผู้นำทางความคิดหรือผู้นำชุมชนได้แก่ มูลนิธิดวงประทีป คุณนิตยา ครูประทีป ป้าอำมรินทร์ เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการเข้าร่วมโครงการรณรงค์แม่บ้านต้านเอดส์ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับชุมชน ด้วยความร่วมมือกับอาสาสมัครและหน่วยงานต่างๆ จนเกิดความเข้าใจร่วมกัน พร้อมด้วยวิสัยทัศน์ร่วมระหว่างผู้นำชุมชนและกลุ่มแม่บ้าน

ผู้นำชุมชนในด้านโครงสร้างของชุมชน สื่อความหมายถึง นางเอกที่คอยเข้ามาช่วยเหลือคนอื่นเสมอ โดยไม่หวังผลตอบแทน

สำหรับอาสาสมัครและแม่บ้าน คือ ผู้ช่วยนางเอกที่คอยให้ความร่วมมือกับนางเอกตลอดเวลา

ดังนั้นงานวิจัยนี้ มีการสื่อความหมายในรูปแบบจินตสารถะ (fantasy theme) ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มแม่บ้านเพื่อให้เข้าใจในโครงการแม่บ้านต้านเอดส์ โดยได้รับความร่วมมือกับแม่บ้านและอาสาสมัครที่เกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

Thomas G. Endres (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พ่อในความรู้สึกของลูกสาว” (“Father-Daughter Dreams : A Q-Investigation of Rhetorical Vision”) สรุปสาระสำคัญได้ว่า การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและลูกสาว ที่มีการศึกษามาก่อนหน้านี้ว่า พ่อจะไม่ค่อยสัมผัสลูกสาวมากกว่าลูกสาว พ่อจะถอนตัวและมองอยู่รอบเมื่อลูกสาวครบรอบ 1 ปีขึ้นไป ทำไมลูกสาวถึงพูดคุยกับแม่ได้มากกว่าพ่อ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของลูกสาว และเพื่อศึกษาว่าลูกสาวจะสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างไรในความรู้สึกที่มีต่อพ่อตน

เอง โดยใช้ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายเป็นการวิเคราะห์การตีความหมาย ที่แบ่งออกเป็น 4 วิสัยทัศน์ร่วมได้แก่ อคติวินซีมี้าชาว เพื่อนสนิท จอมเผด็จการ และเงาตามตัว ที่ศึกษาจากกิจกรรมและการสื่อสารระหว่างทั้งสอง สำหรับการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ร่วมที่เป็นการบรรยายถึงรายละเอียดของพฤติกรรมของพ่อที่มีกิจกรรมร่วมกับลูกสาว และรูปแบบการสื่อสารระหว่างกัน สุดท้ายสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้จะแสดงให้เห็นรูปแบบของพ่อที่มีต่อการรับรู้โดยส่วนตัวของลูกสาวและพฤติกรรมนั่นเอง

อคติวินซีมี้าชาว หมายถึง พ่อเปรียบเสมือนนักมายากล เจ้าชาย ความสง่างาม ทำให้ชีวิตของลูกสาวตื่นเต้น เพราะสามารถใช้เวลาเกือบทั้งหมดร่วมทำกิจกรรมทุกอย่างกับลูกสาวได้ สามารถคุยได้ทุกเรื่องทั้งการเมืองและส่วนตัว เช่น ออกไปทานข้าว เดินรำด้วยกัน ทำให้ลูกสาวเหมือนเป็นคนพิเศษ มีความคาดหวังในชีวิตค่อนข้างสูง ยอมทำงานหนักเพื่อหาสิ่งที่ดีให้กับตนเอง

เพื่อนสนิท หมายถึง พ่อเปรียบเสมือนเพื่อน มีการแบ่งปันความรู้สึกซึ่งกันและกันทุกเรื่อง และอยู่เคียงข้างกับลูกสาวเสมอ เพราะว่า พ่อจะใช้เวลาเกือบทั้งหมดร่วมทำกิจกรรมกับลูกสาว เช่น เล่นสาสเกตบอล ทำงานร่วมกันทั้งงานบ้าน โรงเรียน ส่วนการสื่อสารระหว่างทั้งสองจะพูดคุยกันบ่อยในเรื่องที่ชอบทั้งคู่ ลักษณะของลูกสาวประเภทนี้จะพฤติกรรมคล้ายกับพ่อ มีทักษะการทำงานแบบพ่อ สำหรับลูกสาวประเภทนี้ ชอบลองและท้าทายสิ่งใหม่ ไม่แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย

จอมเผด็จการ หมายถึง พ่อที่มีลักษณะเคร่งครัดในกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้ลูกสาวทำตามกฎเหล่านั้น มีลักษณะของวางกฎระเบียบให้ทำตามทุกอย่าง เหมือนกันเป็นเจ้านายที่ออกคำสั่งให้กับลูกน้อง เป็นผู้ที่มีอำนาจใหญ่ที่สุดในครอบครัว พ่อลักษณะนี้จึงไม่ชอบใช้เวลาร่วมกับลูกสาว ไม่ชอบพูดคุยกัน จึงถือว่า ถ้ามีกฎระเบียบวางไว้ ห้ามฝ่าฝืนกฎระเบียบนั้นดั่งนั้น เมื่อมีการพูดคุยระหว่างกันทุกคนในครอบครัวต้องเชื่อฟังและรับฟังอย่างไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ

เงาตามตัว หมายถึง พ่อที่มีลักษณะเงียบขรึม ชอบอยู่กับบ้าน มักจะเก็บตัวเองอยู่เสมอ ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับใคร ไม่ชอบโต้ตอบใคร ชอบที่จะนั่งอ่านหนังสือพิมพ์เสมอ ซึ่งลูกสาวจะไม่ค่อยได้พูดคุยกันเท่าไรนัก มักจะอยู่แต่ในความเงียบระหว่างทั้งสอง แต่จะรู้แค่พ่อรู้สึกห่วงลูกสาวแต่ไม่แสดงออก เหมือนไม่มีความรู้สึก สำหรับลูกสาวลักษณะนี้ จะไม่ค่อยคาดหวังในผู้ชายมาก จะเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ต่างๆ รอบตัว

บทสรุปที่สำคัญของความหมายที่เหมือนกันและแตกต่างกันของวิสัยทัศน์ร่วมที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของลูกสาวที่มีต่อลักษณะของพ่อให้ทัศนคติถือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในครอบครัวที่น่าสนใจอีกด้านหนึ่งนั่นเอง

David (1990) ทำการวิจัยโดยนำการวิเคราะห์เชิงจิตสภาวะมาใช้ในการประเมินความสำเร็จที่แตกต่างกันด้านจำนวนสมาชิกของโบสถ์ 2 แห่งได้แก่ Eastside Christian Church แห่งเมือง Fullerton มลรัฐ California ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก 100 คนเป็น 5,000 คน ในเวลา 30 ปี และ Del Amo Christian เมือง Torrance รัฐ California ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเริ่มต้น 80 คน เพิ่มขึ้นเป็น 250 คน และลดลงเหลือ 60 คน ดังนั้น David จึงทำการวิเคราะห์จิตสภาวะและศึกษาวัฒนธรรมการสื่อสารโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observer) ทำการสัมภาษณ์บุคคล และสนทนากลุ่ม สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมในโบสถ์ของสมาชิก รวมทั้งใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างจากตำนานวีรกรรมของการเข้าโบสถ์ (saga of congregations)

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปหลายประการได้แก่ (1) องค์การสร้างระบบสัญลักษณ์ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา (verbal and nonverbal symbols) ซึ่งรวมถึงวัตถุ เช่น สิ่งปลูกสร้าง และอาณาบริเวณ (buildings and grounds) และพันธกิจ (mission statements) (2) สัญลักษณ์โดยทั่วไปสะท้อนความเป็นจริงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตำนานวีรกรรมที่สมาชิกร่วมกันสร้างขึ้น และมีพลังที่จะนำกลับมาใช้ในการสร้างสัญลักษณ์ใหม่อีกต่อไป (3) ระบบสัญลักษณ์ (symbol system) มีทั้งที่มีประสิทธิผล และ/หรือไม่มีประสิทธิผล (either enabling or disabling) (4) ถ้าสัญลักษณ์ใดมีประสิทธิผล (enabling) การชุมนุม (congregation) จะเติบโตขึ้น แต่ถ้าไม่มีประสิทธิผล การชุมนุมจะลดลง และ/หรือหมดไป (decline and/or die) (5) แม้จะไม่ใช่วิธีเดียว สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นจะเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้เข้าชุมนุมในโบสถ์ (6) โบสถ์จะต้องระมัดระวังระบบสัญลักษณ์ที่พวกเขาสร้างขึ้นโดยจะต้องพยายามสร้างเฉพาะระบบสัญลักษณ์ที่มีประสิทธิผล (enabling symbol system)

Jane (1982) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The symbolic world of obesity" สรุปสาระสำคัญได้ว่าการสนับสนุนผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agents) สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เกิด เพื่อนำมาใช้สื่อสารกับสมาชิกของโครงการภายในชุมชนให้บรรลุความสำเร็จได้ ในการวิจัยครั้งนี้มีการค้นหาคำที่สื่อความหมายที่มีสีสัน และจินตนาการต่อตนเองและผู้อื่นของหญิงอ้วน (dramatic themes and fantasies obese woman use to describe themselves and others) และนำมาสร้างแรงบันดาลใจในการรักษาโรคอ้วน (treatment of obesity) หรือออกแบบโปรแกรมลดน้ำหนัก (designing weight loss programs) โดยมีการแสดงวิสัยทัศน์ร่วมเกี่ยวกับตนเอง เช่น

ความน่าขยะแขยง (revulsion) ของรูปร่างที่ไม่สมส่วนหรือไม่เหมือนกับคนอื่น การป้องกันตนเองจากความอ้วน (insulation) พยายามคิดว่าการทานอาหารไม่ใช่สิ่งที่ทำให้ตนเองอ้วนมากกว่าปกติ (ไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น)

อายุยืน (survial) มีความเชื่อว่าคนอ้วนจะอายุยืน เพราะมีความสุขกับการทานอาหาร และได้รับสารอาหารและประโยชน์จากอาหารด้วย

Barton และ O'Leary (1974) ได้ใช้ทฤษฎีสัญลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ช่วยบรรเทาภาวะวิกฤติของการขาดแคลนแพทย์ในชุมชน Minnesota ซึ่งต้องการรับสมัครแพทย์เพื่อไปทำงานใน 6 ชุมชน พวกเขารายงานว่าจินตสารถที่แพทย์มีต่อชุมชนนี้คือ “เมืองที่เงียบ ชีวิตที่ห่างไกลผู้คน” (a quiet, independent life far from the maddening crowd of the Twin Cities) ซึ่งสร้างจินตนาการในด้านลบให้เกิดในกลุ่มแพทย์ที่เพิ่งจบการศึกษา (young medical) และ จึงสร้างจินตสารถขึ้นใหม่ เช่น การเติมสีสันให้เค้าโครงเรื่อง (plot line) ว่า “ชุมชนที่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังที่จะได้รับการส่งเสริมการบริการสำหรับแพทย์ชนบท” (adjoining rural communities cooperating to provide support services for rural physicians) หรือ “มีการขนส่งผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาในระดับสูงไปยังโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเมืองกรณีฉุกเฉิน” (emergency transportation so that special-needs patients could be transported to large city hospitals for advanced care) พวกเขาแสดงให้เห็นว่า จินตสารถสามารถค้นหาและนำมาสร้างใหม่โครงการรณรงค์เพื่อรับสมัครแพทย์เพื่อทำงานในชุมชน (a public relations campaign to recruit physicians)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จึงนำมาซึ่งปัญหานำวิจัยดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมอะไรบ้างที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ ซึ่งนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม
2. ลูกค้าร้านเลมอนฟาร์มมีวิสัยทัศน์ร่วมเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์มอย่างไร
3. วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้า สะท้อนอะไรของเลมอนฟาร์มในฐานนวัตกรรม

การหาคำตอบของปัญหานำวิจัยเหล่านี้สามารถหาได้จากทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations Theory) ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory) มาเป็นกรอบในการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยที่เรียกว่า การวิเคราะห์จินตสารถ (Fantasy Theme Analysis) ซึ่งจะได้นำเสนอในบทที่ 3 ต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูล ภายใต้กรอบของ ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory) ซึ่งการวิเคราะห์แบ่งได้เป็นสอง ขั้นคือ การวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์กลุ่มตามลำดับ เพื่อค้นหาและวิเคราะห์จินตสภาวะ (Fantasy Theme Analysis) อันนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical Vision) ของรายการโทรทัศน์และ ลูกค้ายี่มีร้านเลมอนฟาร์ม

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลสองระดับได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการทำ Focus Group จากผู้บริโภคร ที่ใช้บริการร้านเลมอนฟาร์ม ประมาณ 40 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เปิดประเด็นในการสนทนาโดยใช้แนว คำถามที่สร้างขึ้น มาเป็นกรอบในการกำหนดขอบเขตของการสนทนา เพื่อให้ลูกค้าได้มีโอกาสแสดง แนวคิด และพูดคุยซึ่งกันและกัน เพื่อทราบสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารเผยแพร่ที่ทาง เลมอนฟาร์มจัดทำขึ้น และ เทปบันทึกรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ในขั้นต้นผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูล จาก เอกสาร ข่าวสาร และเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง อื่นๆ ก่อน เพื่อวิเคราะห์หาจินตสภาวะ หรือ Fantasy theme analysis จินตสภาวะเหล่านี้จะเป็น ประโยชน์ในการตั้งคำถามสำหรับการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภค (ลูกค้า) จากการสนทนากลุ่ม (Cragan & Shields, 1996) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ที่ เลมอน ฟาร์มจัดทำขึ้น และสื่อโทรทัศน์ อันได้แก่รายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม ได้แก่

ช่อง 3

1. รายการเพื่อโลกสวย
2. รายการทุ่งแสงตะวัน

ช่อง 5

1. รายการเข้าวันนี้
2. รายการบ้านเลขที่ 5

ช่อง 7

1. รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง
2. รายการพลังชีวิตพลังสุขภาพ

ช่อง 9

1. รายการท็อปเท็น
2. รายการโลกสีน้ำเงิน
3. รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค

ไอทีวี

1. รายการดาวดวงเล็ก

2. ในขั้นตอนมาผู้วิจัยทำการถอดเทปบันทึกรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการออกมาเป็นบทสนทนาเพื่อง่ายแก่การศึกษา

3. ผู้วิจัยทำการศึกษาเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ พร้อมกับวิเคราะห์หาประเด็นในการนำเสนอที่ซ้ำกันหรือกล่าวถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องเดียวกันของแต่ละรายการ ซึ่งประเด็นในการนำเสนอที่ซ้ำกันในแต่ละรายการผู้วิจัยตีความเป็นวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อเลมอนฟาร์ม

4. ผู้วิจัยค้นหากลุ่มลูกค้ำที่ใช้บริการของเลมอนฟาร์ม โดยไม่ได้จำกัดลักษณะทางประชากรของกลุ่มลูกค้ำแต่อย่างใด เนื่องจากลูกค้ำที่ให้ความร่วมมือในการสนทนากลุ่มแต่ละรายได้มาจากการชักชวน และบอกต่อกันของสมาชิกที่ร่วมวงสนทนา แต่ถึงอย่างไรก็ตามสมาชิกที่ร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มล้วนแล้วแต่ไม่มีปัญหาในเรื่องความขัดแย้งในการแสดงออกของคนต่างวัน (conflict of generation หรือ generation gap) แต่อย่างใด

5. ผู้วิจัยทำหน้าที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม ถามคำถามและเป็นผู้นำตลอดจนกำกับการสนทนากลุ่มให้เป็นไปตามแนวทางของหัวข้อที่ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน จำนวนกลุ่มลูกค้ำที่ทำการศึกษาคือ 5 กลุ่มๆละ 5-8 คน รวม 36 คน

6. อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ สมุดจดบันทึก เทปบันทึกเสียง และของที่ระลึก สำหรับมอบแก่สมาชิกกลุ่มที่ได้สละเวลามาร่วมวงสนทนาซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

7. ดำเนินการสนทนากลุ่มเช่นเดียวกันจนครบจำนวนที่กำหนดไว้

การทดสอบคำถามที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากผู้วิจัยวิเคราะห์หาจินตสภาวะ หรือ Fantasy themes ได้แล้ว ก็จะทำนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อตั้งคำถาม ก่อนการนำไปถามจริง โดยใช้หลักการที่ Hart (1997) ระบุไว้

ผู้วิจัยจะทดสอบด้วยการนำคำถามไปถามกับกลุ่มตัวอย่างหนึ่งกลุ่มเพื่อปรับคำพูดให้เหมาะสม และเป็นที่น่าสนใจ

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งในส่วนรายการโทรทัศน์และการสนทนากลุ่มที่อยู่ในเทปจะถูกถอดออกมาเป็นบทสนทนา (Transcription) โดยละเอียดทุกคำพูดทุกชั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้อ่านแล้วเข้าใจและเห็นภาพบรรยากาศของการสนทนา โดยการวิเคราะห์จะใช้กรอบทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายในการตีความลักษณะนิยาย (Dramatistic interpretation) คือหาจินตสภาวะ หรือ Fantasy themes จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการทีวี และบทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของลูกค้ายานเลมอนฟาร์ม ผู้วิจัยอ่านบทสนทนาที่ถอดเทปออกมาแล้ววิเคราะห์โดยค้นหาจินตสภาวะที่ปรากฏในบทรายการโทรทัศน์และบทสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปสร้างวิสัยทัศน์ร่วม แลหาที่มาที่ไปของวิสัยทัศน์ร่วมที่เกี่ยวข้องกับร้านเลมอน ฟาร์มว่ามี ใครเล่นบทบาทใด จากหรือสถานที่ในใจของบรรดาลูกค้าที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับร้าน *แรงบันดาลใจ* ที่ตลใจให้ลูกค้าเหล่านี้เข้าไปซื้อของที่ร้านเลมอน ฟาร์ม และสิ่งที่ลูกค้าเหล่านี้พูดเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม ด้วยการจับประเด็นจากการสังเกตถึงความซ้ำ (redundancy) และการเน้นย้ำ (intensity) ซึ่งสิ่งเหล่านี้แฝงความหมายเชิงอุปมาอย่างไรบ้าง

นอกจากนี้การวิเคราะห์ยังจะได้นำหลักการบางประการของทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม คือคุณลักษณะของนวัตกรรม ซึ่งในที่นี้หมายถึงร้านเลมอนฟาร์มเข้ามาอธิบายขยายความผลการวิเคราะห์อีกด้วย

แนวทางในการตั้งคำถามในการทำ Focus group

เนื่องจากเส้นแบ่งระหว่างสำนวนเฉพาะกับวิสัยทัศน์ร่วมนั้นไม่ค่อยชัดเจนนัก Hart (1997) จึงนำเสนอคำถามต่างๆซึ่งผู้ที่ทำการวิเคราะห์สำนวนเฉพาะ (Fantasy theme analysis) ควรจะประเด็นให้ลึกลงไป โดยอิงโครงสร้างของวิสัยทัศน์ร่วมบางอย่างเช่น บทบาท คำโครงเรื่อง แรงบันดาลใจ เข้ามาประยุกต์ คำถามต่างๆเหล่านี้ได้แก่

จากคำโครงเรื่องที่คุณพูดเล่ามา ผู้คนในเรื่องมีบุคลิกลักษณะอย่างไร?คนเหล่านี้เชื่อถือได้หรือไม่? เป็นพวกที่ชอบหลอกลวง? คนพวกนี้โดดเด่นหรือไม่? โดยพื้นฐานแล้วมีความเลวหรือชอบหลอกลวงเป็นนิจ? พวกเขา “แคร่” พวกเดียวกันหรือไม่?

1. จากคำโครงเรื่องที่คุณพูดเล่ามา ผู้คนในกลุ่มคุณมีแนวโน้มว่าจะมีปฏิกริยาอย่างไร? ความพยายามของกลุ่มคุณมีอิทธิพลเหนือความพยายามของแต่ละบุคคลหรือไม่? กลุ่มคุณมีลักษณะแตกต่างกันหรือกำลังประสบเคราะห์กรรม? ปฏิกริยาของกลุ่มคุณทำให้เราดีขึ้นหรือเลวลง?

2. จากคำโครงเรื่องที่คุณพูดเล่ามา ผู้คนที่เกี่ยวข้องใช้อะไรเป็นที่พึ่งได้บ้าง? ปฏิภาณที่รวดเร็ว?ความคล่องตัว?เรื่องจิตวิญญาณ?การทำงานหนัก?คนอื่น?ไม่มีเลย?

3. จากคำโครงเรื่องที่คุณพูดเล่ามา คิดว่ามนุษย์เกิดมาเพื่ออะไร? ช่วยเหลือคนอื่น? หากศักยภาพของตนเอง? เปลี่ยนแปลงโลก? ปฏิบัติภารกิจ? สร้าง ประวัติศาสตร์?

4. จากคำโครงเรื่องที่คุณพูดเล่ามา หลักเกณฑ์ที่ใช้บอกว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกคืออะไร? จริยธรรมของแต่ละคน? ธรรมะ? ข้อตกลง? ข้อกฎหมาย?

5. จากคำโครงเรื่องที่คุณพูดเล่ามา ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งใดที่น่าเชื่อถือได้มากที่สุด? การเรียนรู้จากหนังสือ? การศึกษาแบบประจักษ์นิยม? ประสบการณ์ส่วนตัว? ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น? การแซ่ความลับ?

6. จากคำโครงเรื่องที่คุณพูดเล่ามา ทำไมเหตุการณ์ต่างๆจึงเกิดขึ้นได้? เรื่องราวต่างๆเกิดขึ้นเพราะมีเรื่องที่อยู่ลึกๆ ความพยายามของหมู่คณะหรือบุคคล ความบังเอิญ หรือ สิ่งที่ไม่เห็นธรรมชาติ?

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายเป็นทฤษฎีที่ค่อนข้างใหม่สำหรับการศึกษาวิชาเนตศาสตร์ในประเทศไทย ทั้งที่เกิดขึ้นมาเกือบจะ 30 ปีแล้ว ทฤษฎีนี้มีวิธีใช้ที่หลากหลายมาก ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์วาทะ การสัมภาษณ์กลุ่ม ศึกษาบริบทของการสื่อสารต่างๆ เช่นการเสวนาในกลุ่มคณะ การต่อรอง การประเมินทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสินค้า บริการ หรือ สาร (Message) ต่างๆ ซึ่งเน้นการวิเคราะห์จินตสสาร และวิสัยทัศน์ร่วมกนที่นำมาใช้ในบริบทเหล่านี้ว่า สื่อความหมายอะไรบ้าง โครงสร้างและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับจินตสสารและวิสัยทัศน์ร่วม ทำให้มี

ความเข้าใจว่าจินตสภาวะและวิสัยทัศน์ร่วมนั้นมีที่มาที่ไปอย่างไรบ้าง ถูกสร้างขึ้นด้วยโครงสร้างใดบ้าง กล่าวโดยรวมคือทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายนี้ทำให้เราสามารถสื่อสารและเข้าใจข้อความที่มีสีสัน ในการสื่อสารรูปแบบของจินตสภาวะและ วิสัยทัศน์ร่วมได้ดียิ่งขึ้นนั่นเอง

DPU

บทที่ 4 ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าร้านเลมอนฟาร์ม” เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์ม รวมทั้งศึกษาว่าวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าร้านเลมอนฟาร์มนั้นได้สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอะไรที่เกี่ยวกับนวัตกรรม ซึ่งในที่นี้ก็คือเลมอนฟาร์ม โดยดำเนินการเก็บข้อมูลภายใต้กรอบของทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory) และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสังเกต (Observation) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นหลัก ผลการวิจัยเรียงลำดับปัญหานำวิจัยดังนี้

- ปัญหานำวิจัยที่ 1 มีวิสัยทัศน์ร่วมอะไรบ้างที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ซึ่งนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม
- ปัญหานำวิจัยที่ 2 ลูกค้าร้านเลมอนฟาร์มมีวิสัยทัศน์ร่วมเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์มอย่างไร
- ปัญหานำวิจัยที่ 3 วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าร้านเลมอนฟาร์มสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอะไรของเลมอนฟาร์ม

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อแรก ผู้วิจัยขอแนะนำเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการ โดยสังเขป ดังนี้

รายการเพื่อโลกสวย

พิธีกรดำเนินรายการโดยนำผู้ชมไปรู้จักกับร้านเลมอนฟาร์มสาขาประชาชื่น มีการสัมภาษณ์โสมณ สุภาพงษ์ โดยพูดคุยกันเกี่ยวกับความเป็นมาของร้าน สาขาที่เปิดให้บริการ และสินค้าภายในร้าน ประเด็นในการสนทนาส่วนใหญ่เป็นเรื่องการแนะนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายในร้านว่าผลิตมาจากเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านในชนบท โดยไม่มีการใช้สารเคมีต่างๆ และมีการกล่าวถึงความโดดเด่นของแปลงผักปลอดสารพิษที่เลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้าด้วย

รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

พิธีกรกล่าวเปิดรายการและนำผู้ชมไปทำความรู้จักกับร้านเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า มีการบรรยายถึงความโดดเด่นของแปลงผักปลอดสารพิษ ในเรื่องของสถานที่แปลกตา กระบวนการปลูกผักโดยวิถีธรรมชาติไม่มีการใช้สารเคมีต่างๆ ผู้บรรยายกล่าวถึงผักที่ปลูกเตรียมไว้บริการ (พร้อมภาพประกอบ) แนะนำขั้นตอนในการตัดผักโดยต้องใช้อุปกรณ์ที่ทางเลมอนฟาร์มจัดเตรียมไว้บริการและเลือกตัดผักที่ถูกต้องวิธี

รายการท็อปเท็น (เฉพาะในช่วงของเลมอนฟาร์ม)

พิธีกรดำเนินรายการโดยนำผู้ชมไปทำความรู้จักกับร้านที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในช่วงที่กระแสชีวิตกำลังได้รับความนิยม ร้านค้าที่ได้รับความนิยมและพูดถึงเกี่ยวกับอาหารชีวิตเป็นอันดับหนึ่ง คือร้านเลมอนฟาร์ม

รายการทุ่งแสงตะวัน

พิธีกรดำเนินรายการโดยนำเด็กอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลสงขลาไปเยี่ยมชมแปลงปลูกผักที่เลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า เพื่อให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ถึงการสัมผัสกับความเป็นธรรมชาติ เจ้าหน้าที่ของเลมอนฟาร์มให้ความรู้กับเด็กๆ เกี่ยวกับชนิดของผัก วัชพืช และความเหมาะสมของดิน เนื้อที่ ในการปลูกผักแต่ละชนิด พิธีกรกล่าวเน้นถึงเรื่องการปลูกฝังพื้นฐานความรัก ความซื่อสัตย์ โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ ที่อยู่ในเมืองอย่างกรุงเทพไม่ค่อยมีโอกาสได้คลุกดินคลุกทราย หรือใกล้ชิดกับต้นไม้มากนัก เลมอนฟาร์มจึงเป็นสถานที่หนึ่งที่สามารถสร้างความรู้สึกผูกพันและให้ความสำคัญกับต้นไม้และธรรมชาติเป็นอย่างมาก

รายการโลกสีน้ำเงิน

ตอนสัมผัสสัมพันธ์ เปิดรายการด้วยเสียงผู้บรรยายและภาพแปลงผักขนาดใหญ่ที่เลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า ภาพลูกค้ากำลังเดินเลือกผักและตัดผักที่แปลง ผู้บรรยายกล่าวถึงผักต่างๆ มีการปลูกด้วยกระบวนการธรรมชาติ มีการควบคุมทางชีวภาพ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่มีการใช้สารเคมีหรือสารพิษใดๆ

ตอนเพื่อชุมชน เปิดรายการด้วยเสียงผู้บรรยาย มีการกล่าวถึงร้านเลมอนฟาร์มว่าเป็นร้านค้าที่เป็นรูปแบบตัวอย่างของชุมชนเมืองที่ร่วมกันบริโภคสินค้า ผลิตภัณฑ์จากองค์กร ชุมชนในชนบท เป็นการสร้างรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง ภาพโสภณ สุภาพงษ์ กล่าวถึงการร่วมมือช่วยเหลือ

กันระหว่างผู้บริโภคในเมือง และผู้ผลิตในชนบท ซึ่งต่างก็แลกเปลี่ยนกันในเรื่องของอาหารเพื่อสุขภาพมากมายและความอยู่รอดของสังคมชนบท

รายการบ้านเลขที่ 5

พิธีกรดำเนินรายการโดยนำผู้ชมไปทำความรู้จักกับร้านเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า และพูดถึงการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ พิธีกรแนะนำสินค้าต่างๆภายในร้าน เช่น ผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ ขนมขบเคี้ยวและหัตถกรรมต่างๆ ซึ่งสินค้าทุกอย่างล้วนผลิตขึ้นจากฝีมือ แรงงานขององค์กร ชุมชนในชนบททั้งสิ้น

พิธีกรกล่าวถึงเลมอนฟาร์มว่าเป็นแหล่งรวบรวมอาหารและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และปลอดสารพิษ สุดท้ายพิธีกรนำผู้ชมไปยังแปลงผักพร้อมทั้งบอกขั้นตอนการตัดผัก นำผักไปล้างและชั่งกิโล ตามลำดับ

รายการดาวดวงเล็ก

พิธีกรกล่าวเปิดรายการบริเวณหน้าร้านเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า และกล่าวถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลงในการปลูกผัก อีกทั้งสารพิษต่างๆ ที่ตกค้างอยู่ในผัก ยังเป็นอันตรายต่อร่างกายด้วย พิธีกรเสนอการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการแนะนำให้ผู้ชมรู้จักกับแปลงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์ม พร้อมทั้งเสนอภาพครอบครัวที่พากันมาใช้บริการแปลงผัก

รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค

พิธีกรกล่าวเปิดรายการในห้องกิจกรรมของเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า พร้อมผู้ร่วมสัมภาษณ์ 3 ท่าน คือ ศ.นพ. ประเวศ วะสี, ดร. สาทิส อินทรกำแหง และ ไสภณ สุภาพงษ์

การดำเนินรายการเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับความเป็นมาในการก่อตั้งสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด การบริหารและดำเนินการ แนวโน้มการเปิดสาขาเพิ่มในอนาคต มีการนำเสนอถึงเรื่องสารพิษในอาหารที่พบเห็นกันในปัจจุบัน และแนะนำให้ผู้ชมได้รู้จักกับร้านเลมอนฟาร์ม แปลงผักปลอดสารพิษว่าเป็นแหล่งรวบรวมอาหาร และผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ไม่มีการใช้สารเคมี มีการกล่าวถึงเลมอนฟาร์มเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือให้องค์กร ชุมชน ครอบครัวในชนบทมีรายได้ที่แน่นอนสามารถพออยู่พอกินและพึ่งตนเองได้

รายการพลังชีวิตพลังสุขภาพ

พิธีกรเปิดรายการและกล่าวถึงการมอบของขวัญในเทศกาลต่างๆ แก่พ่อ แม่ หรือผู้ที่ให้ความเคารพ ด้วยอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ พร้อมเสนอภาพสินค้าเพื่อสุขภาพมากมายหลายชนิดในร้านเลมอนฟาร์มให้ผู้ชมได้รับชม

รายการเช้าวันนี้

พิธีกรกล่าวเปิดรายการบริเวณแปลงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์มสาขาสุขาภิบาลสาม โดยโสภณ สุภาพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ประเด็นในการสนทนาเป็นเรื่องความเป็นมาในการก่อตั้งเลมอนฟาร์ม การทำแปลงผักปลอดสารพิษ จำนวนสาขาที่เปิดให้บริการ สินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ภายในร้านมีแหล่งที่มาอย่างไร ปลอดภัยมากน้อยเพียงใด พิธีกรเยี่ยมชมภายในร้านโดยโสภณ สุภาพงษ์ เป็นผู้ตอบข้อซักถามต่างๆ พิธีกรกล่าวเน้นถึงผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยเกษตรกร ชุมชนในชนบท ซึ่งเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งรองรับสินค้าต่างๆ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่ครอบครัว ชุมชนในชนบท สุดท้ายมีการพูดคุยถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางเลมอนฟาร์มจัดให้มีขึ้น ซึ่งก็ได้รับความสนใจจากลูกค้าและสมาชิกเป็นอย่างดี

ปัญหานำวิจัยที่ 1 มีวิสัยทัศน์ร่วมอะไรบ้างที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ซึ่งนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์ม

จากการศึกษาถึงเนื้อหา และประเด็นต่างๆ ที่รายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการนำเสนอ นั้น ผลการศึกษาพบว่า รายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการมีการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ในการนำเสนอเนื้อหาของแต่ละรายการโดยส่วนใหญ่ มีลักษณะที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจะนำผู้ชมไปแนะนำให้ผู้รู้จักกับสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด หรือที่รู้จักกันในชื่อของ "ร้านเลมอนฟาร์ม" โดยมีคุณโสภณ สุภาพงษ์ ประธานกรรมการบริหารบริษัทมงคลชัยพัฒนา จำกัด เป็นผู้ร่วมสนทนาและให้ความรู้พร้อมทั้งอธิบายและแนะนำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ภายในร้าน มีการเข้าชมแปลงปลูกผักปลอดสารพิษ รวมทั้งมีการสนทนายะหว่างผู้ดำเนินรายการและคุณ โสภณ สุภาพงษ์ ในประเด็นคำถามต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นคำถามในการสนทนาของแต่ละรายการก็จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

จึงอาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาและประเด็นต่างๆ ที่รายการโทรทัศน์นำเสนอ นั้น มีการแสดงถึงความซ้ำ (redundancy) และการเน้นย้ำ (intensity) ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสามารถสรุปประเด็นในการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวออกมาเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical visions) ของรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์ม ได้ทั้งหมด 5 หมวด ได้แก่

1. แปลงผักปลอดสารพิษ
2. แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
3. ความรักความอบอุ่นของครอบครัว
4. การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
5. การข่มขู่สังคมชนบท

วิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical visions) ของรายการโทรทัศน์ข้างต้นสามารถนำมาวิเคราะห์หาที่มาที่ไปของวิสัยทัศน์ร่วมว่ามีใครเล่นบทบาทใด มีเค้าโครงเรื่องอย่างไร จากหรือสถานที่ในใจ และแรงบันดาลใจที่ดลให้รายการโทรทัศน์และลูกคำให้ความสนใจ หรือใช้บริการของเลมอนฟาร์ม และสิ่งที่รายการโทรทัศน์กล่าวถึงเลมอนฟาร์มนั้นแฝงความหมายเชิงอุปมาอย่างไร เพื่ออธิบายการตีความในลักษณะนาฏกรรม (dramatistic interpretation) ซึ่งเป็นการสื่อสารที่แสดงออกมาด้วยคำพูด อากัปกริยา ท่าทาง หรือการแสดงออกต่างๆที่สามารถสื่อได้ด้วยอารมณ์และความรู้สึก

ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะได้อภิปรายโครงสร้างของแต่ละวิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical visions) ดังนี้

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : แปลงผักปลอดสารพิษ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการพบว่า รายการโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่จะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของผักสดสะอาดปลอดภัย และแปลงผักปลอดสารพิษที่มีวิธีการปลูกผักด้วยกระบวนการทางธรรมชาติ โดยไม่มีการใช้สารเคมีใดๆทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ถูกกล่าวถึงในรายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

“พอเข้ามาปุ๊บนี่หัวตะกร้าก็เข้าไปเลือกตัดผักได้เองเลย” (รายการเพื่อโลกสวย)

“สถานที่ๆเราจะไปตัดผักสดๆกันในวันนี้ก็คือแปลงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์มค่ะ” และ “ส่วนใหญ่แล้วคนพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของผักค่อนข้างมาก” (รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง)

“เขายังมีบริการสวนผักที่ผู้ซื้อสามารถเข้าไปตัดเองได้เลย” (รายการท็อปเท็น)

“สวนผักเลมอนฟาร์ม พระรามเก้า ปลูกผักปลอดสารพิษล้วนๆเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค” (รายการทุ่งแสงตะวัน)

“ท่านผู้ชมครับนี่คือสวนผักบนถนนคอนกรีต คงเป็นสิ่งแปลกตาสำหรับผู้พบเห็น และแปลกยิ่งกว่าหากทราบว่าคุณสวนของเลมอนฟาร์มนี้ได้เปิดให้ประชาชนเข้าไปตัดผักในแปลง” และ

“หนึ่งในเศรษฐกิจพอเพียงของคนเมืองแปลงทดลองปลูกผักสวนครัวด้วยกระบวนการธรรมชาติ” (รายการโลกสีน้ำเงิน)

“ที่นี้เขายังมีแปลงผักปลอดสารพิษไว้ให้ลูกค้าที่อยากลิ้มลองผักสดๆที่ตัดจากแปลงไว้คอยบริการด้วยล่ะค่ะ” (รายการบ้านเลขที่ 5)

“ทางร้านเลมอนฟาร์มได้ปลูกผักปลอดสารพิษขึ้น วันนี้น้องพรจะพาเพื่อนๆไปชมแปลงปลูกผักปลอดสารพิษค่ะ” และ “เห็นมั้ยล่ะคะเพื่อนๆว่าผักที่นี้ทั้งสะอาดและปลอดสารพิษจริงๆด้วย (รายการดาวดวงเล็ก)

“ที่นี้มีพื้นที่ 10 กว่าไร่ และที่แปลกตาก็คือมีร่องปลูกผัก ผักธรรมชาติด้วยครับ” (รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค)

“ตอนนี้เราไปดูที่แปลงผักกันก่อนดีกว่าวิธีการทำผักไร้สารพิษทำได้อย่างไร” (รายการเช้าวันนี้)

จากข้อความต่างๆดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารายการโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับแปลงผักปลอดสารพิษ จนอาจกล่าวได้ว่าแต่ละรายการมุ่งเน้นให้ผู้ชมรายการหรือผู้บริโภคได้ทำความรู้จักและเห็นประโยชน์ของแปลงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์ม ซึ่งปกติแล้วการใช้ชีวิตของคนเมืองกรุงไม่ค่อยได้มีโอกาสสัมผัสกับการที่จะต้องลงมือตัดผักจากแปลงเองแทนที่จะเดินเลือกซื้อผักตามท้องตลาดหรือซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไป แต่สิ่งนี้นับว่าคุ้มค่ากับการได้ทดลองสัมผัสด้วยร่างกายและจิตใจของตนเอง เพราะแปลงผักปลอดสารพิษที่เลมอนฟาร์มแห่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้เราจะอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ที่มีความเจริญของเทคโนโลยีต่างๆ ท่ามกลางสังคมที่มีแต่ความรีบเร่งและแข่งขันกันทุกๆด้าน ท่ามกลางความแข็งกระด้างของคนในสังคมที่มีแต่การเอาตัวรอดเอาเปรียบและการใช้ชีวิตแบบตัวใครตัวมัน สภาพของเมืองกรุงเช่นนี้ ก่อให้เกิดความห่วงใยของสมาชิกภายในสังคมมากขึ้น อีกทั้งยังมองข้ามในเรื่องของความปลอดภัยจากสารพิษในพืชผักผลไม้ อันเป็นชนวนของโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ที่สะสมในร่างกายจนกลายเป็นโรคร้ายต่างๆในที่สุด แปลงปลูกผักปลอดสารพิษที่ครบวงจรของเลมอนฟาร์มแห่งนี้ จึงเป็นทางออกที่ดีที่จะทำให้การได้บริโภคผักผลไม้ที่ปลอดภัยจากสารพิษเป็นจริงขึ้นมาได้โดยไม่ต้องเดินทางออกไปหาซื้อยังจังหวัดในชนบท ซึ่งปัจจุบันนี้ไม่เฉพาะในชนบทเท่านั้นที่เราจะได้บริโภคผักที่ปลอดภัยจากสารพิษ แต่ถึงอย่างไรก็ตามเกษตรในชนบทบางรายยังคงทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีกันอยู่บ้าง จึงไม่อาจแน่ใจได้ว่าผักและผลไม้เหล่านั้นมีความปลอดภัยมากน้อยเพียงใด

ด้วยเหตุนี้เองเลมอนฟาร์มจึงเป็นทางเลือกใหม่ที่ดีสำหรับคนเมืองกรุงที่จะได้บริโภคผักผลไม้ที่ปลอดภัยจากสารพิษต่างๆ และยังได้กำไรชีวิตจากความเพลิดเพลินของบรรยากาศความเป็นธรรมชาติ ณ แปลงปลูกผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์มแห่งนี้

จึงอาจกล่าวได้ว่า วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แปลงผักปลอดสารพิษนี้ เกิดจากแรงบันดาลใจในการนำเสนอเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่ต้องการให้ผู้ชม (ผู้บริโภค) ได้บริโภคผักที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยมีเลมอนฟาร์มทำหน้าที่เป็นผู้นำเสนอทางเลือกใหม่ในการบริโภคผักที่ปลอดภัยจากสารพิษต่างๆ ให้กับคนเมืองกรุง นอกจากนี้เลมอนฟาร์มจะมีแปลงผักปลอดสารพิษที่เปิดโอกาสให้คนในเมือง (ผู้บริโภค) ได้ลงมือตัดผักได้เองจากแปลงและได้สัมผัสกับความเป็นธรรมชาติภายในบริเวณสวนผักแล้ว ภายในร้านก็ยังมีผักมากมายหลายชนิดไว้คอยบริการให้ได้เลือกกันได้ตามใจชอบอีกด้วย

ดังนั้น วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แปลงผักปลอดสารพิษนี้จึงถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นสัมฤทธิ์ผล กล่าวคือรายการโทรทัศน์สื่อให้เห็นว่า เลมอนฟาร์มสามารถสร้างสรรค์แปลงผักปลอดสารพิษที่ครบวงจร เพื่อคนเมืองกรุงได้บริโภคผักที่ปลอดภัยจากสารพิษต่างๆ ได้เป็นผลสำเร็จ

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : แหล่งผลิตภักดิ์เพื่อสุขภาพ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการพบว่า รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของสินค้าหรือผลิตภักดิ์เพื่อสุขภาพทั้งสิ้น โดยสินค้าต่างๆ จะมาจากการผลิตตามธรรมชาติไม่มีการใช้สารเคมีใดๆทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ถูกกล่าวถึงในรายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

“ได้สินค้าที่ดีต่อสุขภาพหรืออาหารที่มาจากการผลิตตามธรรมชาติไม่ใช้สารเคมี ไม่ใช่ยาฆ่าแมลง” (รายการเพื่อโลกสวย)

“ผลิตภักดิ์ในร้านทุกอย่างล้วนเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ และพืชผักปลอดสารพิษทั้งหมด” (รายการเพื่อโลกสวย)

“ด้วยความเป็นธรรมชาติผลิตภักดิ์และผลผลิตเหล่านี้จึงปลอดสารพิษ” (รายการบ้านเลขที่ 5)

“ที่นี่เปรียบเสมือนเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าและผลิตภักดิ์คุณภาพขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง” และ “สินค้าต่างๆ ที่ได้ถูกรวบรวมไว้ที่นี้นับได้ว่ามีคุณภาพที่ดีเพราะได้ถูกเลือกสรรมาแล้ว แถมยัง

เน้นหนักในเรื่องของสารพิษ รับรองได้ค่ะว่าที่นี่ปราศจากสารพิษเจือปนแน่นอน" (รายการโลกสีน้ำเงิน)

"ที่ร้านเลมอนฟาร์มแห่งนี้เรามีลักษณะเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตไว้บริการให้เลือกผลิตภัณฑ์ที่ทำจากธรรมชาติแล้วก็มีผักผลไม้สดๆที่รับรองว่าปลอดสารพิษจริงๆครับ" (รายการดาวดวงเล็ก)

"คืออยากเปลี่ยนให้ที่สักแห่งเป็นศูนย์กลางของเรื่องอาหารปลอดสารพิษ" และ

"อาหารทุกอย่างเรียกได้ว่าเป็นเป้าหมายของสหกรณ์ที่นี่ต้องเป็นอาหารที่ปลอดสารพิษ"

และ

"ผมคิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพแก้ปัญหาเรื่องสารพิษต่างได้" (รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค)

"เป็นการมอบสุขภาพที่ดีด้วยอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ" และ "ในปีนี้ลองเปลี่ยนมาเป็นของขวัญที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพดีใหม่ครับ สิ่งเหล่านี้จะทำให้คนที่คุณรักมีสุขภาพที่ดีขึ้น และไม่ป่วยง่ายอีกด้วย" และ "ของขวัญที่คุณมอบให้ยังทำให้ท่านมีสุขภาพที่ดี ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดด้วยครับ" (รายการพลังชีวิตพลังสุขภาพ)

"สินค้าส่วนใหญ่สำหรับครอบครัวก็ต้องมีของใช้ประจำวันนำไปปรุงอาหารได้ จะเน้นเรื่องการให้ข้อมูลมากพอที่ผู้บริโภคจะเลือกว่าตัวเองต้องการรักษาสุขภาพมากแค่ไหน" (รายการเช้าวันนี้)

จากเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ดังกล่าวจะเห็นว่าแต่ละรายการชี้ให้เห็นถึงสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพมากมาย จนอาจกล่าวได้ว่าเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะผลิตภัณฑ์ทั้งหลายนั้นสามารถบำบัดโรค และบำรุงสุขภาพของเราได้เป็นอย่างดี อาทิ สมุนไพร, น้ำผัก, ข้าวกล้อง, เมล็ดธัญพืช และผักผลไม้ต่างๆมีสารอาหาร วิตามิน ที่ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง สดชื่นและรักษาโรคมุมิแพ้งชนิดได้ และยังป้องกันการเกิดโรคมะเร็งลำไส้ได้อีกด้วย สมุนไพรต่างๆก็เป็นยาใช้บำบัดโรคได้ตามสรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิดนั้นๆ และประการสำคัญที่เลมอนฟาร์มนี้ สามารถมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ทุกชนิดปลอดภัยจากสารพิษเพราะได้รับการตรวจสอบขบวนการผลิตทุกขั้นตอนจากเจ้าหน้าที่ของเลมอนฟาร์ม ซึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ล้วนแต่ผลิตขึ้นจากแรงงานของคนในชนบท ถ้าได้มีโอกาสเป็นลูกค้าของเลมอนฟาร์มก็จะทราบว่ามีผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพมากมายที่น่าสนใจ

อาจกล่าวได้ว่า วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพนี้ เกิดจากแรงบันดาลใจในการนำเสนอเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่ต้องการให้ผู้ชม (ผู้บริโภค)หันมาให้ความสนใจในเรื่องของการบริโภคเพื่อสุขภาพ โดยมีเลมอนฟาร์มทำหน้าที่เป็นเสมือนสัญลักษณ์หรือ

ตัวแทนของคนในสังคมเมืองซึ่งไม่ค่อยได้ใส่ใจในเรื่องของสุขภาพ และการบริโภคเท่าไรนักให้หันมาใส่ใจให้ความสำคัญกับการบริโภคเพื่อสุขภาพมากขึ้น

ดังนั้น วิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical vision) แหล่งผลิตทัศนคติเพื่อสุขภาพนี้ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นสัมฤทธิ์ผล กล่าวคือ เลมอนฟาร์มสามารถทำให้ผู้บริโภค มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงจากการบริโภคสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของเลมอนฟาร์มนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : ความรักความอบอุ่นของครอบครัว

สำหรับวิสัยทัศน์ร่วม ความรักความอบอุ่นของครอบครัว ผู้วิจัยสังเกตได้จากภาพที่รายการโทรทัศน์ต่าง ๆ นำเสนอ ซึ่งจะมีความซ้ำในการนำเสนอของภาพที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ แต่ละรายการจะนำเสนอภาพครอบครัวร่วมกันทำกิจกรรมในการเก็บผัก โดยภาพที่ปรากฏคือ พ่อ แม่ ลูก หรืออาจจะเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งในครอบครัวเดินทางมาตัดผัก ช่วยกันเลือกแล้วก็นำผักไปชั่งกิโล ขณะเดียวกันเด็กๆ ก็มีความสุขกับการได้ขุดดิน ตัดผักและวิ่งเล่นรอบแปลงผักโดยไม่ห่างจากสายตาของพ่อแม่ รอยยิ้มของพ่อแม่และเสียงหัวเราะของเด็กๆ บอกได้อย่างชัดเจนถึงความผูกพันความสุขที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ภาพเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความรักความอบอุ่นของครอบครัวเป็นอย่างมาก โดยจะมุ่งเน้นให้ผู้ชมเห็นถึงความรักความผูกพันของครอบครัวในเมืองที่ส่งผลถึงความอยู่รอดและมั่นคงของครอบครัวในชนบทด้วย

จึงอาจกล่าวได้ว่า วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ความรักความอบอุ่นของครอบครัว นี้เกิดจากแรงบันดาลใจในการนำเสนอเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่ต้องการให้ผู้ชม (ผู้บริโภค) ให้ความใส่ใจและเห็นความสำคัญของครอบครัว โดยมีเลมอนฟาร์มทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการสร้าง ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว จากการที่เลมอนฟาร์มได้เปิดโอกาสให้ครอบครัวได้ร่วม กิจกรรมตัดผัก และกิจกรรมพิเศษอื่นๆ และนอกจากนั้นสมาชิกในครอบครัวก็ยังเพลิดเพลินกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หรือสินค้าต่างๆ ที่วางจำหน่ายในร้านอย่างมากมายอีกด้วย

ดังนั้น วิสัยทัศน์ร่วม ความรักความอบอุ่นของครอบครัว จึงถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาทางสังคม (social analogue) กล่าวคือ การเสริมสร้างความรักความผูกพันของครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความสงบสุขและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสังคมก่อให้เกิดความรักความสามัคคีขึ้นในสังคม

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการพบว่า รายการโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่จะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของการมีส่วนร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชนในชนบทผลิตสินค้าที่ไม่มีการใช้สารเคมีต่างๆ อีกทั้งยังสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อรักษาความสมดุลของธรรมชาติ และยังเป็น การช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมไม่ให้เลวร้ายลงไปอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ถูกกล่าวถึงในรายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

“สินค้าเกือบจะทุกชนิดในร้านแห่งนี้ไม่ได้ผ่านกระบวนการผลิตและไม่ได้ประกอบด้วยสารที่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมด้วยนะครับ” และ “เรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวเราอย่างการเลือกซื้ออาหารหรือสินค้าที่ปลอดสารพิษนี่นะครับ ก็เป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้ดีไม่แพ้วิธีอื่นเลย” (รายการเพื่อโลกสวย)

“ที่เลมอนฟาร์มจะไม่ใช้สารเคมีใดๆ แต่จะใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักและจะใช้วิธีกำจัดแมลงแบบธรรมชาติ” (รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง)

“ขบวนการผลิตชีวิตสีเขียวนี้สามารถควบคุมได้ทางชีวภาพ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่มีการใช้ยาฆ่าแมลงและสารพิษอื่นใด” (รายการโลกสีน้ำเงิน)

“วัสดุต่างๆ ที่นำมาได้นั้นก็ล้วนมาจากธรรมชาติแทบทั้งสิ้น” (รายการโลกสีน้ำเงิน)

“ทุกวันนี้ประเทศไทยของเราก็ประสบกับปัญหามลภาวะทางอากาศและทางสิ่งแวดล้อม” และ “ที่ร้านเลมอนฟาร์มแห่งนี้เรามีลักษณะเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตไว้บริการให้เลือกผลิตภัณฑ์ที่ทำจากธรรมชาติ” (รายการดาวดวงเล็ก)

“สิ่งแวดล้อมก็จะดีขึ้นด้วย เพราะการเกษตรที่เราทำไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเรียกว่าเกษตรแบบผสมผสาน” (รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค)

จะเห็นได้ว่าจากเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ดังกล่าวมุ่งนำเสนอประเด็นของการให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งถ้ากล่าวโดยสรุปแล้วนั่นก็คือ การช่วยกันรักษาและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและยังชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการนำวัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติมาสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเพิ่มรายได้ ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย โดยเลมอนฟาร์มจะทำหน้าที่กระตุ้นให้ทุกคนไม่เฉพาะในสังคมเมืองเท่านั้นหันมาให้ความสำคัญกับการช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในที่นี้ไม่เฉพาะหมายถึงการร่วมกันดูแลรักษาและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ยังหมายถึงความรวมถึงการร่วมมือช่วยกันสนับสนุนและส่งเสริมสินค้า ผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ และการผลิตสินค้าที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งเลมอนฟาร์มตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างดี จึงส่งเสริมให้ชุมชนชาวบ้านผู้ผลิตในชนบทผลิตสินค้าโดยใช้กระบวนการผลิตและวัตถุดิบที่

มาจากธรรมชาติแทบทั้งสิ้น จึงส่งผลให้ชุมชนผู้บริโภคในเมืองได้บริโภคสินค้าที่เป็นธรรมชาติอีกทั้ง ยังเป็นการช่วยส่งเสริมสนับสนุนการช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆกันด้วย

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ร่วมพื้นฟูสิ่งแวดล้อมเกิดจากแรงบันดาลใจในการนำเสนอเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่ต้องการให้ผู้ชม (ผู้บริโภค) ได้สัมผัสกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลภาวะต่างๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ชม (ผู้บริโภค) และคนรุ่นต่อไปในอนาคตด้วย

ดังนั้น วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ร่วมพื้นฟูสิ่งแวดล้อมนี้ จึงถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นสัมฤทธิ์ผล กล่าวคือ เลมอนฟาร์มสามารถทำให้คนในเมืองกรุงเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว โดยร่วมกันสนับสนุนสินค้าและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจากเลมอนฟาร์ม

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : การอุ้มชูสังคมชนบท

จากการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการพบว่า รายการโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่จะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของการให้ความช่วยเหลือชุมชนในชนบท ให้ครอบครัวและชุมชนในชนบทมีอาชีพมีรายได้สามารถหาเลี้ยงครอบครัว และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ถูกกล่าวถึงในรายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

“ทุกครั้งที่บริโภคสินค้าเหล่านี้นอกจากจะได้สุขภาพแล้วยังได้ช่วยเหลือครอบครัวในชนบทด้วย” (รายการเพื่อโลกสวย)

“วิธีที่จะทำให้แม่ได้อยู่กับเด็กนี่ก็คือ ทำให้แม่ได้มีกินอยู่ในชุมชนในชนบทครอบครัวได้อยู่ด้วยกันเด็กก็จะอบอุ่น อนาคตเด็กก็จะไม่ว่าเหว” (รายการครอบครัวเรื่องผู้หญิง)

“สินค้าภายในร้านล้วนมาจากชุมชนท้องถิ่นโดยตรง เกิดการกระจายรายได้สู่ชนบทอีกทางหนึ่ง” และ “ทั้งยังเป็นการรองรับคนว่างงานให้กลับถิ่นเดิม เพียงแค่นี้คนไทยก็อุ้มชูกันได้ในยามนี้” (รายการโลกสีน้ำเงิน)

“ประชาชนได้มีบทบาทช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง” และ “การบริโภคจะไปช่วยส่งเสริมชนบททำให้ชนบทมีรายได้” และ “สหกรณ์เลมอนฟาร์มที่เกิดขึ้นนี้เพื่อกระตุ้นหรือเป็นส่วนหนึ่งของการกระตุ้นให้เกิดประชาสังคมการรวมตัวร่วมทุกข์ร่วมสุข” (รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค)

“เกิดชุมชนในเมืองซึ่งรวมตัวกันเพื่อสุขภาพของตัวเอง เพื่อช่วยเหลือกันเองแล้วก็ให้การบริโภคสามารถช่วยคนในชนบทได้ด้วย” (รายการเช้าวันนี้)

โอกาสเป็นลูกค้าและใช้บริการของเลมอนฟาร์มแล้วนั้นจะมีความคิดเห็นต่อเลมอนฟาร์มอย่างไร หรือเป็นไปในทิศทางใด โดยการตอบคำถามนี้จะต้องมีการพูดคุยร่วมวงสนทนากันในกลุ่ม

ของลูกค้าเลมอนฟาร์ม ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำกรสนทนากลุ่มขึ้น (focus group discussion) เพื่อตอบ ปัญหาในข้อนี้และจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

ปัญหานำวิจัยที่ 2 ลูกค้าร้านเลมอนฟาร์มมีวิสัยทัศน์ร่วมกับร้านเลมอนฟาร์มอย่างไร

จากการสนทนากลุ่มทั้ง 5 กลุ่มพบว่า วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของผู้ร่วม สนทนา (ลูกค้า) ที่มีต่อเลมอนฟาร์ม มีด้วยกันทั้งหมด 7 หมวด ได้แก่

1. ผักปลอดสารพิษด้านความเจ็บป่วย
2. แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
3. ความห่วงใยคนที่เรารัก
4. การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
5. การอุ้มชูสังคมชนบท
6. สินค้าแสนแพง
7. เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical visions) ทั้ง 7 หมวดนี้จะมีเพียง 5 หมวดเท่านั้นที่มีความ สอดคล้อง คล้ายคลึงกับวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของรายการโทรทัศน์ ส่วนอีก 2 หมวดคือ หมวดที่ 6. สินค้าแสนแพง และหมวดที่ 7. เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า รายการโทรทัศน์ไม่ได้มีการกล่าว ถึง นอกจากนั้นในการสนทนาของแต่ละกลุ่มในบางประเด็นผู้ร่วมสนทนายังมีความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเลมอนฟาร์มได้ด้วยซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ในส่วนต่อไปนี้ผู้วิจัยจะได้อธิบายโครงสร้างของแต่ละวิสัยทัศน์ร่วม ของผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) ที่มีต่อเลมอนฟาร์มดังนี้

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : ผักปลอดสารพิษด้านความเจ็บป่วย

ผู้ร่วมสนทนาทั้ง 5 กลุ่มโดยส่วนใหญ่จะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของผักผลไม้ปลอด สารพิษและให้ความไว้วางใจโดยมีความเชื่อมั่นว่าถ้าบริโภคผัก ผลไม้ของเลมอนฟาร์มจะไม่ต้อง เสี่ยงกับสารเคมีที่ปนเปื้อนมากับผัก ผลไม้ที่ผ่านกระบวนการผลิตที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยใช้ สารเคมีและยาฆ่าแมลงต่างๆ นอกจากนั้นผู้ร่วมสนทนากลุ่มยังมีความเชื่อมั่นอีกว่าผักและผลไม้ ของเลมอนฟาร์มนอกจากจะปลอดภัยจากสารพิษต่างๆแล้วยังสดและสะอาดอีกด้วย โดยได้ถูกกล่าว ถึงจากข้อความที่สนทนาในแต่ละกลุ่มดังนี้

กบ : พี่ว่าของเค้าดีนะไม่มีพวกสารเคมีแล้วผักก็ไม่มียาฆ่าแมลงด้วย

ป้าวรรณ : พี่กับเค้าชอบกินผักก็เลยไว้ใจยังซื้อผักมาฝากป้าบ่อยๆเลย

จุ่ม : ก็เลมอนฟาร์มเค้าทำเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษโดยเฉพาะนี่น่าก็น่าจะ
มั่นใจได้

กบ : พี่ว่ามันอยู่ที่ใจมากกว่านะส่วนใหญ่พี่จะซื้อผักจากเลมอนฟาร์มเวลาทานก็จะ
รู้สึกมั่นใจ รู้สึกว่าเราทานผักที่ปลอดภัย ก็เลยรู้สึกสบายใจ เวลาล้างผักก็ไม่
ต้องล้างหลายน้ำจนผักช้ำ แคล้างเอาดินออกก็พอแล้วเพราะเรารู้สึกว่าเค้าไม่
ใช้ยาฆ่าแมลง

ทุกๆคน : มันก็จริงนะผักเค้าปลอดสารพิษ คนกินก็ต้องรู้สึกปลอดภัยอยู่แล้ว

(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

พจน์ : เหตุผลที่ซื้อคือพวกเรามองว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของธรรมชาติจริงๆ

ก๊ก : ก๊ากก็ชอบซื้อพวกขนมแล้วอีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นผักต่างๆ จะชอบเข้าไปซื้อที่นั่น
มันสดดี แล้วก็สะอาดด้วย

พจน์ : ทานแล้วมันเหมือนกับที่เราสบายใจมากกว่าอย่างอื่นอย่างเช่นผักสดๆ
ที่ส่งมาจากทางเหนือ ผลไม้เนี่ยก็ไม่ต้องพูดเลยในสวนต่างๆเค้าจัดยากันทั้งนั้น โอ
เค ถ้าเป็นเลมอนฟาร์มนี้เราค่อนข้างมั่นใจได้

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ด้อม : พี่ว่าเค้าเน้นพวกธัญพืช ผักสดนะ เวลาที่ต้องการผักสดๆพี่ก็จะซื้อที่เลมอนฟาร์
มนี้ละ

แค : ก็อย่างที่ด้อมบอก คือผักผลไม้จะใหม่แล้วก็สด คือมาจากเกษตรกรโดยตรง

นก : พี่ก็เห็นด้วยนะ เลมอนฟาร์มเค้าจะเน้นไม่ว่าอาหารหรือผักผลไม้ของเค้าจะ
ปลอดสารพิษทั้งนั้นไว้ใจได้

(จากการสนทนากลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

พลสุข : พวกผักผลไม้เราก็ค่อนข้างมั่นใจหน่อยว่ามันปลอดสารพิษไม่เหมือนท้องตลาดทั่วๆ
ไป ที่อาจจะเจอยาฆ่าแมลงโดยที่เราไม่รู้ตัว ส่วนใหญ่พี่ก็จะซื้อผักจากเลมอน
ฟาร์มนี้ละ

เสริม : ที่ตลาดบ้านป่าก็มีนะเค้าบอกว่าผักปลอดสารพิษราคาถูกลง ป้าเห็นใบมันมีรอย
หนอนเจาะป่าก็ซื้อนะ แต่ถ้ามีเลมอนฟาร์มอยู่ใกล้บ้านป่าก็อยากจะซื้อที่เล
มอนฟาร์มมากกว่า

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์ การ
ประปานครหลวง)

จากข้อความต่างๆแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ร่วม ของลูกค้าที่มีต่อเลมอนฟาร์มในเรื่องของ
ผักผลไม้ปลอดสารพิษ ซึ่งในส่วนของ วิสัยทัศน์ร่วม ของรายการโทรทัศน์ก็มีการนำเสนอในเรื่องของ
ผักปลอดสารพิษเช่นกัน แต่จะมุ่งไปที่จุดเริ่มต้นของผักปลอดสารพิษนั่นก็คือ แปลงปลูกผักที่เลมอน
ฟาร์มจัดให้มีขึ้นเสียมากกว่า และเป็นที่น่าสนใจจากการสนทนาทั้ง 5 กลุ่มนั้น ผู้วิจัยกลับพบว่ามี
ผู้ร่วมสนทนาเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่ทราบว่า เลมอนฟาร์มมีบริการแปลงปลูกผักที่สามารถเลือกตัดได้
เองให้บริการ ผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่มโดยส่วนใหญ่จะไม่เคยทราบมาก่อนว่าเลมอนฟาร์มมีแปลงผัก
หรือทราบว่ามีการแปลงผักแต่ไม่ทราบว่าสามารถเข้าไปตัดผักได้ ดังจะเห็นได้จากข้อความดังต่อไปนี้
เมื่อผู้ร่วมสนทนาถูกถามถึงแปลงปลูกผักของเลมอนฟาร์ม

กิ๊ก : เคยเห็นที่พระรามเก้าแต่ไม่รู้เห็นแต่เค้าปลูกผักไม่คิดว่าให้ตัดได้ด้วย

คนอื่นๆ : ไม่ทราบมาก่อนเลยว่ามีแปลงผัก

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

เชียด : พี่เห็นแล้วที่พระรามเก้าแปลงเค้าใหญ่นะ แต่เค้าให้เข้าไปตัดได้ด้วยหรอ

คนอื่นๆ : ไม่ทราบค่ะ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ปรีชา : ผมไม่ทราบไม่เคยผ่านเลยแล้วก็ไม่รู้เรื่องด้วย ถ้าเค้ามีจุดนี้เค้าคงขาดการ
ประชาสัมพันธ์

โส : พี่ทราบค่ะว่ามีแปลงผัก แต่ไม่ทราบว่าเค้าให้ตัดเองได้ด้วย

คนอื่นๆ : ไม่เคยทราบมาก่อนเลย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์การ
ประปานครหลวง)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมของลูกค้าที่มีต่อเลมอนฟาร์มคือ ผักปลอดสารพิษ
ด้านความเจ็บป่วย เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนา ที่ต้องการบริโภคผักที่ปลอดภัยโดยมีเล
มอนฟาร์มเป็นผู้นำหรือกระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาสร้างมโนภาพร่วมกัน (group fantasy) เพื่อสื่อความ
หมายการเป็นสมาชิกกลุ่มในรูปแบบของจินตสภาวะ (fantasy theme) ได้แก่ “ผักสดสะอาดไว้ใจได้” ,
“ผักผลไม้ปลอดภัยไร้สารแน่นอน” จินตสภาวะ (fantasy theme) เหล่านี้ล้วนนำไปสู่ วิสัยทัศน์ร่วม

(rhetorical vision) คือ ผักปลอดสารพิษด้านความเจ็บป่วย ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นสัมฤทธิ์ผลคือ เลมอนฟาร์มสามารถทำให้ความปรารถนาของผู้บริโภค (ลูกค้า) ที่ต้องการบริโภคผักผลไม้ที่ปลอดภัย จากสารพิษเป็นจริงขึ้นมาได้นั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

จากการสนทนากลุ่มทั้ง 5 กลุ่มพบว่า ผู้ร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มมีแนวโน้มต่อการให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพด้วยการเลือกสรรสิ่งที่ดี มีประโยชน์มาบริโภคมากขึ้น ด้วยแรงบันดาลใจที่ต้องการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และประการสำคัญผู้ร่วมสนทนากลุ่มทุกคนตระหนักดีว่าการเลือกบริโภคอาหารที่ดีมีประโยชน์นั้น ไม่เพียงแต่จะทำให้สุขภาพร่างกายดีเท่านั้น ยังส่งผลให้สุขภาพจิตดีตามไปด้วย อีกทั้งยังส่งผลให้ในอนาคตไม่ต้องเผชิญกับโรคร้ายต่างๆ อันเนื่องมาจากการสะสมสารพิษของร่างกายที่ปะปนมากับอาหารอันเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์ทุกคน

สิ่งที่ได้กล่าวมานี้จึงเป็นเสมือนคำถามสำหรับผู้ร่วมสนทนาทุกคนที่ต้องการทราบว่า แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าอาหารจากที่ไหนและประเภทใดที่มีประโยชน์ต่อร่างกายและรับรองว่าปลอดภัย ไม่ต้องเสี่ยงต่อสารพิษมากมาย ด้วยเหตุนี้เองเลมอนฟาร์มจึงเป็นเสมือนคำตอบให้กับผู้ร่วมสนทนาทุกคนได้เป็นอย่างดีหลังจากได้รู้จักและทดลองใช้สินค้าต่างๆของเลมอนฟาร์มแล้ว โดยผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่มต่างก็พูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของอาหารเพื่อสุขภาพ และอาหารที่ปลอดภัยปราศจากการใช้สารเคมีต่างๆ โดยได้ถูกกล่าวถึงจากข้อความที่สนทนาในแต่ละกลุ่มเมื่อผู้วิจัยถามผู้ร่วมสนทนาว่า "ชอบหรือติดใจสินค้าหรือบริการอะไรของเลมอนฟาร์มเป็นพิเศษบ้าง" คำตอบที่ได้รับในแต่ละกลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น

ป้าบัว : เลมอนฟาร์มเค้ามีอาหารชีวจิตเยอะนะป้าชอบ

กบ : ก็เค้าเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพไงล่ะป้า

นุช, นี : รู้สึกว่าเค้าจะเน้นพวกอาหารชีวจิต

จุ่ม : ใช้เค้ามีอาหารชีวจิตสินค้าที่เกี่ยวกับสุขภาพช่วยให้คนสุขภาพดี

(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

* คำว่า เค้า ในที่นี้หมายถึง เลมอนฟาร์ม

นิด : พี่ชอบมากพี่ว่าอาหารเค้าดีถ้าคนที่ดูแลในเรื่องสุขภาพจะดีมาก ๆ

กิ๊ก : สินค้าต่างๆมันดูไม่ใช่สารเคมีเกินไป

พจน์ : เลมอนฟาร์มมีของใช้ที่สกัดจากสมุนไพร

สุ : สินค้าต่างๆจะเน้นทางด้านการรักษาสุขภาพ

คนอื่นๆ : เป็นอาหารที่มาจากธรรมชาติ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ต่อม, แด : พี่ชอบนะอาหารของเลมอนฟาร์มที่ใช้วัตถุดิบที่เป็นประโยชน์ เช่น พวกถั่ว เมล็ดพืชต่างๆแล้วก็พวกธัญพืช

(จากการสนทนากลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

พูลสุข : พี่ชอบมากพวกงาดำ จมูกข้าว พวกอาหารธัญพืชแล้วก็สินค้าเพื่อสุขภาพต่างๆ

เสริม : อาหารที่กินเรารู้สึกมั่นใจว่าปลอดภัยนะ มันไม่มีสารพิษแล้วยังช่วยบำรุงร่างกายด้วย

โส : เลมอนฟาร์มเค้ามีสินค้าเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะ

เสริม : ป้าแน่ใจได้ว่าสามีกับลูกๆได้กินอาหารที่ดีมีประโยชน์สุขภาพก็ดีขึ้นด้วย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์กองสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์การประสานครหลวง)

เจี๊ยบ : เลมอนฟาร์มจะเน้นสินค้าที่ปลอดภัยสารพิษ

หมุ : ใช้สินค้าเค้ารับรองว่าปลอดภัยแน่นอน

หมวย : เค้าเน้นสินค้าที่บำรุงรักษาแล้วก็ดูแลสุขภาพอยู่แล้วนี่นา

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

นอกจากนี้แล้วผู้ร่วมสนทนาหลายท่านยังได้แสดงวิสัยทัศน์ (vision) ที่บ่งบอกถึงความเชื่อมั่นในตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และเชื่อถือในชื่อของเลมอนฟาร์มอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้จากข้อความในการสนทนากลุ่ม เช่น

นิต : คือเรามั่นใจว่าสินค้าที่มาจากจำหน่ายตรงนี้คุณภาพค่อนข้างจะดีจริงๆ เราไปซื้อที่อื่นก็ได้แต่เราไม่มั่นใจ

พจน์ : ในอนาคตเราคิดว่าสิ่งที่เราใช้จากเลมอนฟาร์มมันจะเกิดผลได้ดีกว่าสินค้าทั่วไป

นิต : สินค้าที่ใช้มันจะไม่เห็นผลทันที แต่ว่าเพื่อสุขภาพที่ดีของตัวเราในวันข้างหน้ามากกว่า

กิก : ถ้าใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มแล้วร่างกายก็จะปลอดภัยสารพิษ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

เขียน : อย่างที่มั่นใจเลมอนฟาร์มก็ซื้อสินค้าของเค้า

แค : ก็เลมอนฟาร์มเค้ารับรองเรื่องความปลอดภัยอยู่แล้ว แล้วเราจะไปเสี่ยงซื้อจากที่อื่นที่เราไม่มั่นใจทำไมละ จริงมั๊ย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ข้อความในการสนทนากลุ่มดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ (vision) ของผู้ร่วมสนทนา ซึ่งผู้วิจัยได้เปิดโอกาสอย่างเต็มที่ในการพูดและแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มในแต่ละกลุ่มนั้นต่างก็แสดงออกทั้งความคิดเห็น สีนัยท่าทาง ที่มีลักษณะใกล้เคียงและเห็นพ้องต้องกัน จนอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ (vision) ที่แสดงออกมาข้างต้นนั้นแสดงถึงความซ้ำ (redundancy) และการเน้นย้ำ (intensity) ที่บ่งบอกอย่างเห็นได้ชัดว่าผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่มต่างก็มีมโนภาพ (group fantasy) เกี่ยวกับเลมอนฟาร์มร่วมกัน จึงเกิดเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ในหมวดที่ 2 นี้ขึ้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของผู้ร่วมสนทนา(ลูกค้า) ที่มีต่อเลมอนฟาร์มในหมวดที่ 2 คือ แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ นี้เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) ที่ต้องการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง โดยมีเลมอนฟาร์มทำหน้าที่เป็นผู้นำอาหารที่สามารถทำให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง โดยกระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) สร้างมโนภาพร่วมกันจากการสื่อสารของสมาชิกภายในกลุ่ม ในรูปแบบของจินตสภาวะ (fantasy theme) ได้แก่ “อาหารที่มาจากธรรมชาติ” และ “ศูนย์รวมอาหารชีวิตและสินค้าบำรุงร่างกาย” จินตสภาวะ (fantasy theme) เหล่านี้ล้วนนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) คือ แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นสัมฤทธิ์ผล คือการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงจากการบริโภคสินค้า และผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของเลมอนฟาร์มนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : ความห่วงใยคนที่เรารัก

จากการสนทนาทั้ง 5 กลุ่มพบว่า นอกจากผู้ร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มจะให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพของตัวเองแล้ว ผู้ร่วมสนทนายังแสดงออกถึงความรักความห่วงใยคนในครอบครัว รวมทั้งพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ที่ให้ความเคารพอีกด้วย โดยผู้ร่วมสนทนาจะแสดงออกใน

บทบาทของแม่บ้านที่แสนดี และผู้ให้ด้วยใจรัก ซึ่งบทบาทเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจที่เหมือนกันของผู้ร่วมสนทนา นั่นก็คือ ความต้องการให้ผู้ที่รักและปรารถนาดีด้วยมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ปรารถนาจากความเจ็บป่วยต่างๆ เพราะมีความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ของเลมอนฟาร์ม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วใน วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แหล่งผลิตทัศนคติเพื่อครอบครัวและเพื่อเป็นการยืนยันถึงบทบาทดังกล่าวของผู้ร่วมสนทนา ผู้วิจัยจึงสร้างคำถามโดยถามผู้ร่วมสนทนาว่า “คิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวได้หรือไม่อย่างไร” และคำตอบที่ได้รับก็เป็นการตอกย้ำถึงบทบาทแม่บ้านที่แสนดี และผู้ให้ด้วยใจรักของผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่มได้อย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากคำตอบของผู้ร่วมสนทนาที่ปรากฏในบทสนทนาของแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

กบ : พี่ว่ามีส่วนนะ พี่ก็ห่วงสุขภาพของแฟนแล้วก็ลูกเห็นพวกเค้ากินของดีเราก็อุ่นใจสบายใจได้

นุช : พี่เห็นด้วยนะ เวลาเราเห็นสินค้าดีๆ อันนี้กินแล้วดี อันนี้กินแล้วรักษาโรคได้ เราก็จะนึกถึงพ่อแม่แล้วก็ครอบครัวของเรา

(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

นิด : พี่มองว่าตัวผลิตภัณฑ์ที่เคยไปให้ผู้ใหญ่จะสร้างความรู้สึกดีๆให้ท่าน เพราะเหมือนกับว่าเราไปดูแลสุขภาพให้ท่าน

แก้ว : พี่ว่ามีส่วนนะอย่างเวลาพี่ไป พี่จะเห็นพ่อแม่ลูกเค้าเลือกสินค้ากัน

พจน์ : มีส่วนมากเลย อย่างเช่นถ้าเราพาครอบครัวไปตัดผักในสวนแปลงผัก รู้สึกว่ามันเป็นความสุขอย่างหนึ่งในครอบครัว

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

แค : พี่ว่ามีส่วนนะ อย่างเวลาเราเห็นของดีๆเราก็อยากแนะนำให้ครอบครัวเราใช้หรือซื้อไปฝากคนที่เรารัก

เชียด : พี่เห็นด้วย ถ้าจะซื้อของให้คนที่เรารักอย่างพ่อแม่ ครอบครัว พี่ก็จะซื้อที่เลมอนฟาร์ม

(จากการสนทนากลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

พุลสุข : ได้นะเท่าที่สังเกต อย่างที่สาขาพระรามเก้าวันหยุดจะเห็นไปกันเป็นครอบครัวเลย พี่ว่าดูน่ารักดี

โต : ได้ เพราะอย่างที่รักลูกพีก็จะมีประโยชน์ต่อสุขภาพ แล้วก็ปลอดภัยให้กับครอบครัว

อู๊ด : อาหารที่ปลอดภัยแล้วก็อาหารเพื่อสุขภาพต่างๆ เราก็ต้องการให้ครอบครัวของเราอยู่แล้ว เพราะเราห่วงใยสุขภาพของเค้า

ปรีชา : ในส่วนนี้ผมมองว่าสินค้าเค้าดีแล้วก็ปลอดภัย เราก็จะนึกถึงครอบครัวอย่างทุกครอบครัว

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์การประปานครหลวง)

หมู : ได้นะ อย่างหมูรักยายก็จะซื้ออาหารที่มีประโยชน์ที่เลมอนฟาร์มให้ยาย

เกวียง : เลมอนฟาร์มเปิดโอกาสให้คนได้เลือกสิ่งที่ดีๆ ให้กับครอบครัว

หมวย : อืมใช่ (เห็นด้วย)

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ข้อความที่ปรากฏจากการสนทนานอกจากจะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้ร่วมสนทนาแล้ว ยังปรากฏอีกว่า ความรักความห่วงใยครอบครัวของผู้ร่วมสนทนาเหล่านี้ สามารถตอบสนองได้ด้วยผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์ม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่มต่างก็มีวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ถึงความรักความห่วงใยครอบครัวหรือความห่วงใยคนที่เรารัก โดยมองไปที่ตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของเลมอนฟาร์มเป็นหลัก แต่ในทางกลับกันในส่วนของการโทรทัศนที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มนั้น ในประเด็นของวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ความรักความอบอุ่นของครอบครัว ซึ่งทั้งรายการโทรทัศน์และผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) ต่างก็กล่าวถึงวิสัยทัศน์ร่วมนี้เช่นเดียวกัน แต่ในส่วนของการโทรทัศนกลับมุ่งมุงมองในการนำเสนอวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) นี้ไปที่แปลงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์มเป็นประเด็นหลักโดยกล่าวว่าการที่ครอบครัว พ่อแม่ลูก ได้มีโอกาสอยู่พร้อมหน้าร่วมกันตัดผักในแปลง หรือชมความเป็นธรรมชาติของสวนแปลงผัก จะทำให้ความรักความผูกพันในครอบครัวแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่ารายการโทรทัศน์จะไม่ได้กล่าวถึงในเรื่องของผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพแต่อย่างใด ยังคงมีการกล่าวถึงเช่นเดียวกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม เพียงแต่ไม่ได้หยิบยกขึ้นมากล่าวเป็นประเด็นหลักเหมือนอย่างผู้ร่วมสนทนากลุ่มเท่านั้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ความห่วงใยคนที่เรารัก นี้เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนาที่ต้องการให้ครอบครัวและคนที่รักมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์

แข็งแรง โดยมีเลมอนฟาร์มทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการด้วยการนำเสนออาหารเพื่อสุขภาพต่างๆ เพื่อความสัมฤทธิ์ผลอันเนื่องมาจากแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนาจากจินตสภาวะ (fantasy theme) ที่แสดงออกมาด้วยการสื่อสารของสมาชิกกลุ่มที่ร่วมสนทนา ได้แก่ “ความรักความห่วงใยครอบครัว” และ “กินดี สุขภาพดีจะได้อยู่รักกันไปนานๆ” จินตสภาวะ (fantasy theme) เหล่านี้ล้วนนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ความห่วงใยคนที่เรารัก ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ ร่วมกัน (rhetorical vision) ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาทางสังคม (social master analogue) คือความรักความผูกพันที่มีต่อครอบครัวและผู้ที่ยี่ป่ปรารถนาดีด้วยใจรักนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : การร่วมพื้นฟูสิ่งแวดล้อม

จากการพูดคุยสนทนาทั้ง 5 กลุ่มพบว่า ผู้ร่วมสนทนาจะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของการสนับสนุนให้ทำการเกษตรโดยวิถีธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆกันด้วย โดยได้ถูกกล่าวถึงจากข้อความที่สนทนา เมื่อผู้วิจัยถามถึงความคิดเห็นที่มีต่อเลมอนฟาร์มในเรื่องของสิ่งแวดล้อม และคำตอบที่ได้รับในการสนทนากลุ่มมีดังนี้

ทุกคน: มีความเห็นเหมือนกันว่าเลมอนฟาร์มช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการสนับสนุนให้ทำการเกษตรแบบธรรมชาติโดยไม่ใช้สารเคมีต่างๆ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

พจน์: มีส่วนช่วยได้แน่นอนครับ ตัวเราได้และสภาพแวดล้อมก็ต้องได้ด้วย ผักมีสารพิษเจือปนเวลาเราล้างทำให้สภาพแวดล้อมไม่ดี แต่ถ้าผักไม่มีสารพิษเวลาล้างน้ำก็ไม่เกิดมลภาวะ

แก้ว: คิดว่าผลิตภัณฑ์ทุกอย่างที่เค้าผลิตมาจากธรรมชาติมันก็ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมคนอื่น ๆ (พยักหน้า) แสดงท่าทางเห็นด้วย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

แค: พี่ว่าผลไม้หรือสินค้าอื่น ๆ ไม่ใช้สารเคมี ก็เป็นการช่วยลดมลภาวะอยู่แล้วละ

กุล: (พูดเสริม) ไม่ใช้สารเคมีดินก็ไม่เสีย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ปรีชา : เลมอนฟาร์มส่งเสริมให้ปลูกผักไม่ใช้สารเคมีก็จะปลอดภัยดินก็ไม่เสีย

เสริม : ใช่ การไม่ใช้สารเคมีต่างๆก็จะทำให้มลภาวะดีดินไม่เสีย

คนอื่นๆ : อืม... ใช่เห็นด้วย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4: กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์การ
ประปานครหลวง)

หมวย : เลมอนฟาร์มสนับสนุนให้ทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมีต่างๆ ดินก็จะไม่
เสียมลภาวะก็ดีขึ้นไปด้วย

หนู : ใช่ แล้วยังมีการเอาวัสดุจากธรรมชาติมาผลิตเป็นสินค้าด้วยนะ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

นอกจากผู้ร่วมสนทนากลุ่มจะมองว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้แล้วนั้น ผู้ร่วมสนทนายังตระหนักดีอีกด้วยว่า ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสำคัญที่ทุกคน ทุกหน่วยงานจะต้องร่วมมือกันแก้ไข ผู้ร่วมสนทนาจึงยกย่องให้เลมอนฟาร์มเป็นเสมือนผู้นำ (พระเอก) ที่มีส่วนร่วมปกป้องและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ด้วยแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนาที่ต้องการมีส่วนร่วมทำให้สิ่งแวดล้อมมีสภาพที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากจินตสภาวะ(fantasy theme) ที่แสดงออกมาด้วยการสื่อสารของสมาชิกกลุ่มได้แก่ “เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม” และ “ดินดี มลภาวะไม่เสียเพราะไม่ใช้สารเคมี” การเห็นถึงความสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมของเลมอนฟาร์ม และการที่ผู้ร่วมสนทนาใช้บริการและซื้อสินค้าของเลมอนฟาร์มก็เป็นการสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยกันทั้งสิ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ในหมวดนี้ เป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นสัมฤทธิ์ผล คือเลมอนฟาร์มสามารถช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และยังสามารถทำให้ผู้บริโภค (คนเมืองกรุง) เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยการสนับสนุนสินค้าที่ผลิตมาจากกระบวนการทางธรรมชาติของเลมอนฟาร์มด้วยนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (Rhetorical Vision) : การอุ้มชูสังคมชนบท

นับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาเศรษฐกิจของประเทศไทยต้องประสบกับภาวะตกต่ำอย่างรุนแรงและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน แรงงานในภาคอุตสาหกรรมมากมายจึงต้องกลับคืนสู่ถิ่นฐาน

เดิมนั้นก็คือชุมชนในชนบทนั่นเอง คนเหล่านี้จึงว่างงานและขาดอาชีพ ขาดรายได้เลี้ยงครอบครัวต้อง
มีความเป็นอยู่ที่ลำบากยากแค้น เลมอนฟาร์มจึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาเหล่านี้ เสมือนหนึ่ง
ว่าเลมอนฟาร์มเป็นพระเอกที่เข้าไปช่วยเหลือผู้ที่กำลังลำบากให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากการสนทนาทั้ง 5 กลุ่มพบว่า ผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่มต่างก็กล่าวถึงเลมอนฟาร์มในเรื่อง
ของการมีส่วนร่วมช่วยเหลือให้สังคมในชนบทมีอาชีพ มีรายได้สามารถเลี้ยงครอบครัวและสร้างความมั่ง
คั่งให้ชุมชนด้วยกันทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ผู้ร่วมสนทนาตอบเมื่อผู้วิจัยถามถึงความคิด
เห็นของผู้ร่วมสนทนาที่มีต่อเลมอนฟาร์มในเรื่องของการช่วยเหลือสังคมชนบท คำตอบที่ได้รับ มีดัง
ต่อไปนี้

พจน : เลมอนฟาร์มเป็นตลาดช่วยขายก็ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ ชุมชนก็มีรายได้
ทำให้ชุมชนเข้มแข็งแล้วก็อยู่ได้ด้วย

อ้อด : สามารถช่วยให้เกษตรกรมีรายได้แล้วก็ได้ประโยชน์ด้วย

สุ : เลมอนฟาร์มช่วยเหลือคนไทยด้วยกัน

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ปรีชา : เลมอนฟาร์มขายสินค้าให้เกษตรกร เราช่วยซื้อสินค้าที่เค้าผลิตก็เป็นการ
สร้างอาชีพให้พวกเค้าได้นะ

เสริม : เลมอนฟาร์มเป็นคนกลางนำสินค้าเกษตรกรมาขายให้ผู้บริโภค เป็นการ
สร้างรายได้ให้พวกเค้าได้นะ

คนอื่นๆ : ใช่ เห็นด้วย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์การ
ประปานครหลวง)

หมวย : ช่วยได้แน่นอน เพราะเลมอนฟาร์มสนับสนุนสินค้าจากชุมชนเกษตรกรใน
ชนบท ทำให้มีแหล่งรองรับสินค้าที่พวกเค้าผลิต เค้าก็มีอาชีพ มีรายได้ ไม่
ต้องลำบากไปขายแรงงานหรือทำงานในโรงงาน

เกียรียง : ช่วยให้เกิดเกษตรกรในชนบทมีอาชีพที่มั่นคงสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เค้าก็
สบายใจมีกำลังใจที่จะผลิตสินค้าที่มีคุณภาพออกมา

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ผู้ร่วมสนทนามีวิสัยทัศน์ร่วม ที่แสดงถึงความซ้ำ (redundancy) และการเน้นย้ำ (intensity) ที่บ่งบอกอย่างเห็นได้ชัดเจนว่าผู้ร่วมสนทนาต่างก็สร้างมโนภาพเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มร่วมกัน ประกอบกับการแสดงออกถึงแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนาที่อยากจะช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนในชนบท ให้มีขวัญและกำลังใจที่จะยืนหยัดต่อสู้เพื่อมีชีวิตอยู่รอดในสังคม และเมื่อเลมอนฟาร์มได้นำปัญหาขึ้นมาเป็นโอกาสที่ดีให้กับชุมชนในชนบท ผู้ร่วมสนทนา (ลูกคำ) จึงไม่ปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกัน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของผู้ร่วมสนทนา (ลูกคำ) ที่มีต่อเลมอนฟาร์มในหมวดนี้คือ การอุมุขสังคมชนบท โดยมีเลมอนฟาร์มเป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยการเปิดโอกาสสร้างอาชีพ หรือสนับสนุนอาชีพให้ชุมชนในชนบทและกระตุ้นให้ลูกคำ เข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันยิ่งขึ้น และจากการสื่อสารกันภายในกลุ่มของผู้ร่วมสนทนา ที่ได้แสดงออกมาในรูปแบบของจินตสภาวะ (fantasy theme) ได้แก่ “ไทยช่วยไทย ตลาดใหม่เพื่อชุมชน” และ “อาชีพมันคง รายได้แน่นอนเกษตรกรอ้อมได้” จินตสภาวะ (fantasy theme) เหล่านี้ล้วนนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) คือ การอุมุขสังคมชนบท ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาทางสังคม (social master analogue) คือการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสังคมนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : สินค้าแสนแพง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มทั้ง 5 กลุ่มพบว่า ผู้ร่วมสนทนาโดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับบริการและสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์ม เนื่องจากเล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญในตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ดังที่ได้กล่าวไปแล้วจากวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ แต่ถึงกระนั้นก็ตามแม้ผู้ร่วมสนทนาจะมีความพึงพอใจในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์ม ผู้ร่วมสนทนายังได้แสดงออกถึงวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่เกี่ยวกับราคาสินค้าของเลมอนฟาร์มไว้ด้วยเช่นกัน โดยผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่จะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของราคาสินค้าที่ตั้งไว้สูงเกินไป ซึ่งประเด็นเรื่องราคานี้ผู้ร่วมสนทนาเป็นฝ่ายหยิบยกขึ้นมาเป็นหัวข้อในการสนทนา ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ปรากฏในบทสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

ป้าวรรณ : ป้าว่ามันแพงไปหน่อยนะ (พูดถึงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์ม)

คนอื่นๆ : รู้สึกว่าของเค้าจะแพงนะ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

ยุทธ : ผมรู้สึกว่าสินค้ำมันแพงกว่าข้างนอก

นิต : เลมอนฟาร์มช่วยเศรษฐกิจชนบทที่เขาผักผลไม้มาขาย เงินเค้าดีแต่เรามอง
ในแง่กลับกันเงินเราลดลงเพราะของแพงมาก

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

เกรียง : เกรียงคิดว่าราคาสินค้าที่ตั้งไว้บางอย่างค่อนข้างแพงไปหน่อยนะ

เจี๊ยบ : เรื่องราคาสินค้าเจี๊ยบก็ว่ามันแพงไปหน่อยเหมือนกัน

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าผู้ร่วมสนทนาแสดงวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) เรื่อง
ราคาสินค้าในทิศทางเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด จนอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่ผู้
ร่วมสนทนา มีต่อเลมอนฟาร์มในประเด็นนี้คือ สินค้าแสนแพง และเพื่อเป็นการยืนยันวิสัยทัศน์ร่วม
(rhetorical vision) ดังกล่าว อีกทั้งผู้วิจัยต้องการให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงออกถึงการกล่าวซ้ำ
(redundancy) และการเน้นย้ำ (intensity) ในเรื่องราคาสินค้าไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือการแสดงออก
ทางสีหน้าท่าทางต่างๆก็ตาม เพื่อเพิ่มความกระจ่างและหลากหลายของจินตสภาวะ (fantasy theme)
อันจะนำไปสู่ความมีสีสันของวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างคำถาม
ขึ้นมาโดยถามผู้ร่วมสนทนากลุ่มว่า "ถ้ามีพร 3 ข้อให้ขอจะขออะไรเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มบ้าง หรือคิด
ว่าเลมอนฟาร์มควรปรับปรุงในเรื่องอะไรบ้าง" และคำตอบที่ได้รับส่วนใหญ่ก็คือ พรที่ผู้ร่วมสนทนา
กลุ่มส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด 1 ใน 3 ข้อหรือสิ่งที่ผู้ร่วมสนทนาต้องการให้เลมอนฟาร์มปรับปรุง
มากที่สุดก็คือ เรื่องราคาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์ม ดังจะเห็นได้จากคำตอบที่
ปรากฏในบทสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

ทุกๆคน : ของมันแพงไปหน่อยก็ขอให้ของราคาถูกลงไม่ต้องแพงมากนัก

(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

นิต : พี่ขอติงในเรื่องราคาสินค้าอยากให้ต่ำลงหน่อยแต่ไม่ใช่ว่าขาดทุนนะคะ

กิก : กิกก็ขอติงในเรื่องราคาสินค้าอยากให้พอสมน้ำสมเนื้ออย่าตั้งราคาให้สูงเกินไป
นัก

คนอื่นๆ : พยกหน้าและแสดงท่าทางเห็นด้วย

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

แดง : พี่ติตรงที่ว่าสินค้ามันแพงไปนิดนึงเลยอยากขอเรื่องราคา พี่ว่าบางอย่างแพงกว่าท้องตลาดเอาราคาแบบกลางๆจะดีกว่า

กุล : อยากให้ปรับปรุงเรื่องราคาสินค้าอย่าให้แพงนักอันนี้สำคัญมาก

เชียด : ขอติในเรื่องราคาเหมือนคนอื่น ๆ พี่ว่าสินค้าบางอย่างมันแพงไปหน่อย บางครั้งอยากซื้อแต่ซื้อไม่ไหวเพราะสินค้าบางอย่างแพงจริงๆขอให้ราคาสินค้าถูกลง แล้วก็ตั้งราคาอย่าสูงนัก

(จากการสนทนากลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

เสริม : ป้าอยากให้ราคาต่ำลงอีกนิดอย่างเรามีรายได้สูงหน่อยก็พอซื้อได้ แต่คนที่มีรายได้ไม่มากนักเขาจะได้ซื้อกันเยอะๆ

คนอื่นๆ : (พยักหน้า) ใช่ถูกต้องเลย

พุลสุข : พี่เห็นด้วยกับคนอื่นๆนะ คืออยากให้เลมอนฟาร์มช่วยตั้งราคาสินค้าให้พอดีๆ อย่าให้แพงมากนักเห็นใจคนที่อยากซื้อแต่ซื้อไม่ไหวเพราะต้องซื้อบ่อยอันนี้สำคัญมาก

(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์การประปานครหลวง)

เกรียง : ถ้าเป็นไปได้ก็ขอให้อย่าตั้งราคาให้แพงไปนัก

เจียบ : ขอให้ราคาถูกลงหน่อยก็คงจะดีนะ

หมู : อยากให้เค้าตั้งราคาสินค้าอย่าสูงมากนักจะได้ซื้อได้ง่ายไม่ต้องคิดมาก

นมวย : ขอให้สินค้าน่าราคาถูกลงหน่อยคนจะได้ซื้อเยอะๆ แต่ราคาถูกลงแล้วคุณภาพก็ต้องดีเหมือนเดิมด้วยนะ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ข้อความที่ปรากฏในบทสนทนาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการกล่าวซ้ำ (redundancy) และการเน้นย้ำ (intensity) เกี่ยวกับเรื่องราคาสินค้าของเลมอนฟาร์มได้อย่างชัดเจน โดยสมาชิกภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มต่างก็แสดงออกทั้งวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) หรือความคิดเห็น สันนิษฐานว่าทางรวมทั้งอากัปกริยาต่างๆที่สื่อสารกันภายในกลุ่ม สิ่งที่แสดงออกมาเหล่านี้ผู้วิจัยสามารถตีความได้ในลักษณะที่มีความหมายใกล้เคียงกันคือ จะเห็นได้ว่าผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่างก็มี มโนภาพร่วมกัน

(group fantasy) เกี่ยวกับเลมอนฟาร์มในเรื่องราคาสินค้าที่แพงเกินไป จึงเกิดเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) คือ สินค้าแสนแพง นี่ชั้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) ที่มีต่อเลมอนฟาร์มในหมวดนี้คือ สินค้าแสนแพง ซึ่งวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ในหมวดนี้เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) ที่ต้องการมีกำลังซื้อในการใช้บริการและซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์มไปนานๆ เพราะเมื่อสินค้าราคาถูกลงก็เป็นเสมือนแรงจูงใจให้ผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) ตลอดจนผู้บริโภคทั่วไปสามารถมีกำลังซื้อที่เพิ่มขึ้น และความถี่ในการซื้อหรือใช้บริการก็จะเพิ่มขึ้นด้วย อีกทั้งยังเป็นการกระจายโอกาสให้ผู้บริโภคหลายระดับได้มีโอกาสใช้บริการและเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์มได้อีกด้วย

การสนทนาของสมาชิกแต่ละกลุ่มในหมวดนี้นอกจากจะมีการกล่าวซ้ำ (redundancy) และการเน้นย้ำ (intensity) ในเรื่องราคาสินค้าของเลมอนฟาร์มที่แพงเกินไปแล้ว สมาชิกภายในกลุ่มยังมีการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ (creativity) โดยอาศัยหลักการของเหตุผลเข้ามาอธิบายในเรื่องที่สินค้ามีราคาแพง ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดความตึงเครียดของสมาชิกภายในกลุ่ม และเพื่อเป็นการสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มเกิดทัศนคติที่ดีต่อราคาสินค้าของเลมอนฟาร์มอีกด้วย และจากการแสดงความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ต่างๆของสมาชิกกลุ่ม ปรากฏว่าสมาชิกผู้ร่วมสนทนาภายในกลุ่มต่างก็มีการแสดงออกที่คล้ายคลึงกัน หรือมีความเห็นด้วยกับความคิดสร้างสรรค์ (creativity) นั้นๆ โดยความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ดังกล่าวได้ปรากฏสอดแทรกอยู่ในบทสนทนาของสมาชิกกลุ่ม ดังต่อไปนี้

กบ : ไร่ ป่าวรรณ ผักปลอดสารพิษมันก็ต้องแพงเป็นธรรมดา

จุ่ม : ไร่ ป่าวรรณ ผักพวกนี้ก็ต้องแพงเป็นธรรมดาอยู่แล้วก็เค้าขายผักปลอดสารพิษโดยเฉพาะนี่นา

(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

พจนี : ในความรู้สึกผมคิดว่าผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดทั่วไปมันทำด้วยเครื่องจักร แต่ในชนบทที่เขาทำด้วยมือกว่าจะได้แต่ละชิ้นเสียเวลาไม่รู้ตั้งเท่าไร แนนอนเมื่อผ่านมาถึงเราราคามันอาจสูงหน่อย แต่ในอนาคตเราคิดว่าสิ่งที่เราใช้จากเลมอนฟาร์มมันจะเกิดผลได้ดีกว่าสินค้าทั่วไป

(จากการสนทนากลุ่มที่ 2: กลุ่มเจ้าหน้าที่หอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

หมายเหตุ : เรื่องราคามวยว่าถ้าพูดกันจริงๆ ราคาสินค้ามันก็ต้องเป็นไปตามคุณภาพของสินค้าอยู่แล้วสินค้านั้นก็มีราคาหน่อย แต่ถ้าจะให้ดีก็น่าจะกระจายราคาให้มีหลายราคาหลายขนาดคนจะได้เลือกซื้อได้ ถ้าหนีใหญ่แพงก็ซื้อห่อเล็กก็ไม่ดีเกิดกินแล้วติดใจ ต่อไปก็กลับมาซื้อใหม่คราวนี้ก็ซื้อห่อใหญ่เลย ทีนี้เขาจะรู้สึกว่ามันแพงแล้วละ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

จากข้อความที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าเป็นการบ่งบอกถึงความเข้าใจของสมาชิกกลุ่มถึงเหตุผลในการตั้งราคาสินค้าของเลมอนฟาร์ม แต่ถึงกระนั้นก็ตามผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่ต่างก็บ่งบอกถึงความต้องการที่อยากจะให้เลมอนฟาร์มลดราคาสินค้าลงหรือตั้งราคาสินค้าไม่ให้สูงมากนักอยู่นั่นเอง นอกจากนี้การสนทนากลุ่มทั้ง 5 กลุ่ม ผู้วิจัยยังพบอีกว่า ราคาสินค้าของเลมอนฟาร์มเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ผู้ร่วมสนทนามีความถี่ในการเข้าไปใช้บริการหรือซื้อสินค้าของเลมอนฟาร์มต่างกัน โดยสมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มบางท่านก็ใช้บริการเป็นประจำสม่ำเสมอ และสมาชิกกลุ่มบางท่านก็ใช้บริการไม่เป็นประจำ โดยให้เหตุผลว่าแล้วแต่โอกาส ซึ่งจากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้ร่วมสนทนากับผู้วิจัย พบว่าข้อจำกัดเรื่องราคาของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ทำให้ผู้ร่วมสนทนาหลายท่านไม่ค่อยได้ซื้อสินค้าได้บ่อยตามความต้องการ ทั้งที่ทราบถึงคุณประโยชน์ของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของเลมอนฟาร์มกันเป็นอย่างดี กล่าวโดยสรุป นั่นก็คือฐานะทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยนั่นเอง (เงินน้อยซื้อน้อย เงินมากซื้อมาก)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงเป็นแรงบันดาลใจที่กระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) สร้างมโนภาพร่วมกัน (group fantasy) จากความต้องการให้เลมอนฟาร์มลดราคาสินค้าลง หรือตั้งราคาไม่ต้องการสูงมากนัก จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารของสมาชิกภายในกลุ่มในรูปแบบของจินตสภาวะ (fantasy theme) ที่แสดงออกมานั้นได้แก่ "สินค้านั้นราคาแพง" และ "สินค้านั้นถูก คงจะดีนะ" จินตสภาวะ (fantasy theme) เหล่านี้ ล้วนนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) คือ สินค้าแสนแพง ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นความถูกต้อง คือ การไม่เอาัดเอาเปรียบหรือความเหมาะสมในการตั้งราคาสินค้าเพื่อความพอใจทั้งผู้ซื้อและผู้ขายนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) : เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า

จากการสนทนาทั้ง 5 กลุ่ม พบว่า ผู้ร่วมสนทนาโดยส่วนใหญ่จะพูดถึงเลมอนฟาร์มในเรื่องของจุดบริการหรือสาขาที่มีน้อยเกินไปไม่เพียงพอกับความต้องการใช้บริการแก่ผู้ร่วมสนทนา

หรือผู้บริโภครู้ๆไป ดังจะเห็นได้จากคำตอบของผู้ร่วมสนทนาเมื่อผู้วิจัยถามว่า “ถ้ามีพร 3 ข้อ อยากขออะไรเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม หรืออยากให้เลมอนฟาร์มเพิ่มเติมหรือปรับปรุงอะไรบ้าง” และคำตอบที่ได้รับปรากฏอยู่ในข้อความที่สนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

ทุกๆคนช่วยกันตอบ : อยากให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาเยอะๆ
(จากการสนทนากลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2)

พจน์ : ผมว่าเลมอนฟาร์มยังบกพร่องในเรื่องการกระจายสาขา
นิต : สถานที่ไม่เอื้ออำนวยคือไม่สะดวกในการเดินทางก็เลยอยากให้เปิดสาขา
เยอะๆ
แก้ว : สถานที่ให้บริการหรือสาขาของเค้ามีน้อยเกินไป อยากให้มีสาขาเยอะกว่านี้
ก๊ก : เลมอนฟาร์มยังมีสาขาน้อยอยู่ อยากให้ขยายกิจการออกไปอีกขยายออกไป
เยอะๆ
อ้อด : อยากให้กระจายสาขาให้มากกว่านี้โดยเฉพาะแถบชานเมืองแล้วก็ปริมณฑล
ต่างๆ
สุ : พี่อยากให้เลมอนฟาร์มมีจุดบริการมากกว่านี้
(จากการสนทนากลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ของสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

ต่อม : เลมอนฟาร์มยังมีสาขาน้อยไปหน่อยเดินทางไม่ค่อยสะดวกก็อยากให้เค้ามี
สาขาเยอะๆ
กุล : สาขาเค้ามีน้อยน่าจะเยอะๆจะได้หาซื้อได้ง่ายหน่อย
เชียด : อืม ... ใช่ขอให้เค้ามีสาขาเยอะๆจะได้หาซื้อได้ง่ายๆ
(จากการสนทนากลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

เสริม : ป้าว่าสาขาน้อยไปหน่อยบริการเลยไม่ถึงถึง
ไส : เลมอนฟาร์มควรจะมีตลาดที่กว้างกว่านี้อีก พี่ว่าน่าจะขยายสาขาให้เยอะนะ
พูลสุข : พี่อยากให้ขยายสาขาให้เยอะๆนะ
(จากการสนทนากลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการพนักงานสัมพันธ์การ
ประปานครหลวง)

หมู่ : ค้ำนำจะกระจายสาขาไปเยอะๆหน่อยคนจะได้ใช้บริการกันอย่างทั่วถึง
 คนอื่นๆ : ขอให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาเยอะๆ

(จากการสนทนากลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพรหรือสิ่งที่ลูกค้าปรารถนา ที่ผู้ร่วมสนทนาต้องการก็คือ อยากให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาให้เพิ่มมากขึ้น โดยกระจายสาขาไปตามจุดต่างๆเพื่อให้บริการแก่ผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) อย่างทั่วถึง (พร ที่ต้องการให้เพิ่มสาขานี้เป็นพรที่ต้องการรองลงมาจากพรที่ต้องการให้เลมอนฟาร์มลดราคาสินค้าลงดังได้กล่าวไปแล้ว)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของผู้ร่วมสนทนาในหมวดสุดท้ายคือ เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า นี้เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ร่วมสนทนาที่ต้องการให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาเพิ่มขึ้น โดยกระจายสาขาไปตามสถานที่ต่างๆเพื่อนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ให้เข้าถึงผู้บริโภคมากขึ้น เสมือนเป็นการนำความสุขจากการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงไปมอบให้กับผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง และยิ่งไปกว่านั้นจุดบริการ (สาขา) ที่เพิ่มมากขึ้นเป็นการอำนวยความสะดวกสบายแก่ผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) ในการเดินทางไปใช้บริการได้อีกด้วย

ด้วยแรงบันดาลใจเหล่านี้เอง จึงเกิดเป็นเมโนภาพรวมกัน (group fantasy) จากการสื่อสารของสมาชิกภายในกลุ่มในรูปแบบของจินตสภาวะ (fantasy theme) คือ “จุดบริการไม่ทั่วถึง” จินตสภาวะ (fantasy theme) เหล่านี้ลี้วนนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) คือ เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) นี้ถูกสร้างขึ้นมาจากความคิดหลัก (major concept) ที่สื่อความหมายเชิงอุปมาเน้นความถูกต้อง คือ เมื่อสาขาของเลมอนฟาร์มเพิ่มมากขึ้นโดยกระจายไปตามสถานที่ต่างๆอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้ผู้บริโภค(ลูกค้า)มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปใช้บริการ อีกทั้งยังเป็นการกระจายความสุขจากการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรงเมื่อได้ใช้บริการหรือผลิตภัณฑ์ของเลมอนฟาร์มอย่างแพร่หลายอีกด้วย

ปัญหานำวิจัยที่ 3 วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าร้านเลมอนฟาร์มสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอะไรของนวัตกรรม (เลมอนฟาร์ม)

จากการศึกษาถึงวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์ม ในปัญหานำวิจัยที่ 1 และ 2 แล้วนั้น ผู้วิจัยจะได้บอกกล่าวถึงอีกครั้งในเรื่องของผลการวิจัย ซึ่งก็คือประเด็นของวิสัยทัศน์ร่วมที่ได้ทำการศึกษาจากรายการโทรทัศน์และลูกค้าของเลมอนฟาร์ม เพื่อเป็นการเชื่อมโยงไปสู่การวิเคราะห์หาคุณลักษณะของนวัตกรรม (เลมอนฟาร์ม) อันจะนำไปสู่การตอบคำถามในปัญหานำวิจัยที่ 3 นี้

ตารางที่ 1 แสดงวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของรายการโทรทัศน์และลูกค้าที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์ม

วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์	วิสัยทัศน์ร่วมของลูกค้า
1. แปลงผักปลอดสารพิษ	1. ผักปลอดสารพิษด้านความเจ็บป่วย
2. แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ	2. แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
3. ความรักความอบอุ่นของครอบครัว	3. ความห่วงใยคนที่เรารัก
4. การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	4. การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
5. การอุ้มชูสังคมชนบท	5. การอุ้มชูสังคมชนบท
	6. สินค้าแสนแพง
	7. เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า

จากวิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูกค้าที่มีต่อเลมอนฟาร์มข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาในลำดับต่อไปว่าวิสัยทัศน์ร่วมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอะไรของนวัตกรรม ซึ่งนวัตกรรมในที่นี้ก็คือเลมอนฟาร์มนั่นเอง

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของนวัตกรรมด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้ ความสามารถในการนำไปทดลองใช้ ความซับซ้อนและความสามารถในการสังเกตเห็นผลได้ เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ทั้ง 7 หมวดดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 2: วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของรายการโทรทัศน์และลูกค้าแสดง ลักษณะ
ด้านต่างๆ ของนวัตกรรม (เลมอนฟาร์ม)

วิสัยทัศน์ร่วมของรายการโทรทัศน์และลูก ค้าร้านเลมอนฟาร์ม	คุณลักษณะของนวัตกรรม (เลมอนฟาร์ม)
1. แปลงผักปลอดสารพิษหรือผักปลอดสาร พิษด้านความเจ็บป่วย และแหล่งผลิต ภัณฑ์เพื่อสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ - ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้ - ความสามารถในการทดลองนำไปใช้ - ความสามารถในการสังเกตเห็นผล
2. ความรักความอบอุ่นของครอบครัวหรือ ความห่วงใยคนที่เรารัก, การร่วมฟื้นฟูสิ่ง แวดล้อม และการร่วมอุ้มชูสังคมชนบท	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ - ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้
3. สินค้าแสนแพงและเพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ - ความซับซ้อน

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แปลงผักปลอดสารพิษหรือผักปลอดสารพิษด้านความ
เจ็บป่วย และแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของนวัตกรรมด้านต่างๆ ได้แก่
ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้ และความสามารถในการทดลองนำ
ไปใช้

ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (relative advantages) กล่าวคือ ผู้บริโภคหรือลูกค้า
สามารถรับรู้และเข้าใจว่านวัตกรรม (ร้านเลมอนฟาร์ม) คืออะไรและมีประโยชน์กับตนและคนรอบ
ข้าง โดยก่อนหน้าที่จะมีเลมอนฟาร์มขึ้นนั้น ผู้บริโภคโดยเฉพาะในสังคมเมืองส่วนมากจะไม่ให้ความสำคัญ
หรือใส่ใจในเรื่องของการบริโภคและการดูแลสุขภาพมากนัก การเลือกซื้อผักผลไม้หรืออาหาร
ต่างๆ ก็อาศัยความสะดวกสบายโดยไม่ได้สนใจว่าผักผลไม้เหล่านั้นมีสารพิษตกค้างอยู่หรือไม่ หรือ
นิสัยการบริโภคที่ไม่ได้คำนึงถึงคุณประโยชน์ที่ร่างกายจะได้รับจากอาหารที่บริโภค แต่เมื่อมีร้าน
เลมอนฟาร์มเกิดขึ้นผู้บริโภคก็เริ่มหันมาให้ความสนใจ และใส่ใจกับการบริโภคเพื่อบำรุงรักษาสุขภาพ

ภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้บริโภคหรือลูกค้าจะเห็นว่าร้านเลมอนฟาร์ม ทำให้ได้ผลประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและคนรอบข้างได้มากกว่าการบริโภคแบบเดิมๆ จากการบริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของร้านเลมอนฟาร์ม เช่น ผักผลไม้ปลอดสารพิษและสินค้าเพื่อสุขภาพต่างๆ และจากการสนทนากลุ่มของผู้ร่วมสนทนาก็ยังได้แสดงความเชื่อมั่น และไว้วางใจในตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ของเลมอนฟาร์ม แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของนวัตกรรม (ร้านเลมอนฟาร์ม) ด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (relative advantages) ได้เป็นอย่างดี

ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้ (compatibility) เนื่องจากนวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” เป็นนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องกับความเป็นอยู่ ซึ่งก็คือการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นอาหาร หรือของใช้ เช่น เสื้อผ้า สบู่ แชมพู เป็นต้น อีกทั้งร้านค้ากับสังคมไทยก็เป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กันมาโดยตลอด เมื่อมีร้านเลมอนฟาร์มเพิ่มเข้ามาในสังคมและยังเป็นร้านที่ขายสินค้าปลอดสารพิษ และผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพก็ยิ่งเป็นการถ่ายทอดการให้ความสนใจและทำความรู้จักของผู้บริโภค นอกจากความสอดคล้องเข้ากันได้ในเรื่องของความเป็นอยู่แล้วนวัตกรรมยังมีความสอดคล้องเข้ากันได้ในเรื่องของปัจจัยสี่ ก็คืออาหารและความเป็นอาหารเพื่อสุขภาพและปลอดภัยจากสารพิษ เป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคที่ใส่ใจการดูแลสุขภาพ เพราะผู้ร่วมสนทนาต่างก็เห็นว่าปัจจุบันพืชผักและอาหารที่วางจำหน่ายอยู่ตามท้องตลาดทั่วไป อาจมีสารพิษตกค้างอยู่โดยที่เราไม่รู้ตัวก็ได้

ความสามารถในการทดลองนำไปใช้ (trialability) กล่าวคือ นวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” เป็นนวัตกรรมที่เปิดโอกาสให้ลูกค้าได้ทดลองสินค้า ทำให้ลูกค้ามีโอกาสได้ทำความรู้จักกับสินค้าและลดการเสี่ยงที่มีต่อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของเลมอนฟาร์ม เช่น บริการให้ชิมน้ำผัก น้ำแครอท ข้าวซ้อมมือหรือธัญพืชต่างๆ จากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการของสมาชิกที่ร่วมสนทนากลุ่มได้ทดลองมาแล้ว โดยได้ทดลองชิมน้ำผักที่คั้นสดๆ แล้วดื่มทันที ก็เกิดติดใจแล้วก็ซื้อรับประทานเป็นประจำในที่สุด หรือสมาชิกที่ร่วมสนทนากลุ่มบอกว่าเวลามีสินค้าใหม่ๆ มาวางขายก็จะซื้อก็จะซื้อขนาดเล็กๆ ไปทดลองดูก่อน ถ้าถูกใจก็จะซื้อขนาดใหญ่ขึ้นหรือซื้อใช้เป็นประจำเป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของนวัตกรรม (ร้านเลมอนฟาร์ม) ด้านความสามารถในการทดลองนำไปใช้ (trialability) ได้เป็นอย่างดี

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ความรักความอบอุ่นของครอบครัว หรือความห่วงใยคนที่เรารัก , การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการข่มขู่สังคมชนบท วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision)

ทั้ง 3 ประเด็นนี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของนวัตกรรมได้แก่ ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ และความสอดคล้องเข้ากันได้

ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (relative advantages) เนื่องจากนวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคมในรูปแบบของร้านค้าที่แตกต่างจากร้านค้าอื่นๆทั่วไปดังได้กล่าวมาแล้ว อีกทั้งผู้บริโภค (ลูกค้า) ยังได้รับรู้ถึงประโยชน์ที่มากกว่าหรือดีกว่าการบริโภคแบบเดิมๆ ที่ซื้อสินค้าจากร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าทั่วไป เพราะผู้บริโภครับรู้ได้จากการบริโภคและสนับสนุนสินค้าว่าสามารถทำให้สุขภาพของผู้บริโภคเองและครอบครัว มีความเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้น และยังมีส่วนให้ชุมชน ครอบครัวในชนบทมีชีวิตที่ดีขึ้น การที่ผู้บริโภคในเมืองสนับสนุนสินค้าของชุมชน ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ เชื่อมโยงไปจนถึงความเข้มแข็งของชุมชน และความอยู่รอดของครอบครัวในชนบทอีกด้วย นอกจากนี้ผู้บริโภค (ลูกค้า) ยังเห็นประโยชน์ที่ดีกว่าของสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์ม เพราะสินค้าที่ผลิตแต่ละอย่างนอกจากจะไม่มีการใช้สารเคมีหรือใช้กระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมแล้ว ผลิตภัณฑ์ของชุมชนส่วนใหญ่ยังประดิษฐ์ขึ้นมาจากวัสดุธรรมชาติ การเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่ดีกว่าเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงการแพร่กระจายของนวัตกรรมนั่นเอง

ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้ (compatibility) กล่าวคือระบบสังคมของไทยเราเป็นระบบสังคมที่มีการแสดงออกถึงความผูกพัน ปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มาตั้งแต่สมัยโบราณ ความผูกพันในระหว่างเครือญาติ ครอบครัว หรือเพื่อนฝูง เป็นสิ่งที่ปลูกฝังลึกเข้าไปในจิตใจของคนไทยทุกคน นวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” จึงเป็นเสมือนสิ่งที่สามารถแสดงออกได้ถึงความรัก ความห่วงใยต่อคนที่เรารักด้วยสินค้าและผลิตภัณฑ์มากมาย ดังจะเห็นได้จากผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าสินค้าของเลมอนฟาร์ม สามารถนำไปใช้สื่อถึงความรักความห่วงใยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้ใหญ่ นอกจากนี้ความสามัคคีปรองดองร่วมแรงร่วมใจกัน ก็ยังเป็นอีกลักษณะหนึ่งของคนไทยที่สื่อได้ถึงความสอดคล้องเข้ากันได้กับนวัตกรรม จากความต้องการที่จะแก้ไขหรือมีส่วนช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น เพื่อตัวเราและลูกหลานในอนาคตรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือครอบครัว ชุมชนในชนบทให้มีรายได้สามารถเลี้ยงชีพ เลี้ยงครอบครัวและอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข จากความเห็นอกเห็นใจ ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสังคมเมืองไปสู่คนในสังคมชนบทนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) สิ้นค้าแสนแพง และเพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของนวัตกรรมด้านต่างๆ ได้แก่ ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ และความซับซ้อน

ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (relation advantages) จากการสนทนากลุ่มลูกค้าของ เลมอนฟาร์ม ลูกค้าส่วนใหญ่ต่างก็เห็นว่าประโยชน์เชิงเปรียบเทียบที่ด้อยกว่า โดยมุ่งความสำคัญไปที่เรื่องของราคาสินค้าที่ตั้งไว้สูง และสาขาที่เปิดบริการมีน้อย ทำให้ไม่มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปใช้บริการ ซึ่งทั้งเรื่องราคาที่ตั้งไว้สูง และสาขามีน้อยเป็นสิ่งที่ผู้ร่วมสนทนาต้องการโดยแสดงผ่านพรที่ปรารถนา เป็นอย่างมากสิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือ อยากให้สินค้าราคาถูกลงและรองลงมาคือ อยากให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาเยอะๆจะได้เดินทางไปใช้บริการสะดวก เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริโภคเห็นถึงความด้อยกว่าของนวัตกรรม ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการตัดสินใจไปในทางลบต่อนวัตกรรมได้ นั่นก็คือไม่ใช้นวัตกรรมหรือเลิกใช้นวัตกรรมไปเลยก็ได้ หรือเมื่อเกิดนวัตกรรมอื่นเข้ามาในสังคมที่มีประโยชน์กว่า ก็อาจส่งผลถึงการตัดสินใจเปลี่ยนไปใช้นวัตกรรมอื่นที่ดีกว่าหรือเห็นว่าเหมาะสมกว่าก็ได้

จากการสนทนากลุ่มที่พบว่าราคาสินค้าสูงเกินไปเอง จึงทำให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มบางท่านเลิกใช้บริการของเลมอนฟาร์ม แต่ถึงอย่างไรก็ดีแม้ผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี อีกทั้งความพอใจในสินค้าและบริการของเลมอนฟาร์มเพราะเล็งเห็นถึงประโยชน์ของสินค้าและทราบถึงเหตุผลที่สินค้าต่างๆมีราคาแพง ผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่ก็ยังคงมีความต้องการให้สินค้าราคาถูกลงอยู่นั่นเอง เพื่อลดค่าใช้จ่ายและรักษาความเป็นลูกค้าของเลมอนฟาร์มไปให้นานที่สุด

ความซับซ้อน (complexity) เนื่องจากร้านเลมอนฟาร์มปัจจุบันได้เปิดบริการเพียง 8 สาขาเท่านั้นจึงทำให้ไม่มีความเพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคที่อาศัยหรือทำงานอยู่ในละแวกที่ห่างไกลกับสาขาที่เปิดให้บริการ ไม่มีความสะดวกในการเดินทางไปใช้บริการหรือเห็นว่าเป็นความยุ่งยากที่จะต้องนั่งรถหรือขับรถไปใช้บริการ อาจส่งผลถึงการไม่ไปใช้บริการโดยจะใช้บริการร้านค้า ตลาด หรือห้างสรรพสินค้าใกล้บ้านแทนก็ได้ ความซับซ้อนในเรื่องของสาขาที่เปิดให้บริการไม่เพียงพอนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นเหตุให้ผู้บริโภคไม่มีโอกาสได้เข้าไปทดลอง และทำความรู้จักกับร้านเลมอนฟาร์ม (นวัตกรรม) และในที่สุดก็จะส่งผลให้นวัตกรรมนั้นๆไม่เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม ทำให้นวัตกรรมถูกลืมไปในระยะเวลาอันรวดเร็วได้

สำหรับคุณลักษณะของนวัตกรรมในด้านความสามารถในการสังเกตเห็นผลได้ (observability) นั้นผู้ร่วมสนทนาต่างก็เห็นว่าการบริโภคสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์ม จะไม่เห็นผลได้ทันทีแต่จะรู้สึกได้ด้วยใจ คือมั่นใจ ไว้วางใจ และทราบถึงคุณประโยชน์ของสารอาหารที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ต่างๆว่ามีประโยชน์ดูแลและบำรุงสุขภาพในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการป้องกันรักษาโรคร้ายต่างๆไปพร้อมๆกันด้วย เช่น การรับประทานข้าวกล้องและผักสดจะช่วยให้ลำไส้และระบบขับถ่ายดีขึ้น การการดื่มน้ำผักผลไม้และใช้สินค้าต่างๆที่ไม่มีสารกันบูดหรือสารเคมีต่างๆจะเป็นการลดและป้องกันสารพิษตกค้างในร่างกายเป็นต้น เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นความรู้เดิมที่ผู้บริโภคทราบแล้วทั้งสิ้น หากแต่หันมาให้ความสำคัญมากขึ้นตามการแพร่กระจายของนวัตกรรม ที่ปัจจุบันคนส่วนใหญ่ต่างก็สนใจอาหารชีวจิตหรืออาหารเพื่อสุขภาพกันทั้งสิ้น

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ทั้ง 7 หมวด ของรายการโทรทัศน์และลูกค้ำที่มีต่อเลมอนฟาร์มดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะทั้ง 5 ประการของนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วโดยละเอียด ซึ่งนวัตกรรมใดก็ตามเมื่อเกิดขึ้นมาในสังคมแล้ว จะสามารถดำรงอยู่ได้หรือเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมหนึ่งนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทั้ง 5 ประการ และคุณลักษณะทั้ง 5 ประการนี้ก็ต้องเป็นไปในลักษณะที่ให้ประโยชน์มากกว่าให้โทษ

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย สรุป และเสนอแนะ

การเก็บข้อมูลจากเทปบันทึกการรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มลูกค้าของเลมอนฟาร์ม โดยใช้ความรู้สึกเป็นกลุ่ม (groupness) มากกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงออกเพื่อสื่อความหมายอย่างมีสีสัน (dramatizing message) หรือสื่อความหมายโดยนัยต่อเลมอนฟาร์มในรูปแบบของจินตสภาวะ (fantasy theme) และจากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม และข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้จากการสนทนากลุ่มลูกค้าของเลมอนฟาร์ม ทำให้ทราบว่ารายการโทรทัศน์และลูกค้ามีวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) เกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม 7 หมวด โดยมีจินตสภาวะ (fantasy theme) ทั้งหมด 14 ใจความ (theme) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) และจินตสภาวะ (fantasy theme) ของรายการโทรทัศน์และลูกค้าที่มีต่อเลมอนฟาร์ม

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของรายการโทรทัศน์และลูกค้า	จินตสภาวะ (fantasy theme)
1. แปลงผักปลอดสารพิษหรือผักปลอดสารพิษด้านความเจ็บป่วย	1. ความแปลกใหม่ของแปลงผักคนกรุง 2. ผักสด สะอาด ไร้ใจได้ 3. ผัก ผลไม้ ปลอดสารพิษ
2. แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ	4. อาหารที่มาจากธรรมชาติ 5. ศูนย์รวมอาหารชีวิตและสินค้าบำรุงร่างกาย
3. ความรักความอบอุ่นของครอบครัวหรือความห่วงใยคนที่เรารัก	6. ความรักความห่วงใยครอบครัว 7. กินดี สุขภาพดีจะได้อยู่รักกันไปนานๆ
4. การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	8. ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 9. ดินดีมลภาวะไม่เสียเพราะไม่ใช่สารเคมี
5. การอุ้มชูสังคมชนบท	10. ไทยช่วยไทยตลาดใหม่เพื่อชุมชน 11. อาชีพมั่นคง รายได้แน่นอน เกษตรกรยิ้มได้

ตารางที่ 4: แสดงวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) และจินตสสาร (fantasy theme) ของลูกค้า
ในหมวดที่รายการโทรทัศน์ไม่ได้กล่าวถึง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของลูกค้า	จินตสสาร (fantasy theme)
6. สินค้าแสนแพง	12. สินค้าราคาแพง 13. สินค้าถูกลง คงจะดี
7. เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า	14. จุดบริการไม่ทั่วถึง

วิสัยทัศน์ร่วมของสื่อกับลูกค้าเลมอนฟาร์ม

จากวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ทั้ง 7 หมวดดังกล่าวทำให้ทราบว่าคุณลักษณะของนวัตกรรมด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความสอดคล้องหรือความเข้ากันได้ ความสามารถในการนำไปทดลองใช้ และความสามารถในการสังเกตเห็นผลได้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมที่คนในสังคมเมือง (ผู้บริโภค) รับรู้และมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม (ร้านเลมอนฟาร์ม) และจากวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ดังกล่าวสามารถสรุปผลการวิจัยทั้งจากรายการโทรทัศน์และการร่วมสนทนากลุ่มได้ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แปลงผักปลอดสารพิษหรือพืชผักไร้สารต้านความเจ็บป่วย

สื่อมุ่งความสนใจในการนำเสนอไปที่แปลงผักโดยเห็นว่าการนำเสนอความแปลกใหม่ของแปลงผักปลอดสารพิษให้ผู้ชมได้รับชม เป็นการสร้างกระแสให้คนในสังคมเมือง (ผู้ชม) ได้รับรู้และทำความรู้จักกับแปลงผักปลอดสารพิษ ซึ่งเป็นความแตกต่างที่พิเศษไปจากร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าทั่วไปของเลมอนฟาร์ม ในการนำเสนอของแต่ละรายการก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันก็คือ มีการเข้าไปเยี่ยมชมสวนแปลงผัก วิธีการปลูกและเก็บผัก ประการสำคัญสื่อจะเน้นย้ำให้เห็นถึงความเพลิดเพลินในการได้สัมผัสกับความเป็นธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นบริเวณพื้นที่ในสวนแปลงผัก หรือการบำรุงดูแลผักต่างๆด้วยการใช้กระบวนการทางชีวภาพให้ธรรมชาติควบคุมกันเอง โดยไม่ต้องใช้สารเคมีใดๆ ผักของเลมอนฟาร์มจึงสดสะอาด และปลอดภัยเป็นที่ไว้วางใจจากสื่อจึงได้นำเสนอสิ่งนี้ให้ได้รับชม

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่างก็มุ่งมุงมองไปที่ผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์มเป็นส่วนใหญ่ โดยเห็นว่าผักของเลมอนฟาร์มมีความพิเศษคือ ปลูกโดยวิธีธรรมชาติไม่มีการใช้สารเคมี อีกทั้งผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวการ

บริโศคผักที่ปลอดภัยจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกว่าการไปซื้อผักจากที่อื่น ๆ มารับประทาน โดยไม่อาจรู้ว่าผักเหล่านั้นผ่านกระบวนการปลูกโดยใช้สารเคมี และมีสารพิษตกค้างอยู่หรือไม่

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่จะซื้อผักที่วางจำหน่ายในร้าน โดยไม่ได้สนใจที่จะตัดผักจากแปลง เนื่องจากขาดความรู้ว่าเลมอนฟาร์มมีแปลงผักที่สามารถเลือกตัดได้เอง และข้อจำกัดในเรื่องของเวลาเมื่อเปรียบเทียบกับกรเลือกซื้อผักที่บรรจุเสร็จ แทนที่จะเดินเลือกซื้อผักจากแปลง แต่ถึงกระนั้นก็ตามแม้ผู้ร่วมสนทนาบางท่านจะไม่เคยทดลองตัดผักจากแปลง แต่จากการสื่อสารภายในกลุ่มผสมสนทนาทำให้ทราบว่าสวนแปลงผักของเลมอนฟาร์มสามารถสร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้บริโภคในลักษณะครอบครัวได้มากทีเดียว

จึงสรุปได้ว่าสื่อไม่จำเป็นต้องนำเสนอมุมมองให้กับผู้ชมเสมอไป สื่ออาจเป็นเพียงผู้กำหนดแนวคิดให้กับผู้ชมก็ได้ ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าผู้ชมจะมีแนวคิดหรือทัศนคติในทิศทางเดียวกับที่สื่อนำเสนอหรือไม่ ถ้าสิ่งที่สื่อนำเสนอตรงกับแนวคิดหรือทัศนคติของผู้ชม การตอบรับหรือการให้ความสนใจในสิ่งที่สื่อเสนอนั้นก็จะไปในทางบวก คือ ผู้บริโภคจะเชื่อถือและคล้อยตามในเรื่องเหล่านั้น แต่ในทางกลับกันถ้าสิ่งที่สื่อเสนอไม่ตรงกับแนวคิดหรือทัศนคติของผู้ชมก็จะไม่ได้รับความสนใจและจะถูกลืมไปในที่สุด ฉะนั้นแนวคิดที่สื่อนำเสนอ กับมุมมองผู้ชมจึงไม่จำเป็นต้องมีความเหมือนหรือตรงกันเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิด ทัศนคติ หรือเหตุผลอื่นของผู้ชมแต่ละคนนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แล่งผลิตภัณท์เพื่อสุขภาพ

สำหรับวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ในหมวดนี้ทั้งสื่อและผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่างก็มีมุมมองที่สอดคล้องกัน ในเรื่องความโดดเด่นของสินค้าและผลิตภัณท์เพื่อสุขภาพของเลมอนฟาร์ม สื่อรับทราบข้อมูลจากการสัมภาษณ์คุณ โสภณ สุภาพงษ์ และได้เห็นสินค้า ส่วนผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้รับข้อมูลจากการทดลองเข้าไปใช้บริการเนื่องจากเห็นความแปลกใหม่ของจุดบริการ (ร้าน) ซึ่งตั้งอยู่ในปั้มน้ำมันของบางจาก หรือจากการบอกเล่าต่อกันในหมู่เพื่อนฝูงหรือคนรู้จัก เนื่องจากผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ไม่ได้รับชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มเลย การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มจึงเป็นไปในลักษณะของความแปลกใหม่ของรูปแบบร้านซึ่งทำให้เกิดความสนใจ บวกกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเลมอนฟาร์มเอง เช่น แผ่นพับ โบรชัวร์ และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของเลมอนฟาร์มจากสื่ออื่นๆ จึงทำให้เลมอนฟาร์มเป็นที่รู้จักในหมู่ของผู้บริโภคในเรื่องของสินค้าเพื่อสุขภาพได้เป็นอย่างดี กล่าวคือทั้งสื่อและผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่างก็มีมองเห็นคุณค่าและผลิตภัณท์ต่างๆของเลมอนฟาร์มว่าเป็นสินค้าที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และปลอดภัยจากสารพิษ

เหตุที่มีความคิดเช่นนี้เนื่องจากความรู้เดิมที่สั่งสมมาเกี่ยวกับเรื่องของโภชนาการ สารอาหาร อีกทั้งกระแสของสังคมที่เร่งเร้าให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจกับเรื่องของอาหารบริโภคเพื่อสุขภาพมากขึ้น เลมอนฟาร์มจึงเป็นที่ไว้วางใจทำให้ผู้บริโภคเริ่มหันมาบริโภคเพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นในวันข้างหน้า วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและคุณลักษณะของนวัตกรรมด้านความสามารถในการทดลองนำไปใช้ นับว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (ผู้บริโภค) ตัดสินใจเป็นลูกค้าของเลมอนฟาร์ม หลังจากได้มีการตัดสินใจทดลองใช้บริการครั้งแรกไปแล้วตามทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม นั่นคือเป็นการตัดสินใจด้วยความสมัครใจของผู้บริโภคเองหลังจากการตัดสินใจโดยไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น หรือจากการได้ทดลองใช้นวัตกรรมไปบ้างแล้ว

สรุปได้ว่าสิ่งที่สื่อแนะนำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม ว่าเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพนั้นมีความสอดคล้องกับมุมมองของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (ผู้บริโภค) ซึ่งต่างก็มองในลักษณะนี้เช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้หมายความว่าสื่อที่นำเสนอเรื่องราวดังกล่าวจึงทำให้ผู้ร่วมสนทนา (ผู้บริโภค) มีมุมมองที่คล้อยตามไปกับสื่อ หากแต่เป็นเพราะความใส่ใจและห่วงใยสุขภาพของตนเองและครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งความรู้เดิมเกี่ยวกับสารอาหารที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ต่างๆเสียมากกว่าที่ทำให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (ผู้บริโภค) สนใจ เลมอนฟาร์มจึงได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคเป็นอย่างดี

สื่อไม่จำเป็นต้องเป็นผู้กำหนดแนวคิดให้ผู้ชมเสมอไป สื่อเพียงแต่ทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหว หรือความเปลี่ยนแปลงไปในสังคมให้ผู้ชมได้รับรู้

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ความรักความอบอุ่นของครอบครัว หรือความห่วงใยคนที่เรารัก

สื่อมุ่งเน้นการนำเสนอเกี่ยวกับสวนแปลงผักปลอดสารพิษ โดยเห็นว่าการที่ครอบครัวได้ร่วมกันทำกิจกรรมในสวนแปลงผัก ไม่ว่าจะเป็นการตัดหรือเลือกผัก และการได้รับความเพลิดเพลินสบายตา สบายใจจากความเขียวขจีของบรรดาพืชผักนานาชนิด ทำให้ครอบครัวในสังคมเมือง มีโอกาสได้อยู่ร่วมสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวมากยิ่งขึ้น

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มไม่ได้มุ่งมุมมองไปที่สวนแปลงผักปลอดสารพิษ แต่มุ่งมุมมองไปที่สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ โดยเห็นว่าการที่เลมอนฟาร์มมีสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้แสดงออกถึงความรัก ความห่วงใยบุคคลที่เรารักและคนที่เคารพนับถือได้เป็นอย่างไร สินค้าเพื่อสุขภาพต่างๆเป็นเสมือนตัวแทนที่จะช่วยดูแลสุขภาพของเขาเหล่านั้น อีกทั้งยังสร้างโมติเวชันที่ดีต่อกันได้อีกด้วย

แม้สื่อและผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จะมีมุมมองที่แตกต่างกันไปแต่มุมมองเหล่านั้นก็ล้วนสื่อความหมายให้เห็นถึงความรักความอบอุ่นของครอบครัว หรือความห่วงใยคนที่เรารักอยู่นั่นเอง จึง

สรุปได้ว่า ทั้งสื่อและผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่างก็มองเลมอนฟาร์มในลักษณะเดียวกัน แต่อาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสนใจในมุมมองเหล่านั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด อาจกล่าวได้ว่าแม้สิ่งที่สื่อนำเสนอ นั้น จะเป็นเรื่องเดียวกันกับที่ผู้บริโภคมองเห็น แต่ในการสื่อความหมายเดียวกันทั้งสื่อและผู้ชมอาจมีมุมมองที่แตกต่างกันไปก็ได้

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ทั้งสื่อและผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่างเห็นสอดคล้องกันว่า เลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น โดยต่างก็มองว่าการที่เลมอนฟาร์มสนับสนุนให้เกษตรกรในชนบทนำวัสดุจากธรรมชาติมาประดิษฐ์เป็นสินค้าและทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือใช้หลักการทางชีวภาพควบคุมกันเอง โดยไม่ต้องอาศัยสารเคมีต่างๆเข้ามาเพิ่มผลผลิต จะสามารถช่วยให้มลภาวะไม่เสีย ถือเป็น การช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ให้มีสภาพที่ดีขึ้นด้วย

จึงสรุปได้ว่าการนำเสนอของสื่อจะย้ำเตือนหรือกำหนดแนวคิดให้ผู้ชม ตระหนักถึง ปัญหาต่างๆที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน และจุดประกายให้ผู้ชมเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อให้ปัญหาดังกล่าวคลี่คลายลง หรือหาแนวทางป้องกันไม่ให้ปัญหานั้นลุกลามใหญ่โต ผู้ชมเองก็ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่คนในสังคมต้องร่วมมือกันแก้ไข ซึ่งถึงแม้จะเป็นเรื่องใหญ่และไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น แต่ถ้าประชาชน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆร่วมมือกันแก้ไขอย่างจริงจัง ให้วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) “ร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม” เป็นที่แพร่หลายและตอกย้ำถึงการมีส่วนร่วมดังกล่าว ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็จะคลี่คลายลงในที่สุด

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) การอุ้มชูสังคมชนบท

ทั้งสื่อและผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่างก็มุมมองที่สอดคล้องกัน โดยมองว่าเลมอนฟาร์มมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ชุมชน และครอบครัวในชนบท ส่งผลให้พวกเขาเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้ากันไม่ต้องเดินทางไปขายแรงงานยังถิ่นฐานอื่น เนื่องจากมีเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งรองรับสินค้าที่แน่นอน อีกทั้งเลมอนฟาร์มยังเป็นเสมือนจุดเชื่อมโยงให้คนในสังคมเมือง และคนในสังคมชนบทได้มีโอกาสเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จากการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่เอื้ออาทรและเข้าใจปัญหาของกันและกัน โดยผู้บริโภคในสังคมเมืองให้การสนับสนุนสินค้าของชุมชนในชนบทผ่านทางเลมอนฟาร์ม แน่ใจว่าสินค้าต่างๆล้วนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายและปลอดภัยจากสารพิษ ซึ่งเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในเมือง การให้ความสนใจ สนับสนุนสินค้าของเลมอนฟาร์มเช่นนี้ ส่งผลให้ปัจจุบันเลมอนฟาร์มมีลูกค้ามาก

มายและมีสมาชิกผู้ถือหุ้น 23,000 คน จากทั่วประเทศ สามารถช่วยสร้างตลาดให้กับชุมชน เกษตรกรผู้ผลิตมากกว่า 250 ชุมชน และหลายพันครอบครัวทั่วประเทศ (สารสัมพันธ์ ส่วนกิจกรรม และสมาชิก, 2544)

จึงสรุปได้ว่าสิ่งที่สื่อนำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มในเรื่องการมีส่วนเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และครอบครัวในชนบทให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั้น มีความสอดคล้องกับมุมมองของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (ผู้บริโภคร) ซึ่งต่างก็มองในลักษณะนี้เช่นเดียวกัน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือ ร่วมใจกันของทั้งสื่อและผู้ชม (ผู้บริโภคร) ในการช่วยขจัดและบรรเทาปัญหาของสังคมในชนบท โดยสื่อกระตุ้นให้ผู้ชมมองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไข ส่วนผู้ชมก็ให้การสนับสนุนสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆของเลมอนฟาร์มที่ผลิตจากเกษตรกร ชุมชนในชนบทนั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) สินค้าแสนแพง

สำหรับวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ในหมวดนี้ไม่ได้รับการนำเสนอจากสื่อ โดยจากการดำเนินรายการ รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งประเด็นการสนทนาไปที่เรื่องราคาสินค้าที่ตั้งไว้สูงเกินไปแต่อย่างใด เพียงแต่นำเสนอถึงความคุ้มค่าประโยชน์ที่ผู้ชมจะได้รับจากสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ การที่สื่อไม่ได้นำเสนอในมุมมองเรื่องราคานี้ เป็นเพราะจุดประสงค์ในการนำเสนอของสื่อต้องการ ประชาสัมพันธ์ความแปลกใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม บวกกับกระแสสังคมในเรื่องอาหารชีวิตกำลังเป็นที่สนใจของประชาชน การที่สื่อจะนำเสนอในประเด็นที่ทำให้เรื่องนั้นเกิดภาพลบต่อผู้บริโภค จึงเป็นการไม่สมควร สื่อจึงมองข้ามประเด็นเหล่านั้นไป

ส่วนผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ต่างก็มองว่า สินค้าของเลมอนฟาร์มแพงเกินไป แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสินค้าแพงแล้วจะไม่ซื้อ เพราะเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า สินค้าของเลมอนฟาร์มเป็นสินค้าปลอด และผลิตโดยเกษตรกร ชุมชนในชนบท ซึ่งสินค้าทุกอย่างผลิตจากแรงงานคนต้องใช้เวลาในการผลิต และในแต่ละครั้งก็จะผลิตได้จำนวนน้อย ราคาจึงค่อนข้างสูงกว่าสินค้าทั่วไปอยู่บ้าง แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ผู้ร่วมสนทนาก็ยังคงมีความต้องการให้เลมอนฟาร์มลดราคาสินค้าลงบ้างเพื่อความเหมาะสม

จึงสรุปได้ว่า สื่อนำเสนอมุมมองที่เกี่ยวกับเลมอนฟาร์มในด้านบวกแต่เพียงอย่างเดียว โดยปกปิดหรือมองข้ามสิ่งที่จะทำให้เกิดภาพลบในการนำเสนอ ซึ่งจะเป็นการไม่ยุติธรรมแก่ผู้ชม สื่อจึงควรเปิดใจกว้างในการนำเสนอเรื่องราวข่าวสารต่างๆ สำหรับผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องอาศัยสื่อในการกำหนดมุมมอง ผู้บริโภคสามารถกำหนดมุมมองต่างๆได้ด้วยตนเอง

วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า

สื่อไม่ได้มุ่งมอมมองไปที่ การเสนอแนะให้เลมอนฟาร์มเพิ่มสาขาให้มากขึ้น จะมีก็แต่เพียง การพูดถึงสาขาของเลมอนฟาร์มที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเปิดบริการเพิ่มขึ้น อีกในอนาคตเท่านั้น

สำหรับผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ เมื่อได้รู้จักและเป็นลูกค้าของเลมอนฟาร์มแล้ว ต่างก็ เห็นว่าน่าจะเปิดสาขาให้บริการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อเพิ่มความสะดวก สบายให้แก่ลูกค้าในการเดินทางไปใช้บริการ เพราะปัจจุบันเลมอนฟาร์มเพิ่งเปิดให้บริการเพียง 8 สาขาเท่านั้น (เมื่อต้นเดือน กุมภาพันธ์ 2544 เลมอนฟาร์มได้เปิดสาขาให้บริการเพิ่มขึ้นอีก 1 สาขา คือ สาขาเพชรเกษม 57 แต่ สาขาพระรามเก้าที่เปิดให้บริการมาตั้งแต่แรกต้องปิดให้บริการลง เนื่องจากอายุข้อตกลงการได้รับ สิทธิการใช้อาคารฯ ได้สิ้นสุดลงและบริษัทเจ้าของสถานที่จำเป็นต้องใช้สถานที่ดังกล่าว) ยังถือว่า น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าอื่นๆที่เปิดสาขากระจายไปอย่างทั่วถึง สิ่งนี้ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินงาน หรือแนวทางการดำเนินงานและเหตุผลอื่นๆ จึงก็ ต้องอยู่ที่ดุลยพินิจของเลมอนฟาร์มว่าเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร แต่ถึงอย่างไรก็ ตามวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า เป็นแต่เพียงการสื่อสารที่มีความเข้าใจ และต้องการที่ตรงกันของผู้บริโภคที่มีต่อร้านเลมอนฟาร์ม (นวัตกรรม) เท่านั้น

จึงสรุปได้ว่าผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายมีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จในการทำธุรกิจ ในที่นี้หมายถึงลูกค้าของเลมอนฟาร์มมีความต้องการให้เพิ่ม สาขาขึ้นอีก เพื่อความสะดวกสบายในการใช้บริการ เลมอนฟาร์มจึงต้องนำความต้องการของลูกค้า มาพิจารณาและทำการเพิ่มสาขาเพื่อเอาใจลูกค้า จะเห็นได้จากที่เลมอนฟาร์มได้เปิดสาขาให้บริการ เพิ่มขึ้นล่าสุด ในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ที่ผ่านมา คือสาขาเพชรเกษม 57 ตามคำเรียกร้องของลูกค้า เป็นต้น

สำหรับผู้วิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ในหมวดนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ ร่วมสนทนามีความต้องการให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาเพิ่มขึ้นนั้น เนื่องจากเลมอนฟาร์มขาดการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆให้ผู้ให้บริการ (ลูกค้า) ได้รับทราบในทุกจุดบริการ (สาขา) และผู้ร่วมสนทนาขาดความรู้ว่าปัจจุบันเลมอนฟาร์มได้เปิดให้บริการทั้งหมดกี่สาขาแล้ว ผู้ ร่วมสนทนาเพียงแต่มีความรู้สึกที่ไม่ค่อยได้พบเห็นจุดบริการ (สาขา) ของเลมอนฟาร์มในระหว่างที่ ดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ใช้เส้นทางเดินรถเดิมๆ จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้พบเห็นจุดบริการอื่นๆ (สาขา อื่นๆ) ซึ่งตั้งอยู่ในสถานที่ต่างกัน โดยปัจจุบัน (ปี 2544) เลมอนฟาร์มได้เปิดให้บริการทั้งหมด 8 สาขา

คือ 1.สาขาประชาชน 2.สาขาสามแยกเกษตร 3.สาขาติวานนท์ 4.สาขาสุขุมวิท 39 5.สาขาลาดพร้าว 111 6.สาขาพระรามสี่ 7.สาขาสุขาภิบาลสาม และ 8.สาขาเพชรเกษม 57

ทั้งนี้เนื่องจากสถานที่ตั้งของที่ทำงานและบ้าน (ที่พัก) ทำให้ผู้ร่วมสนทนาไม่มีโอกาสได้ไปใช้บริการที่สาขาอื่นๆ นอกจากสาขาใกล้บ้านหรือใกล้ที่ทำงาน นอกจากนี้จะมีการเจาะจงไปใช้บริการหรือผ่านจุดบริการ (สาขา) เหล่านั้น แต่ถึงอย่างไรผู้ร่วมสนทนายังมีความต้องการให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ร่วมสนทนา (ลูกค้า) อย่างทั่วถึงอยู่นั่นเอง

วิสัยทัศน์ร่วมกับจุดประสงค์ร้านเลมอนฟาร์ม

จากวิสัยทัศน์ร่วมที่ได้จากการศึกษาทั้งรายการโทรทัศน์และกลุ่มลูกค้าของเลมอนฟาร์ม ดังที่ได้อธิบายมาโดยละเอียดแล้วนั้น เมื่อมองย้อนไปยังจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้มีการกำหนดไว้ คือ

จุดมุ่งหมายในการก่อตั้งร้านเลมอนฟาร์ม มีด้วยกัน 2 ประเด็น คือ

1. ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน
2. ส่งเสริมคุณค่าของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของเลมอนฟาร์ม คือ การส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมของสมาชิก โดยวิธีร่วมกันดำเนินธุรกิจ เพื่อประโยชน์ด้วยกันในข้อต่อไปนี้

1. จัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย และอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาสินค้าที่ดีต่อสุขภาพ และสินค้าปลอดภัยจากสารเคมีที่เป็นพิษ จากชุมชนชนบท มาจำหน่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกผู้บริโภคและผู้ผลิต
2. ช่วยจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้คุณภาพที่ผู้บริโภคต้องการของสมาชิก ช่วยครอบครัวผู้ผลิตในชุมชนชนบทเพื่อคนตกงานที่กลับสู่ท้องถิ่น แม่และเด็กให้มีกิน พึ่งตนเองได้
3. ร่วมกันเป็นอาสาสมัครดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อครอบครัวของสมาชิกและต่อเด็ก นำไปสู่สังคมที่มีความสุขและจริยธรรมร่วมกัน
4. มุ่งเสนอสินค้าเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวไปสู่ชุมชน
5. ร่วมกันส่งเสริมรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องกับทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริสเพื่อคนไทยข่มชูกันผ่านพันวิฤต

ทั้งจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของเลมอนฟาร์ม เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับวิสัยทัศน์ร่วมทั้ง 7 หมวด ได้แก่

1. แปลงผักปลอดสารพิษหรือผักปลอดสารพิษด้านความเจ็บป่วย
2. แหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

3. ความรักความอบอุ่นของครอบครัวหรือความห่วงใยคนที่เรารัก
4. การร่วมฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
5. การอุ้มชูสังคมชนบท
6. สินค้าแสนแพง
7. เพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า

จะเห็นว่าวิสัยทัศน์ร่วม ในหมวดที่ 1-5 สามารถสะท้อนจุดมุ่งหมายทั้ง 2 ประเด็น ของ เลมอนฟาร์มได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ตลอดระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2542-2544) ที่เลมอนฟาร์มเปิดให้บริการทั้งหมด 8 สาขา เลมอนฟาร์มสามารถช่วยสร้างตลาดให้กับชุมชนเกษตรกรผู้ผลิตในชนบททั่วประเทศมากกว่า 250 ชุมชนและหลายพันครอบครัว เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ทำให้ชุมชนและครอบครัวในชนบทสามารถมีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง และไม่ต้องเดินทางไปขายแรงงานยังถิ่นฐานอื่น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมายของเลมอนฟาร์มในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนได้เป็นอย่างดี

สำหรับจุดมุ่งหมายของเลมอนฟาร์มในเรื่องการส่งเสริมคุณค่าของผู้บริโภค เลมอนฟาร์มมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมคุณค่าในด้านคุณภาพชีวิตของผู้บริโภค เนื่องจากเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งของอาหารเพื่อสุขภาพและเป็นอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ สินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆนอกจากจะให้ผลดีต่อสุขภาพแล้ว กระบวนการผลิตที่ไม่ใช้สารเคมียังมีส่วนช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่งด้วย

ในส่วนวัตถุประสงค์ของเลมอนฟาร์มก็เช่นเดียวกัน เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับวิสัยทัศน์ร่วม จะเห็นได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมในหมวดที่ 1-5 สามารถสะท้อนวัตถุประสงค์ของเลมอนฟาร์ม เนื่องจากเลมอนฟาร์มมีการจัดหาสินค้าที่ดีต่อสุขภาพและปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภคและยังเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับจุดมุ่งหมายของเลมอนฟาร์มที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

นอกจากนี้เลมอนฟาร์มยังมีส่วนส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก ซึ่งในส่วนนี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกที่เป็นผู้ผลิตในชนบทเท่านั้น ซึ่งแน่นอนว่าเลมอนฟาร์มช่วยส่งเสริมให้ฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกผู้ผลิตในชนบทดีขึ้น พวกเขามีอาชีพ มีรายได้ที่แน่นอน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อคนไทยอุ้มชูกันผ่านพันธกิจที่ตั้งปรากฏในวิสัยทัศน์ร่วมในหมวดที่ 5 แต่ในทางกลับกันเลมอนฟาร์มไม่ได้มีการส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกผู้บริโภคในเมืองเลย เนื่องจากผู้บริโภคในเมืองต้องเสียค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงเมื่อใช้บริการหรือซื้อสินค้าของเลมอนฟาร์ม ดังปรากฏในวิสัยทัศน์ร่วมในหมวดที่ 6 คือสินค้าแสนแพง เมื่อเป็นเช่นนี้วัตถุประสงค์ของเลมอนฟาร์มที่กำหนดไว้คือ ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของ

สมาชิกในส่วนของผู้บริโภคในเมืองก็ไม่สามารถเป็นจริงขึ้นมาได้ สำหรับวิสัยทัศน์ร่วมในหมวดที่ 7 คือเพิ่มสาขาเข้าหาลูกค้า เป็นความต้องการของลูกค้าที่ต้องการให้เลมอนฟาร์มเปิดสาขาเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าเลมอนฟาร์มไม่สามารถบริการผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง การเปิดสาขาเพิ่มขึ้นนั้นถือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกหรือผู้บริโภคด้วยเช่นกัน

จึงสรุปได้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมทั้ง 7 หมวดสามารถสะท้อนให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของเลมอนฟาร์ม ซึ่งมีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกัน เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่เลมอนฟาร์มควรนำไปพิจารณาปรับปรุง แก้ไข เพื่อการดำเนินการที่สัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย จะเห็นว่าคุณลักษณะของนวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” มีความสอดคล้องกับแรงบันดาลใจ สภาพความเป็นอยู่หรือวิถีชีวิตของคนในสังคมเมือง และการที่นวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” ได้เผยแพร่เข้าสู่ระบบสังคมในช่วงเวลาที่กระแสความนิยมในเรื่องของอาหารชีวจิตและสินค้าเพื่อสุขภาพ กำลังเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อผู้บริโภคในสังคมเมืองนั้น ทำให้นวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” มีการกระจายอย่างแพร่หลาย

ก่อนที่องค์กร หน่วยงาน หรือธุรกิจใดจะมีการแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้าสู่ระบบสังคม จะต้องทำการศึกษาการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับนวัตกรรมเสียก่อน และจะต้องศึกษาอีกด้วยว่า ในช่วงเวลานั้นเรื่องหรือสิ่งใดกำลังเป็นที่ได้รับความสนใจจากกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับนวัตกรรมใหม่นั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งก็ต้องเป็นเรื่องที่ต้องทำการศึกษาถึงองค์ประกอบหลายๆประการประกอบกัน องค์ประกอบดังกล่าวสามารถนำมาพิจารณาเพื่อใช้ในการวางแผนให้การเผยแพร่วัตกรรมมีระดับการยอมรับสูงนั่นเอง

นอกจากการนำหลักการของการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ร่วม ตามแนวทางของทฤษฎีการเห็นพ้องความหมายไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจหรือโครงการรณรงค์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกัน จนส่งผลถึงการยอมรับนวัตกรรม และไปสู่การแพร่กระจายนวัตกรรมในที่สุดนั้น ยังจะต้องมีการสร้างเกราะกำบัง การทุ่มเทระลอกใหม่ และการทวนซ้ำย้ำเตือน มาดำเนินการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้วิสัยทัศน์ร่วมนั้นคงอยู่ยั่งยืน

อุปสรรคและปัญหาในการวิจัย

ในระยะแรกของการดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม วิจัยได้ขอความร่วมมือจากเลมอนฟาร์ม โดยขอความอนุเคราะห์รายชื่อสมาชิกสหกรณ์เลมอนฟาร์มจำนวนหนึ่ง เพื่อ

นัดหมายการจัดทำสนทนากลุ่ม และจะต้องได้รับความสมัครใจจากสมาชิกแต่ละคนด้วย แต่ก็ได้รับการปฏิเสธจากเลมอนฟาร์ม เนื่องจากเห็นว่าเป็นการรบกวนลูกค้า แต่เลมอนฟาร์มยินดีที่จะให้ข้อมูลในส่วนอื่นๆที่ผู้วิจัยต้องการตามความเหมาะสม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่อนุเคราะห์ข้อมูล โอกาสนี้ด้วย

ต่อมาผู้วิจัยจึงได้ปรับเปลี่ยนแนวทางใหม่ในการจัดทำสนทนากลุ่ม โดยขออนุญาตจากเลมอนฟาร์มเข้าไปสัมภาษณ์ลูกค้าที่กำลังใช้บริการเพื่อถามความสมัครใจในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มโดยใช้สถานที่ภายในร้านพุดคุยสนทนา แต่ก็ได้รับการปฏิเสธจากเลมอนฟาร์มด้วยเหตุผลเช่นเดิม ซึ่งผู้วิจัยก็มีความเข้าใจถึงความจำเป็นดังกล่าว อีกทั้งบริเวณภายนอกร้าน ลูกค้าส่วนใหญ่เมื่อซื้อสินค้าเสร็จแล้วก็ต้องการความเป็นส่วนตัว ไม่สะดวกที่จะร่วมสนทนากลุ่มซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

ในที่สุดผู้วิจัยจึงได้แก้ปัญหาโดยเข้าไปที่หมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2 ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนสุขาภิบาลสามใกล้กับร้านเลมอนฟาร์มสาขาสุขาภิบาลสาม โดยมุ่งขอความร่วมมือไปที่กลุ่มแม่บ้านที่ได้ใช้บริการของเลมอนฟาร์มสาขาสุขาภิบาลสามมาแล้ว ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และมีการชักชวนกันในกลุ่มแม่บ้านมาร่วมสนทนากัน การจัดทำสนทนากลุ่มในครั้งนี้จึงเสร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงได้ยึดแนวทางในลักษณะนี้เพื่อดำเนินการสนทนากลุ่มในกลุ่มต่อไปเป็นลำดับจนครบตามจำนวนกลุ่มที่ต้องการ

เนื่องจากงานวิจัยนี้ได้ใช้ทฤษฎีการเห็นพ้องความหมาย (Symbolic Convergence Theory) เป็นหลัก ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ยังไม่มีการศึกษากันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงต้องใช้เวลาในการศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้เพื่อความถูกต้อง และได้มีการแก้ไขอยู่หลายครั้งจึงเสร็จสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ขณะที่นวัตกรรม “ร้านเลมอนฟาร์ม” เข้าสู่ระบบสังคมเป็นช่วงที่กระแสสังคมกำลังให้ความสำคัญกับอาหารชีวจิตและสินค้าเพื่อสุขภาพ สื่อให้ความสนใจเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าเพื่อสุขภาพและการบริโภคเพื่อสุขภาพอย่างแพร่หลาย ทำให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (ผู้บริโภค) มีมุมมองสอดคล้องกับรายการโทรทัศน์ โดยผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่ไม่ได้รับชมรายการดังกล่าว จึงเป็นที่น่า

สังเกตว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมเป็นไปในลักษณะดังกล่าว ซึ่งน่าจะได้มีการหยิบยกประเด็นนี้ เพื่อทำการศึกษาวิจัยต่อไป

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ทั้ง 10 รายการ ที่นำเสนอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มพบว่าแต่ละรายการนำเสนอมุมมอง และประเด็นในการสัมภาษณ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันแทบทั้งสิ้น จึงทำให้เกิดคำถามแก่ผู้วิจัยว่า “ทำไมกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ถึงนำเสนอออกมาในลักษณะเดียวกัน” มีองค์ประกอบหรือปัจจัยอะไรบ้างหรือไม่ ที่ทำให้เป็นเช่นนั้น

งานวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าการทราบจินตสภาวะ (fantasy theme) และวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ของกลุ่มเป้าหมายในประเด็นที่จะทำการสื่อสาร สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการสื่อสารทางธุรกิจ การสื่อสารในบริบทอื่นๆ หรือการสื่อสารในโครงการรณรงค์ของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพื่อให้มีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน ก่อให้เกิดการเห็นคล้อยตามและการมีส่วนร่วมในที่สุด

ทั้งนี้ผู้ดำเนินการจะต้องสามารถสร้างจินตสภาวะ (fantasy theme) และวิสัยทัศน์ร่วม (rhetorical vision) ที่สื่อความหมายด้านบวกให้แพร่หลายในกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการสื่อสารในการดำเนินงานทางธุรกิจ หรือโครงการรณรงค์ของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆจะได้ประสบผลสำเร็จ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กำธร กำประเสริฐ. *ประวัติศาสตร์กฎหมาย*. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์ การพิมพ์, 2526.
- ตำรา ณ เมืองใต้. *เหตุแห่งอิลียด: ตำนานทวยเทพและมหาวีรชนกรีก*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า, 2541
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. *รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2535-2540*. กรุงเทพฯ: 2540.
- ประดิษฐ์ มัชฌิมา. *รวมบทความเกี่ยวกับสหกรณ์และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน, 2526.
- เปลื้อง ณ นคร. *ภาษาวรรณนา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2542
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). *การสื่อสารเพื่อเข้าถึงสังคม*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, 2539.
- พิทยา ว่องกุล. *เศรษฐกิจและอาชีพโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ: 2542.
- เพ็ญภา ทรัพย์เจริญ. *การแพทย์แผนไทย การแพทย์แบบองค์รวม*. กรุงเทพฯ: สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2539.
- โลกการค้าหน้า 15 ปีที่ 5 ฉบับที่ 41*, 2542.
- สมภาร พรหมทา. *พุทธศาสนิกายเซน: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541
- สุเมธ ตันติเวชกุล. *สัมมนาการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: 2542.
- โสภณ สุภาพงษ์. *แรงดลใจแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: กองทุนมูลนิธิธรรม, 2542.

วิทยานิพนธ์

กฤดา ศิริตันติกร "วาทวิเคราะห์เชิงจิตสภาวะ : กรณีการเข้าร่วมโครงการรณรงค์ขยะแห้งแลกต้นไม้ของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาและสื่อสารการ แสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542 .

ผจงจิต สุขมนัส. "การเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดแบบตะวันตกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2539.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Barton, SN., and O' Leary, J.B. The rhetoric of rural physicians procurement campaigns : An application of Tavistock. *Quarterly Journal of Speech* 60 : 144-154.
- Bernstein, B. Elaborated and restricted codes. In A. Smith (Ed.), *Communication and culture*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1966
- Bormann, E. G. Fantasy and rhetorical vision: The rhetorical criticism of social reality. *Quarterly Journal of Speech*, 58, 396-407, 1972
- Bormann, E. G. Fantasy and Rhetorical vision: Ten years later. *Quarterly Journal of Speech*, 68, 143-159, 1982
- Bormann, E. G. Fantasy theme analysis and rhetorical theory. In J. L. Golden, G. F. Berquist, & W. E. Coleman (Eds.), *The rhetoric of western thought* (4th ed.) (pp. 449-470) Dubuque, IA: Kendall/Hunt. , 1989
- Bormann, E. G., Bormann, E., & Harty, K. C. Using symbolic convergence theory and focus group interviews to develop communication designed to stop teenage use of tobacco. In L. R. Frey (Ed.) *Innovation in group facilitation: Applications in natural settings* (pp.200-232). Creskill, NJ: Hampton Press, 1995
- Bormann, E. G., Cragan, J. F., & Shields, D. C. An expansion of the rhetorical vision competent of the symbolic convergence theory: The cold war paradigm case. *Communication Monographs*, 63, 1-28., 1996.
- Chatiketu, P. *A convergence information dissemination model : Integrating diffusion of innovations and symbolic convergence theory and a test of model to identify the members' rhetorical visions of the housewives - against – AIDS program*. An unpublished doctoral dissertation, Bangkok University, 1998.
- Cragan, J. F., & Shields, D. C. *Applied communication research: A dramatic approach*. Prospect Heights, IL: Waveland Press, 1981.

- Cragan, J. F., & Shields, D. C. *Symbolic theories in applied communication research: Bormann, Burke, and Fisher*. Cresskill, NJ: Hampton Press, 1995.
- David, W. J. A Rhetorical study of Eastside Christian Church and Del Amo Christian Church as a means of ascertaining what enables and/or disables a congregation (Church growth, California). Dissertation Abstracts International Vol. 51-03 Section A : 0892.
- Endres, T. G. Father-daughter dramas : AQ – Investigation of rhetorical visions. *Journal of Applied Communication Research*, 25, 317-340, 1997.
- Hall, E. T. *Beyond culture*. New York: Double Day, 1976.
- Hart, R. P. *Modern rhetorical criticism* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon, 1997.
- Infante, D. A., Rancer, A. S. & Womack, D. F. *Building communication theory*. Prospect Heights, IL: Waveland Press, 1993.
- Jane, M.M. *The symbolic world of obesity*. Dissertation Abstracts International Vol.43-08 Section A : 2482.
- Keawkungwal, S. *Buddhism and existential psychotherapy: An introduction for laymen*. Bangkok, Thailand: Duang Kamol. 1989.
- Keeley, B. Of conspiracy theories. *Journal of Philosophy*, XCVI, 109-126, 1999.
- Rogers, E. M. *Diffusion of Innovations* (4th ed.) New York : Free press, 1995.
- Rogers, E. M. & Shoemaker, F.F. *Communication of innovations:A Cross Cultural Approach*. New York: The Free Press,1971.

กรม
พาณิชย์
และ
อุตสาหกรรม

ภาคผนวก

แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2

แนวคำถาม

1. รู้จักเลมอนฟาร์มได้อย่างไรคะ
2. ซื้อหรือใช้บริการของเลมอนฟาร์มเป็นประจำหรือไม่
3. สินค้าส่วนใหญ่ที่ซื้อเป็นสินค้าประเภทอะไร
4. สินค้าหรือบริการที่ชอบหรือติดใจอะไรเป็นพิเศษคืออะไร
5. ใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มแล้วคนรอบตัวและตัวคุณมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง
6. คิดว่าเลมอนฟาร์มมีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไปหรือไม่อย่างไร
7. ทราบไหมคะว่าเลมอนฟาร์มที่สาขาพระรามเก้าและสาขาสุขาภิบาล มีบริการแปลงปลูกผักที่สามารถเลือกตัดเองได้ให้บริการ
8. คุณเลือกซื้อผักที่วางจำหน่ายในบ้านหรือเลือกตัดจากแปลง / พาครอบครัวไปด้วยไหม
9. คุณเคยแนะนำเลมอนฟาร์มให้คนอื่นรู้จักไหม แล้วเวลาแนะนำ ๆ ว่าอย่างไร
10. ปัจจุบันยังคงใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มอยู่อีกหรือไม่
11. ถ้าจะพูดว่าเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ คุณมีความเห็นอย่างไร
12. คุณคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรักความอบอุ่นของครอบครัวได้หรือไม่ อย่างไร
13. คุณคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเหลือสังคมชนบทและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้ได้อย่างไรบ้าง
14. ถ้าให้คุณให้คะแนนบทบาทของเลมอนฟาร์มจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คุณจะให้เลมอนฟาร์มกี่คะแนนคะ (แล้วคะแนนที่เหลือจะหายไปไหน)
15. ถ้ามีพร 3 ข้อ คุณจะขอพรอะไรเกี่ยวกับเลมอนฟาร์ม

ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ลูกค้ำที่ใช้บริการของร้าน
เลมอนฟาร์ม

กลุ่มที่ 1 : กลุ่มแม่บ้าน หมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า 1-2

จำนวนสมาชิก : 6 คน

สถานที่สนทนา : บ้านของป้าวรรณ (สมาชิกที่ร่วมสนทนา)

ระยะเวลาที่ใช้ : ประมาณ 40 นาที (13.00 น.- 14.10 น.)

เริ่มการสนทนาโดยผู้วิจัยแนะนำตัวเอง และพูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็น
กันเอง จากนั้นก็เริ่มถามคำถาม

ผู้วิจัย : ก่อนอื่นต้องขอถามก่อนเลยนะคะว่ารู้จักเลมอนฟาร์มกันได้อย่างไรคะ

พี่กบ : พี่ขับรถเข้าไปเติมน้ำมันของบีบีบางจาก เห็นมีป้ายชื่อเลมอนฟาร์มแล้วก็มีร้านค้า
แต่ตอนนั้นไม่ได้สนใจ เติมน้ำมันเสร็จก็กลับบ้าน

ผู้วิจัย : แล้วป้าวรรณล่ะคะรู้จักเลมอนฟาร์มได้อย่างไร

ป้าวรรณ : ก็กับนี่ล่ะพาป้าไป (ป้าวรรณกับพี่กบเป็นป้า-หลานกันแต่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกัน) เรา
ก็นั่งรถไปกับเค้า ตอนนั้นไปวัดกันก็ทั้งหมดนี่ล่ะ (สมาชิกทั้งหมดที่ร่วมสนทนา)
ซากลับกับเค้าแวะเติมน้ำมันเลยชวนกันเข้าไปเดินเล่น

ผู้วิจัย : ถ้าอย่างนั้นทุก ๆ คนก็รู้จักเลมอนฟาร์มพร้อม ๆ กับป้าวรรณสิคะ

พี่นุช, นี, จุ่ม : ใช่ก็เข้าไปครั้งแรกด้วยกันนี่ล่ะ

ป้าบัว : นั่งรถเบียดกันมันเมื่อย ก็เลยไปเดินยืดแข้งยืดขา

พี่กบ : นี่ถ้าไม่ชวนกันเข้าไปเดิน พี่เติมน้ำมันเสร็จก็กลับแล้ว เออ...แต่พอเข้าไปแล้วดินะ

ผู้วิจัย : ดียังไงคะพี่ชอบหรือติดใจอะไรเป็นพิเศษ

พี่กบ : พี่ว่าดีตรงที่สินค้าของเค้านะพี่ชอบมาก เค้าจะบอกเอาไว้เลยว่าจะไม่ใช้สารกันบูด

ป้าวรรณ : สถานที่เค้ากว้างดินะ มีแปลงปลูกผักด้วย

พี่นุช : อืม ... ใช่แปลงปลูกผักเค้าใหญ่มาก แปลกดียังไม่เห็นมีที่อื่นเลย

พี่จุ่ม, นี : เค้ามีของขายเยอะด้วยนะ

ป้าบัว : วันนั้นใครซื้ออะไรบ้างล่ะ อ้อ ... กบซื้อนี่นา

พี่จุ่ม : จุ่มก็ซื้อ จุ่มซื้องาดำป็นเอามาชงกินกับนม ... อร่อยดินะ ...

พี่กบ : วันนั้นกบซื้อผักแต่จำไม่ได้แล้วว่าผักอะไรบ้าง

ผู้วิจัย : แล้วป้าวรรณ ป้าบัว พี่นุช พี่นี่ล่ะคะซื้ออะไรกันบ้าง

- ทุกคน : ... หัวเราะ ... (ตอบพร้อมกัน) เดินชมคะ ดูอย่างเดียวนะเค้า ขายอะไรบ้างก็
จุ่มกับบขซื้อแล้วนี่ พวกเราไม่ต้องซื้อก็ได้ไม่เห็นเค้าว่าจะอะไรนี้ รู้สึกว่าของเค้าจะแพง
นะ
- ผู้วิจัย : เหยอะ แล้วทุกวันนี้ยังซื้อสินค้าที่เลมอนฟาร์มเป็นประจำรึเปล่านั้นคะ
- พี่กบ : บ่อยคะ ตอนนี่พี่เป็นสมาชิกแล้วด้วย
- ผู้วิจัย : แล้วคนอื่น ๆ ละคะเป็นสมาชิกด้วยรึเปล่า (... สายหน้าพร้อมกัน ...)
- ป้าวรรณ : พวกเราไม่ได้เป็นหรอกแค่ซื้อของเฉยๆ นานๆ ก็ซื้อสักครั้งอย่างป้าใช้ยาสระผม
สมุนไพรที่ผมไม่ร่วง ขวดนึงก็ใช้นานหมดแล้วค่อยไปซื้อใหม่
- ป้าบัว : แล้วใช้ดีรึเปล่านั้นไม่เห็นพี่วรรณบอกกันบ้างเลย
- ป้าวรรณ : ก็ไม่รู้จะบอกไม่ถูกแต่รู้สึกเหมือนกันนะว่าผมไม่ค่อยร่วงแล้ว
- ผู้วิจัย : แล้วป้าบัวไม่ลองใช้ดูบ้างเหยอะ
- ป้าบัว : ไม่ละ ของป้าก็ใช้ตามลูกเค้าซื้ออะไรมาเราก็ใช้นั้นแหละ
- พี่จุ่ม, นุช, นี : พวกพี่ นานๆ จะชวนกันไปสักครั้ง ไปเดินเล่น ก็อยู่ใกล้บ้านแค่นี้เองนั่งรถเมล์ไปแต่
ต้องเดินเอาหน่อย
- ผู้วิจัย : แล้วเหตุผลที่ซื้อสินค้าของเลมอนฟาร์มเพราะอะไรคะ
- พี่กบ : พี่เป็นสมาชิกแล้วนี่ พี่ก็เลยซื้อบ่อยพี่ว่าของเค้าดีนะไม่มีพวกสารเคมีแล้วผักก็ไม่มี
ยาฆ่าแมลงด้วย
- ป้าวรรณ : พี่กบเค้าชอบกินผักก็เลยไว้ใจ ยังซื้อผักมาฝากป้าบ่อยๆเลย แต่ป้าว่ามันแพงไป
หน่อยนะ
- พี่กบ : ไร้ ! ป้าผักปลอดสารพิษมันก็ต้องแพงเป็นธรรมดา เอะ ... น้องว่าจริงมั๊ย
- ผู้วิจัย : ยืมรับ ... ค่ะ ...
- พี่จุ่ม : ไซ้ป้าวรรณ ผักพวกนี้ก็ต้องแพงเป็นธรรมดาอยู่แล้ว เค้าขายผักปลอดสารโดย
เฉพาะนี่นา
- พี่นุช : จุ่ม เดี๋ยวนี้ในห้างเค้าก็มีนะพวกผักปลอดสารพิษเนี่ย
- พี่จุ่ม : เออ ... จุ่มก็เคยเห็นแต่ซื้อที่เลมอนฟาร์มน่าจะดีกว่านะ
- ผู้วิจัย : ดีกว่ายังไงคะพี่
- พี่จุ่ม : ก็เลมอนฟาร์มเค้าทำเกี่ยวกับผักปลอดสารโดยเฉพาะนี่นา ก็น่าจะมั่นใจได้
- พี่นุช, นี : อืม ... ก็จริงนะเวลาซื้อเราก็ต้องเลือกของที่เห็นว่าปลอดภัยแน่นอน
- ผู้วิจัย : แล้วเท่าที่ใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มไปแล้วเนี่ย มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้างคะ

- ตอบพร้อมกัน : ก็ไม่เห็นมีอะไรเลยเนอะ เจ็บๆ สงสัยไม่ค่อยได้ใช้ของเค้ามั้ง
- พี่กบ : พี่ว่ามันอยู่ที่ใจมากกว่านะ ส่วนใหญ่พี่จะซื้อผักจากเลมอนฟาร์มเวลาทานก็จะรู้สึกมั่นใจ รู้สึกว่าเราทานผักที่ปลอดภัยมันก็เลยรู้สึกสบายใจ เวลาล้างผักก็ไม่ต้องล้างหลายน้ำจนผักช้ำแค่ล้างเอาดินออกก็พอแล้ว เพราะเราเห็นว่าเค้าไม่ใช่ยาฆ่าแมลง
- ผู้วิจัย : แล้วคนอื่นๆ ละคะ
- ทุกคน : (มีท่าทางคล้ายตาม) มันก็จริงนะผักเค้าปลอดภัยสารพิษคนกินก็ต้องรู้สึกปลอดภัยอยู่แล้ว แต่พวกเราไม่ได้ซื้อผักของเค้าเป็นประจำพอมีโอกาสก็จะไปสักครั้งก็เลยเฉยๆ
- ป้าบัว : ป้าว่าเค้าขายพวก ... เค้าเรียกอะไรนะ ... อาหารสุขภาพนะ
- พี่จุ่ม : อาหารชีวจิตไงป้าบัว
- ป้าบัว : เออใช่ ... เค้ามีอาหารชีวจิตเยอะนะ
- พี่กบ : ก็เค้าเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพไงล่ะป้า
- พี่น้อง , นี : รู้สึกว่าเค้าจะเน้นพวกอาหารชีวจิตแล้วก็พวกผักปลอดภัยสารพิษเยอะนะ
- ป้าวรรณ : ห้างอื่นเค้าก็มีแต่ไม่ค่อยเน้น เค้าก็ขายของเหมือนห้างทั่วไป
- ผู้วิจัย : ถ้าอย่างนั้นก็พูดได้สิคะว่าเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- ทุกคน : อืม ... ใช่จะว่าอย่างนั้นก็ได้
- ผู้วิจัย : แล้วมีใครเคยแนะนำเลมอนฟาร์มให้คนอื่นรู้จักบ้างคะ
- ป้าวรรณ : ไม่เลยเนอะ (หันไปมองคนอื่นๆ) เพราะพวกเราเองก็ไม่ค่อยได้ไป
- พี่กบ : แต่พี่แนะนำนะ พี่แนะนำคนข้างบ้านพี่บอกเค้าว่าที่บีบีบางจากใกล้บ้านเนี่ยมีร้านค้าขายของเกี่ยวกับสุขภาพ ให้ลองแวะเข้าไปดู เค้าก็เข้าไปดูนะแต่บ่นว่าของแพง
- ผู้วิจัย : พี่กบชอบทานผัก เวลาซื้อผักที่เลมอนฟาร์มพี่เลือกซื้อที่เขาวางขายหรือว่าลงไปเลือกตัดที่แปลงเองคะ
- พี่กบ : พี่ไม่ได้ไปตัดหรอก ไม่อยากโดดเด็ดซื้อในร้านก็เหมือนกัน
- ผู้วิจัย : แล้วพี่เคยพาครอบครัวไปตัดผักที่เลมอนฟาร์มบ้างรึเปล่าคะ
- พี่กบ : อ้อ ... ไม่เลยส่วนใหญ่พอว่างหรือวันหยุดก็จะไปเดินห้างกัน พี่ก็อยากพาลูกไปนะ แต่ลูกพี่เค้าอยากไปเดินห้างมากกว่าเค้าจะได้ซื้อของเล่นแล้วก็เล่นเกมส์
- ผู้วิจัย : ปัจจุบันมีใครยังใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มอยู่บ้างคะ
- พี่กบ : พี่ก็ยังซื้ออยู่นะก็พวกผัก ผลไม้ แล้วก็ของใช้ในครัวบ้าง
- ป้าบัว : ป้าไม่ได้ไปนานแล้ว

- ป้าวรรณ : ป้าก็ทานๆไปสักครั้ง ถ้าไปก็จะชวนกันไป ส่วนใหญ่แล้วคบเค้าจะซื้อพวกผักมาฝาก ป้าไม่ต้องซื้อเอง ของฟรี (... หัวเราะ ...)
- พี่จุ่ม : พี่ยังซื้อาตำปอนมากินอยู่นะ เวลาไปก็ซื้อมาเก็บไว้ 2-3 ถุง เค้าว่ากินดีช่วยชลด ความแก่ ... หัวเราะ ... แฟนพี่ก็กินด้วย
- พี่นุช ,นี่ : พวกพี่ก็ไม่ได้ใช้อะไรเป็นพิเศษ เวลาป้าวรรณชวนก็ไปก็ซื้อพวกผัก ผลไม้ติดไม้ติดมือมาบ้าง
- ผู้วิจัย : เวลาหญิงไปที่เลมอนฟาร์ม หญิงจะเห็นหลายครอบครัวพากันมาเลือกซื้อสินค้า แล้วก็ไปเดินเล่นหรือตัดผักที่แปลงบ่อยๆ ก็เลยอยากถามว่าทุกคนคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรักความอบอุ่นให้ครอบครัวได้บ้างไหมคะ
- พี่กบ : พี่ว่าก็มีส่วนนะอย่างพี่จะพยายามซื้อของที่เลมอนฟาร์มถึงจะแพงไปสักหน่อย เพราะพี่มั่นใจในคุณภาพแล้วก็ความปลอดภัย พี่เองก็ห่วงเรื่องสุขภาพของแฟนแล้วก็ลูกเห็นเค้ากินของดีเราก็อุ่นใจสบายใจได้ อย่างนี้พี่เข้าใจถูกไหม
- ผู้วิจัย : ค่ะ ก็แสดงว่าพี่รักแล้วก็ห่วงใยครอบครัวของพี่ นี่ก็เป็นการเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวได้ค่ะ แล้วคนอื่นๆล่ะคะมีความเห็นอย่างไร
- พี่จุ่ม : พี่ก็ว่ามันมีส่วนทางอ้อมนะเพราะพี่กินงาดำที่เค้ารู้สึกว่าการกินแล้วดีช่วยชลดความแก่ แล้วก็ช่วยระบาย พี่ก็เลยอยากให้แฟนพี่กินด้วย แฟนพี่เค้าก็ชอบกินอยู่แล้ว
- พี่นี่ : พี่ว่าก็มีส่วนนะบางที่แฟนพี่ขับรถผ่าน พี่ยังอยากพาลูกไปเดินเล่นเลยเค้ายังไม่เคยไป ลูกพี่ชอบอยู่แล้วใช้ประเภทขุดดิน ตัดผักเนี่ยแต่ยังไม่มีโอกาสเลย ได้แต่ผ่าน
- พี่นุช : พี่เห็นด้วยกับกบนะ พี่คิดว่าเวลาเราเห็นสินค้าดีๆ อันนี้กินแล้วดี อันนี้กินแล้วรักษาโรคได้เราก็จะนึกถึงพ่อ แม่ แล้วก็ครอบครัวของเรา
- ป้าวรรณ,ป้าบัว : พวกป้าก็เห็นด้วยนะ ยิ่งเรามีอายุเราก็จะอยากให้ลูกหลานสนใจ เรามากขึ้น
- ผู้วิจัย : แล้วคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยสังคม และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้ยังงัยบ้างคะ
- พี่กบ : พี่ว่าเลมอนฟาร์มดินะช่วยสนับสนุนให้คนปลูกผักไร้สาร จะได้ไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลง สารเคมี คนกินผักก็ปลอดภัย
- พี่จุ่ม : แล้วก็ยังมีอาหารชีวจิต สินค้าที่เกี่ยวกับสุขภาพด้วยช่วยให้คนสุขภาพดี
- พี่นี่ : แต่เราต้องเลือกกินด้วยนะถึงจะสุขภาพดี
- คนอื่นๆ : (คล้อยตาม) อืม.. ใช่

- ผู้วิจัย : ถ้าอย่างนั้นก็หมายความว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยให้คนในสังคม มีสุขภาพร่างกาย
ที่สมบูรณ์ แข็งแรง แล้วก็ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการไม่ใช้สารเคมีต่างๆใช้
ใหม่คะ
- ทุกๆคน : ตอบพร้อมกัน ... ใช่ ...
- ผู้วิจัย : ต่อไปเป็นคำถามสุดท้ายแล้วนะคะ ถ้าให้ทุกคนให้คะแนนเลมอนฟาร์มจากคะแนน
เต็ม 100 คะแนน จะให้คะแนนกันยังไงบ้างคะ
- ป้าวรรณ : ป้าวรรณให้ที่คะแนนดีละ (ทำท่าคิด) 70 คะแนนก็แล้วกัน
- ป้าบัว : พี่วรรณให้ 70 คะแนน เหมอ จันบัวให้ 70 คะแนนด้วย
- พี่กบ : พี่ว่าเลมอนฟาร์มเค้าห่วงใยเรื่องสุขภาพของผู้บริโภค เขาไป 90 คะแนนเลย
- พี่จุ่ม : จุ่มว่าสัก 80 คะแนนก็พอเนอะนุช นี
- พี่นุช , นี : เออ... เหมือนจุ่มก็แล้วกัน
- ผู้วิจัย : อ้าว ! แล้วคะแนนที่เหลือล่ะคะ หายไปไหน
- ช่วยกันตอบ : ก็ของมันแพงไปหน่อย แล้วเวลาไปก็ลำบากคนที่ไม่มีรถเวลาลงรถเมล์ต้องเดินไปอีก
ตั้งไกล ถ้ามีรถก็สบายหน่อยไม่ต้องเดินเมื่อย
- ผู้วิจัย : แล้วถ้ามีพร 3 ขอให้ขอทุกๆคนจะขออะไรเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มคะ
- ช่วยกันตอบ : ก็ขอให้ของราคาถูกลงไม่ต้องแพงมากนัก ขอให้เวลาเดินทางไปสะดวก แล้วก็ขอให้
เปิดสาขาเยอะๆ
- ผู้วิจัย : เอล่ะ หหมดคำถามแล้วคะต้องขอขอบคุณทุกๆ คนมากเลยนะคะที่สละเวลามานั่ง
พูดคุยขอพระคุณมากคะ

กลุ่มที่ 2 : กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 จำนวนสมาชิก : 7 คน
 สถานที่สนทนา : ห้องพักของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
 ระยะเวลาที่ใช้ : ประมาณ 1 ชั่วโมง (9.00 น.– 10.00 น.)

ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตัวและสร้างความเข้าใจในการจัดทำสนทนากลุ่มครั้งนี้ขึ้น

- ผู้วิจัย : ไม่ทราบว่าคุณคนรู้จักเลมอนฟาร์มได้อย่างไรคะ เริ่มจากคุณพจน์เลยคะ
 พจน์ : รู้จากข่าวที่ได้มีโครงการจะเปิดเลมอนฟาร์ม รู้จากหนังสือพิมพ์ แล้วก็โทรทัศน์ที่โฆษณา
 นิด : เพื่อนแนะนำคะ
 แก้ว : จากโบรชัวร์ ได้มาวางไว้ที่ห้องสมุด
 อี๊ด : รู้จากการเข้าปั้มเห็นป้ายโฆษณาสีเขียว ๆ ใหญ่ ๆ เลมอนฟาร์ม
 ผู้วิจัย : ตอนเห็นที่ปั้มเห็นแล้วเข้าไปเลยรีเปลล่าคะหรือแค่มองอย่างเดียว
 อี๊ด : ตอนนั้นเห็นเราก็มองอย่างเดียว ก็เหมือนกับปั้มทั่ว ๆ ไปอย่างของคาลเท็กซ์ หรือของที่ไหนเค้าก็มีร้านขายของพวกนี้ ผมก็เข้าไปซื้อของมานิดหน่อยก็แค่นั้น ไม่ได้สนใจว่ามันเป็นอะไรยังไง
 สุก๊าก : รู้จากโบรชัวร์ที่มหาวิทยาลัยคะ
 ผู้วิจัย : พอรู้จักเลมอนฟาร์มแล้วเข้าไปใช้บริการเลยรีเปลล่าคะ
 พจน์ : พอเข้าไปในร้านก็เห็นพืชผลแล้วก็ผลิตภัณฑ์ที่มาจากชาวบ้านจริง ๆ ก็เข้าไปดูว่าผักสดใหม่ ผักที่ไม่ใช้สารพิษแล้วก็พวกขนมของกินของใช้ทุกอย่างมันแปลกดี (มีเสียงสนับสนุนจากทุกคนว่าสินค้าแปลกดี) อย่างเช่นยาสระผมพวกสมุนไพรต่าง ๆ ก็ลองซื้อใช้อยู่พักใหญ่เหมือนกัน
 กิ๊ก : พวกเราจะซื้อพวกขนมต่าง ๆ แล้วก็สมุนไพรพวกเราจะชอบ
 ผู้วิจัย : แล้วชอบหรือติดใจอะไรเป็นพิเศษบ้างคะ
 นิด : ชอบอาหารที่ชอบมากพื้ว่าอาหารของเค้าดี คือถ้าคนที่ดูแลในเรื่องสุขภาพ ระวังในเรื่องแคลอรี่อะไรพวกนี้จะดีมาก ๆ
 แก้ว : (พูดเสริม) แล้วผักเค้ามันจะสด
 พจน์ : ส่วนผมชอบ อิม... อย่างน้ำที่เค้าปั่น น้ำจากแครอทไม่ได้ผสมอะไรเลยทานสด ๆ หรือว่าของใช้ อย่างเช่นยาสระผมก็สกัดมาจากสมุนไพร (กิ๊กพูดเสริม : มันดูไม่ใช่สาร

เคมีเกินไป) โดยเฉพาะผมของผมชาวก็ลองไปซื้ออะไรนะ (ช่วยกันตอบ ...ดอก
อัญชัน) เออ! นั่นแหละผมใช้อยู่

อ้อด : ของผมเข้าไปตอนแรกไม่ได้สนใจอะไร ก็แค่เข้าไปซื้อของนิดหน่อยอย่างที่บอกก็
พวกลูกอม ขนม ส่วนมุมอื่นๆ ผมไม่ได้เดินไปดู แต่เท่าที่เห็นผ่านๆ ผมว่าเค้าจัดร้าน
เป็นระเบียบดูโอ้โง่ มองดูแล้วแปลกดี

ผู้วิจัย : สินค้าส่วนใหญ่ที่ซื้อเป็นสินค้าประเภทอะไรคะ

พจน์ : เค้าเป็นใช้ประจำช่วงหนึ่งนั้นก็จะเป็นแชมพูสมุนไพร

นิด : ของพี่ก็จะเป็นพวกของกิน คุณก็ น้ำผลไม้ สลัด แล้วก็ยาหม่องจะเป็นของกินเยอะ
เลย แล้วก็ดำป็น นอกนั้นไม่ใช่จะเน้นของกินอย่างเดียว

แก้ว : พี่จะซื้อพวกข้าวสาร น้ำผลไม้ขงดื่มพวกน้ำมะตูมอะไรอย่างนี้มาสมมติเอง พี่จะซื้อ
บอຍหรือไม้ก็ซื้อเก็บเอาไว้

อ้อด : คือผมยังไม่ได้เข้าไปสัมผัสใช้สินค้าพวกนี้จริงๆ ก็อย่างที่ผมบอกแต่แรกว่าเข้าไป
ไปซื้อของเล็กๆน้อยๆ ยังไม่ได้สนใจในจุดนั้น

สุ : ส่วนพี่ที่ชอบแล้วก็ซื้อบ่อยมากก็พวกขนมปังที่ผสมผักอะไรพวกนี้ล่ะคะ

กิ๊ก : สรุปคือขนมที่พวกเราซื้อกันส่วนใหญ่

สุ : ใช่ ส่วนใหญ่จะเป็นขนมแล้วก็เหมือนกับพี่แก้วคือ พวกเครื่องดื่ม น้ำผลไม้ที่ใช้ขง
ดื่ม หรือเวลาปีใหม่พี่จัดกระเช้าให้ผู้ใหญ่ก็ซื้อพวกน้ำสมุนไพรต่างๆ

ผู้วิจัย : แล้วก๊กล่ะชอบอะไรเป็นพิเศษ

กิ๊ก : ก๊กล่ะชอบ ของก๊กล่ะจะเป็นพวกขนมเหมือนกัน แล้วก็อีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นพวกผัก
ต่างๆจะชอบเข้าไปซื้อที่นั่นมันสดดีแล้วก็สวยด้วย

ผู้วิจัย : แล้วถ้าจะถามว่าเหตุผลจริงๆที่ซื้อสินค้าของเลมอนฟาร์มเพราะอะไรคะ

พจน์ : เหตุผลที่ซื้อคือเรามองเห็นว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของธรรมชาติจริงๆ อย่างเช่นผักเนี่ยผม
เคยไปเลมอนฟาร์มสาขาที่มีสวนผักอยู่แถวพระรามเก้านะครับ ก็เห็นว่าผักเค้าปลูก
ตรงนั้นแล้วก็ไปตัดมาแล้วก็ซ่งจ่ายเงินกันตรงนั้นเลย นอกจากพวกนี้แล้วเค้าก็ยังทำ
พวกอาหารกระป๋อง เช่น ข้าว ข้าวผัด เป็นกระป๋องเราสามารถเปิดทานได้เลย

ผู้วิจัย : หมายความว่าทุกคนก็เห็นเหมือนกับคุณพจน์ว่าเป็นอาหารที่มาจากธรรมชาติใช่
ไหมคะถึงได้ซื้อ

ทุกคน : มีท่าทางคล้ายตามและพยักหน้า ...ใช่ ๆ...

สุ : แล้วอีกจุดหนึ่งของเค้าก็คือช่วยเหลือคนไทยด้วยกัน นี่ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่เรา
สนับสนุนสินค้าของเค้า

- พจน์ : ตรงนี้ผมเห็นด้วยถ้าเราไม่ซื้อชนบทผลิตมาก็คงไม่มีตลาดใช้ใหม่ครับ แต่เราเห็นว่าชาวบ้านเค้าตั้งใจผลิต แล้วอีกอย่างผมเชื่อว่าทุกคนก็คิดเหมือนกันอย่างเช่นนิด เค้ารักษาสุขภาพอย่างเช่นกินงาดำ แล้วก็กินผลไม้ที่ไม่ได้ปลูกโดยใช้สารเคมี ผมว่าดีนะ
- นิด : คือเรามั่นใจว่าสินค้าที่เข้ามาจำหน่ายตรงนี้คุณภาพค่อนข้างจะดี จริงๆเราไปซื้อจากที่อื่นก็ได้แต่เราไม่มั่นใจ ตรงกันข้ามพอเข้าร้านเลมอนฟาร์มก็รู้สึกว่าราคาค่อนข้างแพงแต่เราค่อนข้างที่จะมั่นใจ แล้วก็มั่นใจต่อสุขภาพก็จะซื้อบ่อยอย่างคึกก็ 5 ชิ้น ราคาตั้ง 35 บาท แต่พี่ก็ซื้อ (...ทุกคนหัวเราะ...)
- สุ, กิก : พี่เห็นด้วยนะคือดูแล้วคุณภาพของผลิตภัณฑ์ค่อนข้างจะดี
- ผู้วิจัย : หลังจากใช้สินค้าแล้วมีความรู้สึกที่ว่าตัวเราหรือคนในครอบครัวมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้างคะ อย่างคุณพจน์ใช้ยาสระผมสมุนไพรแล้วเป็นอย่างไรบ้างใช้แล้วผมดำขึ้นรีเปล่าคะ
- พจน์ : ใช้แล้วไม่ดำครับก็เลยเปลี่ยนใหม่ แต่ก็ยังใช้สินค้าของเค้าอยู่ ซื้อมาครอบครัวก็ใช้ด้วยกัน นอกจากของใช้แล้วยังมีพวกข้าวสารแล้วก็ของใช้ในครัว จริงๆแล้วอย่างนี้น้องๆพูดมาสินค้าบางอย่างราคาค่อนข้างแพงไปสักหน่อย
- ผู้วิจัย : พวกอาหารที่ซื้อมาทาน ทานแล้วรู้สึกอย่างไรบ้างคะ
- พจน์ : ทานแล้วมันเหมือนกับว่าเรารู้สึกสบายใจมากกว่า อย่างที่น้องๆพูดอย่างเช่นผักสดๆที่ส่งมาจากทางเหนือ ผลไม้นี้ก็ไม่ต้องพูดเลยในสวนต่างๆเค้าฉีดยากันทั้งนั้น โอเคถ้าเป็นเลมอนฟาร์มนี้เราค่อนข้างจะมั่นใจได้
- นิด : อย่างพี่จะชอบทานพวกขนม งาดำอะไรเหล่านี้มันจะไม่เห็นผลทันทีว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ว่าคึกก็พี่ที่ทานปกติอายุขนาดพี่ทานแล้วแคลอรีมันจะเพิ่มขึ้น ฉะนั้นเราก็เลยกินชดเชยในส่วนที่เราขาด แต่ว่างาดำนี้จะเห็นผลตอนที่เราแก่ แคลเซียมจะได้ตรงนั้น คือสินค้าที่ใช้ทั้งหมดมันจะไม่เห็นผลทันทีแต่ว่าเพื่อสุขภาพที่ดีของตัวเราในวันข้างหน้ามากกว่า
- ผู้วิจัย : พี่มองว่าต้องได้ประโยชน์แน่ในวันข้างหน้าคือรับประทานเพื่อหวังผลระยะยาวใช้ใหม่คะ
- นิด : ชัวร์คะ
- ทุกคน : ใช่ พวกเราก็เห็นด้วยนะ
- กิก : ขอเสริมว่าในส่วนของตัวเองไม่ค่อยมีโอกาสได้ใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มมากนัก แต่ถ้ามีโอกาสเข้าไปเติมน้ำมันก็จะเข้าไปใช้บริการตรงนั้น ก็คิดว่าถ้าใช้สินค้าของเค้า

แล้วร่างกายก็จะปลอดสารพิษในส่วนตัวแล้วจะพยายามเน้นตรงนี้มาก แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ต้องปล่อยไปแต่พยายามรักษาดตรงนี้ไว้ ถ้าซื้อได้ก็จะซื้อพวกผักปลอดสารพิษ อาหารที่ไม่ใช้สารเคมีเพื่อรักษาสุขภาพเนื่องจากแก่แล้วจะได้ไม่มีอะไรสะสมในร่างกายมาก

ผู้วิจัย : แล้วคิดว่าเลมอนฟาร์มมีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากซูเปอร์มาเก็ตอื่นๆทั่วไปอย่างไรบ้างคะ

ยุทธ : มันอยู่ในมีมครบอันนี้แน่นอนเลย ความรู้สึกจริงๆของผมนี่ผมรู้สึกว่ามันแพงกว่าข้างนอก ถ้าคิดโดยรวมแล้วค่าใช้จ่ายค่ากับข้าวต่างๆมันจะแพงมากต่อหนึ่งมือของเรา ผมเคยเข้าไปครั้งเดียวเมื่อประมาณ 2-3 ปีที่ผ่านมาก็เลยไม่ได้เข้าอีก แต่ไม่นานมานี้ก็เข้าไปอีกครั้งก็พยายามมองหาอะไรที่ถูกต้องที่สุด

สุ : พี่คิดว่าที่แตกต่างก็คงจะเป็นตัวสินค้าของเค้า เพราะสินค้าต่างๆจะเน้นทางด้านการรักษาสุขภาพอย่างอื่นก็มีแต่ว่าเป็นส่วนน้อย

ก๊ก : การตกแต่งร้าน สภาพแวดล้อมแล้วก็สินค้าของเค้ายังไม่เคยเห็นการจัดร้านแบบนี้เลย

แก้ว : บรรยากาศ การตกแต่งร้านเวลาเข้าไปจะรู้สึกติดกับห้างทั่วไป

นิต : พี่ชอบอย่างที่พูดคือ มันใจในผลิตภัณฑ์ว่ามาจากธรรมชาติ แล้วอีกอย่างคือชอบมนุษย์สัมพันธ์ของคนในร้านจะดีมาก

พจน์ : ผมคิดว่าที่แตกต่างก็ตรงที่เป็นของคนไทยมากกว่า คือนึกถึงฟาร์มของคนไทย เลมอนฟาร์มนี้สินค้าก็เป็นของคนไทยแล้วก็ในตัวบางจากเองก็ของคนไทยแท้ๆ ส่วนอื่นๆก็เห็นด้วยกับน้องๆ แต่อีกจุดหนึ่งก็คือเน้นความเป็นไทย ธรรมชาติของชุมชนจริงๆห้างอื่นอาจจะมีอย่างเช่น ตอนนี้เรารู้กันว่าต้องกินน้ำ RC นะแล้วใครจะมากินข้าวกินน้ำ RC ได้ทุกมื้อๆ แต่ถ้าเราเข้าเลมอนฟาร์มเราก็จะได้ทุกอย่างทั้งผัก ผลไม้ ขนม สารพัดอย่างทั้งของใช้บริโภคและอุปโภค ค่อนข้างจะครบทั้งหมดนะครับ

ผู้วิจัย : แล้วทราบไหมคะเลมอนฟาร์มที่สาขาพระรามเก้าและสาขาสุขาภิบาลสาม เค้ามีบริการแปลงผักปลอดสารพิษที่สามารถเลือกตัดได้เองไว้บริการด้วย

ก๊ก : เคยเห็นนะที่พระรามเก้า แต่ไม่รู้เห็นแต่เค้าปลูกผักไม่คิดว่าให้ตัดได้ด้วยคิดว่าเป็นแหล่งที่จะส่งเข้าไปขายในร้าน

ผู้วิจัย : นอกจากคุณพจน์กับก๊กแล้วท่านอื่นๆละคะทราบไหม

ตอบพร้อมกัน : ไม่ทราบมาก่อนเลย

- พจน์ : ผมทราบจากโทรทัศน์ก่อนแล้วก็ดูว่ามันอยู่ตรงไหน พอดีบังเอิญมีอยู่ 2-3 ครั้งผ่านไปแถวนั้นก็เลยตั้งใจแวะเพราะเห็นจากโทรทัศน์ว่ามันดีนะเราเลือกตัดเองว่าจะเอาต้นไหนแล้วก็ซิ่ง
- คนอื่นๆ : พุดแทรกขึ้นมาด้วยความสงสัย ... ถ้าอย่างนั้นก็ผักสดๆเลยสิเนอะ...
- พจน์ : ใช่ ผักสดๆก็ตัดจากแปลงเลยนี่นา ผมผ่านครั้งแรกยังไม่มีโอกาสได้เข้าไปพอดผ่านครั้งที่ 2-3 ก็แวะซื้อผักซื้อข้าวแล้วก็ของกินอีกหลายๆอย่าง แล้วก็พระรามแก้ตรงหน้าร้านเค้ายังมีอาหารวางขายหลายอย่างด้วยนะก็อย่างเช่น ขนมจีน ข้าวราดแกง ก๋วยเตี๋ยวแล้วก็ขนมต่างๆ
- ก๊กเสริม : แล้วเค้าก็เน้นความสะดวกแล้วก็คุณภาพของอาหารด้วยส่วนใหญ่จะเป็นร้านที่มีชื่อเข้ามาร่วมด้วย
- ผู้วิจัย : ในฐานะที่คุณพจน์ได้ทดลองตัดผักจากแปลงแล้วนะคะ ถ้าจะซื้อผักจะเลือกซื้อจากที่วางจำหน่ายในร้านหรือว่าจะเลือกตัดเองจากแปลงคะ
- พจน์ : ก็ต้องดูเวลาว่ามีมากน้อยแค่ไหน ผมคิดว่าในร้านผักเค้าก็ตัดมาจากสวนอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าถ้าเราเดินไปตัดเองในสวนเราก็จะเลือกต้นได้ แต่ถ้าเวลาไม่มากก็จะซื้อในร้านเลยซึ่งเค้าก็ตัดมาเรียบร้อยแล้วเรารู้ราคาก็จ่ายเงินได้เลย พักหลังนี้ไม่ค่อยได้มีเวลาไปเดินเพราะเปลี่ยนเส้นทางขับรถไม่ค่อยอยากเสียเวลาอ้อม
- ผู้วิจัย : แล้วเคยคิดจะพาครอบครัวไปตัดผักบ้างไหมคะถ้าสมมุติว่ามีเวลา
- พจน์ : ก็เคยคิดเหมือนกันถ้ามีเวลาจะพาลูกไปดูสวนผักจริงๆ เพราะลูกไม่เคยเห็นสวนผักเลยพุดง่ายก็คือเงื่อนโซ่อยู่ที่เวลามากกว่าถ้ามีเวลามีโอกาสก็จะพาครอบครัวไปลองดู
- ผู้วิจัย : แล้วทุกๆคน เคยแนะนำให้คนอื่นๆรู้จักเลมอนฟาร์มบ้างไหมคะแล้วบอกเค้าว่าอย่างไร
- พจน์ : ก็เคยแนะนำโดยบอกสรรพคุณของสินค้าที่เราใช้ให้เค้าฟัง อย่างเวลาคุยกับเพื่อนก็จะบอกว่าถ้ากินนั้นแล้วไม่ดีก็ลองเข้าไปซื้ออาหารพวกนี้สิมันไม่มีสารพิษนะหรือว่าคุณลองไปใช้ยาสระผมนี้สิ ลองไปทานน้ำผลไม้สดก็แนะนำไปในลักษณะนี้
- นิต : พี่แนะนำแต่เรื่องของกินแนะนำเพื่อนที่ทำงาน อย่างเช่นสลัดเพราะเพื่อนพี่เค้าจะนั่งรถไปซื้อที่เดอะมอลล์ พี่ก็ไม่แน่ใจว่ามันสดไหมพี่ก็แนะนำให้ซื้อที่เลมอนฟาร์มเพราะมั่นใจว่าสดแล้วก็สะอาด

- แก้ว : พี่ก็แนะนำเพื่อนเค้ามีปัญหาเรื่องถ่าย คือพี่ทานข้าวกล้องแล้วรู้สึกถ่ายดีก็ให้เพื่อนลองซื้อทานดูพี่เองยังทำให้เพื่อนทานด้วยนะแต่เค้าบอกว่ามันไม่อร่อยเพราะเค้าเคยชินกับข้าวขาว
- อິอด : ส่วนของผมนก็ไม่เชิงแนะนำหรอกนะเป็นการคุยกันมากกว่าทำนองว่าที่นี้เค้ามีของสดๆ ไม่ใช่สารเคมีอะไรทำนองนี้
- ยุทธ : ก็เคยคุยเหมือนกันนะคือเพื่อนผมเค้ากำลังมองหาผักปลอดสารพิษอยู่ ก็เลยบอกว่าที่หน้ามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยมีเลมอนฟาร์มอยู่ให้ลองมาดู ส่วนจะซื้อหรือไม่ซื้อนี่ผมก็ไม่ทราบนะ
- สุ : พี่ก็ไม่เชิงแนะนำหรอกนะคะ อย่างปีใหม่หรือวันเกิดของผู้ใหญ่พี่ก็จะจัดกระเช้าให้ทานแล้วก็จะแนะนำว่าเป็นสินค้าจากเลมอนฟาร์ม
- กิก : ตอนนั้นเข้าไปซื้อวันเด้าท์ซึ่งบรรจุกินภัณฑ์ของเค้าแปลกดียังไม่เคยเห็นที่อื่นทำ ก็เลยบอกเพื่อนพอดีเพื่อนทำธุรกิจตรงนี้อยู่แล้วก็ให้เค้าลองแวะเข้าไปดู
- ผู้วิจัย : แล้วปัจจุบันนี้ยังใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มอยู่อีกหรือเปล่าคะ
- พจน์ : ถ้ามีโอกาสนะคือตอนนี้หน้ามหาวิทยาลัยไม่ค่อยสะดวกนัก ถ้าผ่านก็พยายามจะแวะแต่ก็ยังใช้อยู่
- นิต : พี่ก็ยังใช้อยู่ก็พวกขนม ของกินอย่างที่บอกนั่นแหละ
- แก้ว : พี่เป็นสมาชิกคะนานๆจะซื้อสักครั้งแต่ถ้ามีโอกาสหรือผ่านก็จะซื้อทุกครั้ง
- อິอด : ถ้ามีโอกาสก็จะใช้ครับแต่ถ้าจะไปชวนขายหาเพื่อที่จะซื้อก็ไม่ถึงขนาดนั้น
- ยุทธ : ของผมถูกจำกัดด้วยราคาครับปัจจุบันนี้ผมไม่ใช้แล้วซื้อแค่ครั้งสองครั้งก็เลิกเลย
- สุ : ตอนแรกเลยพี่เป็นสมาชิกด้วยแต่ตอนนี้ลาออกแล้ว เพราะระยะหลังไม่ค่อยได้เข้าไปใช้แล้วกิจกรรมต่างๆก็ไปจัดที่สาขาที่เราไปร่วมงานได้ไม่ค่อยสะดวกนัก ประเด็นหลักที่เราสมัครสมาชิกก็คือ ต้องการร่วมกิจกรรมทางด้านสุขภาพที่เค้ามีพอไม่สามารถไปตรงนั้นได้ตอนหลังก็ไม่ค่อยมีเวลาเข้าไปซื้ก็เลยลาออกดีกว่า
- กิก : ถ้ามีโอกาสก็จะเข้าไปซื้อของกินของใช้แต่จะเน้นของกินมากกว่า
- ผู้วิจัย : ทุกๆคนคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรักความอบอุ่นของครอบครัวได้ไหมคะ
- นิต : พี่ยังไม่มีครอบครัวแต่พี่มองว่าตัวผลิตภัณฑ์ที่เคยไปให้ผู้ใหญ่ ครูอาจารย์จะสร้างความรู้สึกที่ดีให้กับอาจารย์มาก เพราะว่ามันเหมือนกับที่เราไปดูแลสุขภาพให้เค้า

- แก้ว : พี่ว่ามีส่วนนะอย่างเวลาพี่ไปพี่จะเห็นพ่อแม่ลูกเค้าเลือกสินค้ากัน แม่ก็จะบอกลูกว่า อันนี้ปลอดภัยดีแล้วพี่ก็สอนให้ลูกรู้จักเลือกของที่มีประโยชน์กับตัวเอง
- สุ : ก็เหมือนกับพี่นี่คะเพราะพี่เองก็ซื้อของให้ผู้ใหญ่
- ก๊ก : ก๊กก็จะเหมือนพี่เค้าเพราะมีความรู้สึกทำให้ผู้ใหญ่มันเป็นของที่ดีมีประโยชน์ เค้าจะรู้สึกที่เราใส่ใจเค้า
- พจน์ : ผมคิดว่ามีส่วนมากเลยอย่างเช่นถ้าเราพาครอบครัวไปตัดผักในสวนแปลงผัก รู้สึกว่ามันเป็นความสุขอย่างหนึ่งในครอบครัว แล้วเราก็ได้สอนลูกเราด้วยว่าเค้าปลูกผักไม่ใส่สารพิษปลูกยังไงดูแลยังไง บางอย่างเค้ายังไม่รู้แต่ได้เห็นถึงธรรมชาติของชีวิตเกษตรกรไทยก็อยากจะเน้นตรงนี้เป็นเรื่องของไทย
- อ้อด : ถึงผมจะไม่ได้ใช้บ่อยนักแต่ผมมองว่ามันก็เห็นบ้างในความสดชื่นเพราะเป็นสีเขียว แล้วก็เห็นการจัดข้างในดูแล้วสะอาดตา มีระเบียบผมคิดว่าถ้าสมมุติว่าเราไม่ไปห้างหรือไปไหนๆ เราไปที่นี้ก็น่าจะสนุกดีนะ
- ผู้วิจัย : จากที่ได้พูดคุยมาจะขอสรุปได้ไหมคะว่า เลมอนฟาร์มเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- ทุกๆคน : ได้ค่ะถูกต้องเลยละ
- ผู้วิจัย : แล้วในความคิดของแต่ละคนคิดว่า เลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยสังคมชนบทและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้ได้ไหมคะ
- พจน์ : ช่วยได้ในเรื่องเศรษฐกิจอย่างที่บอกแต่ต้นว่าสร้างงาน และผลิตภัณฑ์ที่มาขายที่เลมอนฟาร์มนี้ไม่ว่าจะเป็นของอุปโภคบริโภคชนบทเค้าผลิตเลมอนฟาร์มเป็นตลาดช่วยขายก็ช่วยให้เค้ามีรายได้ ชุมชนก็มีรายได้ทำให้ชุมชนเข้มแข็งแล้วก็อยู่ได้ด้วยอีกอย่างช่วยให้เราที่เข้ามาอยู่ในเมืองกรุงนี้เราจะหาของธรรมชาติอย่างชุมชนชนบทต่างๆก็ไม่มี เราเข้ามาอยู่ในส่วนกลางแต่เรามีโอกาสได้ใช้สินค้าเหล่านี้ได้จากชนบทของเรา ในส่วนของสิ่งแวดล้อมผมมองว่า เลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยได้แน่นอนครับตัวเราต้องได้และสภาพแวดล้อมก็ต้องดีด้วย ผักมีสารพิษเจือปนถ้าเราล้างมันก็ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมไม่ดีแต่ถ้าผักไม่มีสารพิษเวลาล้างน้ำก็ไม่เกิดมลภาวะคิดว่าช่วยได้เยอะนะครับ
- นิต : ในเรื่องของช่วยเหลือสังคมที่มองเหมือนคุณพจน์ แต่ว่าในส่วนของสิ่งแวดล้อมช่วยยังไงอันนี้ก็ไม่ออกแต่คิดว่ามันดีต่อสิ่งแวดล้อมเพราะเค้าไม่มีสารพิษ อยากฝากไปนิดนึงว่าทำไมไม่มีเป็นรูปธรรมออกมา คือนึกอยู่ว่ามีส่วนช่วยจริงแต่ช่วยยังไงไม่รู้ เพราะว่าผลงานที่ออกมายังไม่ชัดเจนมากแต่ที่บอกว่าช่วยเศรษฐกิจ ใช้ชนบทที่เขา

ผัก ผลไม้ มาขายเงินเค้าดีแต่ตัวเราเองมองในแง่กลับกันเงินเราลดเพราะของแพงมาก

แก้ว : พี่ก็คิดคล้ายๆคุณพจน์แต่ขอเสริมก็คือ อย่างที่พี่เป็นสมาชิกเพราะว่าเราไม่มีส่วนที่จะไปปลูกผักแต่เราสามารถที่จะมีทุนให้เค้าใช้หมุนเวียนได้ตรงนั้นก็เลยสมัครเป็นสมาชิก ถ้ามีโอกาสก็จะเพิ่มอีกเป็นการช่วยเกษตรกร แล้วเราก็คงได้สิ่งที่มีคุณค่ากับตัวเราด้วยส่วนในเรื่องของสิ่งแวดล้อมคิดว่าผลิตภัณฑ์ทุกอย่างที่เค้าผลิตมาจากธรรมชาติมันก็จะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

อ้อด : เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมผมก็เห็นด้วยกับที่เค้าพูดมา ในส่วนของสังคมสามารถช่วยเกษตรกรให้มีรายได้เราก็ได้ประโยชน์ด้วย แต่เมื่อนำมาขายก็ไม่น่าจะขายในราคาที่แพงเกินไปตามที่ฟังๆดูผมรู้สึกที่แพงนะ

ทุกๆคน : กำลังพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันว่าทำไมสินค้าของเลมอนฟาร์มถึงแพง

สุ : ทางด้านสิ่งแวดล้อมนี่พี่ก็ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมเหมือนกับพี่นิดนะคะ แต่ถ้าช่วยในชนบทก็คือหาตลาดรองรับให้กับสินค้าของชาวบ้าน เพราะบางทีเขาผลิตสินค้าออกมาก็ขายได้แต่ที่หมู่บ้านถ้าเราไม่ไปถึงที่นั่นเราก็คงจะไม่ได้ซื้อสินค้าตรงนี้ เลมอนฟาร์มจึงเป็นจุดหนึ่งที่เค้าเอาของมาลงช่วยเสริมรายได้ให้ชนบท

ก๊ก : ก๊ากก็คล้ายๆกับทุกคน

ผู้วิจัย : ถ้าจะให้ทุกคนให้คะแนนเลมอนฟาร์มจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน จะให้เลมอนฟาร์มกี่คะแนนกันบ้างคะ

พจน์ : จะให้มากไปรีเปล่า 90 คะแนนเนี่ยเพราะผมรู้สึกดีมากเลยในส่วนนี้ อย่างที่เมื่อสักครูบอกทำไมถึงราคาแพงในความรู้สึกผมคิดว่าผลิตภัณฑ์ที่เราใช้ในท้องตลาดทั่วไปมันทำด้วยเครื่องจักรนะครับ แต่ในชนบทนี้เขาทำด้วยมือกว่าจะได้แต่ละชิ้นเสียเวลาไม่รู้ตั้งเท่าไรใช่ไหม แน่นอนเมื่อผ่านมาถึงเราราคามันอาจสูงหน่อยแต่ในอนาคตคิดว่าสิ่งที่เราใช้จากเลมอนฟาร์มมันจะเกิดผลได้ดีกว่าสินค้าทั่วไป ผมขอเสริมสักหน่อยเมื่อประมาณสองปีที่แล้วผมเคยได้ยืนข่าวทางเหนือนะ เขาปลูกผักๆเขาสวยมากปรากฏว่าเขาบรรทุกผักมาแล้วรถเกิดคว่ำแล้วฝนก็ตกลงมา ปรากฏว่าน้ำฝนล้างผักลงมาแล้ววัวกินน้ำตรงนั้นวัวก็ตาย ฉะนั้นจะเห็นว่าสารเหล่านี้ฝังอยู่ในตัวผักโดยที่เราไม่รู้ หรืออย่างเช่นผักที่เราเห็นสวยงามๆ เราก็คงไม่รู้ว่ามีปลอดภัยรีเปล่า แล้วเราจะเห็นเด่นชัดอย่างหนึ่งถ้าสมมติท่านพิจิตเป็นผู้ว่าฯ ท่านก็พยายามหาผักที่ปลอดสารพิษ ก็ใช้แหล่งที่จังหวัดอ่างทองถ้าผมจำไม่ผิดต้องปลูกที่นั่นพอเข้ามาที่ตลาดก็จะมีเทคนิคควบคุมรถต่างๆที่บรรทุกผักปลอดสารพิษเท่านั้น

ของจังหวัดนี้ถึงจะเข้ามาขายที่ตลาดนี้ได้ อย่างนี้เป็นต้น บางทีเราองนะครับของ เหล่านี้เราต้องให้ความสนใจแล้วก็ช่วยกันจริงๆผมก็เลยให้ 90 คะแนน ส่วนอีก 10 คะแนนนี้ผมทราบว่าที่ประชาชื่นเป็นแห่งแรกที่ยังไม่สมบูรณ์มากแล้วสินค้าบาง อย่างก็ยังน้อยอยู่ แต่ถ้าเลมอนฟาร์มสามารถกระจายได้หลายๆจุดก็จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคได้ อย่างเช่นผมจะขับรถจากดอนเมืองไปถึงพระรามเก้า มันก็ไม่สะดวกนัก สรุปแล้ว 10 คะแนนที่ผมว่าคือเลมอนฟาร์มยังบกพร่องในเรื่อง การกระจายสาขาแล้วก็สินค้าบางสาขายังน้อยอยู่ครับ

- นิต : พี่ให้ 70 คะแนน สำหรับสินค้านะคะในเรื่องที่ว่า เออ... สินค้าเค้าดีมั่นใจได้ ส่วนอีก 30 คะแนน ที่หายไปพี่ติงในเรื่องของราคา สถานที่ไม่เอื้ออำนวยคือไม่สะดวกในการ เดินทาง
- แก้ว : พี่ให้ 90 คะแนน ก็มีข้อเสียตรงเวลามีกิจกรรมมันไกล แล้วก็สถานที่ให้บริการหรือ สาขาของเค้ามีน้อยเกินไป
- สุ : ส่วนพี่ให้ 80 คะแนน สำหรับตัวสินค้าพี่พอใจตรงนั้นอย่างเสื้อตัวนี้ (เสื้อที่ใส่อยู่) ก็ ซื้อที่เลมอนฟาร์มคุณแม่ซื้อมาให้ แม่เค้าคงเห็นว่าเป็นฝีมือจากชาวบ้านราคาตัวนี้ก็ ไม่แพงนัก ส่วนอีก 20 คะแนนที่หายไปนี่อย่างสถานที่ใกล้เราที่สุดสินค้าก็มันน้อย แล้วกิจกรรมต่างๆก็จะไปรวมอยู่ที่สาขาใหญ่ๆซึ่งเราจะเดินทางไปก็ลำบาก
- กิ๊ก : กิ๊กให้ 80 คะแนน ในเรื่องผลิตภัณฑ์สินค้า อีก 20 คะแนน ที่หายไปนี่คงเป็นเรื่อง ราคาและสถานที่คือเลมอนฟาร์มยังมีสาขาน้อยอยู่
- ผู้วิจัย : ต่อไปจะเป็นคำถามสุดท้ายแล้วนะคะ ถ้ามีพร 3 ข้อทุกๆคนจะขออะไรเกี่ยวกับเล มอนฟาร์มบ้างคะ
- พจน์ : ผมอยากให้เลมอนฟาร์มเอาสินค้าที่มาจากท้องถิ่น จากชุมชนจริงๆแล้วไม่ควรจะไป ผ่านนายหน้า ตรงนี้พวกเราองเลมอนฟาร์มว่าช่วยชุมชนจริงๆไม่อยากให้เอาเล มอนฟาร์มมาบังหน้าแล้วก็ไปทำในสิ่งที่อนาคตอาจจะทำให้เสื่อมศรัทธา ผมอยาก ให้สินค้าที่เลมอนฟาร์มนำมาขายเป็นสินค้าที่มาจากธรรมชาติจริงๆ อย่าไปผสม เคมีต่างๆอย่าทำให้ผู้บริโภคอย่างพวกเราที่ศรัทธาอยู่แล้วต้องเสื่อมศรัทธาลง แล้วก็ใน เรื่องของจุดบริการและสินค้าอยากให้มากกว่านี้ อาจจะมีมากแล้วละแต่บางจุดยังมีน้อยอยู่ก็อยากให้มีส่วนนี้แยกๆเหมือนกันทุกจุด
- นิต : พี่อาจจะไม่ถึง 3 ข้อนะคะคือ ข้อ 1. พี่อยากให้เค้ารักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ดี อย่างนี้ตลอดไปก็เหมือนกับคุณพจน์นะคะ ส่วนข้อ 2. พี่อยากได้หลายๆเลยคือใน เรื่องราคาขอให้ต่ำลงหน่อยแต่ไม่ใช่ว่าขาดทุนนะคะ

- แก้ว : พี่ขอฝากบอกผ่านก็แล้วกันนะคะว่าเวลามีกิจกรรมอยากให้กระจายไปแต่ละสาขาบ้าง ไม่ใช่ไปกระจุกอยู่ที่สาขาใหญ่เท่านั้นคนที่อยู่ไกลๆเค้าก็ลำบาก ข้อ 2. ก็คือในเรื่องจุดบริการอยากให้มีเยอะกว่านี้
- อ้อด : ของผมก็ขอออกความเห็นนะครับเท่าที่ฟังๆดูผมอยากให้กระจายสาขาให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะแถบชานเมืองแล้วก็เขตปริมณฑลต่างๆ แล้วสินค้าก็ต้องมาจากเกษตรกรจริงๆเหมือนอย่างที่คุณพจน์ว่า แล้วถ้าจะมีการโปรโมทก็โปรโมทให้มันเต็มที่ไปเลย
- นิด : พี่ขอเสริมหน่อยนะว่าเลมอนฟาร์มน่าจะเพิ่มมุมที่สร้างความสัมพันธ์ในร้าน คือตอนนี้พี่เห็นที่ประชาชนเค้าจะมีมุมแบบคอฟฟี่ช็อป แต่ว่าร้านน่าจะทำอะไรเพื่อครอบครัวคือเป็นมุมเฉพาะมุมหนึ่ง อาจเป็นห้องเล็กๆไว้เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะเป็นคนนั้นฝากข้อความถึงคนนี้ หรืออาจจะเขียนข่าวถึงคนไหน ใครมีข้อเสนอแนะว่ากินนี้แล้วดีกับบอกเล่ากัน คือเป็นมุมที่ให้ความรู้พอเด็กเข้าไปเขาก็ได้แสดงความคิดเห็นของเค้าได้ตรงนั้น
- สุ : พี่ก็เห็นด้วยกับคนอื่นก็คือ ข้อแรกก็อยากให้เลมอนฟาร์มรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตลอดไป แล้วก็เพิ่มปริมาณสินค้าก็ดูว่าตามชนบทตรงจุดไหนที่ยังเข้าไม่ถึงก็ให้ไปรับสินค้าเค้ามา ข้อ 2. ก็ขอให้มีการบริการมากกว่านี้ส่วนข้อ 3. กิจกรรมต่างๆขอให้จัดกระจายไปตามสาขาต่างๆไม่ใช่ให้ความสำคัญกับสาขาใหญ่ๆเท่านั้น
- กิ๊ก : อยากให้ขยายกิจการออกไปอีกขยายสาขาออกไปเยอะๆทั่วๆไป แล้วก็อยากให้เข้าไปในชนบทมากขึ้นเพื่อนำสินค้าของเค้าออกมา อาจจะเป็นสินค้าที่แปลกๆคืออยากให้เข้าไปดูสินค้าในชนบทที่บางที่เค้ายังไม่เคยเอาออกมาขายในท้องตลาด ซึ่งมันก็จะเป็นการตลาดส่วนหนึ่งที่เรเข้าไปได้ตรงนั้น แล้วอีกส่วนหนึ่งก็คือในเรื่องราคาอยากให้พอสมน้ำสมเนื้ออย่าตั้งราคาให้มันสูงเกินไปนัก
- ผู้วิจัย : ขอขอบคุณทุกๆคนมากนะคะที่สละเวลามานั่งพูดคุยกัน ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามขอบคุณมากคะ

กลุ่มที่ 3 : กลุ่มเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

จำนวนสมาชิก : 5 คน

สถานที่สนทนา : ห้องพักเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย

ระยะเวลาที่ใช้ : ประมาณ 40 นาที (17.00 น.– 17.40 น.)

ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตัวและสร้างความเข้าใจในการจัดทำสนทนากลุ่มครั้งนี้

ผู้วิจัย : เรามาเริ่มคำถามแรกกันเลยนะคะเริ่มจากพวกพี่รู้จักเลมอนฟาร์มได้อย่างไรคะ

ต่อม : รู้จากบีบบางจากสาขาประชาชนนี่แหละ (ใกล้ที่ทำงาน) พอผ่านก็แวะเข้าไปดู

กุล : พี่นั่งรถเมล์ผ่านก็เห็นร้านจะอยู่ในบีบบางจากหน้ามหาวิทยาลัยนี่เอง แอะ! หน้าบ้านพี่ก็มีหน้าบ้านพี่อยู่นบุรี

ผู้วิจัย : แอะ! เลมอนฟาร์มยังไม่มีสาขาที่เมืองนนนี่คะสงสัยพี่จะสับสนระหว่างเลมอนฟาร์มกับเลมอนกรีน

กุล : ... หัวเราะ ... เออใช่ หน้าบ้านพี่มันเลมอนกรีนนี่นาแล้วมันไม่เหมือนกันหรอก

ผู้วิจัย : คะเลมอนฟาร์มจะขายผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและปลอดสารพิษ ส่วนเลมอนกรีนจะขายสินค้าสะดวกซื้อทั่วไป แล้วพี่เคยดละคะรู้จักได้อย่างไร

เชียด : พี่นั่งรถไปเติมน้ำมันแล้วก็เห็นเลยแวะดูของเค้าเยอะดีนะยิ่งที่พระรามเก้านะใหญ่มากเลยแต่ส่วนใหญ่พี่จะซื้อตรงนี้ละใกล้ดี

นก : แพนเข้าไปเติมน้ำมันคะ

แค : เติมน้ำมันคะหิวด้วยเลยเข้าไปหาของกิน แล้วพี่ก็เห็นจากข่าวหนังสือพิมพ์ด้วย

ผู้วิจัย : พอรู้จักแล้วพวกพี่ซื้อสินค้าหรือใช้บริการของเลมอนฟาร์มเป็นประจำไหมคะ

เชียด : นานๆครั้งแล้วแต่เพื่อนจะให้ติดรถไปด้วย พี่ก็จะใช้แชมพูสมุนไพรใช้ดินะ เนี่ยพี่ยังใช้อยู่เลย

กุล : นานๆพี่ไม่ค่อยได้ซื้อบ่อยนักเพราะส่วนใหญ่ที่ซื้อไปกว่าจะหมดก็นานนะ

ต่อม : พี่ก็นานๆครั้งเหมือนกันเวลาจะไปซื้อก็ชวนกันไป

แค : ส่วนพี่จะซื้อค่อนข้างบ่อยพวกขนม แชนวิช ไอศกรีม ก็จะเป็นขนมเสียส่วนใหญ่

นก : ของพี่แล้วแต่โอกาสถ้าเติมน้ำมันถึงจะแวะ

ผู้วิจัย : จากสินค้าที่พี่เคยซื้อที่ขอบอะไรเป็นพิเศษคะ

แค : พี่ชอบพวกอาหารที่ใช้วัตถุดิบที่เป็นประโยชน์ เช่นพวกถั่ว เมล็ดพืชต่างๆแล้วก็พวกธัญพืชนะ

กุล : พี่ไม่ได้ติดใจอะไรเลยก็แล้วแต่ว่าเกิดนึกอยากกินอะไรก็ซื้อนั่นแหละ

- เจียด : พี่ชอบยาสระผมสมุนไพรใช้ดีมาก
- ต่อม : พี่ชอบขนมที่ทำจากธัญพืช ก็เหมือนกับพี่แคเวลาซื้อมาก็จะแบ่งกันกิน
- ผู้วิจัย : แล้วพวกพี่คิดว่าเลมอนฟาร์มมีลักษณะเด่นที่แตกต่างชูเปอร์มาเกิดทั่วไปอย่างไรบ้างคะ
- ต่อม : พี่ว่าเค้าเน้นพวกธัญพืชผักสดนะเวลาที่ต้องการผักสดๆพี่ก็จะซื้อที่เลมอนฟาร์มนี้ละ
- แค : ที่เลมอนฟาร์มนี้เค้ามีการสมัครเป็นสมาชิกด่วนลักษณะกึ่งๆสหกรณ์ ไม่เหมือนกับที่อื่น ส่วนสินค้าพี่มองว่าแตกต่างจากที่อื่นก็อย่างที่ต้องบอกคือผัก ผลไม้จะใหม่แล้วก็สดคือมาจากเกษตรกรโดยตรง
- เจียด : พี่ว่าที่ไม่เหมือนห้างอื่นอันดับแรกนี่ก็หายากนะคือสาขามันน้อย แล้วก็สินค้าของเค้าจะพิเศษกว่าที่อื่นของเค้าจะปลอดสารพิษที่รู้สึกมั่นใจที่นี้มากกว่าที่อื่น
- นก : พี่ก็เห็นด้วยนะเลมอนฟาร์มเค้าจะเน้นไม่ว่าจะเป็นอาหารหรือผัก ผลไม้ของเค้าจะปลอดสารพิษทั้งนั้นไว้ใจได้
- ผู้วิจัย : มีใครทราบไหมคะว่าที่เลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้าและสาขาสุขาภิบาลสาม มีแปลงผักปลอดสารพิษให้บริการให้เลือกตัดเองได้ด้วย
- เจียด : พี่เห็นแล้วว่าที่พระรามเก้าแปลงผักเค้าใหญ่นะ แต่เค้าให้เข้าไปตัดได้ด้วยเหรอพี่นึกว่าเค้าเอาไว้ขายในร้าน แต่ไม่เห็นมีใครตัดเลยนะสงสัยเค้าคงไม่รู้เหมือนพี่มั้ง
- แค : พี่ทราบค่ะแต่ไม่เคยลงไปตัดหรอกไม่ค่อยมีเวลา ส่วนใหญ่พี่จะซื้อจากในร้านมันก็สดเหมือนกัน
- กุล : พี่ไม่รู้ค่ะ
- นก : พี่เคยเห็นจากข่าวหนังสือพิมพ์นะ แต่ยังไม่เคยไปเลยอยู่ตั้งพระรามเก้าเนาะไกลจัง พี่ไม่มีฐานะแถมมันอยู่แล้ว
- ผู้วิจัย : แล้วมีใครเคยแนะนำให้คนอื่นรู้จักเลมอนฟาร์มบ้างไหมคะ
- ต่อม : พี่ไม่ได้แนะนำเลยส่วนใหญ่ก็รู้จักกันอยู่แล้ว
- กุล : ไม่รู้จะแนะนำใคร เวลาจะไปก็ไปด้วยกันนี่แหละ ชวนกันไปเดินเล่นอยู่ตรงนี้เองแต่เดินเหนื่อยหน่อย
- แค : ของพี่เป็นลักษณะชวนกันไปเดินเล่นมากกว่า ก็ญาติที่บ้านบ้าง เพื่อนบ้าง ส่วนใหญ่เค้าก็รู้จักกันแล้วทั้งนั้น
- เจียด : พี่บอกเพื่อนบ้านว่าเวลาเติมน้ำมันที่ปั๊มบางจาก เค้าจะมีร้านเลมอนฟาร์มมีผักปลอดสารพิษแล้วก็อาหารเพื่อสุขภาพขายให้ลองไปเดินดู เค้าก็ไปนะแต่บ่นว่าของค่อนข้างแพง

- นก : พี่ไม่ได้แนะนำใครเลยเพราะพี่เองนานๆถึงจะเข้าสักครั้ง
- ผู้วิจัย : แล้วปัจจุบันยังคงใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มอยู่อีกไหมคะ
- เชียด : ก็ยังใช้อยู่ะอย่างแชมพูสมุนไพรพี่ใช้เป็นประจำ แต่บางทีเวลาที่เดินห้างพี่เจอก็ซื้อเลยนะไม่ต้องเสียเวลาไปซื้อที่เลมอนฟาร์ม
- ผู้วิจัย : อ้าว ... แล้วพี่มั่นใจในคุณภาพสินค้าหรือคะ
- เชียด : มั่นใจสิพี่ดูแล้วว่ามาจากแหล่งผลิตเดียวกันกับที่ขายในเลมอนฟาร์ม
- แค, ต้อม : พวกพี่ยังซื้ออยู่ที่พวกขนมขบเคี้ยวแล้วก็ของใช้บางอย่าง
- นก : ของพี่ถ้ามีโอกาสเข้าไปเติมน้ำมันที่บางจากพี่ก็จะแวะ ถ้าซื้อส่วนใหญ่ก็เป็นพวกขนม
- ผู้วิจัย : พี่คิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรักความอบอุ่นของครอบครัวได้ไหมคะ
- นก : พี่ไม่ได้มองตรงนั้นนะพี่คิดว่าทุกคนเวลาซื้อของถึงใครไม่จำเป็นต้องซื้อที่เลมอนฟาร์มเท่านั้น พี่ไม่ได้มองว่าถ้าจะซื้อของที่ปลอดภัย ซื้อของให้คนที่เรารักต้องซื้อที่เลมอนฟาร์มเท่านั้นตรงนี้พี่ว่าไม่จำเป็น
- กุล : เออ... พี่เห็นด้วยกับนกนะนกเค้าก็พูดถูก
- แค : แต่พี่ว่ามีส่วนนะอย่างเวลาเราเห็นของดีๆ เราก็อยากแนะนำให้ครอบครัวเราใช้หรือซื้อไปฝากคนที่บ้านคนที่เรารักพี่แล้วเลมอนฟาร์มเค้ารับรองเรื่องความปลอดภัยอยู่แล้ว แล้วเราจะไปเสี่ยงซื้อจากที่อื่นที่เราไม่แน่ใจทำไมละ จริงมั๊ย
- ต้อม : พี่ก็ว่าใช่ะพี่เองยังไว้ใจเลมอนฟาร์มเลย
- เชียด : พี่ก็เห็นด้วยกับต้อมแล้วก็แค แต่ที่นกพูดก็ถูกเพียงแต่พี่รู้สึกว่ถ้าจะซื้อของให้คนที่เรารักอย่างพ่อแม่หรือครอบครัวเรา พี่ก็ต้องมั่นใจว่าของนั้นดีจริงๆอย่างพี่มั่นใจเลมอนฟาร์มพี่ก็ซื้อของๆเค้า
- ผู้วิจัย : ถ้าอย่างนั้นจะพูดได้ไหมคะว่าเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- เชียด : แน่แน่นอนถูกต้องที่สุดเลยคะ
- แค : ใช่ะเพราะว่าเค้าจะเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุดมาไว้ที่นี่
- ต้อม : พี่เห็นด้วยนะเพราะสินค้าของเลมอนฟาร์มจะเน้นสุขภาพไม่ว่าจะเป็นผัก ผลไม้หรืออาหารประเภทอื่นๆ
- กุล : พี่เห็นด้วยกับทุกคนที่พูดมานะ แล้วนกละ

- นก : นกกก็เห็นด้วย แต่ที่มองคือผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะเพื่อเกษตรกรเพื่อชุมชนมากกว่า แต่ที่เค้ามองกันว่าเลมอนฟาร์มมีผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพก็ใช่ เพราะสินค้าส่วนใหญ่จะปลอดภัยมากกว่า
- ผู้วิจัย : แล้วพวกพีคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยสังคมชนบทและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้อย่างไรบ้างคะ
- นก : ก็ช่วยเกษตรกรช่วยกลุ่มแม่บ้านให้มีรายได้ ช่วยพัฒนาเกษตรกรช่วยสร้างเสริมให้พวกเค้ามีที่ขาย ถ้าเค้าไม่มีที่ขายเค้าก็ไม่รู้ว่าจะไปปลูกพืชปลูกผักทำไมไม่รู้จะไปขายที่ไหน ถ้ามีกลุ่มเอกชนอย่างเลมอนฟาร์มมาช่วยสนับสนุนอย่างนี้ก็ดี เกษตรกรจะได้มีรายได้ แต่ในส่วนของสิ่งแวดล้อมที่มองว่าเลมอนฟาร์มไม่ได้มีบทบาททางตรงที่จะไปช่วยในเรื่องของสิ่งแวดล้อม พีคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยสิ่งแวดล้อมทางอ้อมคือถ้าเกษตรกรสามารถหารายได้จากการขายพืชผักผลไม้ได้มาก บางทีลูกหลานของเค้าจะกลับไปที่บ้านทำเกษตรเป็นอาชีพมากกว่าที่จะเข้ามาในกรุงเทพเพื่อมาทำงานโรงงานอุตสาหกรรม
- แค : พเห็นด้วยเพราะของเค้าจะมาจากเกษตรกรแล้วก็จะเน้นหนักไปที่พืชผักต่างๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในชนบท ส่วนในเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่ขอเสริมจากที่นกพูดนะพีว่าผักผลไม้หรือสินค้าอื่นๆไม่ใช่สารเคมีก็เป็นกรช่วยเหลืออยู่แล้วละ
- กุล : (พูดเสริม) ไม่ใช่สารเคมีดินก็ไม่เสียด้วย
- ต้อม, เขียด : อืม ... ใช่ๆ
- ผู้วิจัย : แล้วถ้าจะให้คะแนนเลมอนฟาร์มจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน จะให้เลมอนฟาร์มกันกี่คะแนนคะ
- ต้อม : พีให้ 75 คะแนน เพราะร้านเค้าสะอาด เป็นระเบียบ สบายตาแล้วก็มีสินค้าให้เลือกมาก ส่วนอีก 25 คะแนน ที่พีไม่ให้เพราะเลมอนฟาร์มยังมีสาขาน้อยไปหน่อยแล้วก็เดินทางไม่สะดวกด้วย
- นก : พีให้ 60 คะแนน เพราะเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเหลือชุมชนในชนบทแล้วก็ช่วยเกษตรกรด้วย แต่อีก 40 คะแนน ที่ยังไม่ให้นี่เพราะการส่งเสริมเกษตรกรมีไม่ค้อยมากนักเพราะพีรู้ว่าไม่ใช่เกษตรกรทุกกลุ่มที่สามารถเข้ามาขายสินค้าได้ คือจะเป็นแค่บางกลุ่มเท่านั้น พีว่าเลมอนฟาร์มยังไม่เปิดกว้างให้เกษตรกรกลุ่มอื่นๆ
- แค : พีให้ 80 คะแนน ในเรื่องของผลิตภัณฑ์ที่ว่ามันปลอดภัยไว้ใจได้ ส่วนอีก 20 คะแนนพีคิดว่ามันแพงไปนิดนึงแล้วก็เรื่องบริการบางสาขายังไม่ค่อยดี

- กุล : พี่ก็ให้ 80 คะแนนในเรื่องของผลิตภัณฑ์เหมือนพี่แค แต่อีก 20 คะแนน พี่อยากให้ปรับปรุงเรื่องราคาสินค้าอย่าให้แพงนักอันนี้สำคัญมาก แล้วก็สาขาเค้ายังมีน้อยน่าจะมีเยอะๆจะได้หาซื้อได้ง่ายหน่อย
- เชียด : จริงพี่ก็เหมือนกับคนอื่นที่ว่ามานะ แต่ถ้าจะให้คะแนนจริงๆพี่จะให้สัก 90 คะแนน ในเรื่องของผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยเพื่อสุขภาพ มั่นใจได้ สถานที่สะอาดสวยงาม แต่อีก 10 คะแนน ขอดิในเรื่องราคาเหมือนคนอื่นที่ว่าสินค้าบางอย่างมันแพงไปหน่อยบางครั้งอยากซื้อแต่ซื้อไม่ไหวเพราะสินค้าบางอย่างแพงจริงๆเมื่อเทียบกับปริมาณของสินค้าต่อหนึ่งชิ้นน ไม่รู้พี่คิดมากไปรีเปล่า (...หิวเราะ...)
- ผู้วิจัย : แล้วถ้ามีพร 3 ข้อพวกพี่จะขออะไรเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มคะ
- เชียด : อันดับแรกเลยพี่ขอให้สินค้าราคาถูกลงแล้วก็ตั้งราคาอย่าสูงนัก อันดับต่อมาก็ขอให้มีสาขาเยอะๆจะได้หาซื้อได้ง่ายพี่ขอแค่นี้ละ
- ต่อม : พี่ก็ขอให้เลมอนฟาร์มมีสาขาเยอะๆคืออยากให้มีมากกว่านี้ แล้วก็อยากให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากๆด้วย
- แค : ของพี่นี้จะครบทั้ง 3 ข้อเลยนะคือ ข้อแรกนี่พี่ขอในเรื่องของการบริการพี่ไม่แน่ใจว่าจะเป็นทุกสาขารีเปล่านะ บางทีพนักงานเค้าก็ไม่สนใจเรานักบางที่เราจะเสียเงินเค้าก็ไม่สนใจ บางทีก็นำเสนอสินค้าทำนองที่อยากจะขายจนมากเกินไป ส่วนข้อ 2 ก็คือราคาพี่ว่าบางอย่างแพงกว่าท้องตลาดไปนิดนึงเอาราคาแบบกลางๆจะดีกว่า เช่นพวกผักผลไม้ พี่พูดถึงของสดนะคะส่วนของแห้งราคาก็มาตรฐานอยู่แล้ว ข้อสุดท้ายพี่อยากให้ขยายสาขาให้มากกว่านี้แล้วก็ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ด้วยเหมือนอย่างที่คุณว่าเพราะเราเป็นสมาชิกแต่เราไม่รู้ข่าวกิจกรรมใดๆเลย
- กุล : อันนี้ที่พูดกันพี่เห็นด้วยนะถ้าพูดอีกก็จะซ้ำกันเอาเป็นว่าเห็นด้วยคะ
- นก : พี่อยากให้เลมอนฟาร์มเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยๆข้อนี้สำคัญมากเลย ข้อ 2 ก็อยากให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้เหมือนกับคนอื่นๆ ข้อสุดท้ายก็ขอให้มีสินค้าที่หลากหลายมากกว่านี้คะ
- ผู้วิจัย : เอาละหมดคำถามแล้วขอบคุณพี่ๆทุกคนมากคะที่สละเวลางานมานั่งพูดคุยกันขอบคุณมากคะ

กลุ่มที่ 4 : กลุ่มพนักงานสัมพันธ์ของสวัสดิการและพนักงานสัมพันธ์(การประสานครหลวง)

จำนวนสมาชิก : 5 คน

สถานที่สนทนา : ห้องประชุมของหน่วยงาน

ระยะเวลาที่ใช้ : ประมาณ 40 นาที (12.30 น.– 13.10 น.)

ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตัวและสร้างความเข้าใจในการจัดสนทนากลุ่มครั้งนี้

ผู้วิจัย : ไม่ทราบว่าทุกท่านรู้จักเลมอนฟาร์มได้อย่างไรกันบ้างคะ

อู๊ด : รู้จากป้ายโฆษณาตามปั๊มแล้วก็ตามผู้จัดการไปเค้ค้าชวนเราก็ไปเป็นเพื่อน

โส : พี่ขับรถผ่านบ่อยๆเวลาเติมน้ำมันพี่ก็แวะแล้วก็เคยเห็นจากข่าวโทรทัศน์ด้วย

เสริม : ป้ารู้จากป้ายโฆษณาแล้วก็ไปกับเพื่อนๆที่ทำงาน

ปรีชา : ผมก็ขับรถผ่านเหมือนกัน

พูลสุข : พี่ก็เหมือนกับคนอื่นๆก็คือรู้จากป้ายโฆษณาเขียวๆใหญ่ๆเพราะว่าเป็นทางผ่านที่ทำงานเห็นบ่อยๆก็เลยแวะเข้าไปดูปรากฏว่ามีอาหารพวกสุขภาพ ก็พอดีที่ชอบทานพวกผักผลไม้อะไรพวกนี้อยู่บ้างแล้วนะคะ พอพี่เข้าไปดูก็สนใจก็ซื้ออาหารเค้าอยู่หลายอย่างเหมือนกัน

ผู้วิจัย : พอรู้จักแล้วซื้อสินค้าของเลมอนฟาร์มเป็นประจำไหมแล้วส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าประเภทอะไร

พูลสุข : จะเรียกว่าซื้อประจำก็ได้นะเพราะว่ามันมีอาหารบางตัวที่พี่ทานอยู่เป็นประจำแล้วพี่ก็ชอบมากด้วย ก็พวกงาดำ งามูกข้าว พวกอาหารธัญพืชแล้วก็สินค้าเพื่อสุขภาพต่างๆ

อู๊ด : พี่ซื้อไม่ค่อยบ่อยแล้วแต่โอกาสมากกว่า พี่ซื้อแล้วชอบก็งาดำป่น น้ำผลไม้ ผัก ก็ซื้อตามๆกันทานแล้วก็ตั้งใจ

โส : พี่ก็เหมือนพี่อู๊ดนะนานๆจะซื้อสักครั้งที่ซื้อแล้วตั้งใจก็พวกขนมคบเคี้ยวต่างๆ

เสริม : ถ้ามีโอกาสป้าจะซื้อทุกครั้งที่ชอบก็พวกผักผลไม้ต่างๆ ป้าว่ามันปลอดภัยแน่นอนนอกนั้นก็พวกของใช้ในครัว

ปรีชา : ครั้งแรกนี่ผมเข้าไปดูก่อนนะว่าเค้าขายอะไร ต่อมาก็ซื้อของติดไม้ติดมือมาบ้าง ตอนนี่ที่ติดใจก็เลยครบถ้วนลิสงอบแห้ง (กำลังรับประทานอยู่พอดี) แล้วก็น้ำผลไม้แต่ถั่วลิสงนี่ผมซื้อทานบ่อยซื้อเองบ้างฝากเค้าซื้อบ้าง คุณภาพมันไม่คงที่นะบางทีก็เสียบางทีก็เหม็นเขียวบางทีก็อร่อยจริงๆมันน่าจะเหมือนกันนะ

- ผู้วิจัย : หลังจากที่ได้อ่านสินค้าของเลมอนฟาร์มแล้วคนรอบตัวและตัวเองมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้างไหมคะ
- เสริม : ป้าว่ามันไม่ได้เห็นผลทันทีทันใดหรอกนะ แต่ว่าเวลาเราทานนี่เรารู้สึกมั่นใจรู้สึกว่ามันปลอดภัยนะมันไม่มีสารพิษแล้วยังช่วยบำรุงร่างกายเราด้วย
- โส, อู๊ด : อืม ... ใช่แล้วก็สบายใจด้วย
- พูลสุข : พี่ว่ามันไม่ใช่ว่าเฉพาะพวกที่เราทานแค่นี้ละ มันอยู่ที่ว่าเราปฏิบัติตัวอย่างอื่นด้วย ในส่วนของสินค้าที่พี่ทานนี่เป็นการบำรุงรักษาสุขภาพของเราในวันข้างหน้ามากกว่าจะได้ไม่ป่วยใช้ร่างกายก็แข็งแรงอย่างพวกผัก ผลไม้เราก็ค่อยมั่นใจหน่อยว่ามันปลอดภัยสารพิษไม่เหมือนท้องตลาดทั่วไปที่อาจจะเจอยาฆ่าแมลงโดยที่เราไม่รู้ตัว ส่วนใหญ่พี่ก็จะซื้อผักจากเลมอนฟาร์มนี้ละ
- ปรีชา : ผมส่วนใหญ่จะทานข้าวอกบ้าน 3 มื้อนั้นอกบ้านตลอดเลย ฉะนั้นพวกกับข้าวหรืออาหารนี้ผมจะไม่ได้ซื้อเลย แต่ที่คุณพูลสุขพูดผมว่ามีเหตุผลนะ
- ผู้วิจัย : แล้วคิดว่าเลมอนฟาร์มมีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากซูเปอร์มาเก็ตทั่วไปอย่างไรคะ
- พูลสุข : มันก็แตกต่างอยู่ตรงที่ว่าของเค้าจะขายเฉพาะทางด้านสุขภาพจริงๆ ในห้างอื่นๆพี่ก็เคยเห็นนะแต่มันน้อย บางทีสินค้าที่พี่ต้องการที่เลมอนฟาร์มหมดพี่ยังเคยซื้อที่ห้างเลยแต่พี่ต้องดูก่อนนะว่ามาจากแหล่งผลิตเดียวกันกับที่เรารู้ชื่อที่เลมอนฟาร์มพี่ถึงจะมั่นใจ
- เสริม : ป้าก็ว่าใช้นะเลมอนฟาร์มเค้ามีของเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะห้างอื่นก็มีแต่ป้ามั่นใจที่เลมอนฟาร์มมากกว่า ที่ตลาดบ้านป้าก็มีนะเค้าบอกว่าผักปลอดภัยราคาถูกป้าดูแล้วเห็นใบมันมีรอยหนอนเจาะป้าก็ซื้อนะ แต่ถ้ามีเลมอนฟาร์มอยู่ใกล้บ้านป้าก็อยากจะซื้อที่เลมอนฟาร์มมากกว่า
- อู๊ด : พี่ว่าที่เลมอนฟาร์มสินค้าเค้ามาจากเกษตรกรโดยตรงนะราคาก็ไม่แพงเท่าไร
- โส : พี่ก็ว่าเลมอนฟาร์มเป็นสินค้าเกี่ยวกับเกษตรกรแล้วก็สินค้าเกี่ยวกับสุขภาพโดยเฉพาะด้วยนะ
- ปรีชา : ผมก็ว่าใช้นะแต่ขอเพิ่มเติมว่าเลมอนฟาร์มแตกต่างในเรื่องของรูปแบบการจัดร้านไม่ว่าจะเป็นการวางของ แล้วก็สินค้าเค้าจะไม่เหมือนกับที่อื่น
- ผู้วิจัย : มีใครทราบไหมคะว่าที่เลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้าและสาขาสุขาภิบาลสาม มีบริการแปลงปลูกผักที่สามารถเข้าไปเลือกตัดเองได้ให้บริการด้วย
- พูลสุข : พี่ทราบเพราะพี่ไปมาแล้วแต่พี่เข้าไปเดินดูเฉยๆไม่ได้ตัดหรอก

- ปรีชา : ผมไม่ทราบ ไม่เคยผ่านเลยแล้วก็ไม่รู้เรื่องด้วย ถ้าเค้ามีในจุดนี้เค้าคงขาดการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควรไม่อย่างนั้นที่สาขาประจำขึ้นก็น่าจะรู้อ่าง
- โต : พี่ทราบคะเห็นว่ามีแปลงผักแต่ไม่ทราบว่าเค้าให้ตัดเองได้ด้วย
- เสริม, อู๊ด : ไม่เคยทราบมาก่อนเลย
- ผู้วิจัย : มีใครเคยแนะนำเลมอนฟาร์มให้คนอื่นรู้จักบ้างคะ แล้วเวลาแนะนำพูดว่าอย่างไร
- เสริม : ป้าไม่ได้แนะนำนะเพราะที่ทำงานนี้ทุกคนรู้จักกันหมดแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการชวนกันไปมากกว่า
- โต, อู๊ด, ปรีชา : ก็ไม่ได้แนะนำนะเพราะทุกคนรู้จักกันอยู่แล้วเนอะ
- พุลสุข : ส่วนพี่ก็อย่างบางที่เจออะไรที่มันอร่อยก็จะบอกว่าซื้อมาจากเลมอนฟาร์มนะ อย่างถั่วที่นั่งทานกันเนี่ยพี่ก็เป็นคนแนะนำให้ทุกคนทานเองละ
- ผู้วิจัย : แล้วปัจจุบันนี้ยังคงใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มอยู่อีกไหมคะ
- เสริม : ป้าใช้อยู่ นะก็สินค้าต่างๆไป ถ้ามีโอกาสก็จะซื้อทุกครั้งเลยป้าชอบ
- ปรีชา : ของผมแล้วแต่โอกาสนะ ที่ซื้ออยู่ก็จะเป็นพวกขนมอย่างที่บอกแล้วอีกอย่างอะไรนะ น้ำตาลอะไรที่พี่ซื้อเนโตะ เค้าเรียกน้ำตาลอะไร
- โต : น้ำตาลไม่ฟอกพี่ ซื้อแล้วยังจำไม่ได้ชื่อซื้อจริง ส่วนพี่ก็ยังซื้ออยู่พวกขนมขบเคี้ยวผลไม้แล้วก็สินค้าสำเร็จรูปทั่วไป
- อู๊ด : พี่ใช้บางอย่างนะแล้วแต่ว่าต้องการอะไรก็ซื้อ
- พุลสุข : พี่ก็ยังซื้ออยู่ก็ดูสินค้าไปเรื่อยๆบางที่เราอยากทานโน้นทานนี่ก็ซื้อ บางครั้งก็แวะไปทานน้ำผัก ผลไม้ของเค้าด้วย
- ผู้วิจัย : ทุกคนคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรักความอบอุ่นของครอบครัวได้ไหมคะ
- พุลสุข : ได้นะเพราะว่าเท่าที่พี่สังเกตอย่างพี่สาขาพระรามเก้า วันหยุดจะเห็นไปกันเป็นครอบครัวเลยนะ ไปเลือกซื้อของบ้างไปทานอาหารบ้างพี่ว่าน่ารักดี
- โต : พี่ว่าได้นะอย่างพี่เองพี่รักลูกพี่ก็จะเลือกอาหารที่ดี มีประโยชน์ต่อสุขภาพแล้วก็ปลอดภัยให้กับครอบครัวพี่อยู่แล้ว
- อู๊ด : อาหารที่ปลอดภัยแล้วก็คืออาหารเพื่อสุขภาพต่างๆเราก็ต้องการให้ครอบครัวให้พ่อแม่ของเราอยู่แล้ว เพราะเราห่วงใยสุขภาพของพวกเขาเค้า
- เสริม : ป้าก็ว่าช่วยได้นะช่วยได้มากด้วย เพราะเราเป็นคนทำกับข้าวเวลาเราเลือกซื้อผักซื้อกับข้าวเราก็ต้องนึกถึงพวกเค้า แล้วที่เลมอนฟาร์มป้าก็แน่ใจได้ว่าสามีกับลูกๆได้กินอาหารที่ดีมีประโยชน์สุขภาพเค้าก็ดีขึ้นด้วย

- ปรีชา : ในส่วนนี้ผมมองว่าสินค้าเค้าดีแล้วก็ปลอดภัย เรายังจะนึกถึงครอบครัวก็เหมือนกับที่ทุกคนพูดมา แล้วเมื่อไหร่ที่บอกว่ามีแปลงผักด้วยใช่ไหมครับ อันนี้ที่ดินะครอบครัวจะได้ไปเลือกตัดผักเพลิดดีอีกสิ
- ผู้วิจัย : แล้วถ้าจะพูดว่าเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งผลิตพันธุ์เพื่อสุขภาพทุกคนเห็นด้วยไหมคะ
- เสริม : เห็นด้วยเพราะตัวป่าเองก็ดูแลตัวเองอยู่แล้ว
- อู๊ด : เห็นด้วยนะเพราะสินค้าต่างๆมาจากแหล่งผลิตธรรมชาติแล้วก็สดจริงๆ
- โต : พี่เห็นด้วยแค่ 80 %นะเพราะเลมอนฟาร์มเค้ายังขายสินค้าอย่างอื่นทั่วไปด้วยเหมือนกัน
- พูลสุข : อันนี้พี่เห็นด้วยอย่างมากเลย เพราะพี่ทานอาหารสุขภาพพวกนี้เป็นประจำอยู่แล้ว
- ปรีชา : ข้อนี้ผมเห็นด้วยนะเหตุผลก็คล้ายๆกับทุกคน
- ผู้วิจัย : คิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยสังคมชนบทและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้ได้อย่างไรบ้างคะ
- ปรีชา : สิ่งแวดล้อมนี้ผมเห็นชัดเจนถ้าเทียบระหว่างในเมืองกับชนบทถ้าส่งเสริมให้ปลูกผักไม่ใช้สารเคมีก็จะปลอดภัยพิษดินก็ไม่เสีย ส่วนสังคมชนบทจริงๆแล้วเราไม่ได้สัมผัสโดยตรงแต่การที่เราช่วยซื้อสินค้าที่เค้าผลิตก็เป็นการสร้างรายได้สร้างอาชีพให้พวกเขาได้นะ
- เสริม : เลมอนฟาร์มเป็นคนกลางนำสินค้าเกษตรกรรมมาขายให้ผู้บริโภค ก็เป็นการสร้างรายได้ให้พวกเขาแล้วการที่ไม่ใช้สารเคมีต่างๆก็ทำให้ผลภาวะดี ดินก็ไม่เสียอย่างที่พูดก็ถูกนะ
- อู๊ด, โต, พูลสุข : อืม... ใช่เห็นด้วย
- ผู้วิจัย : แล้วถ้าให้ทุกคนให้คะแนนเลมอนฟาร์ม จาก 100 คะแนนเต็มจะให้เลมอนฟาร์มกันสักเท่าไรดีคะ
- พูลสุข : พี่ให้ 80 คะแนน เลยนะเพราะเค้าจัดร้านสะอาด สบายตา อาหารก็ดี บริการก็ดี สินค้าก็ปลอดภัย ส่วนอีก 20 คะแนน พี่ขอติว่าราคาสินค้ามันแพงไปหน่อยเราไม่รู้กระบวนการเบื้องต้นก่อนมาถึงร้าน
- เสริม : ป้าก็ให้ 80 คะแนน สำหรับความสะอาดความแปลกใหม่ สินค้าก็ปลอดภัยมั่นใจได้ อีก 20 คะแนน ที่ไม่ให้เพราะป้าว่าสาขาน้อยไปหน่อยบริการก็เลยไม่ทั่วถึงอย่างแถวบ้านป้าไม่มีจะซื้อได้ก็เฉพาะที่ทำงานเท่านั้น
- อู๊ด : พี่ก็ให้ 80 คะแนน เพราะสินค้าต่างๆมาจากเกษตรกรล้วนๆแล้วก็ไว้ใจได้ ส่วนอีก 20 คะแนน พี่สงสัยว่าผักผลไม้ในร้านสดวันต่อวันรีเปล่า

- โส : ของพี่ให้ 85 คะแนน เลยในฐานะที่เลมอนฟาร์มเป็นคนกลางเอาสิ่งมีประโยชน์มาให้ผู้บริโภค แล้วก็ช่วยเหลือให้เกษตรกรในชนบทมีรายได้ อีก 15 คะแนน ควรจะมีตลาดที่กว้างกว่านี้อีกพี่ว่าน่าจะขยายสาขาให้เยอะๆนะ
- ปรีชา : ผมให้ 80 คะแนน ในส่วนที่เค้าขายสินค้าเพื่อสุขภาพแล้วก็ปลอดภัยต่อผู้บริโภค การจัดร้านก็เป็นระเบียบ สะอาด แต่อีก 20 คะแนน ผมว่าเลมอนฟาร์มบกพร่องในเรื่องการประชาสัมพันธ์นะ อย่างผมแล้วก็อีกหลายคนยังไม่รู้เลยว่ามีแปลงผักด้วย แล้วคุณภาพสินค้าบางอย่างเช่นถั่วที่ผมกินนี่มีทั้งดีทั้งเสียปนกัน จริงๆแล้วสินค้าของเค้ามีราคาก็น่าจะดูแลเรื่องคุณภาพให้ทั่วถึงด้วยนะ
- ผู้วิจัย : ต่อไปเป็นคำถามสุดท้ายนะคะ ถ้ามีพร 3 ข้อ ทุกคนจะขออะไรเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มคะ
- อู๊ด : พี่ขอให้เลมอนฟาร์มช่วยอุดหนุนชนบทให้มีรายได้โดยตรงไม่ต้องผ่านคนกลาง แล้วก็ยากให้เลมอนฟาร์มสนับสนุนไม่ให้ใช้สารเคมีตลอดไป เพราะสิ่งแวดล้อมจะได้ดีขึ้นพี่ขอแค่นี้ละ
- โส : พี่ขอ 3 ข้อเลยนะข้อแรกขอให้ผักผลไม้ควรมีให้หลากหลายกว่านี้ ข้อสองสินค้าแต่ละสาขาไม่เท่ากันพี่อยากให้แต่ละสาขามีสินค้าเหมือนกัน ข้อสุดท้ายก็ขอให้พนักงานกระตือรือร้นในการบริการหน่อย
- เสริม : ป้าอยากให้ราคาสินค้าต่ำลงอีกนิดอย่างเรามีรายได้สูงหน่อยก็พอซื้อได้ แต่คนที่มียาได้ไม่มากนักจะได้ซื้อกันเยอะๆ ข้อสองอยากให้กระจายสาขาเพราะแถวบ้านป้ายังไม่มีเลมอนฟาร์มเลย ข้อสุดท้ายขอให้การเดินทางสะดวก ป้าไม่มีรถเวลาจะไปซื้อก็ต้องติดรถคนที่ทำงานไป บางทีเราอยากได้อะไรก็เดินไปไม่ไหวจะขอช่วยให้เค้าขับรถไปให้หน่อยก็เกรงใจ
- ปรีชา : อันดับแรกเลยผมขอให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากๆ อย่างผมอยู่แต่ที่ประชาชื่นสาขาอื่นๆเค้าทำอะไรกันเราไม่รู้เรื่องเลย อันดับสองอยากให้ขยายสาขาให้มากขึ้นเหมือนกันแล้วทำไมต้องใช้สถานที่ของบีเอ็มบางจากเท่านั้น อย่างในห้างก็น่าจะเปิดได้นะมีมุมเฉพาะมุมหนึ่งก็น่าจะขายได้ แล้วก็อยากจะให้กระจายสาขาไปตามต่างจังหวัดให้หลากหลายบ้างไม่ใช่มีอยู่เฉพาะในกรุงเทพ หรือในจุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น
- พูลสุข : พี่ก็เห็นด้วยกับคนอื่น ๆ นะ คืออยากให้เลมอนฟาร์มช่วยตั้งราคาสินค้าให้พอดีๆ อย่าให้แพงมากนักเห็นใจคนอื่นที่เค้าอยากซื้อแต่ซื้อไม่ไหวเพราะต้องซื้อบ่อยอันนี้สำคัญมาก ข้อสองก็อยากให้ขยายสาขาให้เยอะๆ ข้อสุดท้ายอยากให้เพิ่มสินค้าที่ดีๆมีประโยชน์ให้หลากหลายขึ้น

ผู้วิจัย : เอาละ ตอนนี้ก็หมดคำถามแล้วค่ะต้องขอขอบคุณทุกๆท่านมากเลยนะคะที่กรุณา
สละเวลามานั่งพูดคุยสนทนากัน ขอขอบคุณมากค่ะ

กลุ่มที่ 5 : กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท

จำนวนสมาชิก : 4 คน

สถานที่สนทนา : บ้านของสมาชิกที่ร่วมสนทนา

ระยะเวลาที่ใช้ : ประมาณ 35 นาที (10.00 น.- 13.35 น.)

ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตัวและสร้างความเข้าใจในการจัดทำสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัย : เริ่มคำถามแรกกันเลยนะคะทุกคนรู้จักเลมอนฟาร์มกันได้อย่างไร

เกรียง : ตอนนั้นไปเที่ยวกับเพื่อน เวะเติมน้ำมันเลยชวนกันเข้าไปซื้อของกินเล่น รู้จักครั้งแรกก็รู้สึกว่าจะเป็นที่มีมาบางจากแถวลาดพร้าว บ้านเพื่อนอยู่แถวนั้น

หมี : ขับรถผ่านเวลาไปเรียนเห็นบ่อย ป้ายโฆษณาอันใหญ่มากเลยตอนหลังก็ลองแวะ
เข้าไปดู

เจี๊ยบ : ไปกับแม่นั่งรถไปด้วยกัน แม่เข้าไปซื้อของก็เดินตามแม่เข้าไปด้วย

หมี : หมีนั่งรถเมลล์ผ่านตอนที่ไปบ้านเพื่อนแถวสุขาภิบาลสาม ร้านเค้าใหญ่มากเลยนะ
แต่ไม่ได้เข้าไปหรอก แค่มองเฉยๆแต่ตอนขากลับติดรถเพื่อนออกมาเลยชวนให้เค้า
ขับรถเข้าไปดู เพื่อนหมีเองก็ยังไม่เคยเข้าเหมือนกัน

ผู้วิจัย : พอรู้จักแล้วซื้อสินค้าของเลมอนฟาร์มเป็นประจำไหมแล้วสินค้าที่ซื้อเป็นประเภท
อะไรบ้าง

เกรียง : แล้วแต่โอกาสนะถ้าขับรถผ่านเห็นร้านก็จะแวะเวลานี้ก็อยากได้อะไร ส่วนใหญ่ที่ซื้อ
ก็จะเป็นพวกขนม ข้าวเกรียบปลาที่ชาวบ้านทำอร่อยดีนะ

เจี๊ยบ : แล้วแต่โอกาสเหมือนกันถ้าแม่ชวนก็ไป แต่ถ้าให้เจาะจงไปเดินซื้อของตัวเองก็ไม่ค่อย
ได้ไป

หมี : หลังจากรู้ว่าเค้าขายอะไรแล้วก็เข้าไปบ่อย เพราะจะชอบซื้อผลไม้แล้วก็ขนมไปฝากพ่อแม่
แม่เพื่อน

- หมู : หมูซื้อค้อนข้างบ่อยนะก็แล้วแต่ว่าของที่ใช้อยู่หมดยัง ที่หมูกินประจำก็จะเป็นข้าวกล้องเพราะหมูเป็นคนธาตุหนักถ่ายไม่ค่อยออก
- ผู้วิจัย : แล้วชอบหรือตั้งใจอะไรเป็นพิเศษบ้าง
- หมวย : หมวยชอบที่เค้าจัดร้านสะอาดดูเป็นระเบียบดีนะ สบายตาแล้วยิ่งที่สาขาสาขาภิบาลสามนะใหญ่มากเลยมีแปลงผักด้วย
- เจี๊ยบ : ชอบสินค้าของเค้าเพราะเป็นสินค้าที่ไม่มีสารพิษ แล้วก็มาจากชุมชนในชนบทด้วย
- หมู : หมูก็อวเค้าจัดร้านเป็นระเบียบดี ดูเป็นสัดส่วน
- เกรียง : เกรียงตั้งใจข้าวเกรียบปลาของแม่บ้านชุมชนอะไรนะจำไม่ได้ ยังไม่เคยกินที่ไหนอร่อยเท่าที่นี้เลยไว้จะซื้อมาให้ลองกินแล้วจะตั้งใจ
- ผู้วิจัย : ใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มแล้วคนรอบตัวและตัวเองมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง
- เกรียง : เจียนะก็แค่รู้สึกว่าการกินข้าวเกรียบอร่อยดี ส่วนสินค้าอื่นๆก็ไม่ค่อยได้ซื้อเท่าไร
- หมู : มีคนบอกว่าถ้ากินข้าวกล้องแล้วจะช่วยให้ถ่ายดี หมูกินเป็นประจำเลยยกย่องถ่ายยากอยู่นะก็ยังใช้ยาระบายช่วยเหมือนเดิมสงสัยจะธาตุหนักจริงๆ
- เจี๊ยบ : ที่บ้านไม่เห็นมีใครพูดอะไรเลย แม่ชอบซื้อกับข้าวที่เลมอนฟาร์มไปเก็บไว้ที่บ้านเยอะๆที่บ้านก็กินกันปกติไม่ได้รู้สึกอะไร แต่แม่จะบอกว่ากินแล้วดีอย่างผักก็จะสะอาดปลอดภัยเพราะไม่มียาฆ่าแมลง เราก็กินด้วยเลยรู้สึกอุ่นใจไปกับแม่ด้วยว่าเรากินของดีปลอดภัย
- หมวย : ส่วนใหญ่หมวยไม่ได้ซื้อกินเองบ่อยนัก แต่จะซื้อไปฝากผู้ใหญ่เค้าชอบกันเราก็กินรู้สึกดีด้วย
- ผู้วิจัย : แล้วคิดว่าเลมอนฟาร์มมีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากซูเปอร์มาเก็ตทั่วไปไหม
- เจี๊ยบ : แตกต่างสิเพราะเลมอนฟาร์มจะเน้นสินค้าที่ปลอดภัยสารพิษ แล้วก็รับสินค้าที่เกษตรกรในชนบทผลิตมาขาย
- หมู : เออ ... ใช้สินค้าเค้ารับรองว่าปลอดภัยแน่นอนนะ
- หมวย : หมวยก็เห็นด้วยแล้วยังช่วยให้เกษตรกรมีรายได้อีกด้วย
- เกรียง : ใช้อย่างที่ทุกคนพูดแต่ขอเสริมว่าบรรยากาศภายในร้านดูไม่เหมือนห้างทั่วไป เลมอนฟาร์มเป็นคล้ายๆกับสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเดินเลือกสินค้าตามสบายแล้วสินค้าแต่ละอย่างก็เพื่อสุขภาพทั้งนั้นเลย
- ผู้วิจัย : รู้ไหมว่าที่เลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้าและสาขาสาขาภิบาลสามมีแปลงผักที่สามารถเลือกตัดได้เองไว้บริการด้วย หมวยเคยไปที่สาขาสาขาภิบาลสามแล้วนี่เคยเห็นไร่ไหมแล้วลองเข้าไปตัดรึยัง

- หมวย : หมวยเดินดูอย่างเดียวเพราะตอนนั้นไม่ได้คิดจะซื้อผักอยู่แล้ว แต่หมวยคิดว่าถ้าหมวยเกิดอยากซื้อผักขึ้นมาก็คงจะซื้อในร้านเพราะไม่มีเวลามานั่งตัดที่ละต้นแล้ว ไหนต้องล้างอีก ยิ่งผักในร้านก็ปลอดภัยเหมือนกันอยู่แล้วอยากได้ผักอะไรก็หยิบได้เลย
- เจี๊ยบ : เคยเห็นผ่านๆนะเค้าเคยออกรายการโทรทัศน์ไม่รู้รายการอะไรแล้วจำไม่ได้ แต่ยังไม่เคยเห็นแปลงผักจริงๆเลยก็ไม่มีธุระแถวนั้น พ่อกับแม่ก็ไม่ได้ไปแถวนั้นด้วย
- หมู : หมูไม่รู้เลย
- เกรียง : เออ ... นี่ถ้าหญิงไม่บอกก็ไม่รู้จะลองไปดูสักครั้งแต่มันไกลไปหน่อยเนอะ
- ทุกๆคน : เออ ... ใช่แถวนี้ใกล้ๆน่าจะมีแปลงผักบ้าง
- ผู้วิจัย : แล้วใครเคยแนะนำเลมอนฟาร์มให้คนอื่นรู้จักบ้างแล้วแนะนำว่ายังไง
- เกรียง : เกรียงชอบซื้อข้าวเกรียบปลาไปฝากคนที่ทำงาน ก็บอกเค้าว่าซื้อที่เลมอนฟาร์มสวนใหญ่แล้วเพื่อนจะฝากซื้อเค้าบอกว่าแถวบ้านเค้าไม่มีเลมอนฟาร์ม
- หมวย : หมวยไม่ได้แนะนำใครเลย
- เจี๊ยบ : เหมือนกัน
- หมู : หมูจะแนะนำให้ยายกินข้าวกล้องแล้วก็ดำ ข้าวกล้องยายเคี้ยวลำบากหน่อยก็เลยหุงเป็นข้าวต้ม แต่งาดำยายชอบชงกินกับน้ำเต้าหู้ตอนเช้าเห็นบอกว่ามันอร่อยคล่องคอดี แต่ยายไม่ได้ไปซื้อเองหรอกไปไม่ไหว หมูนี่ล่ะต้องคอยซื้อให้เวลามันหมดเดี๋ยวยายจะหาว่าไม่สนใจ
- ผู้วิจัย : แล้วปัจจุบันนี้ยังคงใช้สินค้าของเลมอนฟาร์มอยู่อีกไหม
- หมู : ก็ใช้อยู่ไงในครัวยังมีข้าวกล้องของเลมอนฟาร์มอยู่เลยกินนานมาก
- เจี๊ยบ : เจี๊ยบก็ใช้อยู่นะใช้ตามแม่ไง แม่ไปเราก็ไปด้วย
- หมวย : ของหมวยเป็นครั้งคราวนะแล้วแต่โอกาสมากกว่า
- เกรียง : ก็เหมือนกับหมวยถ้ามีโอกาสเติมน้ำมันที่บางจากก็จะแวะ แต่ไม่ได้เจาะจงว่าจะต้องเติมที่บางจากเท่านั้น บีมอื่นๆก็เติมแต่ถ้าวันไหนเติมที่บางจากก็จะแวะทุกครั้ง
- ผู้วิจัย : แล้วถ้าหญิงจะพูดว่าเลมอนฟาร์มเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพทุกคนเห็นด้วยไหม
- หมู : เห็นด้วยนะ
- เจี๊ยบ : เจี๊ยบก็เห็นด้วย แล้วยิ่งถ้าถามแม่เจี๊ยบแม่ต้องตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งแน่นอน (... หัวเราะ...)

- หมวย : เออ... หมวยก็เห็นด้วยเพราะเค้าเน้นสินค้าที่บำรุงรักษาแล้วก็ดูแลสุขภาพอยู่แล้วนี่นา
- เกรียง : เกรียงว่าแน่นอนอยู่แล้วเพราะเลมอนฟาร์มเค้าเน้นอาหารเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะอยู่แล้ว แล้วยังเน้นเรื่องผักผลไม้ที่ปลอดสารพิษด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อร่างกายทั้งนั้น
- ทุกคน : ทำทางเห็นด้วย ... อืม ... ใช่
- ผู้วิจัย : แล้วทุกคนคิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรักความอบอุ่นของครอบครัวได้ไหม
- หมู : ได้ละ อย่างหมูรักยายก็จะซื้ออาหารที่มีประโยชน์ให้ยาย แล้วแม่ก็ชอบด้วยเค้าจะเห็นว่าเราเอาใจใส่ยายหมูเองก็รู้สึกดีด้วย
- เจี๊ยบ : เจี๊ยบก็คล้ายๆพี่หมูนะแม่เค้าคงอยากให้เราๆ อ้อ ! พ่อด้วยกินอาหารที่ดีมีประโยชน์ถึงจะดูแลกันไปนิดแต่เค้าก็ซื้อให้กินเป็นประจำเค้าคงรักแล้วก็ห่วงเราเพราะทุกวันนี้ผักผลไม้ต่างๆเราไว้ใจไม่ได้เลยว่ปลอดภัยรีเปลา อาจมีพวกยาฆ่าแมลงปนมาโดยที่เราไม่รู้ก็ได้ก็เราเองไม่เห็นนี่นา
- เกรียง : ตรงนี้เกรียงมองว่าเลมอนฟาร์มเปิดโอกาสให้คนได้เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้กับครอบครัวแล้วก็คนที่รัก บางทีเกรียงยังเห็นครอบครัวเดินเลือกซื้อของกันน่ารักดี จำได้ว่าเคยเห็นแม่กับลูกชายกำลังตักสลัดกัน ลูกก็จะเลือกตักเฉพาะของที่ชอบเท่านั้น แม่ก็บอกให้ตักทุกอย่างเพราะผักมีประโยชน์ทั้งนั้น เห็นแล้วนึกถึงเราตอนเด็กๆเวลากินข้าวก็จะกินแต่หมูจะเขี่ยผักทิ้งโนแม้ว่าทุกครั้งเลย (... หัวเราะ ...)
- หมวย : เออ ... เห็นด้วย
- ผู้วิจัย : คิดว่าเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยสังคมชนบทและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้อย่างไรบ้าง
- หมวย : ช่วยได้แน่นอนเพราะเลมอนฟาร์มสนับสนุนสินค้าจากชุมชนเกษตรกรในชนบท ทำให้มีแหล่งรองรับสินค้าที่พวกเค้าผลิต เค้าก็มีอาชีพมีรายได้ไม่ต้องลำบากไปขายแรงงานหรือทำงานโรงงาน และในส่วนของสิ่งแวดล้อมถ้าเลมอนฟาร์มสนับสนุนให้ทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมีต่างๆ ดินก็จะไม่เสื่อมสภาพจะกัติดตามไปด้วยจริงมั้ย
- หมู : ใช่ หมูเห็นด้วยแล้วเค้ายังมีการเอาวัสดุจากธรรมชาติมาผลิตเป็นสินค้าด้วยนะ พวกตะกร้าต่างๆนี่ก็ใกล้ปีใหม่แล้วคงขายดี
- เกรียง : จริงๆแล้วเลมอนฟาร์มเปิดโอกาสให้เกษตรกรในชนบทได้แสดงฝีมือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่คนที่มาอยู่ในกรุงเทพอย่างเราเองข้ามไปนะ อย่างเช่นพวกเมล็ดพืชที่เอามาหุงรวมกันกินแทนข้าวได้อย่างนี้เป็นต้น แล้วยังช่วยให้เกษตรกรในชนบทมีอาชีพที่

มันคงสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เค้กก็สบายใจมีกำลังใจที่จะผลิตสินค้าที่มีคุณภาพออกมา

เจี๊ยบ : ทุกคนพูดไปหมดแล้วเจี๊ยบก็จะพูดคล้ายๆกันนั่นแหละ

ผู้วิจัย : แล้วถ้าหญิงจะให้ทุกคนให้คะแนนเลมอนฟาร์มจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน จะให้เลมอนฟาร์มกันเท่าไรบ้าง

เกรียง : ให้ 80 คะแนน เลยเพราะเลมอนฟาร์มช่วยให้เกษตรกรในชนบทมีรายได้แถมยังช่วยให้เราได้อาหารที่ปลอดภัย มีประโยชน์ ส่วนอีก 20 คะแนน ที่ไม่ให้เพราะคิดว่าราคาสินค้าที่ตั้งไว้บางอย่างค่อนข้างแพงไปหน่อยนะ เกรียงไม่ได้ซื้อหรอกแค่เห็นเฉยๆ

เจี๊ยบ : ของเจี๊ยบให้ 80 คะแนน เหมือนกันเพราะที่บ้านจะชอบมากโดยเฉพาะแม่ ที่จริงโดยส่วนตัวแล้วก็ชอบนะที่เค้ามีสินค้าดีๆ เพื่อสุขภาพสินค้าแต่ละอย่างก็ปลอดภัยพิษด้วยโดยเฉพาะผักผลไม้ แต่อีก 20 คะแนนที่ไม่ให้เพราะเค้ามีสาขาน้อยไปหน่อยอย่างเจี๊ยบไม่ได้ขับรถเองก็ไม่ได้แวะ ส่วนแม่ต้องให้พ่อขับรถพาไปบ้านก็อยู่ไกลตั้งปทุม บางครั้งก็ดูว่าพ่อขับรถเส้นไหนก็ค่อยแวะบางครั้งไม่ผ่านเลยก็ไม่ได้ซื้อ เรื่องราคาเจี๊ยบก็ว่ามันแพงไปหน่อยเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วแม่จะจ่ายเงินเค้าซื้อประจำอยู่แล้วคงรู้สึกเฉยๆก็ไม่เห็นบ่นนี่ว่าของแพงแต่เจี๊ยบว่าถ้าราคาถูกลงหน่อยก็คงจะดีนะ

หมู : หมูให้ 90 คะแนน เลยเพราะสินค้าแต่ละอย่างของเค้าจะเน้นการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะเรารู้สึกปลอดภัยมั่นใจได้ ถึงหมูจะไม่ได้ใช้ของเค้าทุกอย่างแต่เรารู้สึกดีตรงนั้นนะ แต่มีข้อเสียอยู่นิดนึงตรงที่เค้าน่าจะกระจายสาขาไปให้เยอะๆหน่อยคนจะได้ใช้บริการกันอย่างทั่วถึง

ผู้วิจัย : อ้อ ... อีก 10 คะแนน ที่ไม่ให้เพราะสาขาน้อยไปใช่ไหม

หมู : ใช่ หมูว่าน่าจะเปิดสาขาให้มากกว่านี้นะ

ผู้วิจัย : แล้วหมอยล่ะว่ายังไง

หมวย : ของหมวยให้ 80 คะแนน ก็แล้วกันหมวยให้ในเรื่องของสินค้าก็เหมือนกับคนอื่นๆที่ว่าสินค้าเค้าดีมีคุณภาพแล้วก็ปลอดภัย แล้วอีกอย่างคือเลมอนฟาร์มมีส่วนช่วยเหลือคนในชนบทให้มีรายได้ด้วยอย่างที่พูดไปแล้ว แต่อีก 20 คะแนน นี่ขอติตรงที่ดูเหมือนว่าเค้าจะไม่ค่อยประชาสัมพันธ์เลยนะ ถ้าคนไม่แวะเติมน้ำมันที่ปั๊มก็คงไม่รู้ที่สินค้าของเค้าดียังไง แล้วคนที่นั่งรถเมย์แล้วใหญ่ได้แถมองแล้วก็ผ่านไปไม่เห็นมีอะไรจูงใจให้เข้าไปเลย คนทั่วไปก็คิดว่าขายของทั่วๆเหมือนปั๊มน้ำมัน

- ทุกคน : (สีน้าท่าทางเห็นด้วย) ... เออใช่ ...
- หมวย : แล้วอีกอย่างที่พูดกันเรื่องราคาหมวยว่าถ้าพูดกันจริงๆราคาสินค้ามันก็ต้องเป็นไปตามคุณภาพของสินค้าอยู่แล้ว สินค้าดีก็มีราคาหน่อยแต่ถ้าจะให้ดีก็น่าจะกระจายราคาให้มีหลายราคาหลายขนาดคนจะได้เลือกซื้อได้ ถ้าห่อใหญ่แพงเค้าก็ซื้อห่อเล็กดีไม่ได้เกิดกินแล้วติดใจต่อไปก็กลับมาซื้อใหม่คราวนี้ก็ซื้อห่อใหญ่เลย ที่นี้เค้าก็จะรู้สึกว่ามันแพงแล้วละ
- ผู้วิจัย : โอ้โฮ ... เหตุผลล้วนๆเลยนะเนี่ย เอะละ ... แล้วถ้ามีพร 3 ข้อ ทุกคนอยากจะขออะไรเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มกันบ้าง
- เกรียง : พร 3 ข้อเธอต้องขอเกี่ยวกับเลมอนฟาร์มด้วยใช่ไหม ถ้าอย่างนั้นเกรียงขอให้เค้ารักษาคุณภาพของสินค้าแล้วก็จุดยืนของเค้าอย่างนี้ตลอดไป ข้อต่อไปก็ขอให้กระจายราคาสินค้าอย่างที่หมวยพูดให้มีหลายราคาหน่อย แต่ถ้าเป็นไปได้ก็อย่าตั้งราคาให้แพงไปนัก ข้อสุดท้ายก็ขอให้เค้ามีสาขาเยอะๆ
- เจียบ : ข้อแรกเลยขอให้เค้ามีสาขาเยอะๆเหมือนที่เกรียงจะได้หาซื้อง่าย ข้อต่อไปอยากให้สินค้าแปลกๆใหม่ๆอยู่ตลอดจะได้ไม่เบื่อ ส่วนข้อสุดท้ายก็ขอให้ราคาสินค้าถูกลงหน่อยก็คงจะดีนะ
- หมู : ข้อแรกนะหมอยขอให้เค้ามีสาขาเยอะๆอย่างที่พูดไปแล้ว ข้อสองอยากให้เค้ารักษาคุณภาพสินค้าให้ได้อย่างนี้ตลอดไปเหมือนที่เกรียงพูด ข้อสุดท้ายสำคัญเลยอยากให้เค้าตั้งราคาสินค้าอย่าสูงมากนักจะได้ซื้อได้ง่ายๆไม่ต้องคิดมาก
- หมวย : ของหมวยนะข้อแรกหมวยขอให้เค้ามีการประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จักเลมอนฟาร์มให้มากกว่านี้ถึงแม้จะเปิดมานานแล้วก็เถอะ บางคนยังไม่รู้จักเลยเหมือนอย่างหมวยถ้าหมวยไม่ลองแวะเข้าไปก็ไม่รู้จัก ข้อสองขอให้เค้าเปิดสาขาให้เยอะๆเอาใกล้ๆหน่อยไม่ใช่ไกลแบบสุขาภิบาลสาม พระรามเก้า ถ้าไกลมากไปคนที่ไม่ได้ไปแถวนั้นก็ไม่ได้ไปใช้บริการจริงๆแล้วยังมีแปลงผักเฉพาะที่นั่นด้วยน่าจะจะมีแปลงผักที่สาขาอื่นบ้าง ข้อสุดท้ายขอให้สินค้าราคาถูกลงหน่อยคนจะได้ซื้อเยอะๆแต่ราคาถูกลงแล้วคุณภาพก็ต้องดีเหมือนเดิมด้วยนะ
- ผู้วิจัย : เอะละ ... เสร็จแล้วสำหรับการพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันตรงนี้ ต้องขอบคุณทุกคนมากนะคะที่ให้ความร่วมมือ ขอขอบคุณมากคะ

รายการเพื่อโลกสวย

ออกอากาศช่อง 3 วันที่ 2 กันยายน 2541 เวลา 9.00-9.30 น.

ภาพพิธีกรกล่าวเปิดรายการที่บริเวณหน้าร้านเลมอนฟาร์ม สาขาประชาชื่น
พิธีกร : สวัสดีครับคุณผู้ชม ถ้าสังเกตกันดีๆ นะครับจะเห็นว่า ในช่วงนี้กระแสที่มาแรงมากๆ
เลยก็คงจะเป็นเรื่องราวของการย้อนกลับสู่ธรรมชาตินะครับ โดยเฉพาะเรื่องราวของ
สุขภาพร่างกายของเรา ต้องยอมรับอย่างหนึ่งนะครับว่ากระแสชีวิตนั้นมาแรงมาก
ทีเดียว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของน้ำ RC อาหารหรือผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษนะครับ

ภาพบริเวณหน้าร้านเลมอนฟาร์ม เสียงดนตรี

พิธีกร : สำหรับคุณผู้ชมที่ชมรายการเพื่อโลกสวยเป็นประจำก็คงจะจำได้ดีว่า ครั้งหนึ่งราย
การของเราเคยพาคุณไปพบกับร้านที่ขายสินค้าปลอดสารพิษมาแล้วนะครับ หลัง
จากที่ครั้งนั้นออกอากาศไป ปรากฏว่ามีคุณผู้ชมโทรศัพท์เข้ามาถาม แล้วก็เขียนจด
หมายเข้ามาถามกันเยอะทีเดียวนะครับว่า มีร้านที่ไหนบ้างที่ขายสินค้าปลอดสาร
พิษ ขอกันเข้ามาเยอะขนาดนี้นะครับ ไม่พามาดูอีกครึ่งหนึ่งก็ใจร้ายเกินไป วันนี้ผม
จะพาคุณมาชมอีกครึ่งหนึ่งแล้วละครับ

ภาพพิธีกรยืนอยู่ที่บิมน้ำมันบางจาก

พิธีกร: ตอนนี้ผมยืนอยู่ที่บิมน้ำมันบางจาก ผมไม่ได้พาคุณมาเติมน้ำมันหรอกครับ แต่ว่า
จะพาคุณไปทำความรู้จักกับร้านขายสินค้าจากธรรมชาติของชุมชนเลยก็ว่าได้
ครับ สินค้าเกือบจะทุกชนิดในร้านแห่งนี้ไม่ได้ผ่านกระบวนการผลิตและไม่ได้
ประกอบด้วยสารที่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมด้วยนะครับ ถ้าไม่เชื่อก็ตามผมเข้าไป
ดูข้างในร้านกันดีกว่าครับ

ภาพภายในร้านมีสินค้ามากมาย ลูกค้ากำลังเลือกซื้อสินค้าและพนักงานกำลังบริการลูกค้า

ภาพพิธีกรนั่งพูดคุยและสัมภาษณ์คุณโสภณ สุภาพงษ์ ภายในร้าน

พิธีกร : แหม... รายการเพื่อโลกสวยมาทั้งทีนะครับ จะพามาเดินซื้อสินค้าอย่างเดียวก็ยังไม่
ไถ่อยู่ครับ ต้องมีการพามาพูดคุยด้วยนะครับว่าบรรดาสินค้าที่เห็นวางอยู่ในชั้น
เหล่านี้ สวยงามแล้วก็หลากหลายขนาดนี้ปลอดสารพิษจริงรึเปล่า แล้วก็ช่วยรักษา
สิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้างนะครับ และมีที่จะมาคุยกับเราเกี่ยวกับร้านเลมอนฟาร์มใน
วันนี้ะครับก็คือ คุณโสภณ สุภาพงษ์ ประธานกรรมการบริหารบริษัทมงคลชัย
พัฒนา ซึ่งท่านเพิ่งได้รับรางวัลแมกไซไซมาหมาดๆ ด้วยนะครับ สวัสดีครับ

โสภณ : สวัสดีครับ

- พิธีกร : ก่อนอื่นขอเรียนถามก่อนเลยนะครับว่าชื่อเลมอนฟาร์มนี้สังเกตได้ว่าชื่อจะคล้ายๆ เลมอนกรีน ซึ่งเป็น supermarket ในบีบีน้ำมันบางจากเช่นเดียวกันนะครับ
- โสภณ : เออ... เลมอนกรีนนี่จะเป็นร้านที่เรียกว่าสะดวกซื้อนะครับ สินค้าก็จะเล็กๆ น้อยๆ ส่วนเลมอนฟาร์มนี่จะเป็นสินค้าซึ่งจากชุมชนนะครับ และเป็นสินค้าที่ใช้ในครอบครัว ใช้ในชีวิตประจำวัน บริโภคประจำวัน
- พิธีกร : เท่าที่ผมสังเกตจากที่ได้เดินดูนะครับ จะเห็นว่าเป็นคล้ายๆ supermarket นะครับ แต่ว่าสินค้าจะแตกต่างกันไป ร้านนี้มีสินค้าประเภทไหนบ้างครับ
- โสภณ : คือประการแรกนี่นะครับอยากจะให้ผู้บริโภคได้สุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ สุขภาพที่ดีทางกายคือ ได้สินค้าที่ดีต่อสุขภาพสินค้าหรืออาหารที่มาจากการผลิตตามธรรมชาติ ไม่ใช่สารเคมีไม่ใช่ยาฆ่าแมลง ก็เน้นสินค้าเหล่านั้น ส่วนสุขภาพใจนั้นก็ถือว่าสินค้าเหล่านี้ผูกพันกับชุมชนโดยเฉพาะชุมชนในชนบท เพราะฉะนั้นทุกครั้งที่เราไปซื้อสินค้าเหล่านั้นนอกจากจะได้สุขภาพแล้ว ยังได้ช่วยเหลือครอบครัวในชนบท ช่วยเด็ก ช่วยแม่ของเด็กให้ได้อยู่กับลูก ได้มีกิน ได้ผลิตสินค้าออกมา เพราะฉะนั้นขณะที่เราซื้อนี่เราก็จะมีความสุขทั้งกายทั้งใจนะครับ คือได้สุขภาพที่ดีจากสินค้าที่เราบริโภค แล้วก็รู้ว่าได้ช่วยคนที่ยากจนในชนบทด้วย

ภาพสินค้าในแต่ละมุมที่ถูกจัดเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ ... เสียงดนตรี ...

- โสภณ : สินค้านี้ก็จะมียังแต่ผักปลอดสารพิษ ผักนี้ก็คิดโดยเฉพาะสำหรับเด็กเล็กๆ เพราะไม่มียาฆ่าแมลงก็จะปลอดภัยดีต่อสุขภาพ แล้วก็มียกวิทยุพีชนะครับ เช่น ข้าว ข้าวกล้อง ถั่ว วิทยุพีชเมล็ดต่างๆที่ให้โปรตีนให้สิ่งต่างๆกับสุขภาพ นอกจากนั้นก็ยังมีอาหารพวกของขบเคี้ยว ก็เป็นของที่ทำจากชุมชนเยอะมากนะครับเช่น ปลากับถั่ว แล้วก็พริกแห้งคั่วรวมกัน เอาไว้ทานเล่นอันนี้จะขายดีมากเลย นอกจากนั้นก็จะมีพวกสมุนไพรทั้งน้ำแล้วก็ทั้งตัวสมุนไพรเอง แล้วก็มียกผลไม้ ไซท์ที่มาจากการเล่นไปตามธรรมชาติ มีเครื่องจิ้มเป็นพวกซีอิ๊ว เต้าหู้ เต้าเจี้ยวนะครับ ของพวกนี้มาจากการผลิตตามธรรมชาติทั้งสิ้น แล้วก็มียกของเล็กๆ ที่ทำขึ้นมาเองเอาไว้ใส่ไซท์
- พิธีกร : เก้าไม้มากเลยนะครับคุณผู้ชม เป็นชลอมเล็กๆ แล้วก็มียกไซท์อยู่ข้างในด้วยนะครับ
- โสภณ : ความสุขที่เราเห็นก็คือว่า เราจะเห็นว่าไซท์นี้มาจากไก่ที่เลี้ยงตามธรรมชาติ แต่ชลอมนี้คุณยายในชุมชนเป็นผู้ทำ คุณยายก็จะทำ ลูกหลานก็จะช่วย อย่างภาพที่เราจะเห็นเวลาชุมชนทำสิ่งนี้ก็ถือว่า คนแก่คนเฒ่าที่มีคุณค่าได้ทำอะไรกับลูกหลานมันเป็นกระบวนการที่ครบถ้วนที่เรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือไม่แค่ว่ามีตลาดพอเพียง มีความรู้พอเพียง มีวัตถุดิบพอเพียง มีความดีพอเพียง แล้วก็มีการแบ่งปันกันพอ

เพียง ก็กลายเป็นว่าชุมชนในชนบทกับชุมชนในเมืองได้ช่วยกัน ชุมชนเมืองได้รับอาหารที่ดีจากชนบท ชุมชนชนบทก็ได้รับรู้น้ำใจที่จะทำให้เขาพึ่งตนเองได้และที่สำคัญที่สุดเลยนะครับเด็กได้อยู่กับแม่ อันนี้จะทำให้มันมีคุณค่าในตัวสินค้าเองด้วยนะครับ

พิธีกร : เรียกว่าสุขภาพสบายใจปลอดภัยจากสารพิษนะครับ แล้วยังมีความสุขเพราะว่าได้มีส่วนช่วยสังคมโดยรวมนอกจากเมืองกรุงให้มีเศรษฐกิจแบบพอเพียงด้วยใช่ไหมครับ

โสภณ : ใช่ครับ

พิธีกร : นี่คือทางเลือกให้ผู้คนได้จับจ่ายใช้สอย และที่ดูเหมือนว่าจะซื้อกันมากที่สุดก็คงจะเป็นบรรดาผักปลอดสารพิษทั้งหลายใช่ไหมครับ ผักเหล่านี้เลมอนฟาร์มปลูกเองทั้งหมดหรือเปล่าครับ

โสภณ : ประมาณครึ่งหนึ่งนะครับเลมอนฟาร์มปลูกอยู่ที่พระรามเก้า กลางกรุงเลยนะครับ เนื้อที่ประมาณ 9 ไร่ นั่นก็เป็นสาขาใหญ่ที่จะเปิดในเดือนพฤศจิกายน ขณะนี้ผักได้ตัดมาขายตามสาขาต่างๆอยู่แล้ว แต่ตอนเปิดสาขาใหญ่ก็จะให้ผู้บริโภคเข้าไปตัดผักได้เองเลยนะครับ

ภาพเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า แปลงผัก โรงบรรจุผัก คนงานกำลังเตรียมแปลงผักและผักน่านาชนิด

พิธีกร : อ้อ ...พอเข้ามาปุ๊บนี่หิวตระกร้าไปก็เข้าไปเลือกตัดผักได้เองเลยใช่ไหมครับ

โสภณ : ใช่ครับ ก็จะได้ของที่สุดแล้วก็ให้ลูกค้าได้เห็นจริงๆแล้วผักปลูกอย่างนี้ก็ให้เห็นคุณค่าเหล่านั้น ครึ่งหนึ่งของผักก็จะมาจากที่นั่น อีกครึ่งหนึ่งก็มาจากชุมชน ก็ต้องดูแลกระบวนการที่พิสูจน์ผักว่าต้องไม่มีอะไรเป็นพิษเป็นภัยต่อเรื่องของสุขภาพ

พิธีกร : ก็คือว่าไม่มีการใช้ยาฆ่าแมลงแน่นอนใช่ไหมครับ

โสภณ : ใช่ครับ

พิธีกร : แล้วปัจจุบันนี้เลมอนฟาร์มมีด้วยกันทั้งหมดกี่สาขาแล้วครับ

โสภณ : กำลังเปิดสาขาที่ 4 นะครับ ก็จะเปิดประมาณเดือนละ 1-2 แห่งไปเรื่อยๆจนประมาณ 40 แห่ง ตั้งใจไว้อย่างนั้นนะครับ

พิธีกร : ครับ ถ้าอย่างนั้นตอนนี้ก็มีแค่ 4 แห่งคือ ที่แถวประชาชื่นใช่ไหมครับ แล้วที่อื่นล่ะครับ

โสภณ : ก็มีที่ลาดพร้าว 111 ที่เกษตร พระราม 4 กำลังจะเปิดนะครับ แล้วก็เดือนหน้าจะเปิดที่พระรามเก้า ก็จะเคลื่อนไปเรื่อยๆนะครับ

- พิธีกร : แล้วก็ให้ขยายไปจนกระทั่งครบทุกภาคของประเทศเลยไหมครับ
- โสภณ : เออ... ก็จะเน้นที่ชุมชนเมืองที่ต้องการสินค้าที่ดีต่อสุขภาพ เพราะว่ามันเองก็อยาก
จะให้คนในชนบทได้มาขายของให้กับคนที่กำลังซื้อ เราไม่อยากจะขายของของคนที่มี
ฐานะดีไปขายคนที่ยากจนกว่า ประชาชนก็จะยากจนไปเรื่อยๆ ใครมีอะไรก็เกื้อกูล
กันนะครับ
- พิธีกร : เมื่อสักครู่นี้เข้ามา นะครับ เห็นสินค้ามากมายหลายชนิดน่าสนใจมากมายเลยนะ
ครับ ขออนุญาตไปเดินชมได้ไหมครับ
- โสภณ : เชิญครับ
- ภาพพิธีกรเดินชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆภายในร้าน โดยมีพนักงานเป็นผู้แนะนำสินค้า
... เสียงดนตรี ...
- พิธีกร : คุณผู้ชมครับ บางครั้งเรื่องง่าย ๆ ใกล้ตัวเราอย่างการเลือกซื้ออาหารหรือสินค้าที่
ปลอดภัยพิษนั้นะครับ ก็เป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้ดีไม่แพ้วิธีอื่นเลยนะครับ
คงจะดีไม่น้อยเลยนะครับ ถ้าหากว่าผู้ผลิตสินค้าหันมาสนใจเรื่องของสิ่งแวดล้อม
มากขึ้น ผลิตสินค้าแล้วก็ที่อาหารปลอดภัยพิษนะครับ สิ่งแวดล้อมของเรานั้นก็คง
จะดีขึ้นอีกเยอะเลย ที่สำคัญนะครับ ยังเป็นการสนองทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราช
ดำรัสเศรษฐกิจแบบพอเพียงด้วยนะครับ ไม่นานนะครับ ทฤษฎีใหม่นี้ อาจจะเป็นการ
พลิกมิติชีวิตใหม่ให้กับคนเมืองหลวงอย่างเราด้วยก็ได้ นะครับ

รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

ออกอากาศช่อง 7 วันที่ 14 ตุลาคม 2541 เวลา 8.15-8.45 น.

ช่วงสัมภาษณ์

พิธีกรสัมภาษณ์ คุณโสภณ สุภาพงษ์ ในสตูดิโอ

พิธีกร : สวัสดีครับคุณผู้ชมช่วงสัมภาษณ์ของเราวันนี้ แขกรับเชิญที่ให้เกียรติกับทางรายการของเราเป็นอย่างมากเลยนะครับ เพราะว่าท่านผู้นี้ท่านเปี่ยมไปด้วยความสามารถจริงๆและชื่อเสียงของท่านไม่ใช่เฉพาะอยู่ในประเทศของเราเท่านั้น แต่ชื่อเสียงของท่านนั้นดังไปถึงระดับข้ามประเทศเลยนะครับ เพราะท่านเพิ่งได้รับรางวัลแมกไซไซประจำปี 2541 ในสาขาบริการสาธารณะไปเมื่อไม่นานเท่าไรนี่เองนะครับ ผลงานของท่านมีหลากหลาย วันนี้เรามีโอกาสได้พูดคุยกับท่านนะครับ ผมขอแนะนำท่านในฐานะกรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัทบางจากมหาชน และในฐานะประธานกรรมการบริหารบริษัทมงคลชัยพัฒนา จำกัด นะครับ ท่านผู้นี้คือคุณโสภณ สุภาพงษ์ ครับ สวัสดีครับท่านครับ

โสภณ : สวัสดีครับ

พิธีกร : ขอบพระคุณมากเลยนะครับที่กรุณาต่อรายการของเรา ท่านผู้ชมบางท่านอาจจะไม่ค่อยมั่นใจกับรายละเอียดความเป็นมาของรางวัลแมกไซไซนี้ อยากจะรบกวนท่านกรุณาแนะนำให้เราทราบมากขึ้นเถอะครับ

โสภณ : เออ ... รางวัลแมกไซไซนี้เป็นรางวัลที่ประเทศฟิลิปปินส์นะครับ เนื่องจากว่าเมื่อ 40 ปีก่อนนั้นนายรามอล แมกไซไซ ซึ่งเป็นประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์เป็นบุคคลที่ตนเคารพมากและในเป็นบุคคลที่เสียสละให้กับผู้ด้อยโอกาส มีการตั้งมูลนิธิ มีโครงการสนับสนุนของนานาชาติ จึงได้เริ่มก่อกำเนิดรางวัลแมกไซไซ รางวัลนี้ให้มา 40 ปีแล้วนะครับ ปีหนึ่งก็จะมี 5 คนจาก 5 สาขาจากประเทศต่างๆนะครับ สาขาที่ผมได้รับนี้ก็คือสาขาบริการสาธารณะรางวัลนี้ให้กับผู้ที่ได้ทำงานอุทิศให้กับสังคมและคนทั่วไปโดยไม่จำเป็นต้องมีอะไรตอบแทน

พิธีกร : ครับผม ซึ่งแน่นอนพวกเราก็ตระหนักดีนะครับว่าผลงานของท่านมีมากมายเหลือเกินใช้คำว่าจาระไนก็ยังไม่หมดนะครับ แต่คงจะต้องมีผลงานที่เด่นที่สำคัญที่คณะกรรมการพิจารณาของแมกไซไซ ได้มองแล้วว่าเป็นผลงานที่ดีเด่น ท่านคิดว่าคณะกรรมการเห็นผลงานอะไร สนใจผลงานอะไร ของท่านเป็นพิเศษล่ะครับผม

- โสภณ : ก่อนอื่นอยากจะเรียนนะครับว่าผมเองก็ไม่ได้ทำอะไรมากนักครับเพราะงานทั่วไปก็ต้องทำด้วยคนจำนวนมาก แล้วก็มีคนที่ยากลำบากกว่าผมมากผมคงจะเป็นผู้แทนของคนเหล่านั้นมากกว่านะครับ ก็ที่พูดถึงนะครับก็คือว่าพูดว่าผมได้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการส่งเสริมประชาธิปไตย การช่วยเหลือเด็กที่ยากไร้แล้วก็การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความยากจนโดยเฉพาะในชนบท ในประการหลังนี้ได้ให้ความสำคัญมากเพราะว่าเป็นแนวความคิดใหม่ ที่สามารถจะเอาระบบธุรกิจเข้าไปให้ชนบทได้เข้ามาเป็นเจ้าของแล้วก็ช่วยตนเองได้ เพราะผมได้เอาระบบธุรกิจของบริษัทบางจากนี่นะครับ คือทางด้านเครือข่ายการตลาดให้กับชุมชนได้เข้ามาเป็นเจ้าของ เข้ามาดำเนินกิจการทั้งหมดก็ประมาณ 700 ชุมชนนะครับ ซึ่งมีสมาชิกประมาณมากกว่าล้านครัวเรือนในปัจจุบัน ชุมชนเหล่านี้ได้เข้ามาดำเนินการส่งสินค้ามาขายทั้งทางด้านเกษตร และเป็นเจ้าของกิจการค่าน้ำมัน รถขนส่งน้ำมัน ร้านขายของ เพราะฉะนั้นชุมชนเหล่านี้มีความสามารถครบถ้าให้โอกาสแก่พวกเขา
- พิธีกร : ครับทางบางจากได้ทำเป็นโครงการอย่างเด่นชัดขึ้นมา ผมเองก็ได้เห็นมีคำว่าเลมอนกรีนใช้ใหม่ครับ ไม่ทราบว่าที่มาที่ไปของเลมอนกรีนนี้เป็นอย่างไรครับ
- โสภณ : คือเลมอนกรีนนี่จะเป็นร้านสะดวกซื้อ
- พิธีกร : ผมเรียกชื่อถูกไหมครับ ใช้คำว่าเลมอนฟาร์มหรือเลมอนกรีน หรืออย่างไรงั้นแน่ครับผม
- โสภณ : มีทั้ง 2 อย่างครับ คือผมเน้นการพึ่งตนเอง ต้องเรียนอย่างนี้นะครับคือตัวผมเองนี้พื้นฐานแล้วทำงานเรื่องเด็ก ก็จะทราบว่าเด็กถูกทำร้าย ถูกเขาเบียด ถูกเขามาขาย เป็นโสภณี่ เราทำงานเรื่องเด็กมากจะพบว่าเด็กมีความทุกข์มาก แต่เราก็ช่วยไม่ได้ทั้งหมดเพราะว่าคนที่ช่วยเด็กได้ดีที่สุด คือแม่เด็ก เด็กอยากจะอยู่ในที่ปลอดภัยแล้วก็ไม่มีที่ไหนที่จะปลอดภัยเท่าแขนแม่ ฉะนั้นวิธีที่จะทำให้แม่ได้อยู่กับเด็กนี่ก็คือทำให้แม่ได้มีกิน ให้เขาได้มีกินอยู่ในชุมชนในชนบท ครอบครัวได้อยู่ด้วยกันเด็กก็จะอบอุ่นอนาคตเด็กก็จะไม่ว่าเหว เพราะฉะนั้นผมก็ทำทุกอย่างเพื่อทำให้ครอบครัวมีกิน วิธีการที่จะทำให้ครอบครัวมีกินก็ต้องรวมให้พวกเขาทำเป็นชุมชนนะครับ เป็นองค์กรชุมชนร่วมกันทำ ผมก็พยายามหาอาชีพให้องค์กรชุมชน ก็ให้ทำปืมน้ำมัน เล็กๆจนถึงใหญ่ๆนะครับ ให้เขามาขับรถ ให้เขาเป็นเจ้าของรถขนส่ง ให้เขาเป็นตัวแทนจำหน่ายน้ำมัน เขาก็ทำได้ดีนะครับ ช่วงหลังเปิดร้านที่เรียกว่าเลมอนกรีนก็พบว่าเขาทำได้ดี สุดท้ายเขามาขอทำอีกเขาก็เข้ามาเป็นเจ้าของ ฉะนั้นหลายคนคงไม่ทราบหรือว่าร้านสะดวกซื้อทันสมัยนี้ เจ้าของเป็นเกษตรกรก็

เยอะนะครับ ตอนนั้นก็เกิดวิกฤตเศรษฐกิจคนตกงานเยอะผมก็มองว่าทำอย่างไรจึงจะช่วยคนตกงานได้ ผมก็คิดว่า ถ้าสามารถทำให้องค์กรชุมชนขยายตัวผลิตสินค้าของกินของใช้ สินค้าเกษตร สมุนไพร เครื่องปรุง อาหารต่างๆออกมาได้เขาก็สามารถขยายตัวได้ ถ้าขยายตัวได้ก็สามารถรองรับญาติพี่น้องที่ว่างงานได้ ก็ได้ทำเรื่องร้านเลมอนฟาร์มขึ้นมา ฉะนั้นร้านเลมอนฟาร์มจึงเป็นร้านที่รับสินค้าชุมชน วิธีการที่จะต้องกระตุ้นคนเมืองได้เข้าใจเรื่องการบริโภคอาหารนะครับ เพราะว่าขณะนี้เราก็กังวลเรื่องการบริโภคอาหารที่มีสารพิษ ยาฆ่าแมลงมากมาย เพราะฉะนั้นถ้าสามารถที่จะทำให้ชุมชนในเมือง ผู้บริโภคได้รับอาหารที่ดี ก็จะเป็นดีสำหรับสุขภาพผู้บริโภค ในขณะที่เดียวกัน อาหารที่มาจากธรรมชาติก็จะมาจากชุมชนในชนบทด้วย จะช่วยให้ชุมชนชนบทมีกิน แม่ได้ดูแลเด็กได้ ฉะนั้นเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องเดียวกัน ฉะนั้นร้านเลมอนฟาร์มจึงจัดตั้งขึ้นเพื่อที่จะเป็นเวทีที่จะเป็นตลาดให้กับสินค้าจากชนบท แล้วให้ผู้บริโภคในเมืองได้ซื้อสินค้าที่ดีสำหรับสุขภาพ ราคาก็มีสินค้าลักษณะนี้นะครับ คือ มีสินค้าเกษตร เช่น ข้าวกล้อง ธัญพืช เกษตรแปรรูป อาหารแห้ง สมุนไพร แม้แต่ปลาหรือไก่ที่เลี้ยงตามธรรมชาติ ไข่ที่มาจากการเลี้ยงตามธรรมชาติ มีผลไม้และผักปลอดสารพิษต่าง ๆ ผักนี่ก็เป็นที่นิยมมาก ราคาก็เรียกได้ว่าอยู่ในพวกถูกถูกกว่าที่เดียว สำหรับร้านเพราะเน้นเรื่องผัก จะทำให้ร่างกายได้วิตามิน เกลือแร่ครบ และก็มีแอนตี้ออกซิแดนซ์ที่ช่วยต่อต้านอนุมูลอิสระที่จะทำให้เกิดมะเร็ง เพราะฉะนั้นผักที่ปลอดสารพิษจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก จึงตนเองเน้นเรื่องผัก ก็ส่วนใหญ่แล้วคนพูดถึงร้านเลมอนฟาร์มในเรื่องของผักค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีน้ำผักและกิจกรรมเรื่องสุขภาพ มีกิจกรรมเพิ่มเติมในเรื่องของการให้ความรู้เรื่องอาหาร เรื่องการทำกับข้าว เรื่องการบริโภค นอกจากนั้นก็มีเรื่องสุขภาพใจ สมาธิ อะไรพวกนี้มันก็จะไปด้วยกันนะครับ

พิธีกร : ครับผม ในโครงการนี้ถ้ามองในฐานะอย่างผม ก็ไม่สามารถที่จะผลิตอะไรออกมาได้นะครับ ก็คือไปแวะเวียน ไปซื้อ ไปจับจ่ายใช้สอยแล้วก็ได้ของที่มีคุณภาพมา แล้วผมก็มองต่อไปว่าแล้วในอีกด้านหนึ่งก็คือ ตอนนี่ยุคไอเอ็มเอฟบางท่านก็อาจจะตกงาน บางท่านก็อยากจะได้รายได้เสริม เขาก็อยากจะทำมาอยู่ในโครงการที่มีอยู่ของท่านนี่นะครับ ในฐานะเหมือนกับว่ามาขอส่งสินค้าเข้ามาจำหน่ายบ้าง พอจะมีทางดำเนินการอย่างไรได้บ้างล่ะครับผม

โสภณ : คือ จริง ๆ นอกจากจะทำเรื่องอาหารแล้วนะครับ ที่พระรามเก้าได้ปลูกผัก แล้วก็ที่พระรามเก้านี้ก็จะมีสาขาที่ 5 ก็จะมีร้านอาหารด้วย ร้านที่ทำอาหารเลยครับ แล้วก็

กิจกรรมอะไรต่าง ๆ นอกจากนั้น ขณะนี้ ก็กำลังจะขยายในเรื่องของเครื่องใช้ภายใน บ้านที่มาจากอุตสาหกรรมในครัวเรือน ของใช้ในบ้านไม่ว่าจะเป็น จาน กระตะ ด้วย เต่า อะไรทำนองนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นในวันข้างหน้า ถ้าชุมชนใดผลิตของพวกนี้ อ่า... ผมลืมอีกอันนะครับ ขณะนี้ก็มีเรื่องต้นไม้ พืชสวน คือชีวิตของครัวเรือน ในบ้านในกลุ่มนี้เอง สิ่งเหล่านี้ถ้าชุมชนไหนมีความสามารถผลิตอะไรในเรื่องที่ผมพูด ก็สามารติดต่อกเข้ามาได้ ขอเรียนว่าผมเน้นเรื่องการเป็นชุมชน เพราะอยากจะให้ ช่วยแม่และเด็กนะครับ ของที่เน้นในเรื่องของที่มีกระบวนการผลิตไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าถ้าเราส่งเสริมอาหารที่ดีต่อสุขภาพแล้ว นอกจากชุมชนในชนบท จะมีกินแล้ว สิ่งแวดล้อมจะดีขึ้นเรื่อง ๆ เพราะฉะนั้นก็ต้องเลือกชุมชนในลักษณะนี้ ถ้าเป็นชุมชนในลักษณะนี้ ก็โทรเข้ามาได้เลยครับ แล้วก็จะมีเจ้าหน้าที่พูดคุยให้คำแนะนำนะครับ

พิธีกร : ครับผม โทรไปที่บริษัทมงคลชัยพัฒนาได้ใช่ไหมครับ ที่หมายเลขโทรศัพท์ 301-2939 ย้ำอีกครั้ยนะครับ 301-2939 บริษัทมงคลชัยพัฒนา จำกัด อย่างในตอนนี้น้ำร้อน เลมอนฟาร์มเมื่อสักครู่ท่านบอกว่ามี 5 สาขาแล้วใช่ไหมครับ

โสภณ : ครับ เปิดแล้ว 4 สาขา แล้วก็ที่มีประชาชนลาดพร้าว 111 แล้วก็มิหน้าซอยเสนา นิคม ที่พระราม 4 ที่ข้างทางด่วนรามอินทรา - อารณนงค์ ช่วงพระรามเก้า-ลาดพร้าว นะครับ ก็จะเป็นสาขาใหญ่ซึ่งมีแปลงผักเยอะมากเลยนะครับตัดแล้วจะทำทานที่นั่น หรือจะเอากลับไปทำทานที่บ้าน หรือจะไปทำสวนครัวที่บ้าน หรือจะไปทำแปลงผักที่บ้าน ที่นั่นก็มีข้อมูลให้ แล้วต่อไปนี้ ก็จะเปิดประมาณเดือนละ 2 แห่ง ๆ ขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงประมาณ 30-40 แห่งนะครับ

ภาพลูกค้าใช้บริการแลงผักที่ร้านเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า ลูกค้าต่างเลือกตัดผัก ล้างผัก ซังผัก และบรรจุใส่ถุงกลับบ้าน

พิธีกร : โอ้โฮ ! จะเปิดทั่วประเทศเลยหรอครับ

โสภณ : ก็จะเน้นในเมืองเป็นส่วนใหญ่ เพราะต้องการให้ผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อได้ซื้อของ จากชุมชน ก็เน้นเรื่องของคนกับครอบครัว

พิธีกร : ครับผม จะเห็นได้ว่าโครงการนี้น่าสนใจนะครับ เราทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ อย่างผมไม่มีความสามารถในการผลิตอะไรออกมาเป็นชิ้นเป็นอัน ผมก็สามารถมีส่วนร่วมได้ก็คือ เข้าไปจับจ่ายใช้สอย ไปแวะเวียนซื้อสินค้า แล้วก็ได้ของที่มีคุณภาพสำหรับตัวของผมเอง ครอบครัวของผมเองออกมานะครับ ซึ่งท่านสามารถมีบทบาทอย่างอื่นได้ เรามาร่วมโครงการนี้ด้วยกันครับ เพราะจะทำให้สังคมของเรานั้น

ก้าวไปด้วยกันได้เป็นอย่างดีมากเลยครับ ต้องขอกราบของพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งเลย
นะครับที่กรุณาต่อรายการของเราครับ

โสภณ : ครับขอบพระคุณเช่นเดียวกันครับ

D
P
U

รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

ออกอากาศช่อง 7 วันที่ 26 มกราคม 2542 เวลา 8.15-8.45 น.

- ภาพพิธีกรกล่าวเปิดรายการที่สตูดิโอ
- พิธีกร : ท่านผู้ชมคะ พุดถึงกรุงเทพฯ แล้วนี่ ท่านผู้ชมอย่าเพิ่งไปคิดถึงสภาพรถติดแล้วก็คว้นพิษเท่านั้นนะค่ะ เพราะว่าสถานที่ที่ดิฉันจะพาท่านผู้ชมไปวันนี้ ท่านผู้ชมจะสามารถที่จะเดินไปตัดผักสด ๆ ปลอดสารพิษแล้วก็นะมาทำอาหารได้เลย พุดอย่างนี้ชักสนใจแล้วใช่ไหมคะ ถ้าอย่างนั้นตามดิฉันไปเลยคะ
- ภาพแปลงผักของร้านเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า
- ผู้บรรยาย : สถานที่ที่เราจะไปตัดผักสด ๆ กันในวันนี้ ก็คือ แปลงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์มคะ หลังจากที่รายการของเราเคยแนะนำสถานที่นี้ไปครั้งหนึ่งแล้ว เราก็เฝ้ารอวันที่แปลงผักจะเสร็จสมบูรณ์ เพื่อที่จะได้พาท่านผู้ชมมาอีกครั้ง เพราะเราเชื่อว่าท่านผู้ชมจะได้รับประทานผักสด ๆ ที่ปลอดสารพิษจริง ๆ ร้านเลมอนฟาร์ม สาขาที่มีแปลงผักปลอดสารพิษนี้คือ สาขาพระรามเก้าคะ ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 6 ไร่ ซึ่งเป็นที่สวนพระองค์.....เสียดนตรี.....
- ภาพคนงานกำลังทำงานในแปลงผัก ต่างก็พรุนดิน ลงเมล็ดผัก เก็บผัก และรดน้ำ
- ผัก เป็นต้น
- ผู้บรรยาย : ที่เลมอนฟาร์มจะไม่ใช้สารเคมีใด ๆ แต่จะใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และจะใช้วิธีกำจัดแมลงแบบธรรมชาติ โดยปกติแล้ว แมลงจะชอบสีเหลือง เพราะฉะนั้นแปลงผักจะต้องปลูกดอกดาวเรืองเพื่อช่วยล่อแมลง นอกจากนี้ก็ยังมีการใช้กาวดักแมลง หรือกับดักดาวหนู ซึ่งทำได้ง่าย ๆ โดยใช้ขวดพลาสติกทาสีเหลืองแล้วทากาวทับเพื่อให้แมลงบินมาเกาะคะ และถ้าจะฆ่าแมลงก็ใช้เมล็ดสะเดาผสมน้ำแทนยาฆ่าแมลง
- ภาพแปลงผักกางมุ้งซึ่งแบ่งแยกพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน ภายในมีผักมากมายและ
- ภาพลูกค้ากำลังตัดผักใส่ตระกร้า
- ผู้บรรยาย : ส่วนที่เห็นอยู่นี้เป็นการปลูกผักอีกวิธีหนึ่งเรียกว่าการปลูกผักกางมุ้งคะ.....เสียดนตรี..... สังเกตผักปลอดสารพิษที่ท่านผู้ชมสามารถมาเลือกตัดได้สด ๆ นั้น ก็จะมี ผักกาดหอม ผักบุ้ง ผักปวยเล้ง ผักตั้งโอ้ ผักคะน้า กวางตุ้ง มะเขือเทศ ผักกาดแก้ว ผักกาดขาว กระเพรา แล้วก็มีผักสวนครัวต่าง ๆ ค่ะ แต่ว่าในช่วงเดือนมกราคมนี้ ผักที่โตพอสามารถตัดได้ก็มีผักกาดหอม ผักบุ้งจีนผักปวยเล้ง แล้วก็ผักตั้งโอ้

คราวนี้มาถึงขั้นตอนการตัดผักบ้างนะคะ เมื่อท่านผู้ชมไปถึงก็จะต้องไปเยี่ยมอุปกรณ์คือตระกร้าสำหรับใส่ผัก มีดหรือว่ากรรไกรสำหรับตัดซึ่งก็จะมีให้ยืมฟรีค่ะ

ภาพแม่กับลูกกำลังช่วยกันตัดผัก

ผู้บรรยาย : เมื่อได้อุปกรณ์แล้วนี้ ไม่ใช่ที่เราจะไปตัดผักจากแปลงไหนก็ได้นะคะ ที่นี้จะมีป้ายบอกเอาไว้ว่าวันนี้จะมีผักอะไรบ้างที่ตัดได้ แล้วเมื่อท่านผู้ชมเดินไปถึงแปลงผัก ก็จะต้องเลือกตัดเฉพาะแปลงที่มีธงเขียวติดอยู่เท่านั้น ถ้าแปลงไหนไม่มีธงแสดงว่ายังตัดไม่ได้ค่ะ

ภาพลูกค้านำผักมาล้าง ชั่งกิโล และบรรจุใส่ถุง

ผู้บรรยาย : เมื่อได้ผักเพียงพอต่อความต้องการแล้ว ก็นำมาล้าง แล้วก็บรรจุใส่ถุง จากนั้นก็จ่ายเงินได้ สำหรับบรรดาผักของที่นี่จะเท่ากับราคาตามท้องตลาด ถ้าท่านผู้ชมฟังแล้วสนใจ อยากจะพาเด็ก ๆ หรือครอบครัวไปเลือกตัดผักปลอดสารพิษแบบนี้บ้าง ก็สามารถแวะไปที่เลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า ได้ทุกวัน เวลา 8.00-18.00 ค่ะ

รายการ TOP TEN (เฉพาะในช่วงของเลมอนฟาร์ม)

ออกอากาศช่อง 9 วันที่ 31 มกราคม 2542 เวลา 11.00 น.

เสียงบรรยายพร้อมภาพหน้าร้านเลมอนฟาร์ม สาขาพระรามเก้า และมุมสินค้าต่างๆภายในร้าน ลูกค้ำทั้งผู้ใหญ่และเด็กกำลังเลือกซื้อสินค้า และภาพสินค้าหลายชนิด เช่น ผักปลอดสารพิษ ผลไม้ ข้าวกล้อง และเมล็ดธัญพืชต่างๆ

ผู้บรรยาย : สวัสดีครับคุณผู้ชมครับสมัยนี้มีร้านค้าที่ทำแบบ super market เลยทีเดียว นี่ไงครับร้านเลมอนฟาร์ม ผลิตภัณฑ์ในร้านทุกอย่างล้วนเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ และพืชผักปลอดสารพิษทั้งหมด สะดวกสบายเรียกว่าอยากได้อะไรก็ตามที่นี้ได้เลยนะครับ และจุดเด่นของร้านรับรองไม่เหมือนใคร และไม่มีใครเหมือนแน่นอน เพราะที่ร้านนอกจากจะขายสินค้าแบบสำเร็จรูปแล้ว เขายังมีบริการสวนผักที่ผู้ซื้อสามารถเข้าไปตัดเองได้เลย แหม... สนุกด้วยแถมยังไม่ต้องกังวลเรื่องของที่มาจากปลอดภัย และปลอดจากสารพิษหรือไม่ ราคาก็ยุติธรรมด้วยนะครับ

ภาพคุณโสภณ สุภาพงษ์ ยืนพูดที่บริเวณแปลงผัก มีผักนานาชนิดปลูกเต็มแปลง และลูกค้ำกำลังเลือกตัดผัก

โสภณ : พืชที่ปลอดสารพิษนี่นะครับ ก็ขึ้นอยู่กับระดับที่ปลอดนะครับ โดยทั่วไปก็อาจแบ่งกว้างๆได้ 2 แบบครับคือการปลูกพืชนี้ก็มีบางแบบนะครับที่อันตราย อันตรายนั้นก็คือใช้สารเคมีฆ่าหญ้าแล้วก็สารเคมีฆ่าแมลง สารเคมีแล้วก็สิ่งอันตรายนี้ก็จะเข้าไปในตัวผักจากดิน แล้วก็พวกยาฆ่าแมลงก็จะติดอยู่ตามใบ อันนี้ก็อันตรายเพราะฉะนั้นเวลาพูดถึงปลอดสารพิษนี้ก็ขึ้นอยู่กับระดับ บางแห่งก็พูดถึงว่าการเก็บผักไว้ให้นานพอจนสารเคมีนั้นเจือจางไป แต่ในลักษณะของเลมอนฟาร์มเองผักของเราไม่ใช้สารเคมีที่เป็นยาฆ่าหญ้าและสารเคมีที่เป็นยาฆ่าแมลงใดๆ เลยนะครับ เพราะฉะนั้นผักปลอดสารพิษที่เลมอนฟาร์มนี้ก็ปลูกตามแนวค่อนข้างจะเป็นธรรมชาติ ปล่อยให้ตามธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสารที่กันแมลงก็จะใช้พวกสะเดาหรือไม่ก็ข้าวชวย นอกนั้นก็ใช้พวกน้ำหมักพืชที่ทำให้ผักแข็งแรงนะครับก็พบว่าได้ผลดี สำหรับการปลูกในเมือง อาจจะเรียนว่าในการปลูกผักแต่ละแห่งก็มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะต้องดูแลแตกต่างกัน แล้วก็เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องไม่ปลูกด้วยนะครับ

รายการทุ่งแสงตะวัน

ตอนอนุบาลฝึก

ออกอากาศ ช่อง3 วันเสาร์ที่ 20 กุมภาพันธ์ 2542 เวลา 7.30-8.00 น.

ผู้ร่วมรายการ	ด.ช.อานนท์ นามสุบิน	น้องไบรท์
	นิภาพรรณ งามวิทยาพงศ์	น้ำอุ่น
	รศ. ธวัช ลวะเปารยะ	ลุงธวัช
	ชลธิชา ฤทธิวันชัย	ครู

ภาพพิธีกรกล่าวเปิดรายการที่บริเวณทุ่งหญ้าสีเขียวขจี

พิธีกร : การเรียนการศึกษาแนวใหม่สมัยนี้ไม่ได้เรียนเฉพาะในตำราหรือว่าเรียนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้นนะคะ บางครั้งคุณครูก็พาเด็กๆออกไปเรียนนอกห้องเรียน และบางครั้งาก็ไปไหนเลยคะนอกโรงเรียนเลยนะคะ การเรียนแบบนี้เด็กๆสนุกสนานแล้วก็ได้เรียนรู้อะไรหลายๆอย่าง ไม่ว่าจะในระดับประถมหรือว่ามัธยมศึกษา และที่น่าสนใจก็คือระดับอนุบาลก็มีเหมือนกัน อย่างเช่นวันนี้ทุ่งแสงตะวันอยู่ที่กรุงเทพคะ ไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนอนุบาลสังสิทธิ ไปดูว่าเด็กๆอายุแค่ 4 ขวบเองคะ สามารถปลูกผักเองได้แล้วปลูก ดูแล สังเกต ฝักต้นไม้ แล้วก็ผักของตนเอง เด็กๆได้เรียนรู้อะไรระหว่างนั้น อีกรักครูน้องไบรท์จะพาไปดูตอนนี่รู้จักน้องไบรท์ก่อนคะ

ภาพน้องไบรท์กล่าวแนะนำตัวขณะเล่นม้าหมุน เล่นชิงช้า ภายในบริเวณสวนสนุกของโรงเรียนอนุบาลสังสิทธิ

น้องไบรท์ : ผมชื่อเด็กชาย อานนท์ นามสุบิน ชื่อเล่นชื่อไบรท์ครับ อายุ 5 ขวบ อยู่ชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนอนุบาลสังสิทธิครับ เสียงดนตรี กิจกรรมก็มีร้องเพลง เคารพธงชาติ เดินตามจังหวะเพลงแล้วก็ตีมนม

ภาพต้นถั่วเขียวของน้องไบรท์

น้องไบรท์ : เาเมล็ดผักแช่น้ำไว้ 2 วัน แล้วก็หมักดินเอาใส่กระถาง แล้วก็เอาเมล็ดหย่อนลงไปหย่อนๆ เอาหญ้าหรือฟางมาปิดก็ได้ เมล็ดก็จะแตกออกกลายเป็นต้นไม้

พิธีกร : ต้องจดบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับ

น้องไบรท์ : ต้นไม้

พิธีกร : ขอคุณน้อยสิครับหนูจดอะไรไว้บ้าง หน้าแรกวิธีปลูกถั่ว เจาะรู้ฝีมือของไบรท์เองใช่ไหม ทำอะไร เาเมล็ดทำอะไรครับ

- น้องไบรท์ : เอาเมล็ดฝังลงไป เอาดินมากลบ เอาฟางมาปิด
- พิธีกร : เอ๊ะ ! ปิดทำไมล่ะครับ
- น้องไบรท์ : เอาไว้กันแดดกันน้ำ ไม้จั่นแยะแล้วๆ ดินไหลเป็นโรคดินไหล
- พิธีกร : ... หัวเราะ ... แล้วเจ้าถั่วเขียวต้นนี้เวลาดูแลเขา น้องไบรท์ดูแลเขาอย่างไรล่ะคะ
- น้องไบรท์ : ก็ต้องถนอมต้นไม้เหมือนกัน ก็อย่าเอาไปช้ำให้มันพัง
- พิธีกร : อันนี้เป็นกระถางต้นไม้ของน้องไบรท์ แต่ละคนมีต้นไม้ของตัวเองใหม่คะ
- น้องไบรท์ : มีหมดครับ มีหมดทุกคน
- ภาพผักที่เด็กๆปลูก เด็กๆรดน้ำและดูแลผักของตัวเอง ... เสียงดนตรีและเสียงพูดคุยของเด็กๆ ...
- พิธีกร : นี่คือบรรยากาศทุกเช้าก่อนเข้าห้องเรียนที่โรงเรียนอนุบาลสังสัทธิตะ นักเรียนชั้นอนุบาล 2 และ 3 ทุกคนมีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบรดน้ำผักต้นเล็กๆของตัวเองน้องไบรท์ ท.ช. อานนท์ นามสุบิน ชั้นอนุบาล 3 ก็เช่นเดียวกันคะ
- ภาพพิธีกรและน้องไบรท์เดินพูดคุยกัน เดินไปหาคุณครูและกลุ่มเพื่อนๆที่กำลังรดน้ำผัก
- พิธีกร : เห็นน้องไบรท์บอกว่าเด็กบางคนต้องร้องเพลงให้ต้นไม้ฟังด้วยหรือคะ
- คุณครู : ไหนเด็กๆลองร้องเพลงเบาๆให้ต้นไม้ฟังหน่อยสิคะ
- ภาพกลุ่มเด็กๆยืนล้อมรอบต้นไม้ผักเล็กๆ จ้องมองที่ผักและร้องเพลงด้วยกัน " ผักกาดขาวจ๋า รู้ไหมว่าฉันห่วงเธอ ฉันจะพรวนดินให้เธอให้น้ำกับเธอ เพราะว่าฉันรักเธอ ผักกาดขาวจ๋า "
- พิธีกร : เจ้าผักพวกนี้ตอนเล็กๆ กับตอนที่โตขึ้นหน้าตาเขาเปลี่ยนไปใช่ไหมคะ
- น้องไบรท์ : ผักมันก็มีชีวิตเหมือนกันเหมือนคน ถ้าต้นไม้ไม่มีชีวิตผักก็ไม่โต
- พิธีกร : ไบรท์บอกว่าเด็กชั้นอนุบาล 2 คุณครูให้ปลูกผักกาดขาวกับผักกาดหอมคะ
- น้องไบรท์ : ฝังโน้นจะเป็นผักกาดหอม ฝังนี้จะเป็นผักกาดขาว
- พิธีกร : แล้วทางฝังโน้นล่ะคะ โน่นนะ
- น้องไบรท์ : จะเป็นถั่วเขียว
- พิธีกร : โรงเรียนอนุบาลสังสัทธิตะอยู่ในเมืองใหญ่ มีพื้นที่ไม่มากนัก แต่ก็ไม่เป็นปัญหาในการปลูกผักของเด็กๆ ค่ะ ขวดน้ำ กระป๋องเก่า กระถางพลาสติก รวมทั้งแปลงสาธิตเล็กๆนี้ ก็เพียงพอแล้ว สำหรับการฝึกให้เด็กอายุ 4-5 ขวบ ได้เรียนรู้และสังเกตธรรมชาติอย่างใกล้ชิด
- ภาพเด็กๆกำลังดึงวัชพืชในแปลงผักและช่วยกันพรวนดิน ... เสียงดนตรี ...
- ภาพพิธีกรพูดคุยกับเด็กๆที่กำลังชะผักแช่น้ำกับการช่วยกันดึงวัชพืช
- พิธีกร : นี่คืออะไร

- กลุ่มเด็กๆ : วัชพืช
- พิธีกร : มันดีใหม่สำหรับต้นไม้
- กลุ่มเด็กๆ : ไม้ดีมันจะคอยแย่งอาหารต้นไม้หมดเลย
- พิธีกร : อ้อ ... เหนอคะ
- น้องไบรท์ : รดน้ำต้นไม้ เก็บวัชพืช เอาแดดเพราะว่าเขาไว้เติบโต
- พิธีกร : แล้วคนต้องการแสงแดดไหมคะ
- น้องไบรท์ : ไม่ต้องการ
- พิธีกร : ... หัวเราะ ... เพราะอะไรล่ะครับ
- น้องไบรท์ : ต้องการนิดหน่อย แต่ว่าต้องการดวงอาทิตย์ไม่อย่างนั้นอุณหภูมิของเราจะเย็นเกินไปทำให้ตายได้
- พิธีกร : นอกจากที่โรงเรียนอนุบาลที่นี้ปลูกผักแล้วนะคะ ไบรท์ทราบไหมว่าที่อื่นที่เขาปลูกผักกันมีที่ไหนบ้างคะ
- น้องไบรท์ : ที่เลมอนฟาร์มจะปลูกผัก
- พิธีกร : เหนอ ... ถ้าอย่างนั้นเราจะต้องเอาผักของเราไปปลูกบ้างแล้วละ จะเอาผักอะไรไปปลูกบ้างครับ
- น้องไบรท์ : ต้นถั่วเขียวครับ
- ภาพเด็กๆและน้องไบรท์ขึ้นรถโรงเรียนเตรียมพร้อมที่จะไปเลมอนฟาร์ม .. เสียงดนตรี ..
- ภาพรถโรงเรียนเข้าไปภายในบริเวณเลมอนฟาร์ม สาขาพระรามเก้า และภาพเด็กๆกำลังทยอยเดินเข้าไปที่แปลงผักของเลมอนฟาร์ม
- พิธีกร : ปลูกผักที่โรงเรียนเป็นแบบฝึกหัดเบื้องต้น มาที่เลมอนฟาร์มเด็กๆ จะได้เจอของจริงได้คุยกับนักปลูกผักมืออาชีพ ความรู้และความสนุกสนานกำลังรออยู่ค่ะ
- พิธีกร : เด็กเล็กๆได้มาอยู่กลางสวนใหญ่ๆ กว้างๆ อย่างนี้เดี๋ยวสนุกแน่เลยคะ ทำใจได้เลยว่าต้องมอมแมมแน่เพราะว่าต้องหัดปลูกผัก ถอนผัก แล้วที่แน่ๆก็คือต้องได้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักกลับไปใช้ที่โรงเรียนแน่ๆ อีกสักครู่ไปกับไบรท์แล้วรู้จักกับเลมอนฟาร์มให้มากกว่านี้ด้วยค่ะ
- ภาพแปลงผัก คนงานกำลังทำงาน ลูกค้ากำลังเก็บผัก พ่อแม่ลูกช่วยกันเก็บผัก
- พิธีกร : สวนผักเลมอนฟาร์มพระรามเก้าปลูกผักปลอดสารพิษล้วนๆ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค
- ภาพกลุ่มเด็กๆกำลังตั้งใจดูการสาธิตการปลูกผักจากผู้เชี่ยวชาญ
- พิธีกร : น้องไบรท์ตั้งใจจะถามอะไรพวกพี่ๆล่ะ พี่ปลูกผักไว้เยอะแยะเลยนะ

น้องไบรท์ : ถั่วเขียวนี้ลงไปปลูก

น่ายุ่น : อยากรู้ว่าถั่วเขียวลงไปปลูกที่ไหนใช่ใหมครับ เดี่ยวน่ายุ่นจะแนะนำอาจารย์นะคะ อาจารย์ใหญ่ของที่นี่เป็นที่ปรึกษาเวลาเราจะปลูกอะไรก็ตามนะคะ ขอเชิญอาจารย์ รัชคะ ไหนปรบมือให้อาจารย์ให้อาจารย์รัชสิคะ

เด็กๆและทุกคนปรบมือ

ลุงรัช : ถั่วเขียวนี้เป็นพืชไร่ นะครับ ต้องเอาไปปลูกที่แปลง ปลูกในกระถางไม่ค่อยดีเท่าไร มันจะโตไม่ดี ต้องเอาไปลงที่ดิน นะครับ ที่บ้านมีดินใหมครับ

น้องไบรท์ : มีครับ แต่ว่าเขาไปปลูกต้นไม้อื่น

พิธีกร : ได้รู้จักกับผู้เชี่ยวชาญเรื่องการปลูกผักอย่างน่ายุ่นและลุงรัช พุดคุยแลกเปลี่ยนกัน ก่อนจะลงแปลงผักคะ

ภาพต้นถั่วเขียวของเด็กๆเบียดเสียดกันอยู่ในขวดพลาสติก

น่ายุ่น : เด็กๆเห็นใช่ใหมคะว่าต้นมันเบียดกัน เบียดกันมากเลย มันหาทั้งแสงแดดแล้วก็น้ำ แล้วก็อะไรต่างๆ มันยากเพราะว่ามันแน่น เราก็เลยเห็นว่าถ้าอย่างนั้น เราต้องดึง บางต้นออกนะคะแล้วให้ไปอยู่อีกที่หนึ่ง เพื่อที่จะได้ให้แต่ละต้นโตเต็มที่ เข้าใจใช่ใหมคะ

ภาพลุงรัชกำลังเอาปุ๋ยหมักผสมดินให้เป็นเนื้อเดียวกัน

ลุงรัช : นี่นะครับทุกครั้งเราต้องเอาปุ๋ยมาใส่เพื่อที่ดินจะได้มีความอุดมสมบูรณ์นะครับ

พิธีกร : ไบรท์กับเพื่อนๆ เคยปลูกผักแต่ในกระถาง วันนี้ตื่นเต็นนำดู เพราะได้ปลูกในแปลงจริง น่ายุ่นเตรียมกล้าผักคะน้ำไว้ให้คะ

ภาพน่ายุ่นกำลังสาธิตการปลูกผักให้เด็กๆดู

น่ายุ่น : ทุกคนต้องดูนะ ถ้าใครอยากปลูกผักต้องดูนะคะ

ภาพเด็กๆเพลิดเพลินกับการปลูกผัก เสียงดนตรี

ภาพครูชลธิชา ฤทธิวันชัยกำลังยืนสนทนากับพิธีกร

พิธีกร : คนนี้ ครูชลธิชา เป็นคนประสานงานพาเด็กๆมาเที่ยวสวนผักในวันนี้คะ

คุณครู : เด็กๆมาในวันนี้จะได้เรียนรู้แล้วกลับไปทำที่โรงเรียนคะ จริงๆแล้ววิธีที่เราจะสอนเด็กที่มี 3 วิธี คือจะสอนอย่างไรให้เด็กสนุก กระตุ้นให้เด็กอยากรู้ แล้วก็มีส่วนร่วม การณ์ด้วยการเจอของจริง ได้อยู่ร่วมกันได้ความสัมพันธ์ทางสังคม เพราะว่าเมื่อก่อนนี้เราสอนทางด้านวิชาการก็คิดว่าตรงนั้นขาดไปในด้านร่างกาย วันนี้เด็กก็ได้จากการเดิน เดินชมผักด้วยอิริยาบถของเด็กเอง ส่วนทางด้านสติปัญญาผักมีที่ชนิด มีรากใหม่ ถอนออกมารากเป็นอย่างไร อาจจะได้จากการนับเลขด้วยโดยที่ถอนวัช

พืชได้ที่ต้นแล้วนะค่ะ แล้วก็ได้อุณหภูมิสร้างสรรค์ วันนี้เราจะให้เด็กได้แสดงออกทางภาพวาด เดิมแรกๆนี่บุคลากรเราอาจไม่พร้อม ครูก็อาจจะทำอย่างไรดีอย่างครูเองนี่ก็จะพอเห็นอะไรแล้วนี่ก็ออกว่าพอสอนเด็กแล้วได้อะไร ก็ตั้งตัวอยู่นาน เพราะว่าชินอยู่กับกระดาน นักเรียน ก. ไก่ เพราะเมื่อก่อนนี่ครูสอนง่ายครูมีหน้าที่มา ก. ไก่ 1 บวก 2 ครูจบแล้วครูไม่ต้องมาคิดว่าทำอย่างไร 1 บวก 2 ไม่ต้องอยู่บนกระดานดำ

พิธีกร : ค่ะ กิจกรรมหลังจากนี้คุณครูตั้งใจจะให้ทำอะไรบ้างนะค่ะ

คุณครู : ค่ะมีตัดผัก ก็มาช่วยกันตัดผัก ถอนผักเอาไปฝากคุณแม่ คุณแม่จะได้ อิ่ม ... ลูกเราไปทำกิจกรรม อย่างน้อยได้รู้ว่าลูกได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง เช่น ลูกรู้จักผักบุ้ง ผักกาดหอม ค่ะ

ภาพเจ้าหน้าที่ของเลมอนฟาร์ม(เจนิส เขี่ยมสะอาดหรือพี่ปู) ชวนเด็กๆให้ช่วยกันเก็บวัชพืช

พี่ปู : ตอนนี้นี้เด็กๆมาช่วยกันเก็บวัชพืชก่อนนะค่ะ

ภาพเด็กๆช่วยกันเก็บวัชพืชจากแปลงผักใส่ลงในตะกร้า

พิธีกร : วันนี้ไม่ได้มาขอความรู้อย่างเดียวเด็กๆถือโอกาสกำจัดวัชพืชในแปลงผักเป็นการตอบแทน งานถนัดของเด็กๆอยู่แล้วค่ะ

ภาพอริยาบถต่างๆของเด็กๆ ... เสียงเพลง ... เด็กๆเก็บผักใส่ตะกร้าเอาไปฝากคุณแม่พ่อก่อนแม่ที่บ้าน เด็กๆล้างผัก ชั่งกิโล ... เสียงเพลง ...

ภายในห้องกิจกรรมของเลมอนฟาร์ม เด็กๆต่างกำลังเพลิดเพลินกับการวาดรูป และพิธีกรกำลังพูดคุยกับเด็กๆถึงภาพวาดของแต่ละคน

พิธีกร : นี่ภาพอะไรเอ่ย อ้อ.. แปลงผักนี่นา จะไปที่แปลงไหนดินนะ ไปที่แปลงดอกไม้ดีกว่า อยู่ตรงไหนนะ แล้วนี่ดอกอะไรล่ะครับ

น้องไบรท์ : ดอกทานตะวันครับ

พิธีกร : สงสัยจังเลยว่าเป็นผักอะไรนะ

น้องไบรท์ : แครอท แล้วก็ตำลึง

พิธีกร : ทำไมไม่มีต้นถั่วเขียวเลย วันนี้ทั้งคุณลุงและน้าคุณสอนเรื่องถั่วเขียวว่าต้องทำอย่างไรบ้างครับ

น้องไบรท์ : ต้องแยกกันปลูก แล้วใบจะค่อยๆใหญ่ขึ้นๆ แต่ว่าปลูกในกระถางไม่ดีจะเบียดกัน ต้องดึงออกแล้วเอาไปใส่ที่อื่น

พิธีกร : อย่างเช่นไว้ที่ไหนดีล่ะครับ

น้องไบรท์ : ก็เอาไปไว้ที่มันใหญ่ๆ

พิธีกร: เขาไปไว้ที่แปลงผักของโรงเรียนได้ไหมครับ

น้องไบรท์ : ได้ครับ

ภาพของวันรุ่งขึ้นที่โรงเรียนเด็กๆต่างแยกต้นถั่วเขียวลงแปลงปลูก และร้องเพลงให้ต้นถั่วเขียวฟัง

พิธีกร : หลังจากได้คำแนะนำดีๆ จากสวนผักเลมอนฟาร์ม เมื่อวานนี้เด็กๆ ก็ไม่รอช้าจะกลับมาโรงเรียน แยกกล้าลงแปลงปลูก ฝึาดูแลต่อไป รอวันที่ผักเติบโตใหญ่ให้เก็บกิน คงเป็นวันที่เด็กๆ ภาคภูมิใจเป็นที่สุดค่ะ

ภาพพิธีกรกล่าวปิดรายการ

พิธีกร : กิจกรรมของโรงเรียนอนุบาลสังสัทธา แม้ว่าจะเป็นโครงการมราเล็กๆ มีต้นไม้อเล็กๆ แปลงผักนิดเดียว อยู่ในกระถางบ้าง แต่ที่สำคัญมากเลยคะ เพราะว่าจะเป็นการปลูกฝังพื้นฐานความรัก ความช่างสังเกต และความรู้โดยเฉพาะสำหรับเด็กเล็กๆ ที่อยู่ในเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพ ไม่ค่อยได้มีโอกาสได้คลุกดินคลุกทราย หรือว่าใกล้ชิดกับต้นไม้มากเท่าไรนักคะ

รายการโลกสีน้ำเงิน
เพียงพอกับชีวิตที่พอเพียง ตอน สัมผัสสัมพันธ์
ออกอากาศช่อง 9 วันที่ 5 เมษายน 2542 เวลา 18.55-19.00 น.

เสียงดนตรีพร้อมภาพครอบครัวที่มีทั้งพ่อ แม่ และลูกๆ กำลังช่วยกันเลือกและตัดผักใส่ ตะกร้า ผักหลากหลายชนิดมีให้เลือกตัดไปรับประทาน

ผู้บรรยาย : ท่านผู้ชมครับนี่คือสวนผักบนคอนกรีต คงเป็นสิ่งแปลกตาสำหรับผู้พบเห็นและ แปลกใจยิ่งกว่าหากทราบว่าสวนของเลมอนฟาร์มนี้ ได้เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าไป ตัดผักในแปลง

ภาพสวนผักขนาดใหญ่ที่เลมอนฟาร์มพระรามเก้า ลูกค้ากำลังเดินอยู่ในบริเวณแปลงผัก คุณโสภณ ยืนพูดอยู่ที่แปลงผัก

โสภณ : การทำเรื่องของแปลงผักในเมืองนั้นะครับ ก็เป็นพระเมตตาของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ท่านพระราชทานที่สวนพระองค์ คงจะมาจากการที่ว่าในเมืองขณะนี้ที่ ว่างมากก็น่าจะใช้ประโยชน์ ก็นำที่ว่างนี้มาปลูกผัก ก็เป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจพอ เพียงของคนในเมืองนะครับ คือชีวิตเราถ้าได้ปลูกผักอยู่ในบ้านเราก็มีเศรษฐกิจ พอเพียงของเราเล็กๆน้อยๆนะครับ

ผู้บรรยาย : หนึ่งในเศรษฐกิจพอเพียงของคนเมืองแปลงทดลองปลูกผักสวนครัว ด้วยกระบวนการ แบบธรรมชาติ เป็นสถานที่เรียนรู้ความสัมพันธ์ของธรรมชาติสำหรับครอบครัว ขบวนการผลิตชีวิตสีเขียวนี้สามารถควบคุมได้ทางชีวภาพ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ มีการใช้ยาฆ่าแมลงและสารพิษอื่นใด ไม่ต้องสร้างโรงงาน ไม่ต้องสั่งซื้อวัตถุดิบจาก ต่างประเทศหากผู้ผลิตรายอื่นทำเช่นเดียวกันก็จะสามารถยืนอยู่บนลำแข้งของตน เองได้ สำหรับการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจจากประสบการณ์ที่สามารถสัมผัสและรู้สึก ได้นั้นย่อมเข้าถึงกว่าการชี้ให้เห็น

ภาพลูกค้ากำลังตัดผักนึ่ง ให้สัมภาษณ์

สุนิสา บุญช่วย วันนี้เป็นวันหยุดก็เลยมาตัดผักที่เลมอนฟาร์มคะ ก็มาตัดผักบุงไปทำพวกสุกี้
 (ลูกค้า) กับครอบครัวที่บ้าน เดินตัดผักนี้แดดร้อนมากเลยทำให้นึกถึงความเหนียวยากของ
 พวกเกษตรกร ผักที่นี่เป็นผักปลอดสารพิษก็เลยมาตัดที่นี่คะ ไม่ไปซื้อตามท้องตลาด
 เพราะอาจมีสารพิษตรงนี้ก็เลยจะปลอดภัยหน่อย แล้วก็สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอ
 เพียงในบ้านเราในปัจจุบันด้วย

ภาพครอบครัวช่วยกันเลือกผัก เด็กๆวิ่งเล่นรอบแปลงผัก

ผู้บรรยาย : ไม่ใช่แค่ความประสงค์ในพืชผัก ความต้องการผ่อนคลาย ต้องการอยู่พร้อมครอบครัว
 ผู้คนในเมืองจึงพากันมาร่วมกิจกรรมตัดผักในสวนที่นี่

ภาพผักหลากหลายชนิด

ผู้บรรยาย : ตั้งแต่เข้าจรดเย็นผักที่ไม่มีสารสังเคราะห์เจือปนเหล่านี้ จะถูกตัดไปทุกวันซึ่งก็โล
 ขายตามราคาที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อ

ภาพพ่อ แม่ ลูก ช่วยกันถือตะกร้าผักไปซิ่งกิไล

ผู้บรรยาย : เริ่มต้นเรียนรู้จากความพอเพียงในการปลูกกินจากสวนผัก ตามมาด้วยความพอ
 เพียงของสิ่งแวดล้อมและความพอเพียงทางใจในครอบครัว เมื่อมีทุกอย่างพร้อม
 แล้วสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คงเป็นจิตวิญญาณที่พอเพียงแก่การแบ่งปันไปถึงผู้ขาด
 แคลน

รายการโลกสีน้ำเงิน
เพียงพอกับชีวิตที่พอเพียง ตอน เพื่อชุมชน
ออกอากาศช่อง 9 วันที่ 6 เมษายน 2542 เวลา 18.55-19.00

ภาพบริเวณในร้านเลมอนฟาร์มพระรามเก้า ลูกค้ากำลังเลือกซื้อสินค้าตามมุมต่างๆ
 พนักงานจัดวางสินค้าตามหมวดหมู่

ผู้บรรยาย : ร้านค้าแห่งนี้เป็นสัญลักษณ์ที่รู้จักกันดีในชื่อของเลมอนฟาร์ม ร้านค้าที่เป็นรูปแบบ
 ตัวอย่างของชุมชนเมืองที่ร่วมกันบริโภคสินค้า ผลิตภัณฑ์จากองค์กรชุมชนในชนบท
 เป็นการสร้างรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อช่วยกันฟื้นฟูสังคมเศรษฐกิจไทยในยุค
 นี้ด้วยแนวคิดที่ว่า

ภาพคุณโสภณ สุภาพงษ์ ยืนพูดที่บริเวณแปลงผัก

โสภณ : เมื่อครอบครัวได้ใช้การบริโภคที่ร้าน ก็จะช่วยส่งเสริมในเรื่องของสุขภาพ อนามัย
 ของคนในครอบครัวแต่นอกเหนือจากนั้น สินค้าซึ่งมาจากชุมชนก็จะทำให้ชุมชนมี
 รายได้ด้วย ทำให้ครอบครัวในชนบทที่ทำสินค้ามาขายก็มีโอกาสอยู่กับลูก ครอบครัว
 ได้อยู่กันพร้อมหน้าทั้งพ่อ แม่ ลูก

ผู้บรรยาย : เป็นการเชื่อมต้นทางและปลายทางให้รวมเป็นเส้นทางเดียวกัน ผู้ผลิตและผู้บริโภค
 จึงร่วมทางกันได้ สินค้าภายในร้านล้วนมาจากชุมชนท้องถิ่นโดยตรง เกิดการ
 กระจายรายได้สู่ชนบทอีกทางหนึ่ง ด้วยความเป็นธรรมชาติผลิตภัณฑ์และผลผลิต
 เหล่านี้จึงปลอดภัย ผู้ผลิตท้องถิ่นใช้วัตถุดิบที่มีอยู่รอบๆตัวสร้างขึ้นจากพื้นฐาน
 ของสิ่งที่ตนเองมีอยู่ วัตถุดิบทางการเกษตรที่เพียงพอ ทำให้ชุมชนสามารถเลี้ยงตน
 เองได้จากสิ่งที่ตนผลิต ด้วยการส่งเสริมขององค์กรใหญ่อย่างเลมอนฟาร์ม การเริ่ม
 ต้นให้ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างถาวร ต้องอาศัยองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่เข้าร่วมด้วย
 เพื่อช่วยในเรื่องของตลาด

โสภณ : จะช่วยให้ส่วนที่เขาแปรรูปของชุมชนชนบทที่มีความยั่งยืน มีความมั่นคงขึ้น เพราะ
 ว่ามีตลาดรองรับนะครับ เลมอนฟาร์มก็สร้างตลาดให้กับชุมชนในชนบท

ภาพเครื่องจักรสานและหัตถกรรมต่างๆมากมายวางจำหน่ายให้ลูกค้าเลือกซื้อ

ผู้บรรยาย : หากคนไทยจำนวนมากหันกลับมาบริโภคสินค้าจากธรรมชาติในประเทศ ชุมชนท้องถิ่นก็จะมีตลาดเพียงพอ ทำให้เศรษฐกิจของพวกเขาอยู่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้พวกเขา ก็จะยืนอยู่ได้ด้วยลำแข้งของตนเอง ไม่เพียงแค่เครื่องบริโภคแต่เครื่องอุปโภคอื่นๆก็เช่นกัน ชุมชนท้องถิ่นสามารถนำวัตถุดิบจากเรือกสวนไร่นาในพื้นที่ตน มาใช้เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นหัตถกรรมฝีมือไทยแท้ที่มาจากธรรมชาติ ดูแปลกใหม่ในสายตาฝรั่ง แต่แฝงไว้ด้วยความมีคุณค่าในความรู้สึกของผู้เฒ่าผู้แก่ที่ว่า อย่างน้อยชีวิตใกล้ฝั่งนี้ก็ยังมีประโยชน์ เขาสามารถเป็นผู้ผลิตชิ้นงานและเลี้ยงตัวเองได้

ภาพลูกค้ากำลังใช้บริการต่างๆภายในร้าน

ผู้บรรยาย : เลมอนฟาร์มเป็นแหล่งรวมสินค้าเพื่อผู้บริโภค รวมถึงการจัดระบบจำหน่ายที่ดี ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีตลาดรองรับโดยตลอด การผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงจึงสามารถสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้ผลิต ทั้งยังเป็นการรองรับคนว่างงานให้กลับถิ่นเดิม เพียงแค่คนไทยก็สามารถข่มขู่กันเองได้ในยามนี้

รายการบ้านเลขที่ 5
ช่วงเที่ยวไทยไปกับ ททท.
ออกอากาศช่อง 5 วันที่ 7 เมษายน 2542 เวลา 7.00-9.00 น.

เปิดรายการด้วยภาพหน้าร้านเลมอนฟาร์ม สาขาพระรามเก้า ... เสียงดนตรี ... ภาพพืชผักสวนครัวและไม้ดอกไม้ประดับต่างๆ พิธีกรเดินชมพืชผักและดอกไม้

ผู้บรรยาย : ปัจจุบันคนไทยเราเริ่มหันมาใส่ใจกับสุขภาพกันมากขึ้นนะคะ นั่นคือการได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ออกกำลังกายให้พอเหมาะพร้อมกับมีสุขภาพจิตใจที่สดใสร่าเริง หากเราปฏิบัติได้เช่นนี้แล้วละก็ชีวิตเราก็จะเสมือนมีเกราะป้องกันและก็ยังเป็นยาอายุวัฒนะได้เป็นอย่างดีทีเดียวเลยละค่ะ

ภาพภายในร้านพิธีกรเดินเลือกดูสินค้าอย่างสนใจ

ผู้บรรยาย : การได้มีโอกาสมาเยี่ยมชมเยียนที่เลมอนฟาร์ม ซึ่งตั้งอยู่บนถนนพระรามเก้าในเขตกรุงเทพมหานครนี้เอง ที่นี้เปรียบเสมือนเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าและผลิตภัณฑ์สุขภาพขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง จากการแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงอยากจะให้พสกนิกรของท่าน ร่วมกันดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นทฤษฎีแนวใหม่ ตามแนวพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านทรงต้องการให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองหลวงได้บริโภคอาหารที่ดีแถมยังมีส่วนช่วยเหลือองค์กรชุมชนผู้ผลิตที่อาศัยอยู่ในชนบท จึงถือได้ว่าเป็นการถ้อยที่ถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันนั่นเอง ฉะนั้นของที่นี่เรารับรองเลยละค่ะว่าสดๆ ใหม่ๆ ทุกวันเลยละค่ะ

ภาพสินค้าประเภทต่างๆ เช่น ผัก ผลไม้ ปลอดสารพิษ ขนมขบเคี้ยว ธัญพืช หนังสือ และสินค้าที่เป็นหัตถกรรมต่างๆ ลูกค้ากำลังใช้บริการและเลือกซื้อสินค้า

ผู้บรรยาย : ที่นี้ถือได้ว่าเป็นแหล่งรวบรวมอาหารและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ จากชุมชนในท้องถิ่น เช่น ผักปลอดสารพิษ ผลไม้ต่างๆ ที่ครอบครัวชนบทในชนบทปลูกได้ รวมถึงธัญพืชต่างๆ ที่ได้ถูกรวบรวมไว้ ณ ที่แห่งนี้ด้วยละค่ะ สินค้าต่างๆ ที่ได้ถูกรวบรวมไว้ที่นี้นับได้ว่ามีคุณภาพที่ดี เพราะได้ถูกเลือกสรรมาแล้วแถมยังเน้นหนักในเรื่องของสารพิษ รับรองได้ค่ะว่าที่นี่ปราศจากสารพิษเจือปนแน่นอน

ภาพบรรยากาศภายในร้าน ลูกค้าพูดคุยกัน สอบถามเกี่ยวกับสินค้า ... เสียงดนตรี ...

ผู้บรรยาย : วัสดุต่างๆที่หามาได้นั้นก็ล้วนแล้วมาจากธรรมชาติแทบทั้งสิ้น ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนฝีมือแรงงานจากชนบทนั่นเองค่ะ ... เสียงดนตรี ...

ภาพพิธีกรเดินชมและเลือกตัดผักที่บริเวณแปลงผักปลอดสารพิษ

ผู้บรรยาย : หลังจากที่ได้เลือกซื้อเลือกหาสินค้ากันแล้ว ที่นี้เขาก็ยังมีแปลงผักปลอดสารพิษไว้ให้ลูกค้าที่อยากลิ้มลองผักสดๆ ที่ตัดจากแปลงไว้คอยบริการด้วยล่ะค่ะ ราคาที่ยุติธรรมจริงๆ แถมยังปลอดภัยกับธรรมชาติอันสวยงามที่นี้ด้วย ใครอยากจะรับประทานผักชนิดไหนก็เลือกตัดกันเองเลยล่ะค่ะ ... เสียงดนตรี ...

ภาพพิธีกรนำตะกร้าผักไปล้าง และชั่งกิโล

ภาพพิธีกรกำลังทานอาหารภายในร้านเลมอนฟาร์ม พนักงานนำอาหารมาเสิร์ฟ

พิธีกร : นี่คือผักที่ให้ไปปรุงใช้ใหม่คะ โอ้โฮ ... นำทานจังเลย ชอบคุณคะ นำทานทั้งนั้นเลยนะคะ หลังจากที่เราสนุกสนานกับการเก็บผักสดๆจากแปลงผักข้างนอกกันแล้วนะคะ ถ้าหากว่าใครมีความประสงค์อยากจะทำมาปรุงอาหารสักมื้อ ที่นี้เขาก็มีบริการให้คะ ผักสดๆ แล้วก็ปรุงใหม่ๆ คุณผู้ชมว่าจะนำทานสักแค่ไหนคะ

ภาพลูกค้าและพิธีกรกำลังเต้นแอโรบิก ภายในห้องกิจกรรมของเลมอนฟาร์ม

ผู้บรรยาย : หลังจากที่อิมหน้าสำราญกันแล้ว ที่นี้ก็ยังมีบริการในเรื่องของสุขภาพด้วยนะคะ แหม ... เดี่ยวต้องขอตัวไปออกกำลังกายสักหน่อย แล้วเจอกันใหม่คะ

รายการดาวดวงเล็ก
ช่วงนักข่าวดาวดวงเล็ก
ออกอากาศช่อง ไอทีวี วันที่ 17 เมษายน 2542 เวลา 9.30-10.00 น.

ภาพพิธีกรยืนพูดที่บริเวณหน้าร้านเลมอนฟาร์ม สาขาพระรามเก้า ช้างหลังมีลูกค้าเดินเข้าไปใช้บริการภายในร้านมากมาย

พิธีกร : สวัสดีค่ะ ทุกวันนี้ประเทศไทยของเราที่ประสบกับปัญหาหมอกภาวะทางอากาศและทางสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงพืชผักที่เรารับประทานอยู่ด้วยนะคะ เนื่องจากเกษตรกรบางกลุ่มได้ใช้ยาฆ่าแมลงและสารเคมีในการปลูกผัก จึงทำให้ผักนั้นมีสารพิษตกค้างอยู่ วันนี้น้องพรก็มีข่าวดีจากเพื่อนๆที่ขอรับประทานผักปลอดสารพิษด้วยนะคะว่า ทางร้านเลมอนฟาร์มได้ปลูกผักปลอดสารพิษขึ้น วันนี้น้องพรก็จะพาเพื่อนๆไปชมแปลงปลูกผักและผักปลอดสารพิษค่ะ ไปกันเลยคะ

ภาพแปลงผักขนาดใหญ่มีผักหลากหลายชนิด ลูกค้ากำลังตัดผัก เสียงดนตรี ภาพคนแก่ถือไม้เท้ากำลังเก็บผัก เด็กๆช่วยพ่อกับแม่เลือกผัก และวิ่งเล่น เสียงดนตรี

ผู้บรรยาย : ผักที่พูดได้ว่าปลอดสารพิษคือ ผักที่ปลูกขึ้นด้วยกระบวนการที่ไม่มีสารเคมีใดๆเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะเกษตรกรอาศัยกรรมวิธีเตรียมดิน การเลือกพันธุ์ผัก การดูแลไม่ให้เกิดโรครวมทั้งสร้างสภาวะแวดล้อมในแปลงผักให้ควบคุมกันเองตามธรรมชาติ ผู้ผลิตหรือเกษตรกรจะได้ในการลดต้นทุนทางการผลิต ไม่ต้องซื้อปัจจัยภายนอก เช่นสารเคมี ในแง่สุขภาพก็ไม่ต้องสัมผัสสารพิษ ผู้บริโภคก็จะได้อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและปลอดสารพิษด้วยครับ

ภาพลูกค้าถือตะกร้ากำลังเดินไปเก็บผัก

พิธีกร : สวัสดีค่ะ

ทัศนีย์ ติรัตนนา (ลูกค้า) : สวัสดีค่ะ

พิธีกร : ค่ะ อยากจะถามว่าทำไมถึงมาเลือกซื้อผักที่นี่คะ

ทัศนีย์ ติรัตนนา : อ้อ... คือชอบผักที่ปลอดสารพิษนะคะ เราทานแล้วเราสบายใจคะเพราะว่าเป็น

(ลูกค้า) คนชอบทานผัก

พิธีกร : แล้วคิดว่าผักปลอดสารพิษนี้ให้ประโยชน์อะไรกับคุณบ้างคะ

ทัศนีย์ ติรัตนนา : อย่างแรกก็คือด้านจิตใจนี้เราได้มาตัดเอง ได้มาสัมผัสดินโอกาสที่จะได้ทำอย่างนี้

(ลูกค้า) มันก็น้อยค่ะ เพราะว่าเราอยู่กรุงเทพ ที่บ้านก็มีเหมือนกันแต่กว่าจะกลับจากทำงานถึงบ้านก็มีหมดแล้ว โอกาสที่จะทำอย่างนี้นักน้อยก็เลยมาใช้บริการที่นี่ค่ะ แล้วก็จิตใจเรารู้สึกว่า เออ... ได้เก็บผักเองมันสบายใจแล้วเวลาเราทานเรารู้สึกว่า เอ... มันดีจังเลยนะเราไปเก็บมาเองอย่างนี้นะค่ะ

ผู้บรรยาย : แต่ถ้าใครไม่สะดวกในการที่จะเลือกเก็บผักสดๆจากแปลง หรือกลัวแสงแดดที่แผดเผา ที่ร้านเลมอนฟาร์มแห่งนี้เขาก็มีลักษณะเป็น super market ไว้บริการให้เลือกผลิตภัณฑ์ที่ทำจากธรรมชาติแล้วก็ผักผลไม้สดๆที่รับรองว่าปลอดสารพิษจริงๆครับ เสี่ยงดนตรี พิธีกรกำลังสัมภาษณ์ลูกค้าที่กำลังเลือกซื้อผัก

พิธีกร : สวัสดีค่ะ ทำไมถึงมาเลือกซื้อผักที่นี่คะ

วิมลวรรณ กาญจนผลิน : นี่เป็นโครงการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วก็ก็เป็นผักที่ปลอดสารพิษ

(ลูกค้า) เป็นที่ปลอดภัยของร่างกายเรา แล้วก็อยากใช้บริการนี้ไปนานๆคะ

พิธีกร : ค่ะ คิดว่าผักที่นี่ให้ประโยชน์อะไรกับคุณบ้างคะ

วิมลวรรณ กาญจนผลิน : ผักปลอดสารพิษก็จะไม่มีสิ่งสะสมในร่างกายที่เป็นสารพิษต่างๆ แล้ว

(ลูกค้า) ร่างกายเราก็จะได้สมบูรณ์แข็งแรง

พฤษฯ ระฆังทอง : ก็ได้ประโยชน์เยอะนะไม่ว่าจะเป็นผัก ผลไม้ อะไรพวกนี้เพราะว่ามันมี

(ลูกค้า) วิตามินเยอะแล้วก็ อิ่ม... สิ่งที่ดีที่สุดก็คือว่ามันปลอดสารพิษนะครับ

ภาพพิธีกรยืนพูดที่มุมผักปลอดสารพิษ

พิธีกร : สด สะอาด ปลอดภัยต่อสุขภาพ ไม่ใช่ยาฆ่าแมลงและสารเคมี เห็นมั้ยล่ะคะเพื่อนๆว่าผักที่นี่ทั้งสะอาดและปลอดสารพิษจริงๆด้วย น้องแพร์ก็อยากจะเชิญชวนเพื่อนๆทางบ้านให้หันมารับประทานพืชผักผลไม้ที่ปลอดสารพิษ และรวมไปถึงท่านผู้ผลิตด้วยนะคะ ก็อยากให้ผลิตพืชผักผลไม้ออกมาโดยปราศจากสารพิษจริงๆ ไม่นั่นนะคะสินค้าเหล่านี้นี้อาจจะเป็นสินค้าส่งออกสำคัญที่สุดในประเทศของเราก็ได้ค่ะ เด็กหญิงพัชรภรณ์ ศิริทรัพย์วงศ์ นักข่าวดาวดวงเล็ก รายงานจากเลมอนฟาร์ม สวัสดีค่ะ

รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค
ออกอากาศช่อง 9 วันที่ 11 มิถุนายน 2542 เวลา 21.30 น.

ภาพพิธีกร สุทธิชัย หยุ่น บรรณาธิการอำนวยการเครือเนชั่น กล่าวเปิดรายการพร้อมผู้ร่วมรายการ 3 ท่านคือ ศ.นพ.ประเวศ วะสี, ดร.สาทิศ อินทรกำแหง และโสภณ สุภาพงษ์ ในห้องกิจกรรมของเลมอนฟาร์ม สาขาพระรามเก้า

พิธีกร : สวัสดีครับคุณผู้ชม วันนี้เรามาที่เลมอนฟาร์มครับ สหกรณ์บนถนนพระรามเก้าใครผ่านมาทางนี้มองจากข้างนอกอาจจะไม่รู้ว่าจะมีพื้นที่ 10 กว่าไร่ และที่แปลกก็คือมีร่องที่ปลูกผัก ผักธรรมชาติด้วยครับ ที่นี่เป็นการทดลองครั้งสำคัญที่สุดของประเทศไทยก็ว่าได้ครับ ว่าจะเป็นสหกรณ์ของประชาชนเป็นเจ้าของ ฉะนั้นวันนี้ที่เรามาเพื่อจะเห็นนะครับว่าในภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ ก็มีแนวทางโดยเฉพาะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพูดถึงเศรษฐกิจพอเพียงพระองค์ท่านได้ให้บริษัทมงคลชัยพัฒนา ซึ่งพระองค์ท่านถือหุ้น 100 เปอร์เซ็นต์นั้น ให้สหกรณ์ประชาชนทั้งหลายเข้ามาใช้สนับสนุนให้เกิดการนอกจากจะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ยังเป็นที่รวมในเรื่องของสุขภาพ และให้ประชาชนได้มีบทบาทช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง วันนี้เราเชิญ 3 ท่าน ที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับสหกรณ์เลมอนฟาร์ม เป็นกระบวนการของสังคมใหม่ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งนะ ครับ เริ่มตั้งแต่คุณหมอประเวศ วะสี ครับท่านเป็นประธานของโครงการสหกรณ์แห่งนี้ และเป็นจุดริเริ่มความสนใจเราจะมาถามกันครับว่าปรัชญา ที่มา แนวทางปฏิบัติ และบทบาทอย่างไรที่จะมาร่วมสร้างความแข็งแกร่ง พลังใหม่ของสังคมได้อย่างไร คุณโสภณ สุภาพงษ์ เป็นประธานของบริษัทมงคลชัยพัฒนา เป็นเจ้าของรางวัลแมกไซไซ เป็นกรรมการผู้จัดการบางจาก มีบทบาทสำคัญในเรื่องของสังคม เรื่องของการสร้างพลังทางสังคมครับ และที่สำคัญก็คือว่าเป็นคนที่ประสานให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมา ที่นี่เป็นสาขาที่ 5 ของทั้งหมด 6 สาขาแล้วครับ ในโครงการนั้นจะเพิ่มอีก 9 สาขาในเร็วนี้ และแน่นอนครับในท้ายที่สุดจะไปทั่วประเทศ เพราะว่าเป็นพลังใหม่ที่เราจะได้เห็น อีกท่านหนึ่งที่จะมาร่วมสนทนาเพราะว่ามีมุมมองทางด้านสุขภาพ ทางด้านอาหารธรรมชาติ ดร.สาทิศ อินทรกำแหง เป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ด้วยครับ วันนี้เราจะได้ฟังนะครับว่าโครงการสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา ที่จะได้ฟังกัน แต่ว่าหลายท่านอาจจะไม่เข้าใจ ไม่ทราบว่าคืออะไร เพื่ออะไร และจะได้ประโยชน์อะไรสำหรับประชาชนคนไทยทั่วไป

พิธีกร : ผมผ่านมาทางนี้มองจากข้างนอกจะไม่เห็น แต่พอเข้ามาจะเห็นเป็นร่องผัก มีอาหารธรรมชาติและมีร้านต่างๆเป็นสหกรณ์รูปแบบที่เราไม่เคยเห็นมาก่อนเลยจริงๆแล้วถ้าอธิบายให้คนที่ไม่เคยง่ายๆคืออะไรครับ

หมอประเวศ : ขอย้อนไปที่บ้านเมืองกำลังวิกฤต ซึ่งการวิกฤตนี้มันก่อตัวมาตั้งแต่ก่อน 2540

พิธีกร : อาจารย์เคยเตือนว่าประเทศจะเจอวิกฤตนะครับ ผมจำได้แล้วก็เจอจริงๆ

หมอประเวศ : ครับ เป็นวิกฤตที่หนักที่สุดและเป็นวิกฤตการณ์ของการทำลายตัวเอง ถ้าเราจะดูให้ชัดเจนวิกฤตเกิดจากอะไร เราจะเข้าใจความหมายที่ชัดเจนของสหกรณ์เลมอนฟาร์ม วิกฤตการณ์ที่ผมมองเห็นนี้เกิดจากสังคมของเรา ทุกอย่างมันแยกส่วนไปหมด กายกับใจแยกกัน คนกับธรรมชาติแยกกัน เศรษฐกิจกับสุขภาพแยกกัน เศรษฐกิจกับจิตใจแยกกัน ต่างๆแยกกันไปหมด ชีวิตจะต้องเชื่อมโยงกันถึงจะเป็นชีวิต ถ้าชำแหละก็เหมือนชำแหละวัวออกเป็นส่วนๆ สังคมที่ถูกชำแหละออกเป็นก็จะเป็นเหมือนการแยกส่วน อย่างเรื่องเศรษฐกิจก็เป็นการแยกส่วน เราแยกเศรษฐกิจออกจากจิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง และสุขภาพ จริงๆเรื่องทั้งหมดนี้ต้องเชื่อมโยงกัน เพราะฉะนั้นกุญแจสำคัญที่เราจะคิดฝัน คือความเชื่อมโยงทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามาเชื่อมโยงกัน กายกับใจเชื่อมกัน มนุษย์กับธรรมชาติเชื่อมกัน เมืองกับชนบทเชื่อมกัน เศรษฐกิจเชื่อมกับจิตใจ สังคม วัฒนธรรม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ทั้งหมดเชื่อมกัน เพราะฉะนั้นสหกรณ์เลมอนฟาร์มตั้งขึ้นมาเพื่อให้เป็นเครื่องมือของการเชื่อมโยงทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามาหากัน ที่สำคัญนะครับคือเชื่อมโยงคนในเมืองกับคนในชนบท การเชื่อมโยงกันที่หายไปนี้เป็นต้นเหตุของวิกฤต เพราะชนบทเป็นฐานของสังคม ที่ไหนก็ตามถ้าชนบทแตกสังคมทั้งหมดก็อยู่ไม่ได้

พิธีกร : ครับแล้วสหกรณ์นี้ช่วยได้อย่างไรครับ

หมอประเวศ : สหกรณ์เลมอนฟาร์มสร้างขึ้นเพื่อนำสินค้าที่มีคุณภาพที่เกษตรกรผลิตเข้ามาขาย เพราะฉะนั้นผู้บริโภคในเมืองเมื่อบริโภคสินค้าก็ได้ประโยชน์และสุขภาพที่ดีของตนเอง เพราะอาหารที่นำมาขายที่นี่ไม่ได้ใช้สารพิษ นอกจากนั้นกิจกรรมอื่นๆเช่นกิจกรรมทางครอบครัว คนมาตัดผักกัน ครอบครัวมาพร้อมกัน แล้วก็ยังมีกิจกรรมอื่นๆทั้งด้านศิลปะ การออกกำลัง ซึ่งอาจารย์สาทิสจะพูดให้ฟังว่ามันเชื่อมโยงกับเรื่องสุขภาพอย่างไร แต่ว่าขณะเดียวกันการบริโภคจะไปช่วยส่งเสริมชนบท ทำให้ชนบทมีรายได้ สิ่งแวดล้อมก็จะดีขึ้นด้วย เพราะการเกษตรที่พวกเขาทำไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เรียกว่าเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งจะส่งเสริมความเป็นป่า เมื่อชนบทมีรายได้ ครอบครัวอยู่ได้ ก็จะไปช่วยเชื่อมโยงครอบครัว และนอกจากนั้นก็ยังเป็นการช่วย

เชื่อมโยงชุมชนให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน คือครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งพึ่งกันได้ เป็นฐานทางศีลธรรมเราสนใจเรื่องศีลธรรมกันมาก เรียกร้องกันมาก โครงสร้างของศีลธรรมก็คือครอบครัวกับชุมชน ถ้าครอบครัวดีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งกันเองได้ นี่จะเป็นฐานทางศีลธรรม ถ้าชุมชนแตก ครอบครัวแตก อย่างไรก็ตามถ้าไม่อยู่ศีลธรรมก็ไม่เกิด เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นจุดสำคัญที่เราจะได้ทำความดีจากการบริโภคทุกๆ ครั้ง

พิธีกร : คุณโสภณในฐานะเป็นประธานบริหารของบริษัทมงคลชัยพัฒนา ความเกี่ยวโยงระหว่างบริษัทมงคลชัยพัฒนา ซึ่งเป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับ สหกรณ์เชื่อมกันตรงไหนครับ

โสภณ : คือเรื่องราวเกี่ยวเนื่องมาจากเมื่อการเงินวิกฤตของเมืองไทย ก็มีคนตกงาน มีเยาวชนที่ไม่มีรายได้ในต่างจังหวัดค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นก็ต้องหาทางให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น โดยเฉพาะในชนบทก็มองว่าทำอย่างไรจึงจะรับพวกเกษตรแปรรูป หรือผลิตผลทางการเกษตรที่เหลือออกมาได้ บริษัทมงคลชัยพัฒนาที่ตั้งร้านเลมอนฟาร์มขึ้น เป็นรูปแบบขนาดตั้งแต่ 150 ตารางเมตร ขนาดเล็กจนมาถึงขนาดประมาณ 1,000 ตารางเมตร เหมือนที่พระรามเก้านี้ ส่วนสถานที่ที่จะใช้ที่ๆ เหลือของบิ๊มบางจาก คือเศรษฐกิจพอเพียงเราต้องดูว่าอะไรที่คนเขาไม่ใช้แล้วหรือมีที่เหลือพอ กำลังแรงงานเหลือ สถานที่เหลืออะไรทำนองนี้ เพื่อที่จะทำการค้าอย่างระมัดระวังใช้ทุนน้อยที่สุด ให้เป็นธรรมชาติที่สุด ก็เลยใช้ที่ในบิ๊มน้ำมันก่อน แต่ร้านหลังๆ ก็จะอยู่นอกบิ๊มน้ำมัน แล้วบิ๊มน้ำมันก็ไม่จำเป็นต้องเป็นบางจากนะครับ บิ๊มไหนว่างก็จะไปใช้ เมื่อได้ทดลองรูปแบบตั้งแต่เล็กจนโตก็เห็นว่ามันยั่งยืนและเป็นไปได้ นะครับ พระองค์ก็ทรงส่งเสริมให้ผู้บริโภครวมตัวกันเป็นสหกรณ์เข้ามาบริหารร้านเลมอนฟาร์ม

พิธีกร : ก็เรียกว่าเป็นเจ้าของด้วยและเข้ามาบริหารด้วย

โสภณ : ตัวผู้บริโภคหรือสมาชิกก็จะเป็นเจ้าของสหกรณ์เข้ามาบริหารร้าน แต่ตัวบริษัทมงคลชัยพัฒนาก็ยังเป็นผู้ที่ติดต่อกับชุมชน เพื่อที่จะวางคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ช่วยเหลือชุมชน และนำสินค้ามาให้ร้านนะครับ แต่ทางด้านของร้านนี้สมาชิกร่วมกันเป็นเจ้าของ ทำกิจกรรมช่วยตัวเองช่วยชุมชน รวมทั้งจำหน่ายสินค้าแล้วก็ผลประโยชน์ทั้งหมดก็จะอยู่กับสมาชิก ได้ส่วนลดได้เงินปันผล ได้ช่วยคนอื่นได้ช่วยกันเองเป็นลักษณะที่เลี้ยง เพราะฉะนั้นตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปผู้บริโภคก็สามารถเข้ามา

เป็นเจ้าของร้านของตัวเอง แล้วร้านก็จะเริ่มเติบโตตามสมาชิกที่พอเพียง คือที่ไหนมีสมาชิกเยอะร้านก็จะไปเปิดที่นั่น

- พิธีกร : อ้อ ... ดูที่สมาชิกก่อน ถ้าสมาชิกที่ไหนชุมชนไหนมีมากพอก็จะเปิดร้านที่นั่น
- โสภณ : ถ้าในต่างจังหวัดเกิดเป็นสมาชิกขึ้นมาประมาณ 2,000 - 3,000 คน สหกรณ์ก็สามารถไปเปิดร้านที่จังหวัดนั้น ให้สมาชิกได้ช่วยตัวเองเรื่องสุขภาพอนามัย ช่วยเหลือเรื่องกิจกรรม แล้วก็ใช้ร้านนั้นช่วยเหลือชุมชนในชนบทในจังหวัดนั้นได้ด้วย ก็เป็นกระบวนการใช้ชีวิตๆวันนะครับ
- พิธีกร : สหกรณ์นี้เป้าหมายจะให้เพียงพอเท่านั้นเอง จะไม่มุ่งไปในทางธุรกิจใช้ไหมครับ
- โสภณ : คือ ต้องพึ่งตัวเองให้พอเพียงก่อนเงินก็จะเป็นรายได้ผล เงินไม่ใช่เป้าหมายหลักไม่ใช่ธุรกิจ ถ้าอย่างนั้นก็ไปทำแบบซูเปอร์มาร์เก็ต แบบศูนย์การค้าซึ่งไม่ใช่ นี่เป็นกระบวนการทางสังคมที่จะทำให้คนได้มาช่วยกัน พึ่งตนเองได้มีเหลือก็เอาไปช่วยคนอื่นก็เป็นความสุข เพราะจริงๆแล้วอยากจะเรียนว่าชีวิตคนมีทั้งสุขทั้งทุกข์เราหนีไม่พ้น แต่ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่สุขหรือทุกข์ ความสำคัญอยู่ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขหรือไม่ ตอนสมัยสุขก็สุขอยู่กลุ่มเดียวคนอื่นแย่นหมด สมัยทุกข์ก็โยนมาให้ อย่างนี้สังคมก็จะไม่อบอุ่นไม่แข็งแรง เราอยากจะทำให้คนไทยได้จับชูกันร่วมสุขร่วมทุกข์กัน เพราะฉะนั้นถ้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ได้มาเป็นเจ้าของได้บริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ก็จะได้ทั้งสุขภาพการและสุขภาพใจด้วย เพราะทุกครั้งจะรู้สึกว่าได้ช่วยคนอื่นด้วย
- พิธีกร : 1 ปี ที่ผ่านมามีผลเป็นอย่างไรบ้างครับ จากผลที่ประเมินแล้ว สุขภาพความทุกข์ที่ว่าได้มีการร่วมกันหรือไม่ในสังคม
- โสภณ : จะพบว่าใน 1 ปี ที่ผ่านมายังเป็นการวางรูปแบบร้านและผู้มาบริโภคซึ่งก็เป็นครอบครัวในเมือง ถ้ามาที่นี้วันเสาร์ - อาทิตย์ จะแน่นมากเลยครับมากกว่าที่ผมคาดไม่มีที่จอดรถเลยครับ จะมาทั้งคุณตา คุณยาย เด็กๆก็จะมาถีบสามล้อตามแปลงผัก จะตัดผักกันแล้วก็ตัดมากด้วยนะครับ แม่ต้องข่มตัวลอยเลยบอกว่านี่หลายสตาจค์แล้วนะลูก เด็กจะรักมาก เพราะฉะนั้นเขาก็จะสนใจเรื่องการทานผัก สนใจเรื่องการปลูกผัก สนใจธรรมชาติที่นี้ก็สอนเรื่องสวนครัวนะครับ แล้วก็ทำให้คนในเมืองเห็นใจพวกเขาตรกร คือการเรียนรู้เรื่องการทำนี้สำคัญมาก เพราะคนเรารู้ก็มีความสุข เราจะปิดตรงนี้สำคัญ ก็เป็นทฤษฎีของพระมหาชนกด้วยความเพียรและปิติ เป็นเรื่องเชื่อมโยงที่อาจารย์หมอบระเวศพูดนะครับ ผมเองก็ไม่ได้เป็นคนมีความรู้ก็ต้องอาศัยท่านอาจารย์สาทิสนในความรู้อีกๆ ในส่วนนี้ผมก็ต้องเชื่อมโยงผู้มีน้ำใจดีน้ำใจให้มาช่วยกัน

พิธีกร : แต่ก่อนนี้พอพูดถึงสหกรณ์เราจะมองภาพของชนบท และไม่ค่อยมีรูปร่างหน้าตาที่นำไปดูไปช่วยนัก แต่พอมาที่นี้คำว่าสหกรณ์เป็นคนละเรื่อง เป็นโฉมหน้าใหม่ ทันสมัย กว้างขวาง สะอาดสะอ้าน แล้วก็ยังมีความเป็นธรรมชาติผสมผสาน ฉะนั้นภาพสหกรณ์ในแง่นี้กับสุขภาพกายสุขภาพใจ อาหารธรรมชาติต่างๆจะออกมาในรูปแบบที่เป็นสิ่งที่ยั่งยืนได้มากแค่ไหน

ดร.สาทิส : คือสหกรณ์เลมอนฟาร์มนี่นะครับเป็นสหกรณ์ในฝันของผม คืออยากเปลี่ยนให้ที่สักแห่งซึ่งเป็นศูนย์กลางของเรื่องอาหารปลอดภัยแล้วในขณะที่เดียวกันก็เป็นตัวแทนในเรื่องของความร่วมมือร่วมใจ การเผยแพร่ต่างๆที่เลมอนฟาร์มนี้ทำได้อย่างที่ผมฝัน เพราะว่าสิ่งหนึ่งที่เป็นงานของผมเริ่มต้นเผยแพร่มาก็คือ เรื่องสุขภาพเกี่ยวกับอาหารของคนไทยจะมีปัญหามากเลยอยากจะแก้ก็แก้ไม่ได้ อืม ...นี่ผมเพิ่งกลับมาจากเดินทางเมื่อวาน พอมาถึงก็ถามหาลูกชาย ปรากฏว่านอนป่วยเพราะท้องเดิน แล้วก็ท้องเดินมาหลายครั้งแล้ว ลูกผมชอบทานอาหารทะเลพอทานที่ไรก็ท้องเดินทุกครั้ง ผมก็บอกว่าเป็นต้องเกี่ยวกับอาหารทะเลแน่ๆเลย เขาก็บอกว่าไม่ใช่ ผมก็นึกว่าตัวเขาป่วยเอง แต่ปรากฏว่าเขาไปทานคราวนี้ไปกับเพื่อน 5 - 6 คน ก็ปรากฏว่าป่วยกันหมดเลย ก็มีอยู่อย่างเดียวล่ะครับก็พวกอาหารทะเลเดี๋ยวนี้จะแช่ผลอมารินด้วยประการนี้เป็นตัวอย่าง แล้วก็อีกอย่างหนึ่งง่ายๆนะครับที่เราทานปลาท้องโกทุกวันๆ ลองไปดูกะทะที่ใช้ทอดปลาท้องโกสิดำปึ่เลยครับ น้ำมันที่เขาใช้ไม่รู้ตั้งกี่ครั้ง ลองไปดูที่สิงคโปร์ที่ผมเพิ่งกลับมาทอดแค่ 2 ครั้ง ถ้าทอดครั้งต่อไปโทรศัพท์ก็ริงเดียวโดนปิดเลย ในเรื่องสุขภาพของคนทั่วไปนี่เราไม่ค่อยจะรู้เรื่องอย่างหนึ่งแล้วก็เรื่องการควบคุมดูแลไม่ค่อยเข้มงวดด้วย เพราะฉะนั้นปัญหาที่เราเจออยู่เนี่ย ปัญหาเรื่องอาหารมีสารพิษแล้วก็ปัญหาของความสะอาด อีกตัวอย่างหนึ่งเมื่ออาทิตย์ที่แล้วผมกลับมาจากจังหวัดกาญจนบุรี พอกลับมาถึงก็รถติดรถที่จอดอยู่ข้างหน้าผมคือ รถบรรทุกน้ำมันเครื่องเก่าซึ่งเขาไปเอามาจากตามปั้มต่างๆ แล้วเขาเอามาทำอะไรก็คงทราบนะครับ เขาเอามาให้ร้านก๋วยเตี๋ยวเพราะว่าน้ำมันพืชที่ต้องเอามาคลุกก๋วยเตี๋ยวมันแพง เดี่ยวนี้ก็มึ้น้ำมันเครื่องซึ่งใช้แล้วไปรับมาแล้วก็โรงงานทำก๋วยเตี๋ยวมั้ยนี้ ประทานโทษเถอะนะครับไม่ใช่ว่าผมมาหาความหรรษาหรอกครับมันมีหลักฐาน ก็เวลาที่เขาทำก๋วยเตี๋ยวันหนึ่งเป็นตัน ถ้าต้องใช้น้ำมันพืชค่าใช้จ่ายก็จะสูง ใช้น้ำมันเครื่องซึ่งใช้แล้วนี่เทพรวดเดียว แหม ... ก๋วยเตี๋ยวมันนำทานอย่างนี้เป็นต้นนะครับ

พิธีกร : น่ากลัวไหมครับ

- ดร.สาทิส : น่ากลัวมากเลยครับ แต่ว่าผมไม่กลัวเพราะว่าผมไม่ได้ทาน
- พิธีกร : เลมอนฟาร์มแก้ปัญหาความน่ากลัวได้มากน้อยเพียงใดครับ
- ดร.สาทิส : แก้ได้มากเลยครับ เพราะว่าอาหารทุกอย่างเรียกได้ว่าเป็นเป้าหมายของสหกรณ์ ที่นี้ต้องเป็นอาหารที่ปลอดภัย ในขณะเดียวกันก็เป็นอาหารที่บริสุทธิ์ โดยเฉพาะพวกผักที่เราเรียกว่าปลูกแบบออแกนิกส์ หมายความว่าทั้งธรรมชาติด้วย ทั้งในเรื่องของสุขภาพ เรื่องของความสะอาดไม่มีสารพิษไม่มีพวกของสกปรกต่างๆ ผมคิดว่าที่นี้เป็นแห่งแรกที่ทำได้อย่างจริงจัง แล้วก็สามารถที่จะควบคุมได้ต่อไปนะครับ แล้วอีกอย่างหนึ่งซึ่งผมเห็นว่าจะประสบความสำเร็จตรงที่ว่า เป็นความร่วมมือของทั้งเกษตรกรทั้งของผู้บริโภคแล้วก็ของทั้งผู้จัดการเงื่อนไขต่างๆนะครับ
- พิธีกร : ทำไมไม่เริ่มที่ต่างจังหวัดก่อนใกล้ๆกับแหล่งผลิตผักก่อน แต่ทำไมต้องชนเข้ามาในเมืองครับ
- หมอประเวศ : ต่างจังหวัดนี่ก็ทำอยู่แล้ว แต่ที่เข้ามาในเมืองนี้จุดสำคัญอยู่ที่การรวมตัวของผู้บริโภคซึ่งคนไทยยังอ่อน จริงๆแล้วตรงนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะว่าถ้าผู้บริโภครวมตัวกันก็จะสามารถที่จะกำหนดสิ่งต่างๆได้ กำหนดคุณภาพสินค้า กำหนดราคาสินค้า กำหนดให้ใครได้ประโยชน์ถ้าใครบริโภคก็ได้ นะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นจุดสำคัญที่สุด แล้วก็เมืองนี้มีอำนาจมาก
- พิธีกร : ครับ อำนาจซื้อด้วย
- หมอประเวศ : ครับ อำนาจข้อมูลข่าวสารอำนาจการรวมตัว ที่นี้ถ้าคนไทยได้เข้าใจตรงนี้ก็จะเป็นจุดพื้นของประเทศ ประเทศนี้ขอโทษนะไม่พื้นหรือจากการยืมเงินต่างประเทศมาๆ แต่จะพื้นจากทุนทางสังคมของเรา นะครับ ขณะนี้เราทำให้คนไทยของเราคิดว่าประเทศไทยไม่มีเงิน มีเงินน้อย ทำอะไรไม่ได้ ซึ่งไม่เป็นความจริงสิ่งที่คนไทยมีมากคือคนไทยด้วยกันทุนทางสังคม เพราะฉะนั้นการรวมตัวกันเชื่อมโยงกันทำอะไรต่ออะไร เป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและตรงนี้จะทำให้เราหายจากวิกฤต ผมอยากจะให้คนไทยเข้าใจแล้วก็คิดว่าคุณสุทธิชัย ก็ทำงานเรื่องสื่อก็พยายามจะสร้างความเชื่อมโยงกัน มารวมตัวกันร่วมคิดร่วมทำกัน
- พิธีกร : ครับ คือกลับมาสู่จุดเริ่มต้นที่จะทำให้ชนบทกับในเมืองมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน แล้วมีคำถามใหม่ครับว่า การทำอย่างนี้ การปลูกผักไร้สาร สุขภาพอนามัยที่ดีเหล่านี้จะแพงกว่าปกติ ใครเป็นคนตั้งราคา ผู้บริโภคมีอำนาจมากอย่างที่อาจารย์หมอบอก ในเมืองนี้มีอำนาจมากเขาเป็นคนกำหนดราคาหรือเกษตรกรเป็นผู้มีความสามารถต่อรองมากขึ้นภายใต้กติกาใหม่

- โสภณ : อย่างไรก็ตามนะครับ ราคากำหนดโดยผู้บริโภคนั้น โดยผลิตผลทางการเกษตรถ้าผลิตโดยไม่ใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า อะไรพวกนี้ ต้นทุนการผลิตจะสูงกว่าปกติประมาณ 10 – 20 % เนื่องจากว่าผลผลิตจะต่ำกว่านะครับ ถ้าผู้บริโภคมองแต่ราคาแต่ไม่มองว่าถ้าบริโภคสินค้าที่มียาฆ่าแมลง มีสารเคมี ตัวเองต้องไปจ่ายค่ายา ค่าโรงพยาบาล ค่างานศพ ค่าอะไรอีกมาก แต่ถ้าทานอาหารถูกต้องทานอาจารย์สาทิส บอกเสมอว่ามันเป็นยาด้วยตัวของมันเอง ช่วยให้ร่างกายของเราแข็งแรง
- พิธีกร : หมายความว่าถึงอย่างไรราคาก็ถูกกว่าหรือครับ
- โสภณ : ครับ ถูกกว่า
- ดร.สาทิส : ในความสบายใจมีค่ามากนะครับ
- พิธีกร : มีข้อเท็จจริงหรือทำอย่างไรที่จะทำให้ข้อมูลพวกนี้ออกไปสู่สาธารณะ ว่าเวลาคุณซื้อผักที่เลมอนฟาร์ม อาจจะแพงกว่าที่ตลาดทั่วไปแต่ว่าสิ่งที่จะทำให้คุ้มค่านั้นคือว่าไม่ต้องป่วยไข้ ไม่ต้องเสียค่าหมอหรือค่าอะไรต่างๆ
- หมอประเวศ : พวกเมืองกรุงเขารู้ครับ ผมเคยได้ยินมีลูกค้าคนหนึ่งพูดว่า “ ถึงแพงกว่าผมก็ซื้อเพราะผมรู้คุณค่าของมัน ”
- โสภณ : เขาพูดว่าได้เห็นคุณค่าแล้วก็ช่วยคนอื่นด้วย แต่ในสินค้าชนิดเดียวกันนั้นก็อาจจะไม่แพงกว่าที่อื่น
- พิธีกร : สินค้าที่เราเห็นนี้จะไม่แพงกว่าที่ตลาดหรือครับ
- โสภณ : ครับ สำหรับผักซึ่งปลูกโดยธรรมชาติไม่ใช้สารเคมี เพราะว่าคนที่ขายสารเคมีจากต่างประเทศเขาก็ต้องบอกว่าผลิตได้มากกว่า แต่เขาไม่บอกว่าต้นทุนอย่างอื่นเกิดขึ้นมาอีกเยอะต่อชีวิตนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเป็นผักชนิดเดียวกัน อาหารชนิดเดียวกันที่มีคุณภาพเดียวกันนี้จะไม่แพงกว่า
- พิธีกร : ครับ เพราะฉะนั้นถ้าดูจากในแง่ปฏิบัติจริงๆ อาจารย์สาทิสว่าการรวมตัวของผู้บริโภคนะจะทำให้โครงการสามารถกระจายไปได้ทั่วประเทศจริงๆ
- ดร.สาทิส : คือผมมองว่าถ้าแพร่หลายไปมากๆสินค้าน่าจะต้องถูกลง เพราะว่าข้อดีอย่างหนึ่งที่เราทำแบบสหกรณ์จากเกษตรกรรมมาที่ผู้บริโภคนะครับ ไม่ต้องไปแข่งขัน ไม่ต้องผ่านตลาดกลาง เพราะฉะนั้นความเชื่อความต้องการ ซึ่งความเชื่อนั้นราคาสูงนะครับแล้วก็จะทำให้เรารู้สึกว่าเราได้ทานของดีราคาถูกไม่ใช่สิ่งสำคัญ
- โสภณ : คือไม่ว่าถูกหรือแพง ถ้าไรหรือขาดทุน ผู้บริโภคก็ได้ทั้งหมดเพราะเป็นในรูปแบบของสหกรณ์ไม่ใช่เป็นของนายทุนใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นของทุกคนร่วมกัน
- พิธีกร : แล้วผู้ผลิตล่ะ เกษตรกรในต่างจังหวัดจะมาเป็นเจ้าของสหกรณ์ด้วยได้อย่างไร

- โสภณ : มาเป็นสมาชิกสหกรณ์ก็ได้เหมือนกันครับ มาซื้อหุ้นได้แต่จุดประสงค์สหกรณ์นี้ทำให้การจดทะเบียนล่าช้าไปสักหน่อย ที่ว่าจะรวมตัวกันเพื่อช่วยคนอื่นไม่เคยมีใครจดอย่างนี้มาก่อน เลมอนฟาร์มเป็นสหกรณ์แรกที่มีจุดประสงค์ว่าเราจะรวมกันเพื่อช่วยคนอื่น
- พิธีกร : ครับ แล้วทำไมถึงล่าช้าล่ะครับ
- โสภณ : ก็เพราะว่าระเบียบสหกรณ์ต้องรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือกันเองนะครับ ที่จริงสหกรณ์เมื่อก่อนเป็นสหกรณ์ของคนอ่อนแอ แต่สหกรณ์ของคนแข็งแรงเพื่อช่วยคนอื่นยังไม่มี ที่เลมอนฟาร์มนี้จึงเป็นแห่งแรก เพื่อให้คนที่แข็งแรง ครอบครัวยุคใหม่ที่อยากทำความดี คือคนอยากทำความดีมีมากแต่ไม่มีเวทีไม่มีโอกาส นี่จะเป็นเวทีครับ แทนที่จะเอาเงินไปช่วยแล้วก็หมดไป เราเอาเงินเอาความสามารถมารวมกัน สิ่งนี้จะหมุนเวียนช่วยคนอื่นให้พึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี
- ดร.สาทิส : สิ่งสำคัญอีกอย่างนะครับ เกษตรกรเขาจะได้ช่วยตัวเองก่อน คือเขาได้ทำอาหารที่ปลอดภัยแล้วก็เป็นธรรมชาติ คงจะเคยได้ยินนะครับเกษตรกรที่เขาปลูกอะไรมาเขาจะไม่ทาน อย่างเช่นเขาทำน้ำตาลมะพร้าวหรือน้ำตาลบีบ เขาต้องฟอกเขาก็บอกว่าเขาไม่ทานหรือเขาเอาไว้ขาย เพราะว่ามันต้องสวยถ้าทานเข้าไปมันก็จะ (หัวเราะ) เขาต้องการอย่างนั้น
- หมอประเวศ : มีเรื่องเล่านะครับ คือมันเรื่องจริงเลยละ ก็เกษตรกรเขาฝากมารอจะขึ้นรถบังเอิญรถเกิดเสียเขาก็เลยทิ้งให้ฝากเนาไป ก็มีคนถามว่าทำไมไม่เอาฝากไปเลี้ยงหมูละ เขาก็บอกว่าเขาไปเลี้ยงไม่ได้เดี๋ยวหมูตาย (หัวเราะ)
- พิธีกร : เรามีวิธีอย่างไรครับสำหรับโครงการสหกรณ์เลมอนฟาร์ม ที่จะให้แน่ใจว่าผัก พืชที่เราขาย ที่ส่งมาที่นี่ไม่มีเรื่องของสาร เราอาจจะจะมีป้ายที่บอกไว้อย่างสวยงาม แต่อาจจะมีการถามต่อมาว่าเราจะรู้ได้อย่างไร
- โสภณ : จริงๆแล้วถ้าเป็นทางด้านผลิตผลทางการเกษตรโดยเฉพาะผักเจ้าหน้าที่จะลงไปดูไม่ใช่ดูแต่ตัวผักนะครับ ดูที่ปุ๋ยชนิดที่เขาใช้ ดูความซื่อตรง ดูกระบวนการใช้ชีวิตว่าเขารักธรรมชาติไหม ถ้าเขาดูมเครื่องดื่ม ยาเสพติด และอะไรต่างๆที่เกี่ยวกับสารเคมีอะไรทำนองนี้เราก็เห็นแล้วว่าไม่ใช่ ก็ต้องไปเยี่ยมอย่างนี้บ่อยๆ แล้วก็เป็นการกำลังใจให้พวกเขาสักหน่อย ตัวสินค้าเองก็จะส่งกลุ่มตัวอย่างนะครับเป็นครั้งคราวตลอดเวลา แต่ก็ยังต้องการความสามารถที่เป็นเชิงวิทยาศาสตร์เข้ามาอีกมาก จึงต้องกราบเรียนเชิญอาจารย์หลายๆท่านเข้ามาช่วย คุณภาพ 3 ประการนะครับ คุณภาพประการแรกก็คือเรื่องความอร่อย ความพอใจของผู้บริโภค ประการที่สองก็

คือคุณภาพที่ดีต่อสุขภาพอนามัยนะครับว่าจะทำได้อย่างไร ก็จะต้องมีสถาบันต่างๆ แล้วก็นักวิชาการหรืออาจารย์หมอเข้ามาช่วยในเรื่องของวิทยาศาสตร์และสามารถแนะนำชุมชนได้ด้วย ส่วนอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องให้ความรู้คือตัวผู้บริโภคเอง ถ้าเราจะบริโภคเพื่อช่วยเหลือชุมชน เราต้องรับวิถีชีวิตบางอย่างของเขา เช่นอยากจะทำานทุเรียนหน้าหนาว หน้าร้อนอยากจะทำานลันจี ถ้าอย่างนี้ก็กลายเป็นโรงงานหมด ชุมชนก็จะไม่ได้ แต่ถ้าเราเห็นความสวยงามความหลากหลายของชีวิต อีก 2 เดือนเราจะรอกทานนั้นะ ขนเทศกาลนั้นๆ มันมีความสุขกว่าก็จะเกี่ยวกัน ชุมชนในชนบทก็จะเรียนรู้คนในเมือง คนในเมืองก็เรียนรู้คนในชนบทก็มีความสุขงาม ไม่ใช่โรงงานที่คน 400 คน ทานอาหารใส่กล่องเหมือนกันหมดเลย เหมือนในอเมริกา ผมคิดว่าชีวิตอย่างนี้แบบนี้จะเป็นการเพิ่มคุณภาพให้ดีขึ้นมาก

พิธีกร : ถ้าเราวาดภาพว่าสหกรณ์เลมอนฟาร์มจะกระจายไปทั่วประเทศ จะเกิดอะไรขึ้น

หมอประเวศ : ความพร้อมอยู่ที่ชนบท

ดร.สาทิส : ผมคิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ แก้ปัญหาเรื่องสารพิษต่างๆ ได้ แก้ได้เพราะอะไร ขออนุญาตยกตัวอย่างที่เพิ่งกลับมาจากสิงคโปร์นะครับ อย่างในเรื่องของการควบคุมคุณภาพของอาหาร สิคโปรจะมีประกาศนียบัตรตามร้านแม่กระทิงแดงลอนะครับ จะมีเกรด A, B, C, D แล้วเขาจะไปติดป้ายตัวเบ้อเรอเลย ร้านนี้ A ร้านนี้ B แล้วก็มีการตรวจสอบคุณภาพทุกเดือนเลยว่าจะต้องมีการปรับปรุงนะ เพื่อเลื่อนระดับโดยใช้เวลา 1 หรือ 2 เดือน D ต้องเลื่อนขึ้นมาเป็น C ไมอย่างนั้นจะต้องโดนปิดอย่างนี้เป็นต้นครับ แล้วก็อย่างที่ยกตัวอย่างที่เขาทอดปาท้องไก่ น้ำมันทอด 2 ครั้งเขาก็เปลี่ยนแล้ว ถ้าไม่เปลี่ยนคนทานนี่ละจะโทรศัพท์ไปแจ้ง พอแจ้งเขาก็ปิดร้าน สิ่งนี้ทำได้สำเร็จได้เพราะอะไรครับ ปัจจัยสำคัญที่หนึ่งคือประชาชนต้องการ ประการที่สองคนขายคนทำร่วมมือด้วย ประการที่สามทั้งเจ้าหน้าที่ทั้งกฎหมายทั้งรัฐบาลพร้อมเพรียงกันหมดทุกอย่าง แต่ของเรานี้มันกลับกันนะ ของเราจะมาเริ่มที่ประการที่สามก่อน พอกฎหมายออกมาเจ้าหน้าที่มาแล้วคนซื้อก็ไม่ค่อยสนใจเท่าไรคนขายก็เลยสบาย

พิธีกร : เราสามารถป้องกันวิกฤตอีกครั้งได้ไหมครับ

หมอประเวศ : เราจะสร้างพลังของแผ่นดินประชาชนจะมีกิน เศรษฐกิจก็จะดีขึ้นแล้วก็เติบโตบนฐานของความมั่นคง ก่อนนี้เราพัฒนาแบบทำลानฐานของสังคม ช้างบนก็จะอยู่ไม่ได้ทั้งหมดนี้เป็นจุดบอด อยากให้คนไทยเข้าใจถ้าเราเข้าใจตรงนี้แล้วช่วยกันทำ ยกตัวอย่างมีวัวอยู่หนึ่งฝูง 200 กว่าตัว แต่มีเสืออยู่ตัวเดียวเสือกก็จับวัวกินอยู่เรื่อยๆ

เสียคือปัญหาว่ามีตั้ง 200 กว่าตัวถ้ามันรวมตัวกันแล้วก็ตะตัวไปตัวละทีหรือขวิดไปเสียมันก็หมดสภาพไปเอง

พิธีกร : วิวนี้ต่างก็แยกกันอยู่นะครับ

หมอประเวศ : ครับ ต่างก็หากินกันไป แต่คนไม่ใช่วัว เราจึงต้องรวมตัวกันร่วมคิดร่วมทำให้เต็มประเทศไปหมดในเรื่องต่างๆทุกเรื่อง แล้วความเป็นประชาสังคมนี้จะไปกำหนดให้เศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี ที่เราไม่มีคำตอบอย่างทุกวันนี้เพราะเราต้องอาศัยความเป็นประชาสังคม เพราะฉะนั้นจริงๆสหกรณ์เลมอนฟาร์มที่เกิดขึ้นนี้เพื่อกระตุ้นหรือเป็นส่วนหนึ่งของการกระตุ้นให้เกิดประชาสังคม การรวมตัวร่วมทุกข์ร่วมสุข

โสภณ : ตรงนี้ฉันอยากจะเรียนว่าเป็นประเด็นสำคัญนะครับ คือถ้าเรามองในทางของเศรษฐกิจหรือมองในทางเศรษฐศาสตร์ ผมอยากจะให้ดูว่าขณะนี้ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 1995 จนถึง 1999 เพียง 4 ปีเองตลาดหุ้นในอเมริกาโตถึง 3 เท่า ในขณะที่ประเทศอื่นกำลังล้มละลายรวมทั้งประเทศไทย ญี่ปุ่น รัสเซีย อเมริกาใต้ คนที่นั่นสมบูรณ์พูนสุขมาก ถ้าเรากลับไปดูสมัยก่อน สมัยโรมัน โรมันก็ไม่ได้ทำอะไร สมบูรณ์พูนสุขเขาปรับตัวเขาไปหมด ตามล่าเมืองขึ้นตั้งแต่อังกฤษมาจนถึงอินเดีย โรม่ออกกฎเกณฑ์ต่างๆ ใครอยู่ที่ไหนก็ต้องใช้กฎหมายโรม ทุกสิ่งทุกอย่างโรมบังคับโรมปกครองหมด แต่ในที่สุดโรมก็เริ่มอ่อนแอเพราะว่ามันไม่สามารถได้อยู่บนสภาพความไม่จริงได้หรอก พอคนอื่นล้มตัวเองก็เริ่มห่างไปเรื่อยๆ มันก็มีความเชื่อที่ว่าเมื่อเกิดอะไรขึ้นวันหนึ่งมันก็จะล้ม เราเป็นประเทศเล็กๆเขาแปรนิตเดียวเราล้มหมดนะครับ อีกอย่างหนึ่งที่เราต้องมองเห็นนี้ในช่วงแค่ 10-30 ปี ข้างหน้าประชากรโลกเติบโตขึ้นปีละ 1.8 % ในอีก 30 ปีข้างหน้าประชากรของโลกจะโตขึ้นอีก 60 % หรือเพิ่มขึ้นอีกเกือบ 4,000 ล้านคน ยังไม่มีวิธีการที่หาอาหารให้คนในโลกได้พอเลย เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์การเกษตรในเรื่องของอาหาร คือยุทธศาสตร์ที่ใหญ่มาก มหาอำนาจรัฐเขาถึงพัฒนาในเรื่องของการตัดต่อยีนส์ เอายีนส์สัตว์มาใส่ยีนส์พืช ทำให้ประเทศยากจนต้องกลายเป็นทาสทางการเกษตรในเรื่องการใช้เมล็ดพันธุ์ของเขาแต่ละเขาไปปลูกต่อไม่ได้ ซึ่งเมล็ดพันธุ์ของเขาจะให้ผลผลิตมากกว่า ก็ส่งมาในประเทศไทยลองเอามาปลูกสัก 2 ครั้ง ได้ผลผลิตมากกว่าเราก็ต้องใช้เมล็ดพันธุ์เดิมเราก็หายไป สุดท้ายแล้วแทนที่เราจะเป็นทาสแค่ทางอุตสาหกรรมและทาสทางการเงิน เราก็จะกลายเป็นทาสทางการเกษตรด้วยเราอย่าประมาทเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นเห็นได้ชัดเลยว่าเราต้องพึ่งสัดส่วนของเศรษฐกิจพอเพียงหรือ

เพิ่มสัดส่วนของการพึ่งตนเองโดยเฉพาะความแข็งแรงทางด้านการเกษตรของเรา
เกิดมีนวัตกรรมการวิจัยเรื่องพันธุกรรม ถ้าเราไม่เข้าใจตรงนี้เราจะพลาดนะครับ
อย่างเช่นพระราชบัญญัติการประกอบอาชีพคนต่างด้าว ปว.281 ในบัญชี 3 บอก
ชัดเจนครับว่าให้ต่างประเทศเข้ามาทำเรื่องการค้าตัดต่อยีนในประเทศไทยได้ ซึ่ง
อันตรายมากถ้าเขามาเราก็หมด เพราะฉะนั้นการรวมกันลักษณะนี้ช่วยดูแลชีวิต
ของเรากันเอง ดูแลความแข็งแรงพึ่งตัวเอง อีกหน่อยอาหาร สมุนไพรของเลมอน
ฟาร์มไม่ใช่ปลิดแต่สารเคมี สามารถติดป้ายได้เลยว่าไม่ได้มาจากการตัดต่อยีน
เพราะตัดต่อยีนนี้อันตราย เช่นเราทานถั่วเหลือง 50%

นะครับในขณะนี้ที่มาจากตัดต่อยีนในอเมริกา ลูกเราจะเป็นอะไรก็ไม่ทราบ
เรากำลังจะเป็นหนูตะเภาและใกล้เป็นทาสไปเรื่อยๆ สิ่งพวกนี้ละครับถ้ามองทาง
ด้านเศรษฐกิจแล้วเราต้องระวัง แล้วเศรษฐกิจโลกก็ไม่ค่อยแข็งแรงนะครับ อัตรา
การว่างงานตอนนี้ในยุโรป 12 % แล้วการเพิ่มสัดส่วนของการช่วยกันเองอ้อมๆกันเอง
สิ่งนี้เป็นศาสตร์ใหญ่ของประเทศเลยนะครับ

- พิธีกร : เป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญที่สุดครับ
- โสภณ : สิ่งนี้อาจเป็นสิ่งที่เรามองไม่เห็น แต่ถ้าเรากรุณาเงี่ยหูฟังสักระยะไม่ใช่จะเปลี่ยนแปลง
แต่เพิ่มสัดส่วนอย่างที่อาจารย์ท่านว่าให้ความสำคัญสักนิดเราก็จะไม่เสีย
- พิธีกร : แล้วในเมืองใหญ่ๆเราตั้งใจไว้อย่างไรบ้างครับ
- โสภณ : ครับตั้งใจไว้ว่าพิษณุโลกคงเป็นแห่งแรกเพราะประชาคมนั้นแข็งแรง
- พิธีกร : ถ้าได้ลองเดินเข้ามานี้ไม่ใช่มีเฉพาะพืชผักเท่านั้นยังมีอีกมากมายหลายอย่างที่ทำ
โดยท้องถิ่น เป้าหมายก็คือว่าจะมีสินค้าจากท้องถิ่นเข้ามาอยู่ในเลมอนฟาร์ม
- โสภณ : เป็นกลุ่มใหญ่ๆนะครับพัฒนาจากชุมชนเราต้องการให้มากที่สุด แต่ก็ต้องเน้นว่า
อาหารหรือเกษตรแปรรูป อาหารแห้ง อาหารสด เครื่องจิ้ม สมุนไพร อะไรต่างๆ ก็
ต้องเหมาะกับผู้บริโภค ก็อาจจะมาจากครอบครัวในกรุงเทพ ชุมชนในท้องถิ่นแต่จะ
เน้นให้มากขึ้น เมื่อจะเติบโตมากขึ้นก็ต้องมีความรู้เพิ่มเข้ามา เราก็จะโยนโยนกับองค์
กรที่มีความรู้ต่างๆ สถาบันต่างๆ
- พิธีกร : ตอนนี้มีทั้งหมด 6 สาขา มีที่ไหนบ้างครับ
- โสภณ : ก็มีประชาชน ลาดพร้าว 111 ดิวานนท์ เกษตร พระรามสี่ เร็วๆนี้ก็เป็นสุขุมวิท39
แล้วก็แถวฝั่งธน ที่สำคัญอีกแห่งก็คือสาขาภิบาลสาม ตอนนี้มีมีการปลูกผักอยู่แล้ว
31 ไร่ ก็จะมีร้านขนาด 1,000 กว่าตารางเมตร ที่นั่นก็จะขายสุนัขเศรษฐกิจพอเพียง
ด้วย คือพระองค์ท่านส่งเสริมให้เลี้ยงสุนัขไทย จะเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

ชนิดหนึ่งเพราะเราเริ่มจะนำเข้าสัตว์เลี้ยงเราเริ่มฟุ่มเฟือ แต่สิ่งสำคัญคือสุนัขที่บาดเจ็บเร็วร้อนต่างๆ พอแข็งแรงดีแล้วก็จะเอามาให้คนนำไปดูแลรับไปเลี้ยงแต่ต้องรัก

สงวนลิขสิทธิ์

จากนครศรีธรรมราช

- พิธีกร : ครับแล้วในเมืองใหญ่แผนก้าวต่อไปคืออะไรครับ
- โสภณ : ตั้งใจไว้ว่าปัญญาโลกคงเป็นแห่งแรกเพราะมีประชาคมที่แข็งแรง
- พิธีกร : อย่างไรก็ตามจึงจะเรียกว่าแข็งแรงหรือไม่แข็งแรง
- โสภณ : เพราะมีประชาคมซึ่งทำอะไรกันเองอยู่แล้วมีความร่วมมือกัน คือทางจังหวัดเขาจะเป็นอย่างไร ชุมชนจะพัฒนาไปอย่างไร แต่ไม่มีกิจกรรมประจำวัน แต่พอมีร้านนี้จะเป็นชีวิตประจำวันแล้วละทุกคนมาร่วมกันทำโน่นทำนี่ช่วยเหลือกัน เพราะฉะนั้นเราเน้นกระบวนการว่าคนมาร่วมกัน แล้วก็คิดถึงสิ่งที่ตัวเอง ไม่ใช่เน้นว่าคุณต้องมาทำอย่างนั้นๆ คุณต้องมีความสุขนะ ส่วนในเรื่องที่เน้นกระบวนการพึ่งตัวเองได้ พระองค์ท่านเตือนว่าต้องทำอย่างระมัดระวังนะครับ ทำตามขั้นตอนอย่าตาโตทำตามอัตถภาพ
- พิธีกร : การลงไปทำจะย้อนลงไปถึงกระบวนการผลิตด้วยหรือไม่ครับสำหรับสหกรณ์
- โสภณ : จะเน้นอย่างนั้นะครับในการพัฒนาชุมชน เราจะต้องไม่คิดแบบสำเร็จรูปไปบังคับเขา อย่างเช่นชุมชนถนัดทำกะปิเราก็เริ่มจากกะปิ ทำน้ำปลาก็เริ่มจากน้ำปลา ทำในสิ่งที่เขาแข็งแรงแล้วก็มั่นใจก่อนแล้วเราก็ช่วยเสริม พอหลังจากนั้นเขาก็เรียนรู้จากที่อื่น ที่นี้เขาก็จะเป็นเวทีให้ช่วยกัน
- พิธีกร : เป้าหมายที่วางจะต้องมีสมาชิกสหกรณ์เท่าไร โครงการนี้จึงจะเต็มด้วยตัวเองไปเรื่อยๆ
- โสภณ : เดกว่า 3 วัน ท่านจะมาสักครั้งก็อยู่ได้ ดูว่าถ้า 2,000 คนๆ ขณะนี้ตั้งใจไว้แรกๆก็น่าจะมีสมาชิกประมาณ 20,000 คน
- พิธีกร : เพียงพอที่จะอยู่ได้ด้วยตัวเองไม่มีปัญหาเรื่องเงินหมุนเวียนนะครับ ก็มองว่ามีอะไรเหลือก็ทำจะไม่ลงทุน แล้วที่สำคัญสหกรณ์ก็จะไม่กู้ สมาชิกให้ค่าสมาชิกเท่าไรก็ทำ

เท่านั้นเพราะประเทศไทยมีผู้ลงทุนน้อย แต่เรามีทุนทางน้ำใจเยอะ มีทุนทางวัตถุดิบอะไรพวกนี้ แล้วที่ใช้ชื่อเลมอนฟาร์มก็คือว่าในวันข้างหน้าอยากจะทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศ พอลมาเมืองไทยอยากดูเรื่องวัฒนธรรม สินค้าไทย การผลิตของไทยก็มาที่ LEMON FARM

- พิธีกร : แล้วทำไมต้องใช้ชื่อภาษาอังกฤษ LEMON FARM
- โสภณ : คือจริงๆแล้วก็อยากใช้ชื่อไทย แต่จะให้ต่างประเทศมาแล้วก็เลยไปถึงการท่องเที่ยวของชุมชนด้วย แล้วในวันข้างหน้าก็จะพัฒนาสินค้าเหล่านี้ส่งออกด้วย ก็เลยต้องเริ่มด้วยการใช้ชื่อ LEMON FARM ก็มีต่างชาติมาใช้บริการเยอะนะครับ ก็มีญี่ปุ่น FAO ก็มาดูว่าผมปลูกผักอย่างไร
- พิธีกร : แล้วก็คนที่ไม่ได้แอบมาซื้อหุ้นของสมาชิกไว้ทั้งหมดแล้วแอบไปทำธุรกิจ มีการป้องกันหรือไม่ครับ
- โสภณ : ชื่อเท่าไรก็ไหวตได้ 1 เสียงสหกรณ์มีความดีตรงนี้ละมันไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงิน ชื่อ 100 บาท ชื่อ 100,000 บาท ก็มีหลายท่านนะครับที่ทำธุรกิจเข้ามาซื้อหุ้น 200,000 - 300,000
- พิธีกร : เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะหลุดไปอยู่ในมือนายทุนคนที่มีแผนชั่วร้ายนี่คงจะลำบาก
- หมอประเวศ : ครับ ในเรื่องสหกรณ์เลมอนฟาร์มนี้ ก็จะเอาคนดีเอาเรื่องของความดีมาเชื่อมโยงกัน
- โสภณ : แต่ในเรื่องสุดท้ายนี้สำคัญนะครับ จะสมัครสมาชิกได้อย่างไร คือผู้ที่สนใจทั่วประเทศสามารถโทรมาที่เบอร์ 934-7712-3
- พิธีกร : โทรศัพท์มาถามรายละเอียด แล้วต้องมาด้วยตัวเองไหมครับ
- โสภณ : ไม่ต้องครับจะใช้โทรสารเบอร์ 934-7724 ครับ ท่านจะสมัครสมาชิกก็ได้หรือจะสมัครเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยกันหาสมาชิกก็ได้
- พิธีกร : แล้วค่าสมาชิกนี้ใช้เงินต่ำสุดเท่าไรครับ
- โสภณ : 100 บาท ก็เป็นสมาชิกได้แล้วครับ แต่ถ้าจะช่วยที่นี้ก็ควรจะสักประมาณ 50 หุ้น หรืออย่างน้อย 10 หุ้น เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านได้ แล้วเงินนี้ก็ไม่ไปไหนก็ยังเป็นของท่านอยู่
- พิธีกร : แล้วในต่างจังหวัดที่ยังไม่มีร้านของสหกรณ์สมัครได้ไหมครับ
- โสภณ : ได้ครับแล้วก็ยังได้ผลตอบแทนจากการเป็นเจ้าของบริษัท มีเงินปันผลแล้วก็อาจจะแนะนำว่าให้ไปซื้อผลผลิตในชุมชนที่นั่น แต่ถ้าที่นั่นมีสมาชิกพอ มีความตั้งใจอยากจะทำเป็นร้านก็รวมกันเยอะๆถ้าได้ประมาณ 1,000-2,000 ราย สหกรณ์ก็จะไปเปิดร้านให้ท่าน ท่านก็ดูแลร้านของท่านเอง

พิธีกร : ครับ นี่คือจุดสำคัญอย่างหนึ่งครับท่านผู้ชม ผมเชื่อครับว่าฟังแล้วคงจะเกิดความ
คิดครับว่ามาร่วมเป็นสมาชิกถึงจะได้รู้ครับว่าการที่จะพ้นจากวิกฤต การที่จะเป็น
ส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง และการที่จะเป็นทุนของสังคมไทยที่จะมีอนาคต
ของความแข็งแกร่ง มีภูมิต้านทานและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจริงๆ เดี่ยวเสร็จจากนี้
แล้วผมขอไปสมัครเป็นสมาชิกก่อนนะครับ (เสียงหัวเราะของทุกๆท่าน)

D
P
U

รายการพลังชีวิต พลังสุขภาพ
 ตอน 23 มอบคุณภาพที่ดีต่อพ่อ
 ออกอากาศ ช่อง 7 วันเสาร์ที่ 4 ธันวาคม 2542

- พิธีกร สวัสดีครับคุณผู้ชม คุณเป็นอีกคนหนึ่งหรือเปล่าครับที่กำลังมองหา ของขวัญพิเศษสำหรับคุณพ่อ แล้วควรจะมอบอะไรให้ท่านดีล่ะครับ
- VTR.นพ.พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์ “ของขวัญที่พิเศษสำหรับคุณพ่อคงไม่ใช่เงินทอง หรือของกำนัล
 ล้ำ
 สุนิ-นรีแพทย์ และมุมนลินค้าสุข ภาพในร้านเลมอนฟาร์ม ค่าใดๆ แค่มุ่งๆให้เวลาและเอาใจใส่ท่านสักนิดท่านก็ปลื้มใจแล้ว และอย่าลืมมอบสุขภาพที่ดีให้แก่ท่านด้วย เพราะอายุมากขึ้น สภาพร่างกายและจิตใจก็ถดถอยลงควรดูแลให้ท่านรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เช่น ผลไม้ เมล็ดธัญพืช ชุปสกัด หรือเครื่องดื่มรังกแท้ ซึ่งมีประโยชน์มากกว่าของฟุ่มเฟือย ทั้ง ยังสร้างความประทับใจให้กับคุณพ่อได้อีกด้วยครับ”
- พิธีกร นอกจากความประทับใจและความปลื้มใจที่ท่านได้รับ แล้ว ของขวัญที่คุณมอบให้ยังทำให้ท่านมีสุขภาพที่ดี ซึ่งถือเป็น สิ่งสำคัญที่สุดด้วยครับ

รายการเข้าวันนี้

ออกอากาศช่อง 5 วันที่ 3 มกราคม 2543 เวลา 6.05-7.00 น.

ภาพพิธีกรกล่าวเปิดรายการบริเวณมุมแปลงผักปลอดสารพิษภายในร้านเลมอนฟาร์ม สาขา
สุขาภิบาล 3 และกำลังเลือกผักชนิดต่างๆ

พิธีกร : คุณผู้ชมคะอย่าเพิ่งแปลกใจนี่ยังเป็นรายการเข้าวันนี้อยู่นะคะ แต่เนื่องจากวันนี้
เป็นวันจันทร์ที่ 3 มกราคม 2543 เป็นอีกหนึ่งวันที่เป็นวันหยุดของเราทุกคน เนื่อง
จากว่าเป็นช่วงวันหยุดต่อเนื่องกันมาจากการเฉลิมฉลองเทศกาลปีใหม่ 2543 นี้
วันนี้ดิฉันก็ได้หยุดเหมือนกัน แต่ว่ามาพบกับท่านผู้ชมในเช้าวันนี้ก่อนแล้วเดี๋ยวจะ
ได้หยุดก็เลยตั้งใจไว้ว่าวันหยุดวันนี้พออัดรายการเสร็จก็จะกลับไปที่บ้านไปทำ
กับข้าวให้คุณพ่อคุณแม่รับประทานกันบ้าง ก็เลยต้องมาหาซื้ออาหาร ของสด ของ
แห้งเอากลับไปปรุงอาหาร กะว่าเมนูหลักวันนี้จะเป็นสลัดผักสดกับยำปลาสดฟู ก็
เลยต้องมาเลือกซื้ออาหารกันก่อน แต่ว่าข้อสำคัญของการเลือกซื้ออาหารวันนี้ก็คือ
ต้องเลือกของที่ไร้สารพิษ ปลอดภัยนั่นเอง เพราะว่าเป็นห่วงเป็นใยสุขภาพ
อนามัยของคุณพ่อคุณแม่ด้วยเหมือนกันก็เลยมาที่ร้านนี้นะคะ เพราะที่ร้านนี้มีแต่
ของปลอดสารพิษและที่สำคัญร้านแห่งนี้ไม่ใช่เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ปลอดสารพิษเท่า
นั้นแต่ว่าผู้ที่ส่งของมาขายไม่ว่าจะเป็นผัก ผลไม้ ของแห้งต่างๆล้วนแต่ได้ประโยชน์
จากการขายของเหล่านี้ เพราะมีการรวมกลุ่มกันในรูปของ
สหกรณ์นั่นเอง ที่นี้ก็คือร้านเลมอนฟาร์มซึ่งมีการจัดรูปแบบสหกรณ์เรียกว่า
สหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนาจำกัด วันนี้เราจะมาดูกันว่า วิธีการในการที่จะผลิตผัก
ไร้สารพิษแบบนี้ทำอย่างไรและการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์อย่างนี้มีวัตถุประสงค์และชุม
ชนจะได้ประโยชน์อย่างไร เท่าที่เห็นนะคะผักเหล่านี้มาจากกลุ่มเกษตรกรทำไร่จิง
สมบูรณ์จากจังหวัดสระแก้วคะ แล้วก็ยังมีผักผลไม้มากมายที่มาจากหลากหลาย
จังหวัดในประเทศไทยด้วย ตอนนี่เราไปดูที่แปลงผักกันก่อนดีกว่าว่า วิธีการทำผักไร
สารพิษทำได้อย่างไรซึ่งขณะนี้ท่านประธานคณะกรรมการอำนวยการสหกรณ์เล
มอนฟาร์มพัฒนาจำกัด คุณโสภณ สุภาพงษ์ ท่านรอดิฉันอยู่ที่แปลงผักแล้วคะ

ภาพพิธีกรนั่งสนทนากับโสภณ สุภาพงษ์ ที่บริเวณแปลงผักปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์ม
สาขาสุขาภิบาล 3

พิธีกร : คุณผู้ชมคะจากภายในสหกรณ์เลมอนฟาร์มก็ออกมานั่งรับลมหนาว อยู่บริเวณหน้า
แปลงผักที่เลมอนฟาร์มแห่งนี้ วันนี้เราจะมาคุยกันถึงที่มาของการจัดตั้งสหกรณ์เล

มอนฟาร์มพัฒนา จำกัด ตอนนี้นำให้ประธานบริหาร ของบริษัทมงคลชัยพัฒนา จำกัด นั่นก็คือคุณโสภณ สุภาพงษ์ นั่นเองสวัสดิ์ค่ะคุณโสภณ วันนี้รับกวนแต่เช้านั่งรับลมอากาศบริสุทธิ์กันด้วยนะคะ เมื่อสักครู่ดิฉันแอบเข้าไปซื้อของได้ผักผลไม้มาพอสมควร ดิฉันค่อนข้างจะแปลกใจมากที่มีแปลงผักอยู่กลางเมือง เกิดอะไรขึ้นมาถึงมีแปลงผักอยู่กลางเมืองแบบนี้ได้คะ

โสภณ : จริงๆแล้วร้านเลมอนฟาร์มเมื่อแรกเริ่ม บริษัทมงคลชัยพัฒนาเป็นบริษัทของโครงการสวนพระองค์ก็ทำร้านเลมอนฟาร์มขึ้นมา ความตั้งใจที่จะทำให้ร้านเป็นตลาดของสินค้าจากชุมชนชนบท เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีใหม่ขั้นที่3 กับเศรษฐกิจพอเพียง และจะทำอย่างไรที่จะให้ประโยชน์กับคนในเมืองด้วย ก็ต้องเป็นสินค้า อาหาร ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่ดีต่อสุขภาพ คือไม่มีสารเคมี ยาฆ่าแมลง ไม่ใช่สารกันบูด เมื่อเริ่มทดลองเปิดร้านมาได้ 8 แห่งพบว่าร้านสามารถพึ่งตัวเองได้ ในตอนแรกสินค้ารับมาจากชุมชนชาวบ้าน เมื่อเปิดมาได้หนึ่งปีพอร้านแข็งแรงก็มีผู้บริโภคนใจมากก็เลยส่งเสริมให้ผู้บริโภคเข้ามาเป็นเจ้าของร้าน โดยการรวมกันเป็นสหกรณ์เข้ามาดำเนินการเป็นเจ้าของ เพราะฉะนั้นขณะนี้ร้านเลมอนฟาร์มก็เป็นของสหกรณ์ คือเป็นของประชาชนผู้บริโภคนั่นเอง สิ่งนี้ก็เป็นตลาดรองรับและจะยั่งยืนด้วย เพราะว่าเกิดชุมชนในเมือง ซึ่งรวมตัวกันเพื่อสุขภาพของตัวเอง เพื่อช่วยเหลือกันเองแล้วก็ให้การบริโภคสามารถช่วยคนในชนบทได้ด้วย ลักษณะนี้ก็จะกลายเป็นว่าคนในเมืองได้รวมตัวกันช่วยกันเอง และช่วยคนอื่นด้วยการบริโภค ก็เป็นแนวทางของเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เราพึ่งตัวเองพึ่งกันเอง

พิธีกร : แล้วอย่างไรคะ ตอนแรกก็แค่เปิดร้านแล้วก็รับของจากชุมชนมาขาย มีกิจการ 8 แห่งด้วยกันแล้วก็ค่อยๆขยายขยายออกมาเป็นรูปสหกรณ์ถูกไหมคะ แล้วอย่างไรทำไมถึงมาเป็นแปลงผักให้ปลูกเอง หรือว่าอย่างไรคะถึงมีแปลงผักอยู่กลางเมือง ตอนแรกก็มีเพียงร้านธรรมดาเอง

โสภณ : แปลงผักนี้เริ่มตั้งแต่กลางปีที่แล้วต้องเรียกว่าเป็นพระเมตตาของพระองค์ท่าน ท่านให้ที่สวนพระองค์ ที่ใกล้ๆพระรามเก้าบนถนนเรียบทางด่วน เนื้อที่ประมาณ 6ไร่ ตอนนั้นเกิดวิกฤตมากจึงใช้ที่ว่างในเมืองให้เป็นประโยชน์เพื่อกระตุ้นในเรื่องนี้ ก็เป็นแปลงผักเรียกว่ากิ่งสาธิต เพราะผักที่ปลูกทั้งหมดก็นำมาขาย เป็นผักที่ปลูกตามธรรมชาติ และนอกจากจะใช้ที่ว่างให้เป็นประโยชน์แล้วก็ได้ 2 อย่างที่สำคัญนะครับก็คือ ผู้บริโภคในเมืองเริ่มตระหนักในเรื่องสุขภาพอนามัยที่เกี่ยวกับอาหารผัก และเมื่อตัวเองได้ลองสัมผัสได้ตัดผักเอง สิ่งที่ได้ก็คือได้ใกล้ชิดกับครอบครัว ได้

เรียนรู้เรื่องอาหารจากธรรมชาติ และที่สำคัญก็คือเรื่องจิตใจ ได้รู้ว่าถ้าเราดำเนินชีวิตที่ไปทำลายวงจร ไปทำลายสิ่งแวดล้อม เกษตรกรก็จะมีกินเกษตรกรก็จะเจ็บป่วย ถ้าเรารักเขาเราจะใช้ชีวิตอย่างไร บริโภคอย่างไร เพราะฉะนั้นกระบวนการเหล่านี้ก็จะเริ่มจากพึ่งตัวเอง พึ่งกันเองแล้วก็เริ่มหยิบยื่นไปให้ผู้อื่น และได้เรียนรู้ชีวิต

พิธีกร : ค่ะ ก็หมายความว่าแปลงผักตรงนี้คล้ายๆกับเป็นห้องเรียนอย่างหนึ่ง เหมือนกับที่อยากจะให้คนมาเรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติและที่สำคัญก็คือได้ประโยชน์ทั้งตัวเอง และคนในครอบครัวด้วย

โสภณ : ก็มาตัดผักพร้อมกับครอบครัวได้ใช้ชีวิตกับครอบครัว (ภาพแม่ผู้มลูกชวนให้ดูผักต่างๆในแปลง) เด็กๆจะชอบมากครับได้ตัดผักเอง นอกจากนั้นแล้วกิจกรรมก็ได้เปลี่ยนแปลงไป อย่างแปลงผักนี้ก็เปลี่ยนเป็นห้องเรียนเกษตรธรรมชาติอย่างนี้เป็นต้น

พิธีกร : หมายความว่าคนที่มาซื้อของที่เลมอนฟาร์มนี้จะซื้อของที่วางอยู่บนชั้นในร้านก็ได้ หรือจะเดินมาตัดผักที่แปลงก็ได้

โสภณ : ครับจะไปตัดผักเอง ซึ่งเอง ปลูกเองก็ได้ จะเป็นเจ้าของร้านก็ได้สิ้นปีก็รับเงินปันผล ได้รับส่วนลดได้ช่วยคนอื่น สิ่งนี้จะเป็นชีวิตที่เราช่วยกันเองใช้ชีวิตที่พอเหมาะพอควร

พิธีกร : แปลงผักนี้ถือได้ว่าเป็นแปลงผักสวนพระองค์หรือคะ

โสภณ : ที่นี่ก็เป็นที่ในโครงการสวนพระองค์

พิธีกร : แล้วผักที่นี่เป็นผักปลอดสารหรือไร้สารคะ เพราะทราบมาว่ามีหลายรูปแบบคะ เช่น ปลอดสารแต่ก็ยังมีการเคมีอยู่บ้างใช่ไหมคะ

โสภณ : คือผักในร้าน ใน 100 % นี้ 90 % จะปลูกตามธรรมชาติไม่ใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ส่วนอีก 10 % ในบางชุมชนจะใช้ปุ๋ยบ้างแต่จะไม่ใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ก็จะมีผักหรือพวกผักกาดหัวจากเมืองเหนือ พวกนี้จะเป็นทางด้านปลอดภัย คือเมื่อมาถึงร้านแล้วจะต้องปลอดสารพิษต้องตรวจสอบ ที่นี้จะต้องตรวจสอบทุกสัปดาห์สำหรับผักแลสำหรับการปลูกโดยวิถีธรรมชาติ ก็จะมีการลงไปดูที่ชุมชนไปอยู่ไปรู้จักแล้วก็ไปส่งเสริม

พิธีกร : ค่ะ วิธีการนี้จะมีคนคอยไปอธิบายด้วยหรือไม่คะในการปลูกผักหรือวิธีการสังเกตหรือตัดผักอย่างไรที่ถูกต้อง อย่างนี้จะต้องมีคนคอยแนะนำหรือไม่คะ

โสภณ : ตัดนี้ก็ง่ายนะครับเพียงแต่ว่าขอให้ตัดอย่าทิ้งๆ ขว้างๆ แรกๆก็ลำบากเหมือนกัน เพราะบางท่านก็ตัดแต่ยอดๆที่เหลือก็ทิ้งมันน่าจะเสียดาย ที่นี้ถ้าตอนปลูกก็มาเรียน จะได้ทราบว่าสิ่งที่เราใช้สารเคมีมันจะฆ่าสัตว์ที่มีชีวิตในดิน จะทำให้ดินเสียหาย พวกไส้เดือนสัตว์ต่างๆก็ตายหมด ดินก็จะไม่อุดมสมบูรณ์ผักก็จะอ่อนแอต้องใช้ปุ๋ย เคมียิ่งใส่ดินก็ยิ่งอ่อนแอ แล้วยิ่งใส่มากที่เราคิดว่าจะทานเป็นผักไม่ใช่มันกลับเป็น อย่างอื่น

พิธีกร : ตอนนี่ลักษณะของเลมอนฟาร์มที่มีแปลงผักอย่างนี้มีด้วยกันกี่แห่งแล้วคะ

โสภณ : ในกรุงเทพฯมี 2 แห่ง คือที่พระรามเก้า แล้วก็ที่นี้คือบนถนนรามคำแหงหน้าหมู่บ้าน สัมมากร

พิธีกร : แต่ว่าที่อื่นๆอีก 6 แห่งจะเป็นร้านค้าเห็นบอกว่าจะมีโอกาสขยายต่อไปในอนาคต ด้วยใช่ไหมคะ

โสภณ : ก็จะทำครับแต่ว่าทำอย่างไรเหมาะสมพอควร ก็คือว่ากระบวนการนี้ไม่ได้เน้นเรื่อง ธุรกิจ แต่เน้นที่ให้คนในเมืองได้รวมกันมีประโยชน์ต่อกันแล้วก็ได้ช่วยคนอื่นด้วย เพราะฉะนั้นถ้ามีสมาชิกมากขึ้นๆก็จะเริ่มเปิดร้านมากขึ้นไปเรื่อยๆ ตามที่มีสมาชิก ผู้บริโภคเพราะสหกรณ์จะไม่กู้เงินเรามีเงินทุนเท่าไรก็ทำเท่านั้น ในต่างจังหวัดก็จะมี เครื่องมือที่ดีเรียกว่า ประชาคมเมือง รวมกันแต่การทำอย่างนั้นทำได้ไม่ต่อเนื่อง ถ้า ประชาคมเมืองอยากจะมีร้านร้านก็จะไปเปิดเป็นสหกรณ์บริเวณนั้น ก็สามารถที่จะ ใช้ร้านช่วยชุมชนในเมือง ช่วยชุมชนรอบๆจังหวัดได้ช่วยกันทุกวัน เป็นการบริโภค สินค้าที่ชาวบ้านเป็นผู้ผลิตแต่การที่รวมกันนี้เป็นการเรียนรู้อะไรหลายๆอย่างเพราะ ไม่ได้มีแต่กิจกรรมเรื่องผักแต่จะมีกิจกรรมครอบครัว ดูแลเด็ก ร้องเพลง ทำอาหาร โยคะ ทำอะไรหลายๆอย่างซึ่งความหมายก็คือนอกจากสุขภาพกายดีแล้วสุขภาพใจ ก็ดียิ่งได้ช่วยเหลือคนอื่นก็ยิ่งมีความสุข

พิธีกร : หมายความว่าจริงๆแล้ววัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด ก็คือ การสร้างคล้ายๆกับเป็นโครงการตัวอย่าง

โสภณ : ใช่ครับเป็นรูปแบบที่ให้เราเห็นว่าเราสามารถพึ่งตัวเองและรวมตัวกันช่วยคนอื่นได้ ใชีวิตให้กำลังใจ อย่างที่นี้ก็มีสมาชิกหมื่นห้าพันกว่าครอบครัว ก็เพิ่มขึ้นวันละ ประมาณ 40-50 ครอบครัว ก็ไปเรื่อยๆทำให้เห็นว่าเราช่วยกันเองได้ เล็กๆน้อยๆก็ ช่วยกันไป อย่างที่สองก็คือสามารถช่วยทำให้เศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้านแข็งแรงตัวเราเองก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงส่วนหนึ่ง เราเป็นคนเมืองนี้ครับเราก็ได้แต่ บริโภค แต่บริโภคอย่างไรที่ทำให้เราช่วยเหลือกัน ก็บริโภคของในประเทศ บริโภค

ของที่ชุมชนชนบทผลิตที่สำคัญเลยนะครับการมาใช้ชีวิตอย่างนี้โดยเฉพาะคุณพ่อก็จะพบความสุขจากการได้อยู่กับลูกกับภรรยา มากกว่าความสุขที่ไปหาคนเดียวไปสนุกกันเอง เมื่อมารวมกลุ่มกันนี้จะทำอะไรที่ดีขึ้นแล้วยังมารวมกันแบบครอบครัวก็ยิ่งดี

พิธีกร : อิม ... เพราะพื้นฐานสังคมของเราก็อยู่ที่ครอบครัว แต่ว่าของที่นำมาขายจะเหมือนกับเป็นร้านค้าชุมชนจะต้องมีของที่หลากหลาย จากชุมชนทั่วทั้งประเทศเลยที่ส่งเข้ามาเป็นสินค้าประเภทไหนบ้างคะ

โสภณ : สินค้าพื้นฐานก็คือ อาหารการเกษตรแล้วก็เกษตรแปรรูป ของแห้งแล้วก็มีปลาที่ไม่มีฟอร์มาลีน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก

พิธีกร : ถ้าอย่างนั้นเราไปชมกันเลยดีกว่าว่าในร้านจะมีอะไรดี ๆ บ้างนะคะ

ภาพภายในร้านคุณโสภณกำลังอธิบายเกี่ยวกับอาหารอาหารประเภทต่างๆ และตอบข้อซักถามของพิธีกร พร้อมกับเดินชมสินค้าต่างๆโดยรอบ

พิธีกร : เมื่อสักครู่ดิฉันซื้อของไปแล้วรอบหนึ่ง คุณโสภณคะปกติเราเอาของประเภทไหนมาวางขายในสหกรณ์นี้บ้าง เราเริ่มจากทางไหนก่อนดีคะ

โสภณ : เริ่มจากทางขวาก่อนนะครับ สินค้าอันดับแรกต้องเป็นอาหารส่งเสริมสุขภาพแล้วก็บริโภคในครัวเรือนเพราะว่ากลุ่มผู้บริโภคที่มาที่ร้านก็จะเป็นผู้บริโภคที่มาจากครอบครัว ก็เริ่มต้นด้วยข้าว และข้าวสุขภาพจริงๆก็ต้องเป็นข้าวกล้องข้าวหอมมะลิ ข้าวเหล่านี้ปลอดสารพิษก็คือปลูกตามธรรมชาติไม่ใช้ยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้า คนปลูกปลอดภัยคนทานก็จะปลอดภัยด้วย แล้วยังข้าวกล้องมีวิตามินเยอะ ที่สำคัญกว่านั้นทำไมถึงมีรูปคุณยายทุบข้าวอยู่ที่ถุงเหล่านี้ เพราะว่าจริงๆแล้วเวลาสีข้าวกล้องก็สีปกติแต่คุณยายมองว่าถ้าสีปกติเวลาทานก็จะแข็งไปหน่อยก็อุส่าห์ช่วยกันทุบ ถ้าทุบเวลาหุงข้าวจะนุ่มขึ้นครับ เราถามคุณยายว่าทำไมต้องทำขนาดนี้ ก็ได้รับการตอบว่ามันทำให้ชีวิตคุณยายดีขึ้น เพราะว่าจะได้มีอะไรทำคนที่บริโภคได้ของดีคุณยายก็มีความสุข ถ้าเราเข้าใจอย่างนี้ว่ามันไม่ใช่เป็นเพียงแต่สินค้าหรือสุขภาพแต่เป็นเรื่องน้ำใจของคนไทยด้วย

พิธีกร : อ้อ ... นี่เป็นรูปคุณยายวัดมะค่าที่ลพบุรี ลักษณะของสินค้าที่มาที่นี้ อย่างเช่นข้าว จะเห็นว่าหลากหลายมาก ไม่ทราบว่ามีมาจากที่ไหนบ้างคะ

โสภณ : จริงๆ แล้วมาจากทั่วประเทศเลยครับ อีกส่วนมาจากสุรินทร์หลวงพ่อนานทำเกษตรธรรมชาติ

- พิธีกร : นี่เป็นหนึ่งตัวอย่างไม่ใช่เฉพาะข้าวอย่างเดียว แต่แล้วยังมีสินค้าอื่นๆ อีกมากจริงๆ แล้วการจัดตั้งสหกรณ์มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไรคะ
- โสภณ : เราจะหาวิธีการบางอย่างที่จะทำให้คนในเมืองหรือผู้บริโภครวมกัน ได้มีโอกาสใช้ชีวิตที่ดีขึ้น มารวมกัน แล้วการใช้ชีวิตแบบนี้ก็มีประโยชน์ต่อคนอื่นด้วย วิธีการที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่คนในเมือง นั่นคือการบริโภคและสุขภาพอนามัยที่ดี ฉะนั้นการรวมกัน แล้วก็ร้านสหกรณ์ของตัวเองก็จะมีร้านที่เป็นอาหารประจำวันของตัวเองแล้วก็ดี สำหรับสุขภาพของตัวเองด้วย ของเหล่านี้ก็มาจากชุมชนในชนบทเพราะฉะนั้นทางชุมชนในชนบทต้องการเลี้ยงชีพ คนในเมืองต้องการในเรื่องสุขภาพกายก็คืออาหาร แล้วก็จิตใจอยากช่วยเหลือคนอื่นสุขภาพใจดี สังคมก็ดี
- พิธีกร : ค่ะ ก็ร่วมช่วยเหลือกัน แต่เรียกว่าเป็นสหกรณ์หมายความว่าต้องมีรูปแบบ ระบบการจัดการแบบเดียวกับสหกรณ์อย่างนั้นหรือไม่คะ
- โสภณ : ครับก็เป็นแบบสหกรณ์ แต่เราเริ่มต้นด้วยการที่บริษัทมงคลชัยพัฒนาจัดรูปแบบร้านเลมอนฟาร์มขึ้น พอดำเนินการได้ประมาณ 1 ปี ก็ให้ผู้บริโภคส่งเสริมให้รวมตัวกันเป็นสหกรณ์และเข้ามาเป็นเจ้าของแทน ตอนนั้นผู้บริโภครวมกันก็เลยมาเป็นเจ้าของร้านนี้
- พิธีกร : ตอนนี้มีสมาชิกมากไหมคะ
- โสภณ : มากกว่าหมื่นห้าพันครอบครัวแล้วครับ
- พิธีกร : โอโห ! คนที่เป็นสมาชิกมีทั้งผู้ผลิตแล้วก็ผู้บริโภคอย่างนั้นใช่ไหมคะ
- โสภณ : ก็เป็นได้ทุกคนครับแต่เป็นผู้บริโภค เพราะให้ผู้บริโภคสุขภาพดีแล้วก็ไปช่วยผู้ผลิตที่ยากจน
- พิธีกร : แล้วสหกรณ์มีกำไร มีปันผล มีอะไรให้กับสมาชิกเป็นพิเศษอย่างนั้นด้วยใช่ไหมคะ
- โสภณ : ครับนอกจากได้สุขภาพได้ช่วยเหลือคนอื่นแล้วสิ้นปีก็ได้เงินปันผล แล้วก็มีส่วนลดด้วยครับ
- พิธีกร : ตอนนี้มีคนหรือว่าชุมชนที่มาร่วมในการส่งของมาขายที่สหกรณ์มากมายขนาดไหน แล้วก็สินค้าประเภทใดคะ
- โสภณ : ตอนนี้อยู่ประมาณสัก 100 ชุมชน กระจายไปทั่วประเทศ แต่อย่างเช่นผักก็ต้องใกล้กรุงเทพฯหน่อยเพื่อให้มีความสด แต่ถ้าเป็นเกษตรแปรรูป สินค้าแห้ง ธัญพืช ไก่สดที่สุดก็แม่ฮ่องสอน ส่วนในเรื่องของราคาก็จะต้องเป็นไปตามตลาดทั่วไป ก็จะต้องพึ่งตัวเองแข่งขันได้ อย่างเช่นราคาผักปลอดสารพิษก็จะเท่ากับที่อื่นหรือใกล้เคียง
- พิธีกร : ค่ะ ไม่แพงกว่าอะไรมากมายที่พิเศษไปกว่านั้นใช่ไหมคะ

- โสภณ : ครับ ไม่ได้แพงกว่าครับเพียงแต่ว่า เช่นสินค้าหรือผักปลอดสารพิษราคาจะสูงกว่าผักธรรมดา เนื่องจากผักที่ปลอดสารพิษจะผลิตได้น้อยกว่าแล้วก็ก็เป็นฤดูกาล แต่ถ้าใช้สารเคมีต้นก็จะโตแต่จะมีสารพิษติดมาเยอะ ฉะนั้นราคาที่นี่ก็จะแข่งขันแต่ที่สำคัญก็คือ ไม่ว่าจะกำไรหรือขาดทุนก็เป็นของผู้บริโภค รายได้ที่ได้มาก็ไปช่วยคนในชุมชน นี่เป็นแนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพราะที่นี้จะต่อเชื่อมกับเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตัวเองได้ แล้วก็สามารถมีชีวิตที่ดีต่อการผลิตด้วยเพราะไม่ใช้สารพิษ ตัวร้านเองก็จะไม่กู้เงินสมาชิกมีทุนเท่าไรก็ทำเท่านั้นแล้วค่อยๆ เติบโตขึ้นจริงๆ แล้วมันไม่ใช่กระบวนการธุรกิจครับ แต่เป็นกระบวนการที่เราวมกัน ช่วยกัน พึ่งกันเอง พึ่งตนเอง แล้วก็ทำให้ชีวิตเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นด้วย
- พิธีกร : ไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรอย่างนั้นแต่ว่าเป็นกำไรที่เราอาจไม่เห็นเป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว
- โสภณ : ครับ คือกระบวนการกำไรไม่ใช่เรื่องเสียหาย แต่ให้กระบวนการนั้นมาช่วยเราช่วยคนอื่นด้วย ไม่ใช่เป็นกระบวนการเอาเปรียบอย่างเดียว
- พิธีกร : ใช่คะ นอกจากนั้นจะเห็นว่ามีส่วนหลากหลายทีเดียว มีสินค้าที่เห็นขายอยู่ทั่วไปด้วยนะคะ
- โสภณ : สินค้าส่วนใหญ่สำหรับครอบครัวก็ต้องมีของใช้ประจำวันนำไปปรุงอาหารได้ จะเน้นเรื่องการให้ข้อมูลมากพอที่ผู้บริโภคจะเลือกว่าตัวเองต้องการรักษาสุขภาพมากแค่ไหน
- พิธีกร : หมายความว่าอย่างไรคะการให้ข้อมูลด้านสุขภาพตรงนี้
- โสภณ : ครับคือบอกป้ายเอาไว้แล้วจะเริ่มให้ข้อมูลทางด้านสุขภาพอนามัย สินค้าเราจะเน้นว่าไม่ใช้สารกันบูด ที่นี่ก็จะมีปลาที่แน่ใจว่าไม่ใส่ฟอร์มาลินหรือผักก็ต้องตรวจทุกสัปดาห์ แล้วก็ไปดูที่ผลิตด้วยเราต้องรู้จักชุมชนเขาด้วยครับ
- พิธีกร : อ้อ ... อย่างสาหร่ายทะเลปลอดสารพิษนี่ก็ต้องไปรู้จักชุมชนเขาด้วยสิคะ
- โสภณ : สินค้าแปรรูปที่เราเชคที่ของได้ แต่อย่างผักไม่สามารถที่จะแทนกระบวนการผลิตได้ทั้งหมดเราก็ต้องรู้จักว่าเขามีคุณธรรมด้วย อย่างตอนปลูกปลอดสารเคมี ปลอดภัยฆ่าแมลงแค่ไหน ขณะที่เขาขับรถมาส่งผักให้เราเขาอาจจะแวะที่ไหนซื้อมาให้เราก็ได้ ฉะนั้นต้องดูวิถีชีวิตของเขาด้วย ต้องประสารกันว่าเราจะใช้ชีวิตอย่างนี้นะจะมีประโยชน์แล้วก็เข้มแข็ง
- พิธีกร : ค่ะมีอาหารสอนหลายอย่างนะคะ

- โสภณ : ครับ ทางโน้นก็จะมีไก่อบ้านไม่ได้เลี้ยงด้วยสารเคมี ไช้ก็มาจากไก่ที่เลี้ยงตามธรรมชาติ ไช้ที่อยู่ในชะลอมนี้คุณแม่ชอบมากจะขายดี ชะลอมนี้คุณยายเป็นคนทำเด็ก ๆ ก็ช่วยด้วย กล่องต่างๆนี้เด็กนักเรียนทำโรงเรียนก็ช่วยกันได้
- พิธีกร : อย่างนี้ทางเลมอนฟาร์มจะต้องมีบุคลากรที่เข้าไปตรวจสอบทั้งคุณภาพและส่งเสริมชาวบ้าน ในส่วนนี้มีบุคลากรมากน้อยเพียงใดคะ
- โสภณ : ผู้ร่วมงานจะรู้จักชุมชน รู้จักความทุกข์ของเขา ก็จะรู้จักกันมาล่วงหน้าแล้วพอสมควร เมื่อเห็นความทุกข์ของเขาก็พยายามที่จะมารวมคนในเมืองเพื่อมารวมกันไปช่วยคนในชุมชนนั้นๆ
- พิธีกร : ถ้าอย่างนั้นคนที่มาทำงานที่เลมอนฟาร์มซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนที่มีประสบการณ์กับชุมชนมาก่อน ถ้าอย่างนั้นก็รู้จักคนทั่วประเทศเลย
- โสภณ : ครับโดยเฉพาะด้านหาสินค้า เพราะว่างานต้องการความรักด้วย อย่างเราซื้อของมาขายถ้าซื้อสินค้าอุตสาหกรรมก็ขายติดต่อกับโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งก็ได้สินค้า 400 อย่าง แต่พอติดต่อกับชุมชน 400 อย่างนี้ก็ต้องไป 400 ชุมชน ฉะนั้นสิ่งพวกนี้ก็ต้องรักด้วยว่าทำเพื่อช่วยคน
- พิธีกร : ของที่นี้รับประกันทุกอย่างใหม่คะว่าปลอดจากสารพิษทั้งหมด
- โสภณ : ก็อย่างที่ผมเรียนนะครับว่าสิ่งที่เราตรวจสอบแน่นอน หรือให้ผู้ผลิตที่ต้องละเว้นเลยก็คือยากันบูด ยาฆ่าแมลง บอแรกซ์ ฟอรัมาลีน อันนี้เป็นพื้นเลย
- พิธีกร : หมายความว่าจะมีทั้งผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อหรือยี่ห้อที่รู้จักกันดี แล้วก็จากชุมชนผู้ผลิตด้วย อย่างอันนี้ขนมปังหน้างามาจากที่ไหนคะนี่
- โสภณ : บางแห่งก็มาจากบริษัทนะครับ บางแห่งก็มาจากชุมชน อย่างที่เรียนว่าจะต้องมีสินค้าครบ ฉะนั้นประมาณครึ่งหนึ่งจะมาจากอุตสาหกรรมอีกครึ่งหนึ่งก็มาจากชุมชน แต่เราก็พยายามส่งเสริมให้ชุมชนทำแทนมากขึ้น
- พิธีกร : ของที่ขายนอกเหนือจากเครื่องบริโภคแล้ว เครื่องอุปโภคก็มีด้วยเช่นตะกร้าปีใหม่นี้ขายดีมากนะคะ แล้วทางด้านนี้ละคะคุณโสภณ
- โสภณ : อันนี้ก็เครื่องใช้ในบ้าน เป็นหัตถกรรมมาจากชุมชนส่วนมากเป็นกลุ่มแม่บ้านทำทั้งนั้น เช่นพวกตะกร้านี้ก็ทำจากเถาวัลย์แม่มาয়มาจากตำบลวังชัน ซึ่งขึ้นอยู่ตามสวนส้ม ปีนี้ทุกอย่างมันตกหมดเขาก็เอาเถาวัลย์มาตัดแปลงเพิ่มรายได้ด้วย
- พิธีกร : น่าสนใจมากเลยคะท่านผู้ชมแล้วก็ราคาไม่แพงด้วย นอกเหนือจากกิจกรรมที่มีขายเครื่องอุปโภคบริโภคที่ปลอดสารพิษแล้วยังมีกิจกรรมอย่างอื่นของกลุ่มสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนาด้วยไหมคะ

- โสภณ : ครับ ก็เป็นห้องเรียนเกษตรธรรมชาติทุกคนสามารถเรียนได้ สถานที่เรียนก็อยู่หลังร้านนี้เองเป็นส่วนหนึ่งของแปลงผัก 30 ไร่
- พิธีกร : ถ้าอย่างนั้นเราไปดูกันให้คุณโสภณนำทางไปเลยคะ
ภาพพิธีกรร่วมสนทนากับคุณโสภณและรอง ศ.ดร.ปฐุม เลานเกษตร ที่บริเวณแปลงผักปลอดสารพิษเลมอนฟาร์มสาขาสุขาภิบาล 3
- พิธีกร : จิบน้ำมะตูมเย็นชื่นใจแก้เหนื่อยหลังจากไปเดินชมในร้านเลมอนฟาร์มมานะคะ ตอนนี้ก็กลับมานั่งโต๊ะเดิมหน้าแปลงผักที่เป็นธรรมชาติให้เราเห็นกันกลางเมือง เราจะมาคุยกันเกี่ยวกับเรื่องโครงการห้องเรียนเกษตรธรรมชาติน่าสนใจมากคะ มีอาจารย์ที่จะมาอธิบายว่าห้องเรียนเกษตรธรรมชาติเป็นอย่างไรท่านเป็นกรรมการชมรมเกษตรธรรมชาติแห่งประเทศไทย รอง ศ.ดร.ปฐุม เลานเกษตร นั้นเองสวัสดิ์คะอาจารย์ ตอนนี้มีนักเรียนเยอะหรือยังคะ
- รองศ.ดร.ปฐุม : สวัสดิ์ครับ ตอนนี้เกือบครบแล้วครับสอนสอนรอบละ 7 สัปดาห์ 35 ท่าน เราสอนตั้งแต่เริ่มต้นเลย เริ่มปรับปรุงดิน เตรียมดิน ให้รู้จักโครงสร้างของดิน เราจะปรับปรุงดินอย่างไรถึงจะพร้อมถึงจะให้พร้อมที่จะเป็นเกษตรธรรมชาติ จากนั้นก็สอนวิธีปลูก เริ่มจากเพาะกล้าก่อนแล้วก็ปลูกดูแลรักษาจนกระทั่งเก็บเกี่ยว อาทิพย์ที่ 7 ก็เก็บไปรับประทานหรือแจกเพื่อนฝูงๆได้
- พิธีกร : ปลูกผักอะไรบ้างคะอาจารย์
- รองศ.ดร.ปฐุม : เรามีผักให้เลือกหลายชนิด แต่คนหนึ่งให้เลือก 3 ชนิดใน 8 ชนิด
- พิธีกร : แปลงที่ปลูกประมาณเท่าไรคะ
- รองศ.ดร.ปฐุม : แปลงมีพื้นที่ประมาณเมตรครึ่งครับ
- พิธีกร : ก็ไม่ใหญ่มากแต่สามารถที่จะปลูกผักได้ สอน 7 สัปดาห์กับกระบวนการทั้งหมดเลยถามอาจารย์จริงๆคิดว่าสอนเสร็จแล้วคนมาเรียนจะปลูกในเมืองได้หรือคะ
- รองศ.ดร.ปฐุม : ได้ครับ คือในที่ที่มีเนื้อที่จำกัด ตึกแถวก็ปลูกได้ขอให้ได้รับแสงแดดนิดหน่อยก็ปลูกได้ ปลูกใส่กะบะ ตะกร้าพลาสติกนี้ละขนาดฟุตครึ่งสองฟุตแล้วก็สูงประมาณ 10 ซม. แค่นี้ก็ปลูกได้แล้วจะปลูกเป็นชั้นหรือแขวนห้อยเป็นไม้ประดับก็ได้
- โสภณ : ผมขอเพิ่มเติมนิดนะครับว่าอาจารย์ไม่ได้สอนแต่เรื่องทำดินเรื่องปลูกนะครับ แต่ความสำคัญอยู่ตรงที่ให้เราทำปุ๋ยเอง ปุ๋ยธรรมชาติ ปุ๋ยจากผักที่ทิ้งแล้วมาทำปุ๋ยมีประโยชน์มาก
- พิธีกร : พูดถึงเรื่องปุ๋ยธรรมชาติจริงๆแล้วนี้มีประโยชน์หลายอย่าง ประโยชน์ที่ว่ามีอะไรบ้างคะอาจารย์

รองศ.ดร.ปฐม : ประโยชน์ของปุ๋ยธรรมชาติที่ว่านี้เราใช้เทคนิคคลื่นกิงจลินทรีที่ได้ เริ่มต้นจากเอา ผักผลไม้หรือเปลือกผลไม้ที่ชุ่มน้ำเยอะๆ เช่นเปลือกแตงโม เปลือกสับปะรดมาผสม กับผักผสมกับกากน้ำตาลหรือใช้น้ำตาลทรายแดงหรือน้ำตาลธรรมดาก็ได้ไปหมัก ในอัตราส่วนผักผลไม้ 3 ส่วน ต่อน้ำตาล 4 ส่วน หมักเอาไว้ในภาชนะที่มีฝาปิด พอ ได้น้ำมาก็เอาน้ำนี้ละมาใช้ น้ำนี้ก็มีสารอินทรีย์หลายชนิดเลย พวกฮอริโมน เอนไซม์ พวกอาหารแร่ธาตุ กลูโคสที่จุลินทรีย์ย่อยสลายอาหารเหล่านั้นเพื่อตัวจุลินทรีย์เอง แล้วก็เหลืออยู่ในน้ำ เมื่อเอาน้ำนี้มาผสมน้ำเจือจาง 1 ต่อ 500 หรือ 1 ต่อ 1000 ไป ฉีดให้ต้นไม้บางส่วนจะดูดซึมทางใบก็เป็นประโยชน์แก่ต้นไม้บางส่วนลงไปดินก็ เป็นประโยชน์ต่อดิน จะย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดินให้เป็นอาหารของต้นไม้ต้นไม้ก็ ดูดเข้าไป

พิธีกร : ค่ะ เป็นประโยชน์ต่อต้นไม้ เป็นประโยชน์ต่อดิน เป็นประโยชน์ต่อคนผู้บริโภค

โสภณ : ไข่ครับอย่างตัวผมเองก็มาจากธุรกิจอุตสาหกรรม มาทดลองปลูกผักกลางเมืองช่วง แรกก็มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องแมลงแล้วก็ความไม่แข็งแรงของผัก แต่พอเริ่มเปลี่ยนมาใช้ทำ ปุ๋ยหมักตามธรรมชาติ เอาผักที่เหลือในแปลงที่เราต้องทิ้งมาหมักแล้วกลับลงไป ในดินอีก ซึ่งไม่ใช่แต่ดินดีขึ้น ผักแข็งแรงขึ้นพบว่าแมลงก็ไม่อยากยุ่งด้วยแล้วละตอน แรกๆนี้สู้ไม่ไหวตอนนี้ไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลง แต่อาจต้องใช้น้ำสะอาดบ้างจะเห็นว่า มันมีความสัมพันธ์กัน พอดินได้ปุ๋ยตามธรรมชาติดินก็อุดมสมบูรณ์แมลงก็ไม่อยาก ยุ่งด้วย เป็นความสัมพันธ์ที่น่าสนใจมาก ฉะนั้นน้ำหมักที่อาจารย์เรียกว่าน้ำสกัดชีว ภาพจุลินทรีย์นอกจากจะทำให้ดินดี ผักดีแล้วยังช่วยป้องกันแมลงได้ด้วย

พิธีกร : ไม่มีสารตกค้างไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายด้วย อาจารย์คะอาจารย์บอกว่าเรื่องของ การปลูกผักต้องมีเทคนิคหรือมีกระบวนการที่จะต้องติดตามด้วยเหมือนกัน การ เรียนเป็นอย่างไรคะต้องใช้ต้องใช้เวลามากไหม

รองศ.ดร.ปฐม : คอร์สที่เราตั้งไว้ 7 อาทิตย์เรียนเฉพาะเสาร์อาทิตย์ บ่ายโมงถึงห้าโมงเย็นเรียนตั้งแต่ เริ่มต้นจนเสร็จ แต่น่าสังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่าถ้าเราทำโดยวิธีธรรมชาติได้ใช้เทคนิค จุลินทรีพีชจะแข็งแรงตามธรรมชาติแมลงก็ไม่รบกวน

พิธีกร : คุณค่าทางอาหารระหว่างผักที่ปลูกตามธรรมชาติกับผักที่ปลูกโดยสารเคมีใช้ยาฆ่า แมลงต่างกันมากไหม

รองศ.ดร.ปฐม : ต่างกันมากเลยครับคุณค่าทางอาหารจะสูงกว่า มหาวิทยาลัยมหิดลเคยทำงานวิจัย ในผลไม้ปรากฏว่าเห็นได้ชัดว่าวิตามิน C โดยธรรมชาติจะสูงกว่าโดยวิธีเคมีเป็นสิบ

เท่าเลย เพราะขบวนการทางธรรมชาติจะทำให้สร้างอาหารสมบูรณ์ไม่มีอะไรมาเร่ง
อย่างใช้ปุ๋ยเป็นการเร่งมันก็จะผิดปกติไปไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

โสภณ : อีกอย่างคิดว่ายาฆ่าแมลงอาจมีส่วนทำลายคุณค่าทางอาหารด้วย

พิธีกร : เรื่องของเวลาคนในเมืองที่มาเรียนอย่างนี้ใช้เวลาวันเสาร์มาเรียน วันเวลาอื่นๆก็คือ
มาดูแลแปลงผักได้ ตลอด 7 สัปดาห์ เมื่อเรียนเสร็จแล้วถ้ามีปัญหาติดขัดอะไรมา
ถามได้ใช่ไหมคะ

รองศ.ดร.ปฐม : ยินดีครับสามารถให้คำปรึกษาได้ตลอดไปเลย

โสภณ : ก็จะมีแปลงสาธิตที่ปลูกอยู่แล้ว ก็จะแบ่งพื้นที่แปลงสาธิตสำหรับเกษตรธรรมชาติ
ประมาณ 3-4 ไร่ แล้วก็ใช้ทดลองปลูกกันเองประมาณ 2 ไร่

พิธีกร : จะเปิดอบรมไปเรื่อยๆ ใช่ไหมคะถ้าท่านผู้ชมสนใจอยากเข้าอบรมด้วย

โสภณ : อบรมรุ่นแรกเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2543 ก็ยังมีว่างอยู่ แต่ถ้ารุ่นต่อไปก็ต้องรออีก 2 เดือน
ครับ

พิธีกร : จะมีที่เตรียมไว้ให้เลยไม่ต้องซื้อเหมาคะ

โสภณ : ก็จะเป็นเจ้าของแปลงชั่วคราวคือ 2 เดือน มาดูแลพาครอบครัวมาดูแลจะมีเครื่องมือ
สำหรับปลูก ได้ประกาศนียบัตรได้ความรู้ต่างๆ มากมาย

พิธีกร : ถือว่าเป็นกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งในสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา วันนี้พาคณะผู้ชมมา
ให้สัมผัสกับธรรมชาติยามเช้าแบบนี้วันหยุดสบายๆ แล้วก็สิ่งสำคัญเราได้รับความรู้
ในเรื่องของการเกษตร พืชผักผลไม้ที่ปลอดภัยสารพิษ ความรู้แล้วก็ความผูกพันที่เรา
จะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนชนบท เราจะลดช่อง
ว่างระหว่างกันได้ด้วยวิธีการเหล่านี้ แล้วก็เป็นการดูแลซึ่งกันและกันโดยอาศัยรูปแบบ
สหกรณ์อย่างนี้ แล้วหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบของสหกรณ์เลมอนฟาร์ม
พัฒนา จำกัดนี้จะเป็นรูปแบบให้สหกรณ์กับทั้งชุมชนต่างๆ ทั้งประเทศไทยเลยเป็น
แบบอย่างนำไปพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความสามัคคี ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกัน
และกันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืนในชุมชนของเราด้วย วันนี้ต้องขอ
ขอบพระคุณสำหรับผู้ที่ทำให้เกียรติมาเล่าให้เราฟังแล้วก็พาเราเที่ยวชมเลมอนฟาร์มนี้
ด้วย ขอบพระคุณคุณโสภณ สุภาพงษ์ ขอบพระคุณอาจารย์ปฐม มากขอบพระคุณ
ทั้งสองท่านคะ เดี่ยวพอจบรายการต้องขอไปซื้อป๊อปปิ้งก่อนล่ะคะ

สารคดีเผยแพร่ของเลมอนฟาร์ม

ภาพหน้าร้านเลมอนฟาร์มสาขาพระรามเก้า บริเวณลานจอดรถ มีรถเข้าออกตลอดเวลา ภายในร้านมีสินค้ามากมายจัดวางไว้อย่างเป็นระเบียบตามหมวดหมู่ มีลูกค้ามากมายทั้งเด็กและผู้ใหญ่

ผู้บรรยาย : ทุกๆเช้าที่ตื่นขึ้นมาหากเราได้ทำสิ่งดีๆชีวิตก็เริ่มต้นอย่างมีความสุข ปิติสุข จากการได้ทำความดี สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่ดีๆให้กับตนเอง ครอบครัวและเพื่อนมนุษย์ ความดีนั้นกระทำได้ง่ายด้วยกระบวนการใช้ชีวิต เช้าวันนี้หลายคนรู้ว่าสามารถทำความดีได้จากจุดเริ่มต้นง่ายๆที่ร้านเลมอนฟาร์ม ด้วยการมอบอาหารที่ดีให้แก่ร่างกายของตนเองและคนที่รัก

ภาพภายในร้านลูกค้าให้สัมภาษณ์

ชนิสรา เตชะเสน : น้องตินเป็นเด็กที่มีปัญหาทางด้านท้องผูก ย่อยอาหารไม่ค่อยดีก็เลยหันไปหาข้าวกล้องเพราะว่ามีวิตามินเยอะ มาที่นี้ทานเป็นถ้วยค้ะก็เลยซื้อไปที่บ้านเขาจำได้ว่ามาที่นี้ทานกลับไปเขาก็ทาน แล้วก็เริ่มทานมาเรื่อยๆ จากที่เป็นเด็กท้องผูกเวลาถ่ายจะร้องไห้ เลือดออก ก็ไม่เป็น จะถ่ายคล่องถ่ายทุกวันเขาก็จะไม่ร้องไห้ไม่มีปัญหา

ภาพเด็กๆทดลองทานข้าวกล้องที่ทางร้านจัดเตรียมไว้

ผู้บรรยาย : ความรักความห่วงใยของแม่ทำให้ต้องดูแลเอาใจใส่ เลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่ลูก ความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่จึงส่งผลดีต่อชีวิตอื่นๆด้วย เพราะอาหารที่ดีที่สุดของลูก ย่อมเป็นสิ่งเดียวกับอาหารที่ดีต่อทุกชีวิตและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นทาง

ภาพหมู่บ้านสลักไต่ จ.สุรินทร์ ภาพการใช้ชีวิตของคนในชนบท ยายกำลังเลี้ยงหลาน ชาวบ้านช่วยกันสีข้าว แยกข้าวเปลือก บรรจุใส่ถุงเตรียมพร้อมเพื่อขาย

ภาพหลวงพ่อบาน สุธงสิโล ให้สัมภาษณ์

หลวงพ่อบาน : ข้าวธรรมดานี้คือข้าวที่ไม่ใช่ปุ๋ยเคมีไม่ได้ใช้ยา มันเกิดขึ้นจากธรรมชาติ อาจจะเป็นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ใบไม้ จากฟาง จากกลบ จากรำ อะไรเหล่านี้ มันเกิดขึ้นจากธรรมชาติ ยิ่งข้าวที่เป็นข้าวกล้องวิตามินมันอยู่ในนั้นเต็มพร้อมหมดแล้ว สามารถช่วยไปเสริมสุขภาพทางกายหรือสมองหรือเซลล์ต่างๆ ให้มันดีขึ้นมา ฉันท้องการให้องค์กรหรือชาวบ้านเข้มแข็งแล้วก็สร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อรองรับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ผู้บรรยาย : นี่คือโรงสีของชุมชนชาวบ้านในจังหวัดสุรินทร์ แหล่งผลิตข้าวกล้องและข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษของเลมอนฟาร์ม ชาวนาที่นี้ปลูกข้าวโดยวิถีธรรมชาติไม่ใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์และสารเคมี ไม่เบียดเบียนทำรายแม้แต่ชีวิตของแมลงตัวเล็กๆ

ภาพภายในร้านลูกค้ากำลังเลือกซื้อข้าว และสินค้าอื่นๆ ... เสียงดนตรี ...

ผู้บรรยาย : เมื่อเรารู้ว่าสิ่งที่เราบริโภคนั้นได้มาด้วยการไม่เบียดเบียนทำร้ายใคร ทั้งยังเป็น การได้ช่วยเหลือแบ่งปันกับเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติ อาหารเหล่านี้จึงทำให้อิ่มกายอิ่มใจ

ภาพลูกค้าพร้อมครอบครัวให้สัมภาษณ์

ชนิดิสรา เตชะเสน : ที่เลือกเลมอนฟาร์มเพราะว่าเป็นอาหารสุขภาพหนึ่ง สองก็คือเป็นสิ่งของ และผลิตภัณฑ์ที่คนไทยทำกันเอง ก็ช่วยคนไทยด้วยกันดีกว่าไปช่วยคนอื่น

ภัสรัฐ รัตนชัยกานนท์ : ใช่ๆ ก็คือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้บริโภคก็ได้ของดีไปด้วย ถ้าเราอุดหนุนเขา เขาก็มีแรงมีพลังที่จะผลิตให้พวกเราได้อีก

ผู้บรรยาย : กลางปี 2541 เลมอนฟาร์ม ร้านสินค้าสุขภาพได้เริ่มต้นขึ้นเป็นจุดเล็กๆ ที่เชื่อมโยงวิถีชีวิตผู้บริโภคในเมืองที่สนใจสุขภาพ จากชุมชนผู้ผลิตบนวิถีธรรมชาติในชนบทเข้ามาด้วยกัน เลมอนฟาร์มได้มีส่วนเป็นกลไกของเศรษฐกิจพอเพียงบนรากฐานของการพัฒนาจากฐานที่แข็งแรงของคนไทย เอื้อเพื่อแบ่งปันและเอื้อประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นวงจรเศรษฐกิจพอเพียงที่กำลังขยายตัวออกอย่างเป็นความหวังร่วมกัน

ภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจากชุมชน

บ้านพุน้ำทิพย์ อ.โคกสำโรง จ. ลพบุรี

ภาพแปลงผัก มีผักหลายชนิด ชาวบ้านกำลังใช้ปุ๋ยธรรมชาติฉีดพ่นผัก

ชาวบ้าน : ที่นี้มุ่งเน้นการฟื้นฟูระบบนิเวศน์ เราจะไม่ใช่สารเคมี เราใช้หม่นะครับ กากงา-กากทานตะวัน กากถั่ว หมักกับน้ำตาลจุลินทรีย์จนกระทั่งย่อยสลายดี แล้วก็เอาน้ำนี้ผสมฉีดพ่นเข้าไปก็จะทำให้ผักงามเจริญเติบโตในอัตราปกติ

ป่าสมหมาย หนูแดง อดีตผู้ช่วยผู้ตรวจราชการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ป่าสมหมาย : ตอนแรกก็นึกว่ามันง่าย พอมาทำจริงๆ แล้วมันไม่ง่าย

ลุงอุทัย หนูแดง ศิษยานุศิษย์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ลุงอุทัย : ปัญหาที่หมุนเวียนกันเข้ามาหาเรานี้สารพัดเลย เพราะฉะนั้นเราต้องเรียนรู้ และแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง

นายวัลลภ หนูแดง เกษตรศาสตร์บัณฑิต สถาบันราชมนฑล จ. ปทุมธานี

วัลลภ : ทั้งพ่อทั้งแม่ทั้งผม ทุกคนต่างเรียนรู้กันใหม่มาเริ่มต้นมาศึกษาอะไรกันใหม่หมดเลย

ผู้บรรยาย : ความรู้ความเข้าใจกับความมานะพยายาม แสดงผลออกมาเป็นพืชผักที่ได้ผล ปริมาณและรสชาติที่น่าพึงพอใจ และได้กลายเป็นสิ่งสนับสนุนให้เพื่อนบ้านใกล้เคียงเลิกทำเกษตรแบบใช้สารเคมี หันมาเพาะปลูกกันด้วยวิถีธรรมชาติ

ภาพชาวบ้านและคนในครอบครัวช่วยกันเก็บผักจากแปลง

ผู้บรรยาย : ทุกๆเย็นพวกเขาจะเอาผลผลิตที่เก็บได้ประจำวันมารวมกันเพื่อเตรียมจัดส่งมายังเลมอนฟาร์ม

ลุงอุทัย : ตรงนี้ล่ะที่จะทำให้ประมาณ 10 ครอบครัวมีชีวิตดีขึ้น พ่อ ลูก แม่ ได้มาอยู่ด้วยกันแล้วที่ต้องรับจ้างไปทำงานไกลๆก็ไม่ต้องไปไกลแล้ว

ภาพเด็กๆช่วยพ่อแม่ล้างผัก เลือกรวม และบรรจุผักเตรียมส่งไปยังเลมอนฟาร์ม

ผู้บรรยาย : การเก็บและบรรจุผักต้องเริ่มทำตั้งแต่เย็นไปจนถึงค่ำ เพื่อให้ได้ผักสดถึงมือผู้บริโภคในตอนเช้าของทุกวันด้วยแรงงานของคนในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานคืนถิ่นที่เพิ่งตงงานมาจากในเมือง

ชาวบ้าน : พอดีมีคนเขาหาคนช่วยงานก็เลยมาช่วยเขาทำ แล้วอยู่ใกล้บ้านพอทำงานเสร็จก็กลับไปนอนบ้านได้เลย

ชาวบ้าน : ก็ได้อยู่กับครอบครัวมีเวลาบ๊องข้าวลูก อาบน้ำแล้วก็เอานอน

ผู้บรรยาย : ความสุขกลับคืนสู่บ้านพุ้น้ำทิพย์ เมื่อเด็กๆได้มาอยู่ในอ้อมกอดของครอบครัว ความรักและวิถีชีวิตถูกถ่ายทอดจากคนรุ่นปู่ย่าสู่พ่อแม่ และสืบทอดต่อไปยังลูกหลาน

ป่าสมหมาย : เราสร้างงานอยู่กับบ้าน เราสามารถที่จะอยู่กันภายในครอบครัว อยู่กับลูกกับหลาน ได้มีโอกาสช่วยลูกช่วยหลานได้อยู่เป็นที่ แล้วผลพลอยได้ก็คือได้ช่วยสังคม

ภาพภายในร้านลูกค้ามากมายกำลังเลือกซื้อสินค้า และภาพสินค้าต่างๆ

ผู้บรรยาย : เติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมปลอดสารพิษ หล่อเลี้ยงมาด้วยน้ำมือของธรรมชาติ และองกามด้วยน้ำใจกับการเอื้อเฟื้อแบ่งปัน คุณค่านี้ยังคงถูกรักษาไว้อย่างครบครันเมื่อมาถึงมือผู้บริโภค

ภาพ ศศิลักษณ์ โอภาสพงศ์กาล (แม่บ้าน) ให้สัมภาษณ์

ศศิลักษณ์ : รู้สึกดีนะคะรู้สึกที่เราเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ ซึ่งถ้าได้อย่างเลมอน ฟาร์มเนี่ยคะ เกษตรกรก็สามารถผลิตของให้ผู้บริโภคได้โดยตรง ทำให้เขาเกิดกำลังใจนะคะ

ภาพ เกียรติชัย ศิริกาญจนกุล พนักงานบริษัทเอกชน ให้สัมภาษณ์

เกียรติชัย : เราก็ต้องพยายามที่จะช่วยกัน อย่างผักที่พวกชาวบ้านปลูกนี้ถึงแม้ว่าราคาจะสูงสักหน่อยพวกผมก็พร้อมที่จะซื้อ

ผลิตภัณฑ์น้ำพริกจากหัวสำโรง

ภาพความแห้งแล้งของทุ่งนาที่ถูกแผดเผาจากความร้อนของดวงอาทิตย์

ภาพ แม่ดาวสวรรค์ งามสม ประธานกลุ่มแม่บ้านวัดมะค่าเหนือ

แม่ดาวสวรรค์ : ปีนี้แล้ง พอหมดยุคหน้าชาวบ้านก็ว่างงาน พวกเราชาวบ้านเคยตำน้ำพริกก็เลยชวนกันมาตำน้ำพริกกันดีไหม

ภาพชาวบ้านช่วยกันควักพริก ปอกหัวหอม กระเทียม ตำน้ำพริก บรรจุน้ำพริกเผา

ผู้บรรยาย : เริ่มต้นความจากรู้ ความชำนาญที่เป็นพื้นเพวิถีชีวิตไทยๆ กลุ่มแม่บ้านวัดมะค่าเหนือได้ร่วมกันผลิตน้ำพริกหลากชนิดออกขาย เพียงไม่ถึง 1 ปีก็สามารถคืนทุนให้แก่สมาชิกทุกคน และเมื่อนักทุนสำรองของกลุ่มไว้แล้วยังมีเงินเหลือเป็นรายได้ให้กับสมาชิกไปจนเจือจรรอบครัว ในยามที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจและภัยแล้งเช่นนี้ ยิ่งกว่านั้นแม่บ้านที่นี้ยังได้ค้นพบสิ่งสำคัญที่มีค่ายิ่งกว่าตัวเงินที่ได้รับ

แม่ดาวสวรรค์ : ก็ได้ความสามัคคี ความรักใคร่ กลมเกลียวแล้วก็ ... ก็มีความสุขนะ (ยิ้มและหัวเราะ)

ภาพตัวอย่างกลุ่มทำงาน เช่น กลุ่มทำข้าวซ้อมมือ, กลุ่มบรรจุอาหารและผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน, กลุ่มอนุรักษ์วัดร้าง, กลุ่มทำใช้เค็มดินสอพอง แต่ละกลุ่มร่วมแรงร่วมใจกัน แบ่งงานกันทำลูกหลานก็เข้ามาช่วยพ่อแม่ทำงาน

ผู้บรรยาย : ความเอื้ออาทรและการช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นคุณค่าทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากการทำงานรวมกลุ่ม สิ่งเหล่านี้รวมอยู่ในวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่มีค่าของสังคมไทย ชาวบ้านตำบลหัวสำโรงได้แปรเปลี่ยนทุนเหล่านี้เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์หลากหลาย เกิดกลุ่มอาชีพและกลุ่มกิจกรรมอื่นๆในตำบลมากกว่า 30 กลุ่มในขณะนี้

ภาพ อำนวย จันเงิน ที่ปรึกษาสภาวัฒนธรรมตำบลหัวสำโรง

อำนาจ : กลุ่มต่างๆเหล่านี้สุดท้ายจะเป็นพลังที่เข้มแข็งของชุมชน ผมคิดว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนตำบลหัวลำโพงนี้ให้ก้าวไปสู่จุดที่ตั้งใจได้ในอนาคต การแก้ปัญหาชาติบ้านเมืองต้องเริ่มต้นทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ผมว่าสุดท้ายมันไปได้ ไปด้วยกันทั้งหมด อยู่ด้วยกัน เกื้อกูลกัน ร่วมมือกัน เชื้ออาหารต่อกัน

ภาพภายในร้านลูกค้ากำลังเลือกซื้อน้ำพริกเผา

ลูกค้า : ให้คนไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นมาอีกสักกิโล คือเรามีมากเราก็ช่วยเขา ถึงจะช่วยได้น้อยก็ยังดีกว่าไม่ช่วยเลย

ผลิตภัณฑ์ถาวรวัลย์จากตำบลวังชัน

ภาพสวนส้มที่แห่งแล้ง ต. วังชัน จ. แพร่ นายบุศรินทร์ สานใจวงศ์ ชาวสวนส้มกำลังเดินเก็บหนุ่ยน้ำตาแม่มา้ย

ผู้บรรยาย : หนุ่ยน้ำตาแม่มา้ยหรือถาวรวัลย์อื่น เป็นพืชที่ขึ้นอยู่ทั่วไปตามสวนส้ม ไม่มีใครเคยคิดว่าพืชชนิดนี้จะกลายมาเป็นจุดเปลี่ยนผันชีวิตของชาวสวนส้มตำบลวังชัน

บุศรินทร์ : น้ำขาดผลผลิตก็ไม่ได้เลย

ผู้บรรยาย : ผลิตภัณฑ์จากหนุ่ยน้ำตาแม่มา้ย เริ่มกันจากกลุ่มแม่บ้านไม่กี่คนในระยะแรก ปัจจุบันกลายเป็นกลุ่มผลิตถาวรวัลย์ที่มีสมาชิกหลายคน แบ่งงานกันทำตามความถนัด

ภาพ นายสมนึก ปัญญาเวช ชาวสวนส้มกำลังสร้างชิ้นงานจากถาวรวัลย์ ให้สัมภาษณ์

สมนึก : พวกเราไม่มีเงินกันเลยแม้แต่บาทเดียว แต่พอได้มาทำงานตรงนี้ก็พอมีเงินใช้กันบ้าง ภาพชาวบ้านกำลังทำงานในหน้าที่ของตนอย่างขะมักเขม้น

ผู้บรรยาย : ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากถาวรวัลย์ก็มีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่งานฝีมือชิ้นเล็กๆไปจนถึงชิ้นใหญ่ โดยเฉพาะเมื่อหมดหน้างานถาวรวัลย์งานถาวรวัลย์ช่วยเพิ่มรายได้พอเลี้ยงครอบครัวโดยไม่ต้องอพยพไปทำงานที่อื่น

ภาพ แสงดาว ใจงาม ให้สัมภาษณ์

แสงดาว : ทำงานอยู่ที่บ้านก็ยังดีกว่าอยู่ที่อื่นนะมันสบายใจกว่ากันเยอะเลย

ผู้บรรยาย : ในปีที่ผ่านมาฝนแล้ง ผลิตภัณฑ์จากถาวรวัลย์พลิกรายได้เสริมให้กลายเป็นรายได้หลักเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ทั้งยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชนตามมา

ภาพแม่บัวคลี สว่างกันจันทร์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลวังชัน

แม่บัวคลี่ : เมื่อก่อนจะมีล็กเล็กขโมยน้อยเยอะ เดี่ยวนี้ไม่ค่อยจะมีแล้ว เพราะว่าต่างคนต่างทำงานเมื่อก่อนไม่ค่อยมีรายได้ พันหนันาแล้วก็จอกนอกพื้นที่กันหมดแล้ว เดี่ยวนี้นะคะโรงงานก็ปิดคนก็จะกลับมาทำงานที่บ้าน ตอนนี้ก็เลยกลายเป็นครอบครัวที่อบอุ่น

ภาพเด็กๆ ช่วยผู้ใหญ่สานเถาวัลย์

ผู้บรรยาย : จากงานหัตถกรรมในครัวเรือนเล็กๆ สามารถพลิกควมมีชีวิตชีวาของชุมชนให้กลับมา ผู้คนมีงานทำในชุมชนที่ตนเองรักและผูกพัน งานบุญ งานประเพณีที่เคยเงียบเหงาก็กลับคึกคัก เต็มไปด้วยผู้คนที่จะเป็นรากฐานที่แข็งแรงสำหรับการพัฒนาศักยภาพในด้านอื่นๆ ของชุมชนต่อไป เมื่อคนวังขึ้นช่วยกันสานเถาวัลย์ เถาวัลย์ก็กลับมาช่วยสานชีวิตผู้คนในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความหวังและมีความสุข ... เสียงดนตรี ...

ภาพรถบรรทุกสินค้าจากชุมชนเข้าเมือง มุ่งตรงไปยังเลมอนฟาร์ม

ผู้บรรยาย : ทุกๆเช้าพืชผักและผลิตภัณฑ์มาจากชุมชนผู้ผลิตเดินทางมาสู่ชุมชนผู้บริโภคที่เลมอนฟาร์ม ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้นำวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นทุนสำรองสำหรับสังคมไทยมาพร้อมกัน เมื่อวิถีชีวิตของชุมชนผู้ผลิตบรรจบกับวิถีสุขภาพของชุมชนผู้บริโภคเกิดตลาดที่ยั่งยืน เพราะเป็นวงจรของเศรษฐกิจพอเพียง โครงสร้างความสัมพันธ์เช่นนี้ช่วยเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในเมืองเล็กๆ ให้พึ่งตนเองได้ และเป็นพลังสำคัญในการฟื้นฟูประเทศร่วมกัน

ภาพเด็กๆ ร่วมกันทำกิจกรรม เช่น เล่นดนตรีและปลูกผัก

ภาพครอบครัวช่วยกันตัดผัก ทุกคนต่างมีรอยยิ้ม

ผู้บรรยาย : เมื่อชีวิตกับชีวิต ครอบครัวกับครอบครัว คนกับคน เชื่อมโยงถึงกันในวงจรของการเกื้อกูลเป็นพลังของดีตามธรรมชาติ วันนี้เลมอนฟาร์มก้าวสู่การเป็นสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด ซึ่งสมาชิกทุกคนจะร่วมกันเป็นเจ้าของ เพื่อร่วมกันคงคุณค่าความดีและวงจรเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมไทยของเรา

ภาพ กวี อังศวานนท์ ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาสวนพระองค์

กวี : บริษัทมงคลชัยพัฒนา เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นบริษัทหนึ่งในเครือของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระองศ์ และเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งตามแนวทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านทรงส่งเสริมให้ผู้บริโภคร่วม

กันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น เพื่อเข้ามาดำเนินการร้านเลมอนฟาร์ม จำกัด อาจจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อส่วนรวมและยังช่วยอุ้มชูชุมชนชนบทอีกด้วย

ภาพ ดร.สาทิส อินทรกำแหง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด

ดร.สาทิส : การที่เรามารวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา เพื่อจะทำในเรื่องอาหาร ทำให้ถูกใจผมถึงสองต่อ การทำสหกรณ์นี้ทุกคนช่วยกันทำ ถ้ามีอะไรก็แบ่งปันปันส่วนกัน ถ้ามีเงินมีทองเหลืออยู่บ้างเราก็มาร่วมช่วยกัน และเมื่อได้นำเรื่องของอาหารที่ผมสนใจอยู่แล้วกับเรื่องของสหกรณ์ ซึ่งเป็นการรวมทุนรวมแรงรวมใจกันทำให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย เหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

ภาพดำรง พุฒตาล วุฒิสมาชิก

ดำรง : โดยทั่วไปการรวมตัวกันของสหกรณ์นั้น เป็นการรวมตัวกันของคนที่ย่อแอ ร่มตัวกัน เพื่อสร้างพลังให้เข้มแข็งเป็นสหกรณ์ แต่สหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนาที่ผมมีส่วนร่วมอยู่ด้วยนั้น เป็นการรวมตัวกันของคนที่ย่อมแข็งแล้ว เพื่อที่จะช่วยสังคมที่ย่อแอ คนที่ย่อแอ คนในชนบท เด็กและผู้หญิง ผมว่าช่วงนี้ถึงเวลาแล้วครับที่ต้องมาช่วยกัน

ภาพโสภณ สุภาพงษ์ ประธานกรรมการบริหารบริษัทมงคลชัยพัฒนา จำกัด

โสภณ : ถ้าเมื่อผู้บริโภคได้มารวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ ซึ่งต่อไปก็จะเป็นสหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา ก็จะเป็นร้านของผู้บริโภค เพราะฉะนั้นผู้บริโภคนอกจากจะมีร้านที่เป็นของตัวเองแล้วก็มีสินค้าที่ดีสำหรับสุขภาพกายของตัวเอง และเมื่อบริโภคแล้วสุขภาพใจก็ดีขึ้น เพราะได้ช่วยชุมชนได้ช่วยเด็กในชนบท ชุมชนในชนบทก็จะมีวิถีชีวิตที่ช่วยคนในเมืองด้วยการผลิตสินค้าซึ่งดีต่อสุขภาพ ปลอดภัยจากสารพิษและสิ่งแวดล้อมของตัวเองก็ดีขึ้น ด้วยลักษณะนี้ก็คือวิถีชีวิตของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในเมืองและคนในชนบท ก็เป็นวิถีชีวิตที่แสดงว่าคนไทยสามารถอุ้มชูกันเองได้ เราผู้บริโภคก็จะมีวิถีชีวิตที่ช่วยเหลือคนในชนบทได้ด้วยการบริโภคผลิตภัณฑ์จากชุมชน สหกรณ์นี้ก็จะเป็เวทีที่ทำให้คนไทยคลุกคลีกัน สหกรณ์นี้ก็จะเป็สหกรณ์แห่งความสุข

ภาพ ศ.นพ. ประเวศ วะสี

ศ.นพ.ประเวศ : สหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา เป็นเครื่องมือการเชื่อมโยงคนไทยเข้ามาหากัน ให้คนไทยเข้ามาอุ้มชูกันเป็นสหกรณ์ที่มุ่งเน้นความเป็นปกติในสังคม ความเป็นปกติก็คืออยู่ด้วยกันด้วยความเอื้ออาทร ช่วยเหลือกันมีความสุขร่วมกันเป็นสหกรณ์แห่ง

ความสุข ท่านที่สนใจก็อาจจะมาร่วมกับสหกรณ์เลมอนฟาร์ม หรือไม่ก็รวมตัวกัน
ร่วมคิดร่วมทำให้เต็มแผ่นดินไทย แผ่นดินจะได้มีพลังขึ้น มีภูมิพลัง มีพลังของแผ่น
ดินแล้วเราจะพ้นวิกฤต

ภาพข้อความ สหกรณ์แห่งความสุข สหกรณ์เลมอนฟาร์มคนไทยอุ้มชูกันเองได้

ผู้บรรยาย : ไม่มีสิ่งใดอยู่โดดเดี่ยวทุกชีวิตต่างสัมพันธ์กันเชื่อมโยงถึงกันเป็นปกติตามธรรมชาติ
และเมื่อชีวิตหนึ่งสามารถนำพาตนเองไปถึงจุดที่มีคุณค่าที่สุด ดำรงอยู่อย่างเป็น
ประโยชน์ใช้ชีวิตนั้นอุ้มชูชีวิตอื่น เพื่อช่วยเด็ก ครอบครัว เพื่อนของเรา ในสังคมไทย
ทั้งหมดได้มีส่วนช่วย มีบทบาทให้คนไทยอุ้มชูกันเองนั่นก็คือวิถีที่นำเราทุกคนไปสู่
ความสุขร่วมกัน

ภาพร้านเลมอนฟาร์มตั้งอยู่ในมีมน้ำมันบางจาก และภาพบรรยากาศภายในร้านที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการจัดวางสินค้าอย่างเป็นระเบียบ

ภาพลูกค้ากำลังใช้บริการสวนแปลงผักของเลมอนฟาร์ม ที่สาขาพระรามเก้าและสาขา
สุขาภิบาลสาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ น.ส. สุนารี วงศ์สมนึก
วัน เดือน ปี เกิด วันพุธ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2515
การศึกษา ปี 2537 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปี 2540 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ธุรกิจ

DPU